

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI**

**KAPADOKYA BÖLGESİ
MÜZELERİNDEKİ
BİZANS DÖNEMİNE AİT MADENİ HAÇLAR**

**Yakup ÜNLÜLER
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi İlker Mete MİMİROĞLU**

KONYA 2019

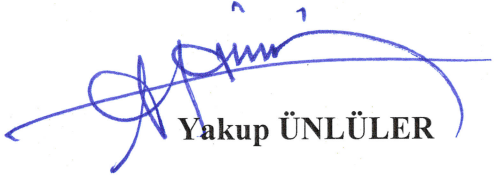
T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yakup ÜNLÜLER		
	Numarası	168118011002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sanat Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Kapadokya Bölgesi Müzelerindeki Bizans Dönemine ait Madeni Haçlar			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Yakup ÜNLÜLER

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yakup ÜNLÜLER
	Numarası	168118011002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sanat Tarihi
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi İlker Mete MİMİROĞLU
	Tezin Adı	Kapadokya Bölgesi Müzelerindeki Bizans Dönemine ait Madeni Haçlar

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan 'Kapadokya Bölgesi Müzelerindeki Bizans Dönemine ait Madeni Haçlar' başlıklı bu çalışma 17/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Dr. Öğr. Üyesi	İlker Mete MİMİROĞLU	
2	Dr. Öğr. Üyesi	Meryem ACARA ESER	
3	Dr. Öğr. Üyesi	Zekeriya ŞİMŞİR	

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Yakup ÜNLÜLER		
	Numarası	168118011002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sanat Tarihi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi İlker Mete MİMİROĞLU		
Tezin Adı	Kapadokya Bölgesi Müzelerindeki Bizans Dönemine ait Madeni Haçlar			

Haç işareti, Tarih Öncesi ve Tarihi Çağlarda farklı anlamlar yüklenerek çeşitli formlarda kullanılmıştır. Hristiyanlık tarihinde İsa'nın çarmıha gerilmesiyle birlikte önemli bir simge haline gelmiştir. Hristiyanlarca 4-5. yüzyıldan itibaren dinsel bir sembol olarak bronz, gümüş, altın, demir, kurşun, ahşap gibi malzemelerden farklı teknik, bezemelerde ve formlarda işlenerek kilise ve evlerine koyulmuş, askı halkasıyla veya aplike olarak boyunlarına ve elbiselerine takılarak kullanılmıştır. Sikke, ağırlık, madalyon, buhurdan, kandil, polykandilion, lahit, mezar taşları ve mimari öğeler gibi malzemeler üzerinde çeşitli teknik ve formlarda işlenerek de kullanılmıştır. günümüze ulaşmış eserlerden bilinmektedir.

Bu çalışmada; Kapadokya Bölgesi içerisindeki Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde ve Ürgüp Müzelerinde muhafaza edilen Bizans Dönemine ait 174 adet madeni haç eser ele alınmıştır.

Haçlar; bronz, kurşun, gümüş ve altın gibi malzemelerden çeşitli boyutlarda kalıba döküm ve kesim tekniğinde yapılmıştır. Dökümlerinde taş veya bronzdan (bakır+kalay) kalıplar kullanılmıştır. Üzerlerindeki geometrik, figürlü ve simgesel süslemeler kabartma veya kazıma teknikleri ile oluşturulmuştur. Bazı örneklerde süsleme için dairesel yuvalar açılmıştır. Latin, Yunan, Petrus, Christomonogram ve Staurogramm gibi formlara ait haçlar tür olarak; Pendantif Haçlar (102), Röliker Haçlar (48), Adak Haçı (1), Takdis Haçları (3), Tören Haçları (5) ve diğer haçlardan (15) oluşmaktadır.

5 bÖlümdeñ oluşan çalışmanın birinci bÖlümde; çalışmanın konusu, amacı, yöntemi, konuyla ilgili kaynak ve araştırmalar ile Kapadokya Bölgesinin Tarihi ve Coğrafyası hakkında; İkinci bÖlümde, haçın tanımı yapılarak ortaya çıkışı, tarihsel gelişimi, tür ve formları hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bÖlümde; Haçların türlerine göre katalogu oluşturulmuştur. Dördüncü bÖlüm değerlendirme bÖlümü olup beş alt başlıktan oluşturulmuştur. Haçlar tür, form, bezeme, malzeme ve teknik bakımından değerlendirilerek Türkiye, Balkan Ülkeleri ve diğer ölkelerde çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve çeşitli kazılardan elde edilen benzer örnekleriyle karşılaştırma ve tarihlendirme önerileri yapılmıştır.

Sonuç bÖlümünü oluşturan beşinci bÖlümde ise; daha genel bir değerlendirme yapılarak, Kapadokya Bölgesi'nin Bizans Dönemi ha eserleri; tarihleriyle birlikte tür, form, bezeme, malzeme ve teknik özellikleriyle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Bizans, Kapadokya, Haç, Röliker, Pandantif, Adak, Takdis, Tören, Malzeme, Teknik, Süsleme.

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Yakup ÜNLÜLER		
	Student Number	168118011002		
	Department	History of Art		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Dr. Öğretim Üyesi İlker Mete MİMİROĞLU		
Title of the Thesis/Dissertation	Metal Crosses of the Byzantine Period in the Cappadocia region museums			

Crucifix symbol was used in various forms by loading different meanings in Prehistory and Historical Ages. In the history of Christianity, Jesus became an important symbol with the crucifixion of Jesus. Christians by M.S. IV-V. century as a religious symbol of bronze, silver, gold, iron, lead, such as materials and techniques in various techniques and forms were put into the church and home, hanging ring or applique necks and dresses were used as. Coins, weight, medallions, incensorys, oil lamps, polykandilion, sarcophagus, tombstones and architectural elements on materials such as the various techniques and forms are also known to have been used in the processing of works.

In this study; In the Cappadocia Region, 174 mine crosses belonging to the Byzantine Period preserved in Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde and Ürgüp Museums were discussed.

Crosses; bronze, lead, silver and gold materials in various sizes of die casting and cutting technique. Molds are made of stone or bronze (copper + tin) molds. The geometric, figurative and symbolic decorations were formed by embossing or engraving techniques. In some cases, nest pits have been opened for decoration. Crosses belonging to forms such as Latin, Greek, Petrus, Christomonogram and Staurogramm; The pendentive crosses (102) reliquary Crosses (48), aarti Crosses (1), the eucharist Crosses (3), Ceremonial Crosses (5) and other crosses (15).

In the first part of the study consisting of 5 parts; The subject of the study, purpose, method, related resources and research on the history and geography of the Cappadocia Region; In the second chapter, the definition of the cross, its development, its historical development, its form and its types are given. In the third chapter; The catalog was created according to the types of crosses. The fourth part is the evaluation section and it is composed of five subheadings. Crosses type, form, decoration, materials and techniques in terms of evaluating Turkey, Balkan countries and compare them with similar samples obtained from various excavations and found in various museums and collections in other countries they are made and dating.

In the fifth section that constitutes the conclusion section; by making a more general evaluation, the Byzantine period of Cappadocia; with the dates, form, decoration, material and technical features have been tried to put forward.

Key Words: Byzantine, Cappadocia, Crucifix, Reliquary, Pendentive, Aarti, the eucharist, Ceremony, Material, Technique, Ornamentation.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	v
KISALTMALAR.....	ix
RESİM LİSTESİ.....	x
ÇİZİM LİSTESİ.....	xvii
TABLO LİSTESİ.....	xxiii
ÖNSÖZ	xxiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Sınırları	2
1.3. Araştırmada Kullanılan Yöntem	2
1.4. Kaynak ve Araştırmalar	4
1.5. Kapadokya Bölgesi'nin Tarihi ve Coğrafyası.....	10
2. HAÇ VE HAÇIN TARİHÇESİ, TÜRLERİ, FORMLARI.....	15
3. KATALOG	23
4. DEĞERLENDİRME	198
4.1. HAÇIN TÜRLERİ	198
4.1.1. Pendantif Haçlar	198
4.1.1.1. Yassı Kesitli Pendantif Haçlar	199
4.1.1.2. Oval Kesitli Pendantif Haçlar	207
4.1.2. Röliker Haçlar.....	210
4.1.3. Adak Haçları.....	220
4.1.4. Takdis Haçları.....	221

4.1.5. Tören Haçları.....	221
4.1.6. Diğer Haçlar	223
4.2. HAÇLARIN FORMLARI	227
4.3. MALZEME VE TEKNİK.....	229
4.4. SÜSLEMELER.....	232
4.5. TARİHLENDİRME.....	242
5. SONUÇ.....	258
BİBLİYOGRAFYA.....	263
ÖZGEÇMİŞ.....	270
EKLER.....	272

KISALTMALAR

Env. No : Envanter Numarası

Kat. No : Katalog Numarası

Res. No: Resim Numarası

Çiz. No: Çizim Numarası

a.g.e. : Adı geçen eser

a.g.m. : Adı geçen makale veya madde

a.g.t. : Adı geçen tez

M.S. : Milattan Sonra

M.Ö. Milattan Önce

S. : Sayı

s. : Sayfa

TTK. : Türk Tarih Kurumu

v.d. : ve diğerleri

yy. : Yüzyıl

bkz. : Bakınız

C. : Cilt

cm.: Santimetre

Yük.: Yükseklik

Gen.: Genişlik

Uz.: Uzunluk

Kal.: Kalınlık

k: Kırık

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Kapadokya Bölgesi Haritası (Sevin, 1998)	10
Resim 2: Bizans İmparatorluğu Haritası (Haldon, 1998)	14
Resim 3: Çatalhöyük ve Bademağacı Höyüğü'nden P.T Mühürler Üzerindeki Haç Bezemeler (Avşar, 2010)	15
Resim 4: Troya'dan P.T Ağırşaklar Üzerindeki Haç Bezemeler (Avşar, 2010)	15
Resim 5: Seramik Yüzeylerindeki Haç Motifleri (Avşar, 2010)	15
Resim 6: İsa'nın Çarmıh Sahnesi (Karanlık Kilisesi, 2018)	17
Resim 7: İsa'nın Çarmıh Sahnesi (Tokalı Kilise, 2018).....	18
Resim 8 - 9: Helena ve Konstantin ile Gerçek Haç (Yılanlı ve Karanlık Kiliseleri, 2018)	19
Resim 10: Miniatur aus dem Menologion Basileios II (Wamser, 2004)	21
Resim 11: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 01	23
Resim 12: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 02	24
Resim 13: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 03	25
Resim 14: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 04	26
Resim 15: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 05	27
Resim 16: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 06	28
Resim 17: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 07	29
Resim 18: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 08	30
Resim 19: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 9.....	31
Resim 20: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 10	32
Resim 21: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 11	33
Resim 22: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 12.....	34
Resim 23: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 13	35
Resim 24: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 14	36
Resim 25: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 15	37
Resim 26: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 16.....	38
Resim 27: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 17	39
Resim 28: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 18	40
Resim 29: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 19	41
Resim 30: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 20	42
Resim 31: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 21	43
Resim 32: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 22.....	44

Resim 33: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 23	45
Resim 34: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 24	46
Resim 35: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 25	47
Resim 36: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 26	48
Resim 37: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 27.....	49
Resim 38: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 28	50
Resim 39: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 29	51
Resim 40: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 30.....	52
Resim 41: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 31	53
Resim 42: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 32	54
Resim 43: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 33	55
Resim 44: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 34	56
Resim 45: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 35.....	57
Resim 46: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 36	58
Resim 47: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 37	59
Resim 48: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 38	60
Resim 49: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 39	61
Resim 50: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 40.....	62
Resim 51: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 41	63
Resim 52: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 42	64
Resim 53: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 43	65
Resim 54: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 44	66
Resim 55: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 45	67
Resim 56: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 46	68
Resim 57: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 47	69
Resim 58: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 48	70
Resim 59: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 49	71
Resim 60: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 50	72
Resim 61: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 51	73
Resim 62: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 52	74
Resim 63: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 53.....	75
Resim 64: Ürgüp Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 54.....	76
Resim 65: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 55	77

Resim 66: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 56	78
Resim 67: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 57	79
Resim 68: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 58	80
Resim 69: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 59	81
Resim 70: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 60	82
Resim 71: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 61	83
Resim 72: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 62	84
Resim 73: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 63	85
Resim 74: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 64	86
Resim 75: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 65	87
Resim 76: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 66	88
Resim 77: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 67	89
Resim 78: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 68	90
Resim 79: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 69	91
Resim 80: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 70	92
Resim 81: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 71	93
Resim 82: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 72	94
Resim 83: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 73	95
Resim 84: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 74	96
Resim 85: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 75	97
Resim 86: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 76	98
Resim 87: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 77	99
Resim 88: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 78	100
Resim 89: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 79	101
Resim 90: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 80	102
Resim 91: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 81	103
Resim 92: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 82	104
Resim 93: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 83	105
Resim 94: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 84	106
Resim 95: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 85	107
Resim 96: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 86	108
Resim 97: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 87	109
Resim 98: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 88	110

Resim 99: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 89	111
Resim 100: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 90	112
Resim 101: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 91	113
Resim 102: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 92	114
Resim 103: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 93	115
Resim 104: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 94	116
Resim 105: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 95	117
Resim 106: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 96	118
Resim 107: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 97	119
Resim 108: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 98	120
Resim 109: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 99	121
Resim 110: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 100	122
Resim 111: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 101	123
Resim 112: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 102.....	124
Resim 113: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 103	125
Resim 114: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 104.....	126
Resim 115: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 105.....	127
Resim 116: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 106	128
Resim 117: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 107	129
Resim 118: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 108	130
Resim 119: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 109	131
Resim 120: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 110.....	132
Resim 121: Ürgüp Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 111	133
Resim 122: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 112	134
Resim 123: Hacı Bektaş Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 113.....	135
Resim 124: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 114.....	136
Resim 125: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 115	137
Resim 126: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 116	138
Resim 127: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 117	139
Resim 128: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 118	140
Resim 129: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 119	141
Resim 130: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 120.....	142
Resim 131: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 121	143

Resim 132: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 122	144
Resim 133: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 123	145
Resim 134: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 124.....	146
Resim 135: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 125.....	147
Resim 136: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 126.....	148
Resim 137: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 127	149
Resim 138: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 128.....	150
Resim 139: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 129	151
Resim 140: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 130.....	152
Resim 141: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 131	153
Resim 142: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 132	154
Resim 143: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 133.....	155
Resim 144: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 134	156
Resim 145: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 135	157
Resim 146: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 136.....	158
Resim 147: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 137.....	159
Resim 148: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 138.....	160
Resim 149: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 139	161
Resim 150: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 140.....	162
Resim 151: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 141	163
Resim 152: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 142.....	164
Resim 153: Ürgüp Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 143	165
Resim 154: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 144.....	166
Resim 155: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 145	167
Resim 156: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 146.....	168
Resim 157: Ürgüp Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 147	169
Resim 158: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 148.....	170
Resim 159: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 149	171
Resim 160: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 150.....	172
Resim 161: Ereğli Müzesi, Adak Haçı Kat. No. 151.....	173
Resim 162: Kayseri Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 152	174
Resim 163: Nevşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 153	175
Resim 164: Nevşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 154	176

Resim 165: Kırşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 155	177
Resim 166: Nevşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 156	178
Resim 167: Ereğli Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 157	180
Resim 168: Kayseri Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 158	181
Resim 169: Niğde Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 159	182
Resim 170: Niğde Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 160	183
Resim 171: Niğde Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 161	184
Resim 172: Ürgüp Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 162	185
Resim 173: Nevşehir Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 163	186
Resim 174: Niğde Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 164	187
Resim 175: Kayseri Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 165	188
Resim 176: Kayseri Müzesi, Zincir Haçı, Kat. No. 166	189
Resim 177: Nevşehir Müzesi, Zincir Haçı, Kat. No. 167	190
Resim 178: Nevşehir Müzesi, Aplik Haçı, Kat. No. 168	191
Resim 179: Nevşehir Müzesi, Aplik Haçı, Kat. No. 169	192
Resim 180: Aksaray Müzesi, Haç/Kemer Tokası Aksesuarı, Kat. No. 170	193
Resim 181: Nevşehir Müzesi, Haç/Tutamak Süsü, Kat. No. 171	194
Resim 182: Niğde Müzesi, Haç/Kandil Aksesuarı, Kat. No. 172	195
Resim 183: Ereğli Müzesi, Staurogramlı Aplik, Kat. No. 173	196
Resim 184: Ereğli Müzesi, Merkezi Christomonogramlı Kolye, Kat. No. 174	197
Resim 185: Haç Kolye Taş Döküm Kalıbı (Çoruhlu, 2012)	229
Resim 186: Taş Döküm Kalıbı (Mercangöz, 2007)	229
Resim 187-188: Röliker Taş Kalıplar (Pitarakis, 2006)	230
Resim 189: Pandantif Haç (Buckton 1994: 144)	275
Resim 190: Pandantif Haç (https://www.britishmuseum.org)	275
Resim 191: Pandantif Haç (Gonosova ve Kondoleon, 1994: No 40)	275
Resim 192: Pandantif Haçlar (Acara 2007: 248)	275
Resim 193-196: Pandantif Haçlar (Ambrose, 2008: 16; 26 a, b, c, d, e, f, g, h;27)	275
Resim 197-199: Pandantif Haç (Böhendorf-Arslan, 2012: 364-65)	276
Resim 200-204: Pandantif Haçlar (Özdemir-Öztaşkın, 2009: 497)	276
Resim 205: Pandantif Haç (Wamser, 2004: No. 524)	276
Resim 206: Pandantif Haç (Yaman, 2012: Fig. 7)	276
Resim 207: Pandantif Haç (Marchionibus, 2007: 92, Fig. 5)	277

Resim 208: Pandantif Haç (Oral, 2007: 234)	277
Resim 209: Pandantif Haç (Berti, 2012: 194, t.284)	277
Resim 210-211: Pandantif Haçlar (Dell'era, 2012: 404, Fig. 12 a, b, h).....	277
Resim 212-213: Pandantif Haçlar (Westphalen, 2012: 132, 133; Abb.4-6, 133)....	278
Resim 214: Pandantif Haç (Evans-Wixom, 1997: No 124 A).....	278
Resim 215: Pandantif Haç (https://www.harvardartmuseums.org)	278
Resim 216: Pandantif Haçlar (Cleymans S.-Talloen P. 2017: Figure 5).....	278
Resim 217-227: Röliker Haçlar (Pitarakis, 2006)	279
Resim 228-229: Röliker Haçlar (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 3, 7).....	280
Resim 230-231: Röliker Haçlar (Acara, 2007: 183, 185).....	280
Resim 232 Röliker Haç (Bilgi, 2007: 270)	280
Resim 233: Adak Haçı (Acara, 2010: 30, res. 1)	280
Resim 234: Takdis Haçı (Köroğlu, 2010: res. 153).....	280
Resim 235-236: Takdis/Tören Haçı (Gorny-Mosch, 2012: No 572-576).	281
Resim 237:Tören Haçı (Gorny-Mosch, 2012: No 573).....	281
Resim 238:Tören Haçı (Nagel, 2012: Taf. 2).	281
Resim 239:Tören Haçı (Böhlendorf-Arslan, 2012: Abb. 3. 2-3; 358, Abb. 6.3)....	282
Resim 240: Tören Haçı (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 1).	282
Resim 241: Polykandilion Haçı (https://issuu.com)	283
Resim 242: Polykandilion (Wamser, 2004: No 132).....	283
Resim 243: Polykandilion Haçı (Acara, 2007: 246).....	283
Resim 244: Buhurdan (Buckton 1994: 104, No: 113a).	283
Resim 245: Kemer Tokası (Metaxas, 2012: 42, Abb. 1).	284
Resim 246: Ayak ve Kandiller (Wamser-Zahlhaas, 1998:83, 89).....	284
Resim 247: Staurogram (Wamser, 2004: Kat. No 164).....	284
Resim 248: Christomonogramlı Plaka ile Disk (https://www.britishmuseum.org).	284
Resim 249: Christomonogramlı Kolye (https://www.antiquesnavigator.com).	285
Resim 250: Christomonogram (http://www.clevelandart.org/art/1965.551).	285

ÇİZİM LİSTESİ

Çizim 1: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 01	23
Çizim 2: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 02	24
Çizim 3: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 03	25
Çizim 4: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 04.....	26
Çizim 5: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 05	27
Çizim 6: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 06	28
Çizim 7: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 07	29
Çizim 8: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 08.....	30
Çizim 9: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 9	31
Çizim 10: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 10.....	32
Çizim 11: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 11	33
Çizim 12: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 12	34
Çizim 13: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 13	35
Çizim 14: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 14.....	36
Çizim 15: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 15.....	37
Çizim 16: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 16	38
Çizim 17: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 17	39
Çizim 18: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 18	40
Çizim 19: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 19	41
Çizim 20: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 20	42
Çizim 21: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 21	43
Çizim 22: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 22	44
Çizim 23: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 23.....	45
Çizim 24: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 24.....	46
Çizim 25: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 25	47
Çizim 26: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 26.....	48
Çizim 27: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 27	49
Çizim 28: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 28.....	50
Çizim 29: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 29.....	51
Çizim 30: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 30	52
Çizim 31: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 31.....	53
Çizim 32: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 32.....	54

Çizim 33: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 33.....	55
Çizim 34: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 34.....	56
Çizim 35: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 35.....	57
Çizim 36: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 36.....	58
Çizim 37: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 37.....	59
Çizim 38: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 38.....	60
Çizim 39: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 39.....	61
Çizim 40: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 40.....	62
Çizim 41: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 41.....	63
Çizim 42: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 42.....	64
Çizim 43: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 43.....	65
Çizim 44: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 44.....	66
Çizim 45: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 45.....	67
Çizim 46: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 46.....	68
Çizim 47: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 47.....	69
Çizim 48: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 48.....	70
Çizim 49: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 49.....	71
Çizim 50: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 50.....	72
Çizim 51: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 51.....	73
Çizim 52: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 52.....	74
Çizim 53: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 53.....	75
Çizim 54: Ürgüp Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 54.....	76
Çizim 55: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 55.....	77
Çizim 56: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 56.....	78
Çizim 57: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 57.....	79
Çizim 58: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 58.....	80
Çizim 59: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 59.....	81
Çizim 60: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 60.....	82
Çizim 61: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 61.....	83
Çizim 62: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 62.....	84
Çizim 63: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 63.....	85
Çizim 64: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 64.....	86
Çizim 65: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 65.....	87

Çizim 66: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 66.....	88
Çizim 67: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 67.....	89
Çizim 68: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 68.....	90
Çizim 69: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 69.....	91
Çizim 70: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 70.....	92
Çizim 71: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 71.....	93
Çizim 72: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 72.....	94
Çizim 73: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 73.....	95
Çizim 74: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 74.....	96
Çizim 75: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 75.....	97
Çizim 76: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 76.....	98
Çizim 77: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 77.....	99
Çizim 78: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 78.....	100
Çizim 79: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 79.....	101
Çizim 80: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 80.....	102
Çizim 81: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 81.....	103
Çizim 82: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 82.....	104
Çizim 83: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 83.....	105
Çizim 84: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 84.....	106
Çizim 85: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 85.....	107
Çizim 86: Ereğli Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 86.....	108
Çizim 87: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 87.....	109
Çizim 88: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 88.....	110
Çizim 89: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 89.....	111
Çizim 90: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 90.....	112
Çizim 91: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 91.....	113
Çizim 92: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 92.....	114
Çizim 93: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 93.....	115
Çizim 94: Nevşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 94.....	116
Çizim 95: Kırşehir Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 95.....	117
Çizim 96: Kayseri Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 96.....	118
Çizim 97: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 97.....	119
Çizim 98: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 98.....	120

Çizim 99: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 99.....	121
Çizim 100: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 100.....	122
Çizim 101: Niğde Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 101.....	123
Çizim 102: Aksaray Müzesi, Pandantif Haç, Kat. No. 102.....	124
Çizim 103: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 103.....	125
Çizim 104: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 104.....	126
Çizim 105: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 105.....	127
Çizim 106: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 106.....	128
Çizim 107: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 107.....	129
Çizim 108: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 108.....	130
Çizim 109: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 109.....	131
Çizim 110: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 110.....	132
Çizim 111: Ürgüp Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 111.....	133
Çizim 112: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 112.....	134
Çizim 113: Hacı Bektaş Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 113.....	135
Çizim 114: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 114.....	136
Çizim 115: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 115.....	137
Çizim 116: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 116.....	138
Çizim 117: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 117.....	139
Çizim 118: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 118.....	140
Çizim 119: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 119.....	141
Çizim 120: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 120.....	142
Çizim 121: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 121.....	143
Çizim 122: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 122.....	144
Çizim 123: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 123.....	145
Çizim 124: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 124.....	146
Çizim 125: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 125.....	147
Çizim 126: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 126.....	148
Çizim 127: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 127.....	149
Çizim 128: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 128.....	150
Çizim 129: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 129.....	151
Çizim 130: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 130.....	152
Çizim 131: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 131.....	153

Çizim 132: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 132	154
Çizim 133: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 133	155
Çizim 134: Niğde Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 134	156
Çizim 135: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 135	157
Çizim 136: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 136	158
Çizim 137: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 137	159
Çizim 138: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 138	160
Çizim 139: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 139	161
Çizim 140: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 140	162
Çizim 141: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 141	163
Çizim 142: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 142	164
Çizim 143: Ürgüp Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 143	165
Çizim 144: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 144	166
Çizim 145: Kırşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 145	167
Çizim 146: Aksaray Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 146	168
Çizim 147: Ürgüp Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 147	169
Çizim 148: Nevşehir Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 148	170
Çizim 149: Ereğli Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 149	171
Çizim 150: Kayseri Müzesi, Röliker Haç, Kat. No. 150	172
Çizim 151: Ereğli Müzesi, Adak Haçı, Kat. No. 151	173
Çizim 152: Kayseri Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 152	174
Çizim 153: Nevşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 153	175
Çizim 154: Nevşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 154	176
Çizim 155: Kırşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 155	177
Çizim 156: Nevşehir Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 156	178
Çizim 157: Ereğli Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 157	180
Çizim 158: Kayseri Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 158	181
Çizim 159: Niğde Müzesi, Tören Haçı, Kat. No. 159	182
Çizim 160: Niğde Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 160	183
Çizim 161: Niğde Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 161	184
Çizim 162: Ürgüp Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 162	185
Çizim 163: Nevşehir Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 163	186
Çizim 164: Niğde Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 164	187

Çizim 165: Kayseri Müzesi, Polykandilion Askı/Zincir Haçı, Kat. No. 165	188
Çizim 166: Kayseri Müzesi, Zincir Haçı, Kat. No. 166	189
Çizim 167: Nevşehir Müzesi, Zincir Haçı, Kat. No. 167	190
Çizim 168: Nevşehir Müzesi, Aplik Haçı, Kat. No. 168	191
Çizim 169: Nevşehir Müzesi, Aplik Haçı, Kat. No. 169	192
Çizim 170: Aksaray Müzesi, Haç/Kemer Tokası Aksesuarı, Kat. No. 170	193
Çizim 171: Nevşehir Müzesi, Haç/Tutamak Süsü, Kat. No. 171	194
Çizim 172: Niğde Müzesi, Haç/Kandil Aksesuarı, Kat. No. 172	195
Çizim 173: Ereğli Müzesi, Staurogramlı Aplik, Kat. No. 173	196
Çizim 174: Ereğli Müzesi, Merkezi Christomonogramlı Kolye, Kat. No. 174	197

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Haçların Formları	22
Tablo 2: Haçların Müzelere ve Türlerine Göre Dağılımı	198
Tablo 3: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Yassı Kesitli Pandantif Haçların Tipleri.....	200
Tablo 4: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Oval Kesitli Pandantif Haçların Tipleri.....	208
Tablo 5: Röliker Haç Tipleri (Pitarakis, 2006).....	211
Tablo 6: Röliker Askı Halkası Tipleri (Pitarakis, 2006).....	212
Tablo 7: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Türlerine Göre Dağılımı	272
Tablo 8: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Malzemelerine Göre Dağılımı	272
Tablo 9: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Tekniklerine Göre Dağılımı	273
Tablo 10: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Formlarına Göre Dağılımı	273
Tablo 11: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Süslemelerine Göre Dağılımı	274
Tablo 12: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Eserlerin Müzelere Geliş Şekilleri.....	274

ÖNSÖZ

Kapadokya Bölgesi içerisinde yer alan Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde ve Ürgüp Müzelerine satın alma, müsadere, hibe ve kazı yoluyla kazandırılmış Bizans Dönemine ait 174 adet madeni haç eser bu çalışmada bir araya getirilerek sunulmuştur. Bölgenin Bizans Dönemi madeni haçlarıyla ilgili bu güne kadar kapsamlı bir çalışmanın yapılmamış olması bu konunun çalışılmasında büyük etken olmuştur.

Yüksek Lisans eğitimimde ve çalışmalarımda yardımcı olan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi İlker Mete MİMİROĞLU'na, Prof. Dr. Sacit PEKAK ile Dr. Öğr. Üyesi Meryem ACARA ESER'e; Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyeleri: Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI, Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya ŞİMŞİR ve Dr. Öğr. Üyesi Erkan AYGÜL'e;

Müze çalışmaları için vermiş oldukları gerekli izin ve yardımlarından dolayı Aksaray Müze Müdürü Yusuf ALTIN ve Fariz DEMİR ile müze uzmanlarına; Ereğli Müzesi'nden Mahmut ALTUNCAN'a; Hacı Bektaş Veli Müzesi Müdürü Ayşe Bedir AKHAN'a ve müze uzmanlarına; Kayseri Müzesi uzmanı Gökhan YILDIZ'a Kırşehir Müzesi Müdürü Süleyman TUNÇ ve müze uzmanlarına; Nevşehir Müzesi Müdürü Murat GÜLYAZ'a ve müze uzmanlarına; Niğde Müzesi Müdürü Fazlı AÇIKGÖZ'e; Ürgüp Müzesi Müdürü Sevim TUNÇDEMİR ve Nuran DURSUN'a;

Materyal yardımlarından dolayı Doç. Dr. Bülent İŞLER'e; Haçlardaki yazıtların okunmasında yardımcı olan Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet ALKAN ve Dr. Brigitte PITARAKIS'a;

Sabrı, hoşgörüsü ve desteğinden dolayı eşim Meryem SULUHAN ÜNLÜLER'e ve oğlum Alp Bartu'ya teşekkürlerimi sunarım.

KONYA-2019
Yakup ÜNLÜLER

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu

Tez konumuzu ‘Kapadokya Bölgesi Müzelerindeki Bizans Dönemine ait Madeni Haçlar’ oluşturmaktadır. Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde ve Ürgüp Müzelerine ait madeni haçlar; Türlerine göre Pandantif, Röliker, Adak, Takdis, Tören ve diğer haçlardan oluşmaktadır.

Litürjik eserlerin de bir grubunu oluşturan, İsa’nın çarmıha gerilişinin ve ölüme karşı zaferin sembolü olan haç; bronz, gümüş, altın, kurşun gibi malzemelerden çeşitli teknik ve formlarda işlenerek Hristiyanlarca dinsel bir sembol olarak 4-5. yüzyıldan beri kullanılmaktadır. Hristiyan inancını simgelemelerinin yanı sıra nazar, hastalık ve kötülüklere karşı koruyucu olduklarına da inanılmıştır.

Pendantif Haçlar Latin ve Yunan Haçı gibi değişik form ve ölçülerde farklı malzemelerden yapılmışlardır. Dökümlerinde taş veya tunç kalıplar kullanılmıştır. Yüzeylerinde kazıma ve kabartma tekniğinde yapılmış çeşitli geometrik, figürlü ve sembolik bezeme süslemelerine yer verilmiştir. Bazı örneklerde dairesel yuvalar açılarak yuvalara renkli cam veya taşlardan oluşan dolgu malzemeleri yerleştirilmiştir. Askı halkalarına zincir ya da ip geçirilerek boyna asılıp diğer takı malzemeleriyle birlikte kullanıldığı gibi yalın olarakta kullanılmıştır.

Röliker ise; Kutsal kişilere ait bu röliklerin içine konması maksadıyla yapılmış çeşitli formlardaki objelere verilen isim olarak adlandırılmıştır. Haç biçimli rölikerleri oluşturan kanatlar iki parça olarak taş kalıplarda ayrı ayrı döküldükten sonra bir menteşe ile birleştirilip kutu haline getirilmiştir. Röliker haçların üzerinde kabartma ve kazıma teknikleri ile yapılan İsa, Meryem, Melek, Vaftizci Yahya, Aziz ve İncil Yazarları gibi figürlü süslemelerle çeşitli geometrik ve sembolik bezemelere yer verilmiştir. Ayrıca figürlü, geometrik ve sembolik süslemelerle birlikte bazı örneklerde dairesel yuvalar açılarak içlerine renkli cam veya taşlardan oluşan dolgu malzemeleri kullanılmıştır.

Adak, Takdis ve Tören haçları farklı boyutlarda olup genellikle Latin Haçı formundadır. Kalıba döküm tekniğinde yapılmışlardır. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek kol uçları düz, iç bükey, köşelerden ikişer yassı daire, damla ve küre

gibi sonlanmaktadır. Adak haçları'nın üzerinde ithaf veya adak için yazıt ve figürlü süslemelerle birlikte bir yere sabitlenebilmesi için delikler bulunabilmektedir. Bazı saplı haçlar çeşitli büyüklerde olabilmekle birlikte yüzeylerinde adak veya ithaf yazıtı da yer alabilmektedir.

Diğer madeni haç eserler ise; polykandilion ve buhurdanlarda askı ve zincir haçları, aplik, takı, kemer tokası parçası ve kandillerde aksesuar olarak kullanılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Sınırları

Çalışmamızın amacı; Kapadokya Bölgesi içerisinde yer alan Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde ve Ürgüp Müzelerine devir, satın alma, müsadere, hibe ve kazı yoluyla kazandırılmış Bizans Dönemine ait 174 adet madeni haç eserin; tür, form, bezeme, malzeme ve teknik özelliklerine göre tanıtılmasını sağlamak; Türkiye, Balkan ve diğer ülkelerde çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve değişik kazılardan elde edilen benzer örnekleriyle karşılaştırma ve tarihlendirmelerini yapmaktır.

Kapadokya Bölgesi'ndeki müzelerde bulunan haç eserleri bir araya getirerek haç eserler üzerinden elde edilen sonuçlar ışığında Kapadokya Bölgesi'nin Bizans Dönemi madeni haçları hakkında bilgi edinilerek Kapadokya Bölgesi içindeki yeri ve önemine bir parçada olsa katkı bulunabilmektedir.

1.3. Araştırmada Kullanılan Yöntem

Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde ve Ürgüp Müzelerinde muhafaza edilen haç eserlerin, tez olarak çalışılmasında öncelikle ilgili Müze Müdürlüklerine dilekçe ile başvuru yapılmış, kazı malzemeleri için ilgili kazı başkanlıklardan gerekli izinler alınmıştır. Konuyla ilgili kaynak araştırması yapılarak müze çalışmasında; madeni haç eserler incelenerek tanımlarına yönelik notlar alınmış, eserlerin değişik yönlerinden fotoğrafları çekilmiştir. Kataloğa konulacak eserlerin fotoğrafları photoshopta düzenlenmiş ve autocad üzerinden çizimleri yapılmıştır.

Çalışma 5 bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde; (Giriş) Çalışmanın konusu, amacı, sınırları, yöntemi, konuyla ilgili kaynak ve araştırmalar ile Kapadokya Bölgesinin Tarihi ve Coğrafyası hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde; Haçın tanımı yapılarak tarihçesi, tür ve formları hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümde; Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde ve Ürgüp Müzelerinde muhafaza edilen 174 adet madeni haçın türlerine göre (Pandantif (1-102), röliker (103-150), adak (151), takdis (152-154), tören (155-159) ve diğer haçlar (160-174) olarak) kataloğu oluşturulmuştur. Katalogda haç eserlerin; bulunduğu müze adına, envanter numarasına, eser adına, malzemesine, ölçüsüne geliş yerine, geliş şekli ve tarihine, tanımına, tarihine ve yayınladığı yer ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Eserlerin incelenmesinde kolaylık sağlaması nedeniyle katalog bölümünde eserlerin resim ve çizimlerine (Çizimlerde eserlerin boyutlarına göre 1, 2, 3, 4, 5 ve 10cm'lik ölçekler kullanılmıştır.), resim ve çizim numaraları da parantez içerisinde katalog numarası satırında yer verilmiştir.

Kırşehir ve Aksaray Müzelerinde muhafaza edilen Kat. No: 129 ve Kat. No 61, 80 olan pandantif haçların müze envanter kayıtlarında buluntu yerleri Yozgat olarak geçmektedir. Bu haçların buluntu yerleri, Büyük Kapadokya Bölgesi içerisinde yer alması nedeniyle kataloğa dahil edilmiştir. Buluntu yeri Ortahisar/Nevşehir olan günümüzde Paris özel bir koleksiyonda muhafaza edildiği anlaşılan bir adet esere (Röliker Haç) ise değerlendirme bölümünde yer verilerek kataloğa dahil edilmemiştir. Ereğli Müzesi'nden (Kat. No.'su 173 ve 174) merkezlerinde Staurogram ve Christomonogram bulunan aplik ve kolye/broş olarak kullanıldığı düşünülen altın eserler gerek malzeme gereksede tipleri açısından özel eserler olduğu için kataloğa dahil edilmiştir.

Dördüncü bölüm değerlendirme bölümü olup dört alt başlıktan oluşturulmuştur. Haçlar; tür, form, bezeme, malzeme ve teknik bakımından değerlendirilerek Türkiye, Balkan Ülkeleri ve diğer ülkelerde çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve çeşitli kazılardan elde edilen benzer örnekleriyle karşılaştırma ve tarihlendirmeleri yapılmaya çalışılmıştır.

Sonuç bölümünü oluşturan beşinci bölümde ise; Türkiye, Balkan Ülkeleri ve diğer ülkelerde çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve çeşitli kazılardan elde edilen benzer örnekleri ışığında daha genel bir değerlendirme yapılarak, Kapadokya

Bölgesi'nin Bizans Dönemi haç eserler; tür, form, bezeme, malzeme - teknik, süsleme ve tarihleriyle birlikte ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.4. Kaynak ve Araştırmalar

Kapadokya Bölgesi Müzelerinde tespit edilen Bizans Dönemine ait 174 adet madeni haç eserin kaynak taramasında; Haçlardan, Kat. No'su 44 olan pandantif haçın (Nevşehir Müzesi), Kat. No'su 119, 121 (Niğde Müzesi) ve 143 (Nevşehir Müzesi) olan röliker haçların, Kat No'su 156 olan tören haçı (Nevşehir Müzesi) ile Kat No'su 162 olan polykandilion askı/zincir haçının (Ürgüp Müzesi) yayın çalışmalarına konu olduğu anlaşılmıştır.

Çalışmamızda haçların yayın bilgileri ile konuyla ilgili kitap, makale, tez ve diğer yayınlara da ulaşılmış, incelenmiş ve çalışmamızda yararlandığımız kaynaklar yayın yıllarına göre aşağıda verilmiştir.

M. ACARA'nın 1990 tarihli 'Türkiye Müzelerindeki Madeni Eserler' konulu Yüksek Lisans Tezi'nde: 26 müzeden toplam 114 adet madeni eser ele alınmıştır. Madeni eserler; Haç, tabak, polykandilion, kandil, askı, anahtar, kantar ağırlığı, çan, küpe, bilezik, kupa, buhurdan, kaşık, kaplama levhası ve tastan oluşmaktadır. Çalışmada Bizans Maden Sanatı hakkında bilgi verilerek eserlerin kataloğu oluşturulmuş ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

'Türkiye Müzelerindeki Madeni Eserler' konulu Yüksek Lisans Tezi'nde çalışmamızdaki Kat. No'su 44 ve 156'da verilen haçlara da yer verilmiştir.

D. BUCKTON'nun 1994 tarihli 'Byzantium Treasures of Byzantine art and Culture, British Museum Press' adlı çalışmada British Museum'un Bizans Dönemi koleksiyonuna ait çeşitli malzemelerden yapılmış eserleri sunulmuştur.

M. ACARA'nın 1997 tarihli 'Bizans Maden Sanatında Dini Törenler Sırasında Kullanılan (Liturjik) Eserler' konulu Doktora Tezi'nde: Türkiye Müzelerindeki 26 müzeden 137 eser ele alınmıştır. Bizans Ortodoks Kilisesinde Liturji; Bizans tasvir sanatında Liturjik Eserler ile Kilise Hazinesi; Liturjik eserlerde malzeme, teknik ve süsleme üzerinde bilgi verilerek eserlerin (paten, kalıs, kaşık, buhurdan, yelpaze, ibrik, kitap kapağı, haç ve haç kaidesi, kitap kapağı vb) kataloğu oluşturulmuş ve değerlendirilmesi yapılmıştır. 1998 tarihli 'Bizans

Ortodoks Kilisesinde Liturji ve Litürjik Eserler' konulu doktora tezinin bir bölümünü oluşturan makalede: Liturji üzerine ve Litürjik eserlerde malzeme, teknik ve süsleme üzerinde bilgi verilerek Ökaristi'de kullanılan eserler (paten, kalıs, kaşık, buhurdan, yelpaze, ibrik, kitap kapağı, haç ve haç kaidesi vb) tanıtılmıştır.

'Bizans Maden Sanatında Dini Törenler Sırasında Kullanılan (Litürjik) Eserler' konulu Doktora Tezi'nde, çalışmamızdaki Kat No'su 162 (Ürgüp Müzesi) olan polykandilion askı/zincir haçına da yer verilmiştir.

L. WAMSER, ve G. ZAHLHAS'ın 1998 tarihli 'Rom und Byzanz: Archäologische Kostbarkeiten aus Bayern' Bayern-Münih sergi katalog kitabında: Roma ve Bizans Dönemlerine ait çeşitli malzemelerden yapılmış 379 adet eser tanıtılmıştır.

M. ACARA'nın 2004 tarihli 'Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki Bizans, Maden Eserleri: Ağırlıklar ve Haçlar' konulu makalede: Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde bulunan bir grup sikke kontrol ve ticari ağırlıklar ile dini ayinlerde kullanılan haçlar tanıtılmıştır.

L. WAMSER'in 2004 tarihli 'Die Welt von Byzanz-Europas Östliches Erbe, Glanz, Krisen und Fortleben einer tausendjährigen Kultur' adlı kitapta: Bizans Dünyasına ait çeşitli malzemelerden yapılmış 1000 adet eser kataloglanarak tanıtılmıştır.

K. ALBAYRAK'ın 2004 tarihli 'Dinsel Bir Sembol Olarak Haç'ın Tarihi' adlı makale çalışmasında: Haçın tanımı, tarihi, haç ve haça germe şekilleri, Roma yasalarında ve filozofların diyaloglarında haç, bazı filozofların diyaloglarında haç, İsa'nın haça gerilmesi, imparator konstantin'den önce haç ve haça germe, konstantin döneminde ve sonrasında haç ve haça germe, haçın sembolik anlamları, haça gerilmiş isa figürünün geçirdiği safhalar ve hıristiyan sanatında haç ve formları gibi konu başlıklarında bilgiler verilmiştir.

H. BİLGİ'nin 2004 tarihli "*Bizans Dönemi*" *Anadolu Dökümün Beşiği*, adlı çalışmada: Bizans Dönemi madenciliği hakkında; üretim tekniği, atölyeleri, üslupları ve metal eserler hakkında bilgi verilmiştir.

B. PİTARAKİS'in 2006 tarihli 'Lescroix-reliquaires pectorales byzantines en bronze' adlı çalışmada; haç rölikerler, malzeme ve teknikleri hakkında bilgi verilerek röliker haç ve askı halkaları çeşitli tiplere ayrılmıştır. Anadolu, Balkan Ülkeleri, ABD ve çeşitli Avrupa Ülkelerinde muhafaza edilen 651 adet röliker haçın kataloğu oluşturularak değerlendirme ve tarihlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmamızdaki Kat. No'su 120, 131 ve 144 nolu röliker haçlar, 'Lescroix-reliquaires pectorales byzantines en bronze' adlı çalışmada Kat. No 300, 483 ve 645'te yer verilmiştir.

I. Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu çevrevesinde 2007 tarihinde İstanbul Arkeoloji Müzelerinde düzenlenen 'Kalanlar: 12 ve 13. yüzyıllarda Türkiye'de Bizans' sergisi nedeniyle hazırlanan katalog çalışmasında; Afyonkarahisar Müzesi, Ankara Etnoğrafya Müzesi, Antalya Müzesi, Aydın Müzesi, Bandırma Müzesi, Bergama Müzesi, Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi, Burdur Müzesi, Bursa Müzesi, Edirne Müzesi, Efes Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzeleri, İzmir Müzesi, İznik Müzesi, Kütahya Müzesi, Manisa Müzesi, Milet Müzesi, Ödemiş Müzesi, Tire Müzesi, Sadberk Hanım Müzesi, Haluk Perk Koleksiyonu ve Ege Üniversitesi Eski Eser Koleksiyonu'na ait farklı malzemelerden yapılmış Bizans Dönemine ait eserler biraraya getirilerek sunulmuştur. Katalog çalışmasına Ayla ÖDEKAN, Ceren ÜNAL, Engin AKYÜREK, Ebru FINDIK, Ebru PARMAN, Hülya BİLGİ, Lale DOĞER, Meryem ACARA ESER, Nevra NECİPOĞLU, Nilifer PEKER, Özgü ÇÖMEZOĞLU, Sait BAŞARAN, Sema DOĞAN, Serah JAPP, Seren YANDIM, Semiha YILDIZ ÖTÜKEN, Vera BULGURLU, Yelda OLÇAY UÇKAN, Zeynep MERCANGÖZ, Zeynep ORAL tarafından katkıda bulunulmuştur.

J. AMBROSE'nin 2008 tarihli Ancient Art XLIV, Museum Quality Ancient Art adlı katalog çalışmasında; pandantif, röliker ve tören haçı, kandil, mühür, yüzük, ağırlık gibi bir grup eserin referansları verilerek tanımları ve tarihlendirilmeleri yapılmıştır.

M. ACARA'nın 2010 tarihli 'Hristiyanlıkta Haç Kültü ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi Koleksiyonunda Bulunan Bir Grup Haç' konulu çalışmada 'Haç' hakkında bilgi verilerek Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde adak, takdis ve tören haçı olarak kullanılan 23 eser incelenmiştir. Haçlar kol uçlarının düz,

damla, yassı daire, küre veya palmet ile sonlanmasına göre 3 gruba ayrılmış form ve bezeme özellikleriyle tanıtılmıştır.

G. KÖROĞLU'nun 2010 tarihli 'Yümüktepe Kazılarında Ortaçağ Takıları' adlı makalede; Mersin İl merkezinde yer alan Yümüktepe kazı çalışmalarında elde edilen küpe, kolye sarkaçları, haç, zincir, bilezik, yüzük, fibula, saç iğnesi, kemer ve giysilere ait toka gibi küçük buluntular tanıtılmıştır.

H. ÖZDEMİR ve K. G. ÖZTAŞKIN,'nın 2010 tarihli XIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri içerisinde "Denizli Arkeoloji Müzesi'nde Yer Alan Bizans Dönemi Maden Haçlarından Bir Grup" adlı çalışmada: 21 madeni haç bu çalışmada incelenmiştir. Eserlerden on altı tanesi pendantsif haç, birer adet buhurdan yâda kandil askısı parçası olarak kullanılan haç, tören haçı, takdis haçı ve röliker haçlardan oluşmaktadır. Üslup özelliklerine göre ve benzer örnekler ile karşılaştırma ve değerlendirilmesinde haçlar, Orta Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmiştir.

2012 tarihli BYZAS 15-Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts, (ed. Beate Böhlendorf-Arslan, Alessandra Ricci), adlı kitap içerisindeki bölümlerden, BÖHLENDORF-B. ARSLAN'ın 'Dasbewegliche Inventar eines mittel byzantinischen Dorfes: Kleinfundeaus Boğazköy' konulu çalışmasında: Hitit İmparatorluğu'nun başkenti Boğazköy'de Orta Bizans Dönemi'ne tarihlenen bir yerleşimde yapılan kazı çalışmalarında orta çıkartılan kaston, avlulu evler, kilise, manastır, mezarlık şapel ve mezarlıklar ile yerleşimde küçük buluntu olarak tören, takdis, haç, röliker, takı, ok ucu, orak vb eserler tanıtılmıştır. T. ÇORUHLU'nun "Ören (Adramytteion Antik Kenti) Kazılarında Ele Geçen Bizans Küçük Buluntular" konulu çalışmasında: Balıkkesir İli, Burhaniye İlçesi Ören Mevkii'ndeki Adramytteion Antik Kenti kazı çalışmalarında elde edilen Bizans Dönemi'ne ait küçük buluntular bu makalede tanıtılmış ve Adramytteion Antik Kenti'nin Ortaçağdaki kültürel önemine dair değerli ipuçlar sunmuştur. F. DELL'ERA'ın 'Small Findsfrom Zeytinli Bahçe-Birecik (Urfa) konulu çalışmasında: Zeytinli Höyükte Ortaçağ Dönemi Nekropol alanında yapılan kazı çalışmalarında elde edilen bronz haçlar ve diğer buluntularla (Mızrak ve ok ucu, orak, hançer, çeşitli takılar, ağırşak ve cam eserler) tanıtılmıştır. A. F. FERRAZZOLI'nın 'Byzantine Small

Finds from Elaiussa Sebaste' konulu çalışmasında: Elaiussa Sebaste kazısından gelen M.S. 6-7. yüzyıla ait buluntular sunulmuştur. Buluntular işlevlerine göre gruplandırılarak (Aktiviteleri, ev ve mobilya aksesuarları, aydınlatma, takı, saç ve giyim, askeri) tanıtılmıştır. H. YAMAN'ın 'Small Findsfort he Dating of a Tomb at Amorium' konulu çalışmasında: Amorium Bizans Dönemine ait mezar mimarisine yönelik kazı çalışmalarında elde edilen küçük buluntular (kandil, haç, röliker haç) ile mezar taşları tanıtılmıştır. S. WESTPHALEN'ın 'Kleinfundeaus Basilikagrabung am Kalekapı in Marmara Ereğlisi (Herakleia Perinthos) konulu çalışmasında: Kalekapı Marmara Ereğlisi (Antik Herakleia Perinthos) 2007 kazı sezonunda M.S. 5. yüzyıla tarihlenen Bazilika'sının altında bulunan Nekropol kısmında yapılan kazı çalışmalarında mezarların içerisinde M.S. 9.-12. yüzyıllar arasına tarihlenen bilezik, pendant, küpe ve yüzüklerden oluşan buluntular elde edilmiş ve tanıtılmıştır. F. BERTI'ın 'Grave Goods from the Necropolis in the Agora of Iasos' konulu çalışmasında: İasos Antik Kentinde Bizans Döneminde Nekropol alanı olarak kullanılan agorada gerçekleştirilen kazı çalışmalarında elde edilen mezar eşyaları, bronz - cam kaplar, seramik, sikke, takı ve elbise aksesuarı gibi buluntular tanıtılmıştır.

H. BUYRUK'un 2013 tarihli 'Giresun Müzesinde Bulunan Rölikerler' adlı makale çalışmasında: Giresun Müzesi'nde bulunan haç rölikerler süsleme, malzeme ve teknik özellikleriyle tanıtılmıştır.

B. ERCİYAS'ın 2013 tarihli 'Komana Arkeolojik Araştırma Projesi' adlı çalışmada: Komana antik kentinde 2009 yılında başlatılan kazılarda Komana'nın 11. yüzyıl yerleşimi ortaya çıkarılmaya başlanmış Tokat için büyük önem içeren bu antik kentin tarihi ve arkeolojisi paylaşılmıştır. Çalışmalarda; burgulu cam kadeh ayağı, polykandilion zinciri, at başı figürlü bronz obje, röliker haç, bronz ve demir haçlar, bronz mask, dekoratif şamdan parçaları, polykandilion parçaları, çanlar ve benzeri buluntular elde edilmiştir.

H. BUYRUK'un 2014 tarihli 'Silifke Müzesi'ndeki Haç Rölikerler' adlı makale çalışmasında: Silifke Müzesi envanterine kayıtlı altı adet, Hristiyan inancı için önemli bir kutsal kalıntıyı barındıran haç rölikerler süsleme, malzeme ve teknik özellikleriyle tanıtılmıştır.

H. BUYRUK'un 2014 tarihli 'Adana Arkeoloji Müzesi'ndeki Haç Rölikerler' adlı makale çalışmasında: Adana Arkeoloji Müzesi'ndeki haç rölikerler süsleme, malzeme ve teknik özellikleriyle tanıtılmıştır.

C. ÇETİN'in 2015 tarihli 'Isparta Müzesi'nden Bir Grup Bronz Eser' adlı makale çalışmasında: Isparta Müzesi'nden bir grup çeşitli dönemlere ait bronz eserler incelenmiş, tarihlendirilmesi ve tanıtılması yapılmıştır.

T. TAŞ ve F. ÖZCAN'nın 2015 tarihli 'MS 4.-7. Yüzyıllar Arasında Haç Motiflerinin Gelişimi' adlı makale çalışmasında: Haç, haçın ortaya çıkışı, kullanım nedenleri hakkında bilgi verilerek MS 4.-7. yüzyıllar arasında yaygın olarak kullanılan haç tipleri ve haç motiflerinin görüldüğü eserlerin katalogları da yapılarak değerlendirilmiştir.

M. ACARA'nın 2015 tarihli 'Komana Kazısı Metal Buluntularından Bir Grup' adlı makale çalışmasında: Röliker Haç konulu çalışmasında; Rölik ve rölikerler hakkında bilgi verilerek Komana kazısından elde edilmiş 10 röliker haçın değerlendirme ve tarihlendirilmesi yapılmıştır.

O. KOÇYİĞİT'in 2018 tarihli 'Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi Bizans Dönemi Maden Haçları' konulu makale çalışmasında: Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi koleksiyonunda yer alan 11 haçın tanıtımı yapılmıştır. Haçlardan ikisi tören-takdis haçı, yedisi röliker haç ve iki tanesinde pandantif haç olarak değerlendirmiştir. Haçların katoloğu yapılarak karşılaştırma ve tarihlendirmeleri yapılmıştır.

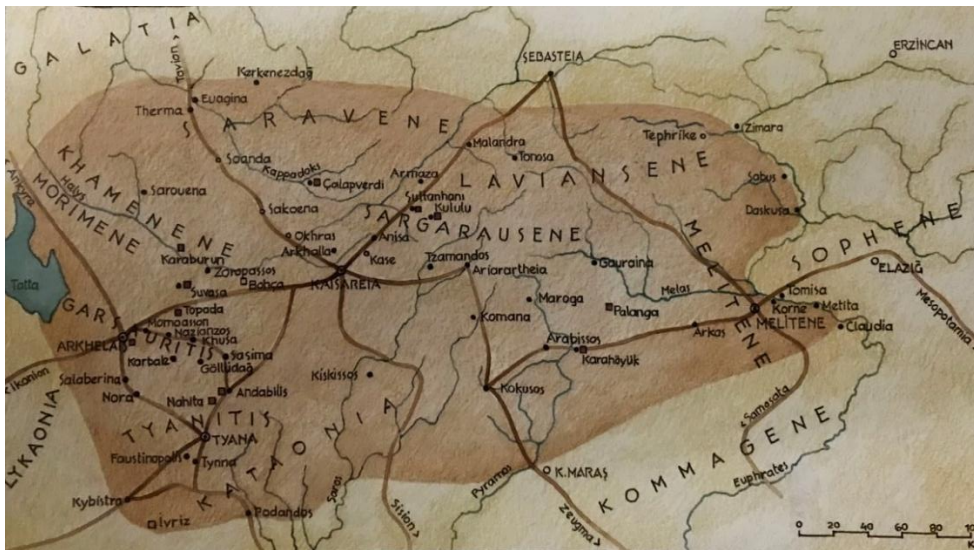
Ayrıca konuyla ilgili yararlandığımız kitap, makale ve tez gibi diğer yayınlara bibliyografya bölümünde yer verilmiştir.

1.5. Kapadokya Bölgesi'nin Tarihi ve Coğrafyası

Kapadokya sözcüğüne ilk olarak MÖ 5. yüzyılın sonlarında İran'da Bisitun dağındaki yazıtta 'Katpatuka' şeklinde rastlanır. 'Katpatuka' sözcüğü Persçede 'Güzel Atlar Ülkesi' anlamına gelmektedir. Ayrıca Kapadokya sözcüğün kökenine ilişkin Hitit dünyasında Anadolu'da konuşulan Luvice'ye bağlayanlar ve Kızılırmak'ın bir kolu ve antik adı 'Kappadoks' olan nehirden türediğini savunanlarda vardır (Sevin, 1998: 47; Esin, 1998: 65).

Kapadokya, Eskiçağ da Anadolu'nun orta yerinde birkaç önemli bölgeden biriydi. Kapadokya kuzeyde Pontos, kuzeybatıda Galatya, güneyde Kilikya, güneydoğuda Kommagene, doğuda Armenia, batıda Frigya ve Lykaonya bölgelerine komşuydu. Bugün yaklaşık olarak Aksaray, Kayseri, Kırşehir, Malatya, Nevşehir ve Niğde illerinin tümünü; Adana'nın kuzeyi, Ankara'nın doğu, Yozgat ve Sivas'ın güney bölümlerini kapsamaktaydı (Sevin, 1998: 47).

Antik çağda Anadolu'nun orta kesimini-merkezini oluşturan Kapadokya, doğu-batı ve kuzey-güney yönündeki önemli yol kavşaklarında, belli başlı ticari-askeri yolların üstünde yer almaktaydı. Bu yolların başlıcaları: 1-) Ankyra (Ankara)-Tyana (Kemerhisar)-Kilikya Yolu. 2-) Pontos Euxeniös (Karadeniz Kıyılarından)-Tavion (Büyük Nefesköy)-Mazaka (Kayseri) Yolu. 3-) İkonion (Konya)-Garsaura (Aksaray)-Mazaka (Kayseri) Yolu'dur (Sevin, 1998: 49-50).

Resim 1: Büyük Kapadokya Bölgesi ve Yolları (Sevin, 1998: 49)

Günümüzde çekirdek Kapadokya Bölgesi ise; Aksaray, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde İllerinden oluşmaktadır (Esin,1998: 67). Bölgenin oluşumu Üçüncü Jeolojik zamanda 25 milyon yıl önce başlamış bu dönemde yer kabuğunun yer yer çatlamasıyla Niğde ve Aksaray sınırları içerisinde Hasandağı (3268 m), Niğde sınırları içerisinde Melendiz (2963 m) ve Kayseri İl sınırları içerisinde Erciyes (3917 m) gibi volkanik dağlar oluşmuştur. Bölgenin coğrafi yapısını da şekillendiren bu volkan dağlardan püskürtülen lav ve tüfler coğrafi yapıda set ve yumuşak tabakaların oluşmasını sağlamıştır. Bu tabakalar su ve rüzgar gibi etkenlerle aşınarak topoğrafyada pramit ve sütunlar biçiminde oluşumlar meydana gelmiştir. Özellikle Nevşehir yöresinde Göreme, Ürgüp ve Avanos'ta yoğunluk gösteren bu oluşumlar peribacası olarak adlandırılmıştır (Tuncel, 1998: 16-43).

Kapadokya Bölgesi'nde yürütülen arkeolojik kazı çalışmaları ve araştırmalar bölgenin Tarih Öncesi çağlardan günümüze değin kesintisiz iskân gördüğünü ortaya koymuştur.

Niğde Kaletepe Deresi kazı çalışmalarında Alt ve Orta Paleolitik Çağlara ait buluntular (Slımak-Dinçer, 2007: 33-37); Nevşehir'de Kızılırmak'ın kolu olan Damsa Çayı vadisinin doğusundaki volkanik Avladağ'ın yamaçlarındaki sekilerde, Kayseri'nin Soğanlıdere vadisi ile Barsık köyü yakınından Alt Paleolitik'e ait buluntular (Harmankaya-Tanıdı, 1996; Esin, 1998: 79); Nevşehir Göldağı'nın kuzeybatısında, Acıgöl eteklerinde obsidiyenden Levallois tekniğinde yapılmış, Mousterien dönemine ait tek yüzeyleri işlenmiş yonga aletler; Nevşehir'de Derinkuyu'nun Suvermez köyü çevresinde Levallois tekniğinde obsidiyen yongalar üzerinde yapılmış mızrak uçları (Kansu 1945: 294 -295; Esin, 1998: 79); Niğde'de Altay köyünün batısında Çakmaktepe'de Levallois tekniğinde yapılmış aletler ele geçmiştir (Harmankaya-Tanıdı, 1996; Esin, 1998: 79).

Akeramik Neolitik ve Keramikli Neolitik olarak iki ana evreye ayrılarak incelenen Neolitik Çağ kültürlerinden; Akeramik Neolitik kültürleri temsil edebilecek yerler arasında Aksaray ilinde Aşıklı Höyük, Musular, Yelibelen Mevkii, Sırçan Tepe, İninönü, Niğde'de Güllüce, Mahmut Sekisi, Kayseri'de Hacıbeyli, Dededağ, Toparın Pınarı (Harmankaya vd. 1997); Obsidiyen atölyesi (işliği) arasında Aksaray'da Nenezi, Nevşehir'de Acıgöl, Kaleiçi, Güney Dağ, Niğde'de Boğazköy,

Bozdağ, Göllüdağ, Bitlikeler, Çiftlik, Kayırlı, Ekinlik-İlbiz ve Kaletepe gösterilebilir (M. L. Cauvin, N. Balkan 1996; Esin, 1998; 83).

Çanak Çömlekli Neolitik kültürlerin bulunduğu yerler; Niğde’de Tepecik-Çiftlik Höyük (Bıçakçı, 2016; 28-30), Köşk Höyük (Öztaş, 2016: 31-34), Niğde-Tepebağları, Pınarbaşı-Bor, Aksaray’da Değirmenözü, Sapmazköy, Kayseri’de Kumtepe-İncesu, Nevşehir’de ise Avladağ, Hasanlar ve İğdeli Çeşme’li yer almaktadır (Todd 1980; Harmankaya vd. 1997; Esin, 1998; 95).

Kalkolitik Çağlara; Niğde’de Çiftlik Tepecik Höyük (Bıçakçı, 2016: 28-30), Bahçeli-Köşk Höyük (Öztaş, 2016: 31-34), Niğde-Tepebağları, Bor Pınarbaşı Höyüğü, Kayseri’deki Fraktin ile Aksaray’daki Gelveri Aksaray’da Sapmazköy (Yassı Ören), Nevşehir’de Hacibektaş ilçesinde Küluntepe, Paşalı, Civelek Mağarası, Kayseri’de İkitepe ve Çayır gibi yerler örnek verilebilir (Omura 1992: 1993, 374-375; Esin, 1998: 109).

Tunç Çağları için Kayseri’deki Kültepe, Aksaray Yeşilova Köyü’ndeki Acmhöyük, Niğde’nin Çamardı İlçesi, Celaller Köyü’ndeki Göltepe Höyüğü - Kestel Maden Ocağı ve Nevşehir’in Avanos ilçesi, Sarılar Beldesi’ndeki Zank Höyük önemli merkezler arasında sayılabilir (Sever 1993: 248, 255-257; Esin, 1998: 109; Esin, 1998: 109; Darga, 1998: 127).

Hitit İmparatorluk Çağı’nı izleyen dönemlerde Tabal adıyla anılan bölgenin adına ilk kez MÖ 837 yılına ait Asur belgelerinde rastlanmaktadır. Tabal Bölgesi batıda Niğde-Nevşehir İllerinden doğuda Gürün’e doğru uzanmaktaydı. Tabal Bölgesi’nin Güneybatısında bugün Tuvanuva (Kemerhisar) ve Habuşna Krallıkları, doğusunda ise Melid Krallığı bulunmaktaydı. M.Ö. 9. ve 8. yüzyıllarda çeşitli beylikler tarafından paylaşılan bölgedeki Tabal Kralların, M.Ö. 858-824 tarihlerde III. Şalmaneser’in seferini atlatan kayıtlarda Asur egemenliğini kabul ettiği belirtilir (Sevin, 1998: 173).

M.Ö. 7. yüzyılın sonlarında Asur İmparatorluğu yıkılmasından sonra M.Ö. 700-650 Kimmerlerin, M.Ö. 585’te Medlerin ve M.Ö. 350’de Perslerin hâkimiyetine girmiştir. Bu dönemde Kapadokya iki satraplığa ayrılmış kuzeydekine Pontos

kapadokya, güneydeki bölüme ise Büyük (Asıl) Kapadokya adı verilmiştir (Ötüken, 1987, 8; Sevin, 1998: 48, 173, 193).

Hellenistik Dönemde Makedonyalı Büyük İskender'in egemenliği başlamış ölümünden sonra ise M.Ö. 255 yılında Kapadokya Krallığı kurulmuştur. Roma İmparatorluğunda Tiberius (M.S. 14-37) zamanında bölge, Roma eyaletine dönüştürülmüştür. Roma İmparatoru Valens döneminde (M.S. 371 -372) Kapadokya ikiye bölünerek ilkinin merkezi Kayseri, ikincisinin merkeziyse Kemerhisar (Tyana) olmuştur (Tekin, 1998: 228; Öcal, 2010: 388-408).

Kapadokyalı Babalar'ın yazdıkları metinler Kapadokya Bölgesi'nin M.S. 4. yüzyılına ilişkin önemli bilgiler vermektedir. Basileios, Nazianzlı Gregorios ve Nyssalı Gregorios üçü de 4. yüzyılda Kapadokya'da yaşamış olan piskoposlar, yaşadıkları dönemde Hıristiyanlığın sapkın bir yorumu olan Arianizm'e karşı mücadele etmişler ve daha sonra da Bizans Kilisesi'nin en büyük otoritelerinden sayılmışlardır (Akyürek, 1998: 229, 235).

4. yüzyıl'ın ikinci yarısında bölgenin sık sık saldırılarla karşı karşıya kalması nedeniyle Anastasios (491-518) ve İustinianos (527-565) dönemlerinde bölgede yoğun bir savunma programının uygulamasına başlanarak birçok kent surlarla çevrilerek eski yapılarda onarımlar yapılmıştır. Bölgede 6. yüzyılın sonlarından 7. yüzyılın ortasına kadar Bizanslılar'la Persler arasında; 7. yüzyıl'ın ortasından 9. yüzyıla kadar ise Bizanslılar'la Araplar arasında savaşlar yaşanmıştır Araplar saldırılarında geçici bir süre için de olsa Kaisareia'yı (Kayseri) ele geçirdiler. 709'da ise bölgenin diğer önemli kenti, Tyana'yı (Kemerhisar) aldılar. Bu süreçte şehirler Bizanslarla Araplar arasında sık sık el değiştirelek varlığını sürdürebilmiştir (Ostrogorsky 1991: 109; Hild ve Restle 1981: 70-84; Akyürek, 1998: 229).

8. yüzyıl boyunca ve 9. yüzyılın ikinci yarısına kadar olan dönemde, dış tehdit ve içerde ikonoklazma hareketleri nedeniyle dinsel ve kültürel bir gerileme dönemi yaşanmıştır. Kapadokya manastırcılığı ve buna bağlı olarak da kilise yapımı ve resim sanatı durma noktasına gelmiş, bu dönemde binlerce rahip İtalya'ya kaçmıştır (Akyürek, 1998: 229). 9. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak 1071'e kadar Kapadokya 'da yeniden az çok güvenli bir ortam sağlanabilmiştir. 9. yüzyılın

ikinci yarısından 1071'e kadar olan sürede bölgedeki kiliselerin ve resimsel bezemenin büyük çoğunluğu bu dönemde yapılmıştır (Hild ve Restle 1981: 63-84; Foss 1991: 378-379; Akyürek, 1998: 229).

Resim 2: Bizans İmparatorluğu Haritası (Haldon, 1998)

9. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak bölge bu kez de Selçuklu Türkleri'nin saldırılarıyla karşı karşıya kalmıştır. Türkler 1057-67 yıllarında Melitene, Sebasteia ve Kaisareia saldırarak bu şehirleri tahrip etmesi nedeniyle Bizans imparatoru 4. Romanos ordusuyla Kapadokya'ya gelerek buradan doğuya yönelmiştir. 1071 yılında Malazgirt Ovası'nda Bizans ordusu Selçuklu ordusuyla karşı karşıya gelmiş ve bu savaştan yenilgiye uğraması sonucunda Kapadokya bölgesi de bütünüyle Bizanslılar'ın elinden çıkmış ve bölgede Türk dönemi başlamıştır (Hild ve Restle 1981, 84-105; Akyürek, 1998: 230). Haçlı Seferlerinde cesaret ve kahramanlıklarıyla Selçuklu ordusunda ün yapmış Niğdeli askerler, II. Kılıç Arslan Döneminde Niğde'ye de 'Darü'l-Pehliviyanıyye' Pehlivanlar Yurdu ünvanı verilmiştir (Özkarıcı, 2001: 7).

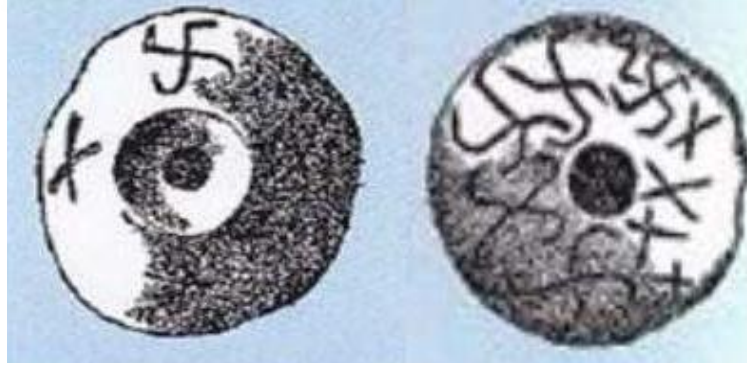
Selçuklulardan sonra bölge, Beylikler ve Osmanlıların egemenliği altına girmiştir (Sözen, 1998: 396-479); Yılmaz, 1999: 1-636; Özkarıcı, 2001: 7-9; Gökhan vd 2016: 83-117).

2. HAÇ VE HAÇIN TARİHÇESİ, TÜRLERİ, FORMLARI

Haç işareti Tarih Öncesi ve Tarihi Çağlarda farklı anlamlar yüklenerek çeşitli tiplerde kullanılmıştır. Anadolu da haç tasvirlerinin benzer örneklerine Çatalhöyük ve Bademağacı Höyüğü gibi Neolitik Çağa tarihlenen pişmiş toprak damga mühürlerde ve Hacılar kaplarında rastlanılmıştır. Troya kazı çalışmalarında elde edilen pişmiş toprak ağırşakların yüzeylerinde kazıma tekniğinde yapılmış haç tasvirleri de bulunmaktadır. Haç işaretinin Geometrik Çağ seramiklerin yüzeylerinde değişik renklerde boyama tekniği ile yapılarak başka geometrik bezemelerle birlikte kullanılmış olduğu bilinmektedir (Avşar, 2010: 115-141).

Resim 3: Çatalhöyük ve Bademağacı Höyüğü'nden P.T. Mühürler (Avşar, 2010: 126, Res. 3)

Resim 4: Troya Pişmiş Toprak Ağırşaklar (Avşar, 2010: 128, Res. 5)

Resim 5: Seramik yüzeylerindeki haç motifleri (Avşar, 2010: 130-132, Res. 6, 7, 10)

Türk Dil Kurumu'na Haç: Hristiyanlığın sembolü ve birbirini dikey olarak kesen iki çizgiden oluşan biçim, istavroz, put ve salip olarak tanımlanmıştır (<http://www.tdk.gov.tr/> 2019).

İslam Ansiklopedisi'nde Haç simgesine ilişkin olarak; Grekçe'si stavros, Türkçe'ye ise istavroz olarak geçmiş olduğu, Grekçe'de stavros başlangıçta 'direk, sivri uçlu kazık, sırık' anlamına gelirken daha sonra ki dönemlerde haç karşılığında kullanıldığı ve kelimenin Farsça'sı "dört çivi" anlamında çehar mih'tan Türkçe'ye ise çarmih olarak geçtiği belirtilmektedir (<https://islamansiklopedisi.org.tr/hac--salib> 2019). '†' şeklinde iki ahşap direk/tahta parçasından meydana gelen işkence ve idam edilmek üzere tasarlanan aletin, Hristiyanlık öncesinde Akhamenid, Hellenistik ve Romalılar Döneminde ölüm cezasına çarptırılan ağır suçlu kişiler için uygulandığı bilinmektedir (Albayrak, 2004: 108-109; Taş-Özcan, 2015/1: 249).

İsan'ın çarmıha gerilmesi olayı Roma döneminde ölüm cezasına çarptırılan adi ve ağır suçlularda uygulanan ceza geleneklerine göre yapılmış ve İncil'in bölümlerinde İsa'nın çarmıha gerilmesi olayı şu şekilde aktarılmaktadır:

'Dışarı çıktıklarında Simun adında Kireneli bir adama rastladılar. İsa'nın çarmihini ona zorla taşıttılar. Golgota, yani Kafatası denilen yere vardıklarında içmesi için İsa'ya ödle karışık şarap verdiler. İsa bunu tadınca içmek istemedi. Askerler O'nu çarmıha gerdikten sonra kura çekerek giysilerini aralarında paylaştılar.' (Matta 27: 32-35),

'Kırdan gelmekte olan Simun adında Kireneli bir adam oradan geçiyordu. İskender ve Rufus'un babası olan bu adama İsa'nın çarmihini zorla taşıttılar. İsa'yı Golgota, yani Kafatası denilen yere götürdüler.O'na mürle karışık şarap vermek istediler, ama içmedi. Sonra O'nu çarmıha gerdiler. Kim ne alacak diye kura çekerek giysilerini aralarında paylaştılar.' (Markos 15:21-24),

'Askerler İsa'yı götürürken, kırdan gelmekte olan Simun adında Kireneli bir adamı yakaladılar, çarmihini sırtına yükleyip İsa'nın arkasından yürüttüler. Büyük bir halk topluluğu da İsa'nın ardından gidiyordu. İsa'yla birlikte idam edilmek üzere ayrıca iki suçlu da götürülüyordu. Kafatası denilen yere vardıklarında İsa'yı, biri sağında öbürü solunda olmak üzere, iki suçluyla birlikte çarmıha gerdiler. O'nun giysilerini aralarında paylaşmak için kura çektiler.' (Luka 23:26-34),

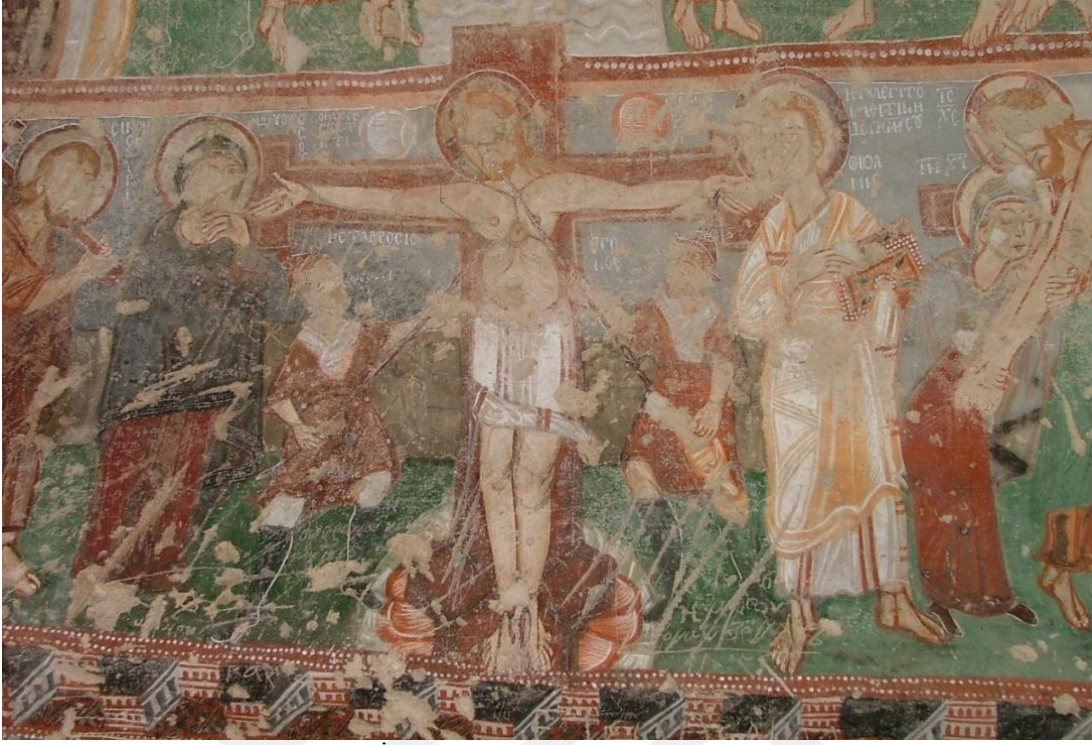
'Askerler İsa'yı alıp götürdüler. İsa çarmihını kendisi taşıyıp Kafatası İbranice'de Golgota denilen yere çıktı. Orada O'nu ve iki kişiyi daha çarmıha gerdiler. Askerler İsa'yı çarmıha gerdikten sonra giysilerini alıp her birine birer pay düşecek biçimde dört parçaya böldüler. Mintanını da aldılar.' (Yuhanna 19:17-27).

Göreme Karanlık ve Eski Tokalı Kiliseleri duvar resimlerinde İsa'nın yaşamını konu alan sahnelerden, çarmıh sahnesinde İsa'nın ellerinden ve ayaklarından ahşap bir haça çivilendiği ve askerler tarafından işkence edildiği görülmektedir (Res. 6-7).

Çarmıh sahnesinde çarmihının dibinde gördüğümüz fügürlerin, İncil'de İsa'nın ölümünün aktarıldığı bölümde; İsa'nın annesi Meryem, teyzesi Klopas'ın karısı Meryem, Mecdelli Meryem ile Salome ve Şakirdin'in (Ioannes Theologos veya Genç Yahya) olduğu ve İsa'nın bunları gördüğü aktarılmaktadır (Matta 27:32-44; Markos 15:21-32; Luka 23:26-39; Yuhanna 19:17-27).

Resim 6: İsa'nın çarmıh sahnesi (Karanlık Kilisesi-2018)

Resim 7: İsa'nın çarmıh sahnesi (Eski Tokalı Kilisesi-2018)

Hristiyanlıkta haç simgesi, İsa'nın çarmıha gerilerek idam edilmesinden yaklaşık 300-350 yıl sonra Milve Köprüsü'ndeki savaşla önem kazanmıştır. Eusebius göre; Kostantin Maxentius ve ordusuna karşı savaş için yola çıktığında Tanrı'dan zafer dilemiş ve gün akşam olmaya yüz tuttuğu sıra gökte ışıktan bir haç (Christos 'ΧΡΙΣΤΟΣ' isminin ilk iki harfi Chi 'X' ve Rho 'P' den oluşmaktadır.) ve üzerinde 'EN TOYTOÛ NIKΑ' (bu işaretle fethedeceksin) yazısını görmüştür (Albayrak, 2004: 117; Grant, 2008: 126). Kostantin güneşin/yıldızın üzerinde gördüğü EN TOYTOÛ NIKΑ işaretini bu sefer geceleyin uyurken rüyasında İsa ile birlikte görür. İsa, Kostantin'den gökte gördüğü bu işaretin bir kopyasını yaparak (Bu rüyadan sonra savaşlarda 'X' ve 'P' den oluşan haç, kalkanların üzerine işlenmiş ve flama ve sancak olarak kullanılmıştır.) düşmanla karşılaştığında korunması için kullanmasını buyurmuştur.

Konstantin'in rüyasıyla ilgili Lactantius ise; Tanrının, Konstantin'in rüyasına girerek gökyüzünde gördüğü işareti düşmanla savaşan askerlerin kalkanlarının üstüne işlenmesini söylediğini aktarır. Konstantin, M.S. 312'de Maxentius ve ordusunu yenerek Roma'ya zaferle dönmüş ve galibiyeti yıldız üzerinde gördüğü işarete ve rüyasına bağlaması nedeniyle imparatorluğunun her yerine haç simgesinin

konulmasını ve bu işaretle Romalıların azgın olma durumundan kurtulduklarını belirten bir yazınında haçın altına yazılmasını emretmiştir (Albayrak, 2004: 117; Grant, 2008: 126; Taş-Özcan, 2015/1: 250).

İsa'nın çarmıha gerilip işkence görenek idam edildiği Gerçek Haç'ın İmparator Konstantin'in annesi Helena tarafından 326'da hac yolculuğu sırasında; Gerçek Haça ait parçaları, Çarmıhta İsa'nın başına konulan yazılı levha ile çivileri Kudüs'te bulmasıyla birlikte haç kültürünün de gelişmesini sağlamıştır. Helena'nın çivileri oğlu Konstantin'e göndermiş olduğu, haç ve yazılı levhayı ise kutsal topraklarda bırakarak hac yolculuğunu tamamladığı aktarılmaktadır (Şakiroğlu,1996: 523; Albayrak, 2004: 118).

Resim 8 - 9: Helena ve Konstantin ile Gerçek Haç (Yılanlı ve Karanlık Kiliseleri-2018)

Göreme Karanlık ve Yılanlı Kiliseleri duvar resimlerinde Helena ve Konstantin ile Gerçek Haç sahnesinde; yuvarlak kesitli haç kollarından alt dikey kolu, diğer kollardan daha uzun olarak gösterilmiştir. Yılanlı Kilisesi'ndeki örnekte dikey kollarının alt ve üst kolunda yatay olarak birer tane daha kısa kol kullanılmıştır. Yılanlı Kilisesi örneğinde kompozisyona göre Helena Haçın sağında, Konstantin solunda; Karanlık Kilisesinde ise Helena haçın solunda, Konstantin ise sağında gösterilmiştir. Her ikisi de haçı alt dikey kolundan tutmaktadır.

Milano Fermanı (311-313) ile Hristiyanlık dini tanınmış, Büyük Konstantin'in Hristiyanlığı kabul etmesi ve I. Theodosius döneminde çok tanrılı inancın yasaklanmasıyla birlikte 381 tarihinde imparatorluğun resmi dini Hristiyanlık olmuştur (Morgan, 2010: 19; Brown, 2010: 53).

Hristiyanlığın İmparatorlukta resmi din olmasıyla birlikte haçın, önceki dönemlerdeki işkence ve idam aleti (çarmıh) olarak kullanımına son verilerek dinsel bir sembol olarak kullanılmasına, tapınılmasına ve tasvir edilmesine izin verilmiş ve haç, İmparatorlukta tek simge haline gelmiştir (Acara, 2004b: 53).

İsa'nın zaferini simgeleyen ve büyümlü bir güce sahip olduğuna inanılan haç, Paulus'un yazdığı mektuplarda, aynı zamanda Adem aracılığıyla tüm insanlığa geçmiş olan günahattan kurtuluşu, Tanrının hikmetini, hak ve hukukunu ve kuvvetini ifade etmektedir (Aydın, 2006: 131). Haç simgesinin dinsel bir sembol olarak kullanılmasıyla birlikte İsa'nın Doğumu (25 Aralık), Müjde (25 Mart) gibi bayram günlerinde, dini ve askeri törenler ile imparatorluk seremonilerinde (taç giyme ve kabul törenleri), kilise ile saray arasında yapılan yürüyüşlerde, doğal afetler nedeniyle yapılan ayinlerde çeşitli boyutlarda ve formlarda haçlar taşınmıştır (Cotsonis, 1994:8-10; Acara, 2004a: 144-145). Bazı haçlar pendentif olarak takılıp kullanılırken çeşitli teknik ve formlarda işlenerek mühür, sikke, ağırlık, madalyon, buhurdan, kandil, polykandilion, lahit, mezar taşları ve mimari öğeler gibi malzemeler üzerinde de kullanıldığı günümüze ulaşmış eserlerden bilinmektedir.

Tez çalışmamızda Kapadokya Bölgesi Müzelerindeki 174 adet haç ise; bronz, gümüş, kurşun ve altın gibi madenlerden yapılmıştır. Haçlar türlerine göre Pendentif, Röliker, Adak, Takdis, Tören ve diğer haç eserlerden oluşmaktadır.

Pendentif haçlar; değişik form ve ölçülerde farklı malzemelerden yapılmışlardır. Küçük boyutlu olarak zincir ya da iplere geçirilerek boyna asılıp diğer takı malzemeleriyle birlikte kullanıldığı gibi yalın olarak ta kullanılmıştır. Bu haçlar süs eşyası olarak kullanılmamış olup, Hristiyan inancını simgelemelerinin yanı sıra nazar, hastalık ve kötülöklere karşı koruyucu olduklarına inanıldıkları içinde kullanılmıştır (Köroğlu, 2004: 45).

Röliker haçlar çoğunlukla Orta Bizans Dönemine tarihlendirilen bir eser grubu olmakla birlikte röliker haçların 9. yüzyıldan itibaren bütün sosyal statülerde

kullanılmıştır. 12. yüzyılda piskopos giysilerinin resmi bir parçası haline de gelmiştir (Hornickova, 1999: 213) Acara, 2007: 38; Özdemir ve Öztaşkın 2010: 492).

Rölik; Hristiyanlıkta Hazreti İsa, Martir olarak adlandırılan din şehitleri ve aziz unvanı verilen hayatlarını dinine adanmış kutsal kişilerden arta kalan eşya parçalarının genel adı olarak tanımlanmıştır. Röliker ise; Kutsal kişilere ait bu röliklerin, içine konması maksadıyla yapılmış çeşitli formlardaki objelere verilen isim olarak adlandırılmıştır (Buyruk, 2013: 236-144). Hristiyanlar, röliklerin koruyucu özellikleri olduğuna inandıkları için kullanımına büyük önem vermişlerdir (Koroğlu,2003, 16-21). Rölikler, haç biçimli rölikerlerde muhafaza edilmiştir. Boyunda takı olarak aksesuar vazifesi de görmüştür. Ayrıca haç rölikerler, Hristiyanların dinlerine bağlılıklarının da sembolü olmuştur (Buyruk, 2014: 504).

Röliker haçlarda kabartma ve kazıma teknikleri ile yapılan İsa, Meryem ve diğer figürlerin başlarında haleye de yer verilmiştir. Hâle veya Bizans Sanatında kullanıldığı haliyle nimbus, kelime anlamı bakımından Latince bulut demektir (Anonim, 1968: 1178; Sunay, 2012: 198). Sanat tarihi terminolojisinde ise; tasvirlerde ilahî veya dünyevî kudrete sahip figürlerin başını kuşatan, tasvirdeki karakterin önemini belirterek diğerlerinden farklılaştırıp vurgulamak amacıyla çeşitli geometrik formlarda yapılmış bir çizgi veya bu çerçevedeki sınırlı bir alan anlamında kullanılmaktadır (Sunay 2012: 198).

Resim 10: Tören Haçı; Miniatur aus dem Menologion Basileios II (Wamser, 2004, s. 70-71)

Tören haçları farklı boyutlarda olup genellikle ‘Latin Haçı’ formundadır. Kalıba döküm tekniğinde yapılmışlardır. Kollar merkezden uçlara doğru genişleyerek kol uçları düz, iç bukey veya kolları köşelerden damla, yassı daire, küre veya palmetler ile sonlanabilmektedir. Alt kolları, üst dikey ve yatay kollardan daha uzundur. Haçı taşıyabilmek için alt kola bağlanan kaide veya sapta bulunmaktadır (Acara, 2004a: 144-145).

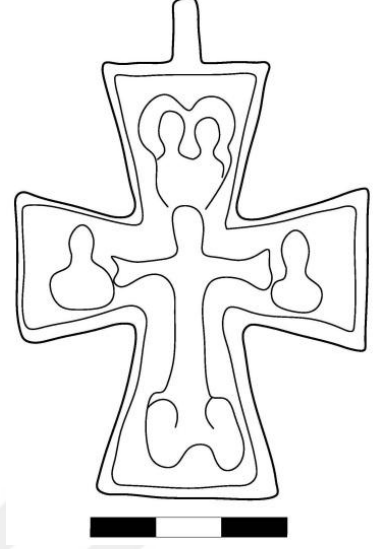
Adak haçları’nda ithaf veya adak yazıtı, figür veya bir yere sabitlenebilmesi için açılmış delikler bulunabilmektedir. Bazı saplı haçlar çeşitli büyüklüklerde olabilmekle birlikte üzerlerinde adak veya ithaf yazıtı da yer alabilir. Takdis haçları da tören haçlarında olduğu gibi aynı form özelliklerine sahiptir (Acara, 2010: 29).

Günümüzde üç yüz seksen beşten fazla değişik haç formundan bahsedilmekle birlikte çok azı yaygın olarak kullanılmaktadır. Yaygın olarak kullanılan haçlara örnekler ise: Antonius Haçı, Andreas Haçı (Christomonogram), Crux monogrammatica, Yunan/Ortodoks Haçı, Latin Haçı, Kulplu Haç, Çapa Haç, Petrus Haçı, Patrik Haçı, Papa Haçı, Vaftiz Haçı, Gamalı Haç, Malta Haçı, Yerusalem (Kudüs) Haçı, Staurogramm ve Potent Haçı verilebilir (Kretschmer, 2008: 234; Demirel, 2009: 35).

			
Christomonogram	Grek Haçı	Latin Haçı	Malta Haçı
			
Potent Haçı	Petrus Haçı	Kulplu Haç	Staurogram

Tablo 1: Haçların Formları

3. KATALOG

Kat. No : 1 (Res. 11, Çiz. 1)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2600 (3607)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7,5cm; Gen.: 5,5cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

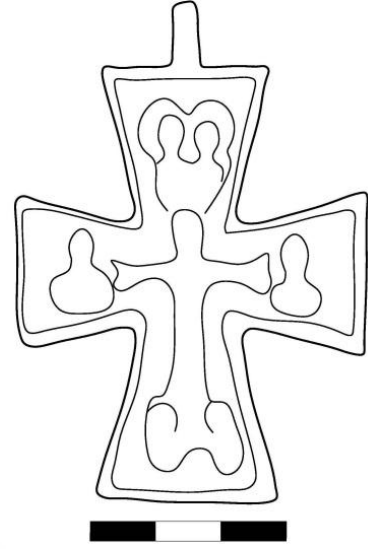
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haç formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Üst kolda askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezinde kabartma tekniğinde şematik olarak çarmıhta İsa tasviri bulunmaktadır. İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve başı hafif sağ koluna eğiktir. Yatay kollarda sağda Meryem, solda Vaftizci Yahya büstleri yer almaktadır. Dikey üst koldaki iki büst ile alt kolda birbirine dönük ve oturur pozisyondaki iki figür dört incil yazarını temsil etmektedir. Haçın kol kenarları kabartma olarak bir çizgiyle çevrelenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 2 (Res. 12, Çiz. 2)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 205 (164/c)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7,6cm; Gen.: 5,5cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

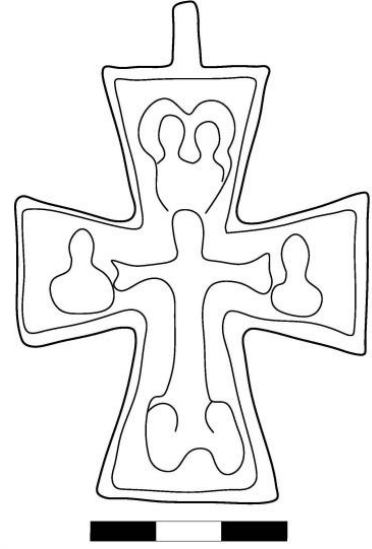
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Üst kolda askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezinde kabartma tekniğinde şematik olarak çarmıhta İsa tasviri bulunmaktadır. İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve başı hafif sağ koluna eğiktir. Yatay kollarda sağda Meryem, solda Vaftizci Yahya büstleri yer almaktadır. Dikey üst koldaki iki büst ile alt kolda birbirine dönük ve oturur pozisyondaki iki figür dört incil yazarını temsil etmektedir. Haçın kol kenarları kabartma olarak bir çizgiyle çevrelenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 3 (Res.13, Çiz. 3)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2603 (3610)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7,8cm; Gen.: 5,5cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

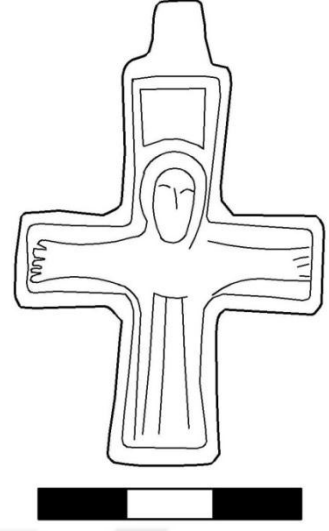
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Üst kolda askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezinde kabartma tekniğinde şematik olarak çarmıhta İsa tasviri bulunmaktadır. İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve başı hafif sağ koluna eğiktir. Yatay kollarda sağda Meryem, solda Vaftizci Yahya büstleri yer almaktadır. Dikey üst koldaki iki büst ile alt kolda birbirine dönük ve oturur pozisyondaki iki figür dört incil yazarını temsil etmektedir. Haçın kol kenarları kabartma olarak bir çizgiyle çevrelenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 4 (Res. 14, Çiz. 4)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 9.22.96

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5,3cm; Gen.: 3,5cm; Kal.: 03cm

Geliş Yeri : -

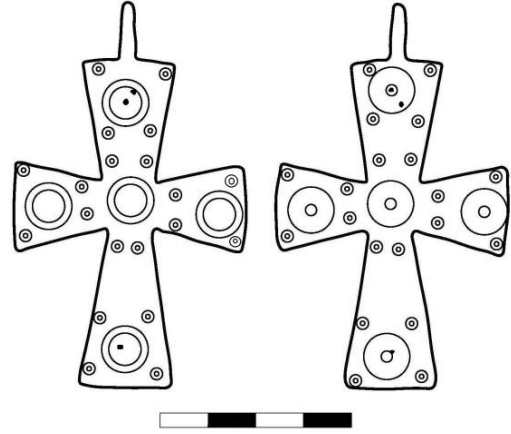
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 22.11.1996

Eserin Müzedeki Yeri : IV. Salon (Bizans Vitrini)

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru çok hafif genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Dikey kolları yatay kollardan daha uzundur. Ön yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış çarmıhta İsa figürü tasvir edilmiştir. Figür cepheden tasvirli, kolları iki yana açık ve giyimlidir. Dikey kolun üzerinde askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 9-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 5 (Res. 15, Çiz. 5)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2604 (3611)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8cm; Gen.: 4,7cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : -

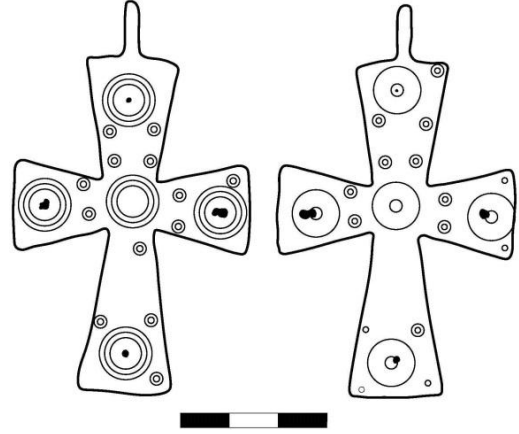
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Haçın merkezinde ve kol uçlarında birer adet dairesel yuva bulunmaktadır. Yuvaların ortası delikli olup içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri de günümüze ulaşmamıştır. Kol yüzeyleri de küçük dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyinde ise büyük dairesel bezemeler merkez ve kol uçlarında birer adet uygulanmıştır. Büyük dairesel bezemelerin çevresinde daha küçük dairesel bezemelerle süslenmiştir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 6 (Res. 16, Çiz. 6)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2608 (3616)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8cm; Gen.: 4,8cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : -

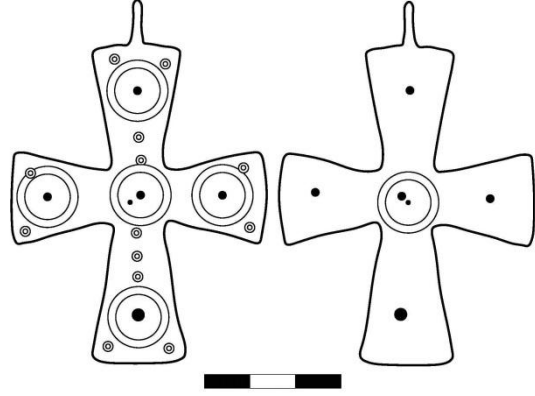
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Haçın ön yüzeyinde merkez ve kol uçlarında çevresi büyük dairesel bezemeli birer adet yuva bulunmaktadır. Daire biçimli yuvaların ortası delikli olup içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri de günümüze ulaşmamıştır. Arka yüzeyinde ise içi noktalı dairesel bezemeler merkez ve kol uçların da birer adet uygulanmıştır. Her iki yüzeyde yine daha küçük dairesel bezeme süslemelerine yer verilmiştir. Yüzeyi yer yer kalkerlidir.

Tarih : 6-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 7 (Res. 17, Çiz. 7)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3294 (4894)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7,9cm; Gen.: 5,5cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : -

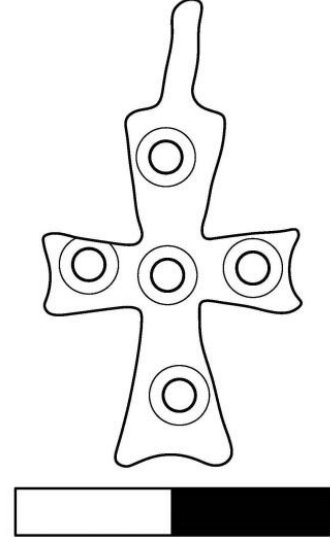
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 14.09.1995

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Haçın ön yüzeyinde küçük dairesel bezemeler ile merkez ve kol uçlarında çevresi büyük dairesel bezemeli yuvalar bulunmaktadır. Daire biçimli yuvaların ortası delikli olup içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri de günümüze ulaşmamıştır. Arka yüzde ise sadece merkezi dairesel bezeme süslemelidir.

Tarih : 6-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 8 (Res. 18, Çiz. 8)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 2428b

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,7cm; Gen. 1,5cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : Yellice Köyü/Ereğli

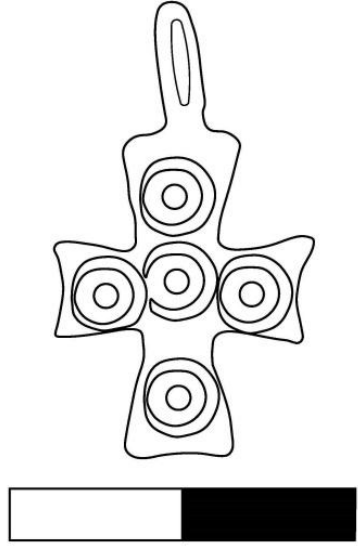
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 16.04.2013

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları dışa doğru hafif genişleyerek uçları içbükey olarak sonlanır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst koldan daha uzundur. Dikey üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kollarında birer adet yuva bulunmaktadır. Daire biçimli yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksanıdır. Yuva çevreleri kazıma tekniğinde yapılmış birer sıra daire bezemesiyle süslenmiştir. Arka yüzü ise düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 9 (Res. 19, Çiz. 9)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2972/13.12.03

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,6cm; Gen.: 1,3cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : Aksaray

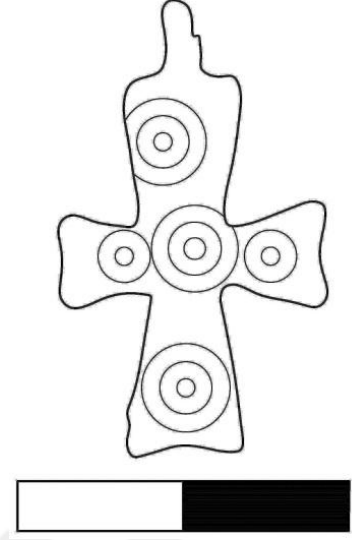
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 19.12.2003

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları iç bükey şeklinde sonlanmaktadır. Yatay kollar dikey kollara göre daha kısadır. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi yer yer kalkerlidir.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 10 (Res. 20, Çiz. 10)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 2428a

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,7cm; Gen.: 1,5cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : Yellice Köyü/Ereğli

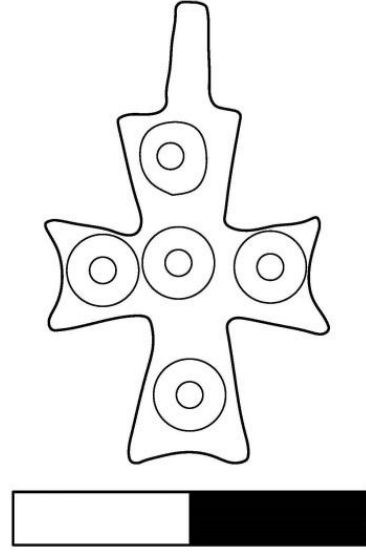
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 16.04.2013

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları içbükey olarak sonlanır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst koldan daha uzundur. Dikey üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü ise düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 11 (Res. 21, Çiz. 11)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 75/1009

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,6cm; Gen.: 1,7cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

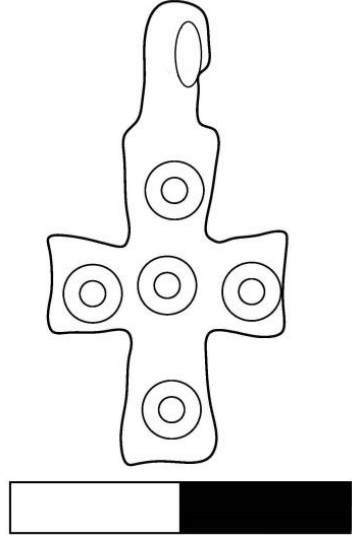
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 17.12.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları içbükey olarak sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol da üst koldan daha uzundur. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü ise düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Üst kol ucunda askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Katalog No : 12 (Res. 22, Çiz. 12)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 2007-71 (A)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,7cm; Gen.: 1,4cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : Kırşehir

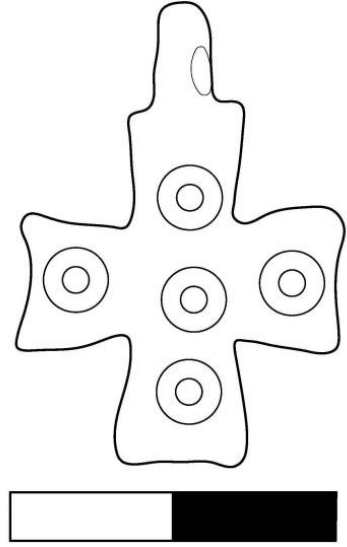
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 26.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları iç bükey şekilde sonlanmaktadır. Yatay kollar dikey kollara göre daha kısadır. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 13 (Res. 23, Çiz. 13)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4197

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,8cm; Gen.: 1,9cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

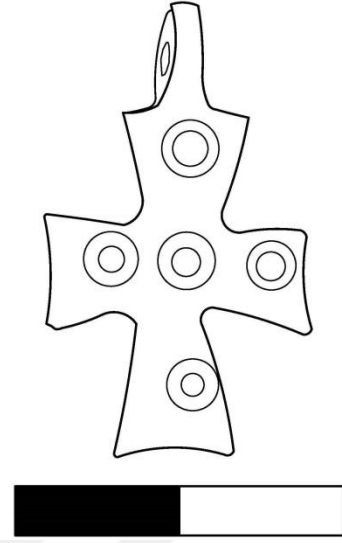
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları hafif iç bükey sonlanmaktadır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 14 (Res. 24, Çiz. 14)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-3

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,8 cm; Gen.: 1,6cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

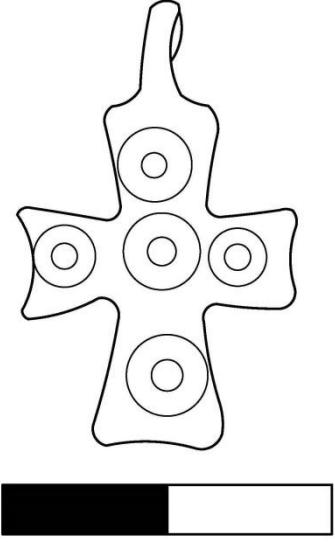
Geliş Şekli ve Tarihi: Müsadere - 04.06.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları dışa doğru hafif genişleyerek uçları iç bükey olarak sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 15 (Res. 25, Çiz. 15)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-4

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,7cm; Gen.: 1,6cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

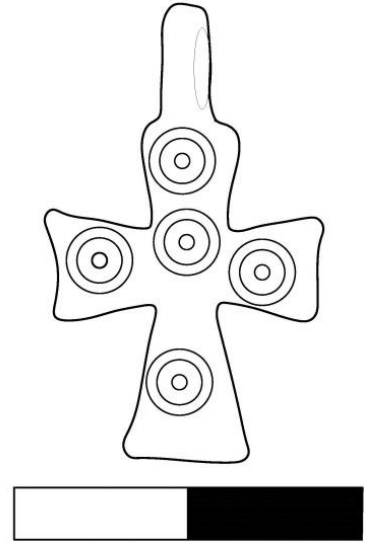
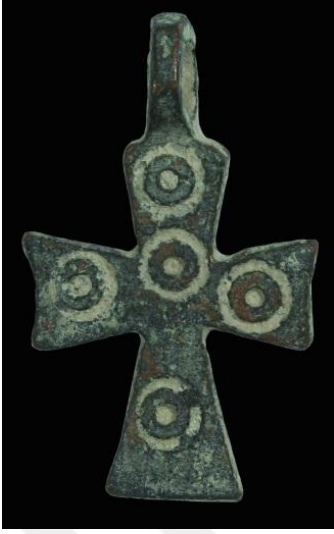
Geliş Şekli ve Tarihi: Müsadere - 04.06.2017

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafifçe genişleyerek uçları iç bükey sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollara göre daha kısadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No: 16 (Res. 26, Çiz. 16)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 2014-91 (A)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,6cm; Gen.: 1,5cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : Mucur/Kırşehir

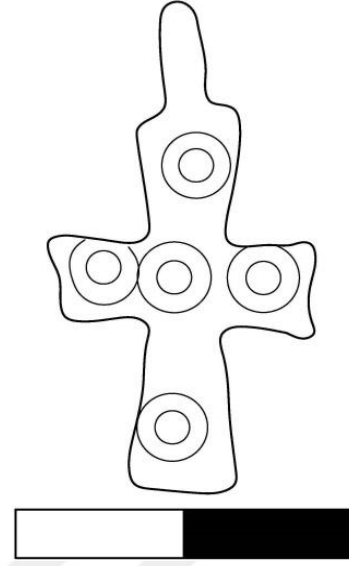
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 04.12.2012

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek alt kolu düz; yatay kol uçları iç bükey şeklinde sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollara göre daha kısadır. Alt kolda dikey koldan daha uzundur. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 17 (Res. 27, Çiz. 17)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4202

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,8cm; Gen.: 1,5cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

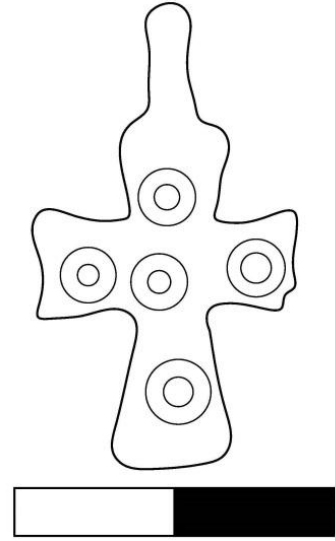
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek alt kol ucu düz; yatay kol uçları iç bükey olarak sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollara göre daha kısadır. Alt kolda dikey koldan daha uzundur. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır. Yüzeyi yer yer kalkerlidir.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 18 (Res. 28, Çiz. 18)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4137

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,8cm; Gen.: 1,5cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

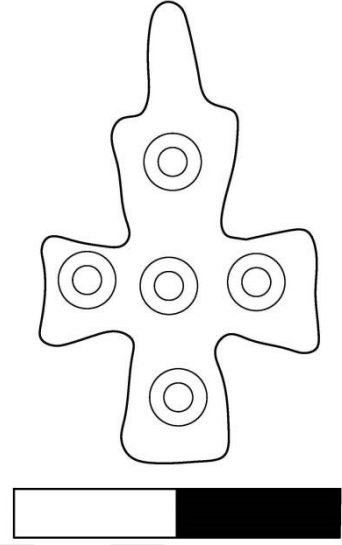
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek alt kol ucu düz; yatay kol uçları ise iç bükey sonlanmaktadır. Alt kolu diğer kollarından daha uzundur. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 19 (Res. 29, Çiz. 19)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4201

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,6cm; Gen.: 1,6cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

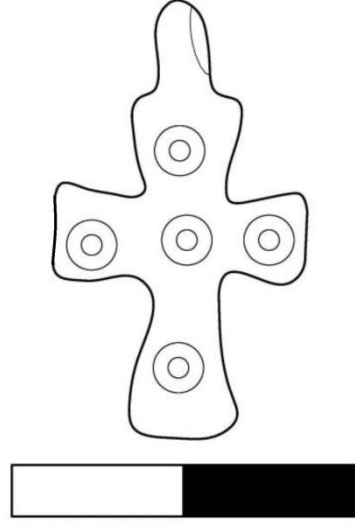
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek alt kol ucu düz; yatay kol uçları ise iç bükey sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 20 (Res. 30, Çiz. 20)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3969

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,6cm; Gen.: 1,5cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

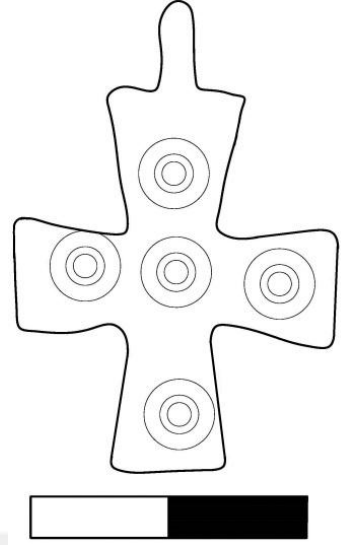
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek alt kol ucu düz; yatay kol uçları ise hafif iç bükey sonlanmaktadır. Alt kolu diğer kollarından daha uzundur. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 21 (Res. 31, Çiz. 21)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4310

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,4cm; Gen.: 2,3cm; Kal.: 0,1-0,2cm

Geliş Yeri : -

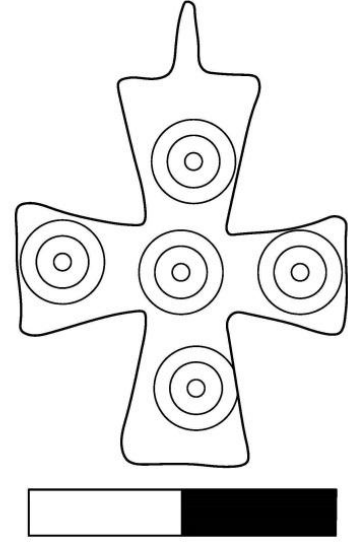
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düz olarak sonlanmaktadır. Dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 22 (Res. 32, Çiz. 22)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 2014-92 (A)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3cm; Gen.: 2,1cm; Kal.: 0,1-0,2cm

Geliş Yeri : Mucur/Kırşehir

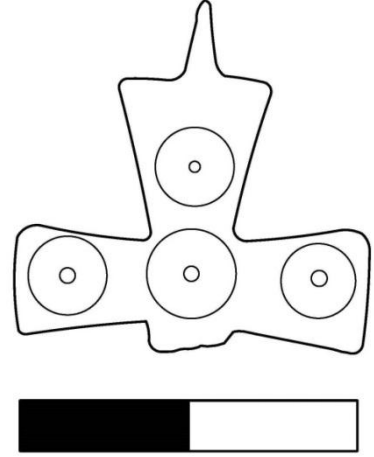
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 04.12.2012

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Yatay kollar dikey kollara göre daha kısadır. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kolları kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 23 (Res. 33, Çiz. 23)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 202

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 1,8cm; Gen.: 2,4cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

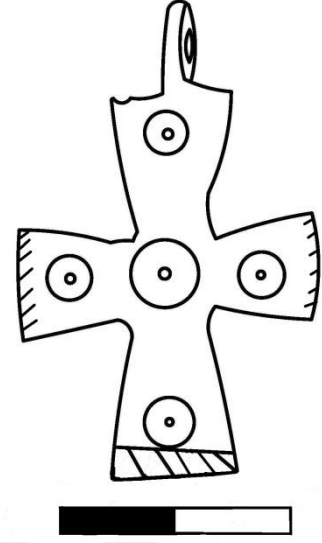
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 02.01.2013

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Alt kolu kırık ve noksandır. Latin Haçı formundadır. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek düz sonlanır. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın kolları ve merkezi kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 24 (Res. 34, Çiz. 24)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2007-103

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,1cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : Bahçeli/Niğde

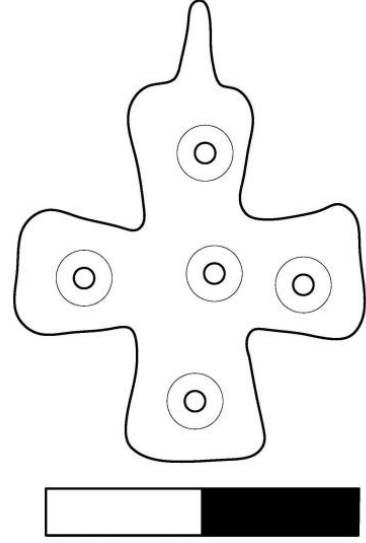
Geliş Şekli ve Tarihi: Köşk Höyük Kazısı - 31.08.2007

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek kol uçları düz sonlanmaktadır. Her iki dikey kolu yatay kollarından daha uzundur. Haçın kolları ve merkezi kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezeme, kol uçları ise çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 25 (Res. 35, Çiz. 25)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3892

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,9cm; Gen. 2,1cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

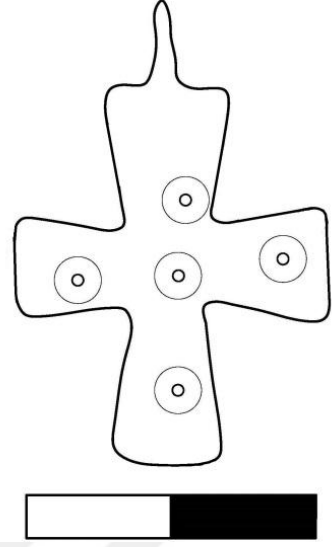
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın ön yüzeyinde merkez ve kolları kazıma tekniğinde yapılmış birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 26 (Res. 36, Çiz. 26)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3680

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,2cm; Gen.: 2,1cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

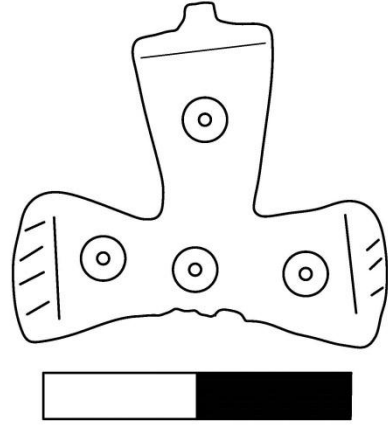
Geliş Şekli ve Tarihi : Devir - 05.07.2005

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın kolları ve merkezi kazıma tekniğinde birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 27 (Res. 37, Çiz. 27)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2427/8.15.01

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 2cm; Gen.: 2,4cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : Ağaçören/Aksaray

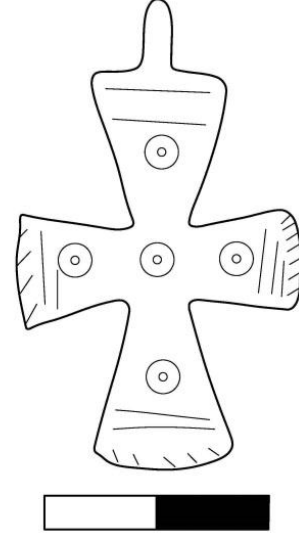
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 13.11.2001

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Alt kolu noksandır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları dış bükey şeklinde sonlanmaktadır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Kazıma tekniğinde haçın ön yüzeyi dairesel bezemelerle ve kol uçları çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 28 (Res. 38, Çiz. 28)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 2007

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,2cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : İvriz/Halkapınar

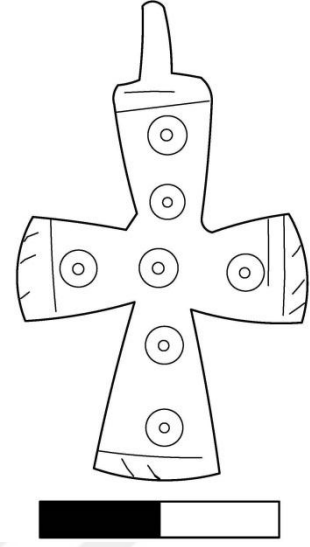
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 11.08.1993

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları hafif dış bükey sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Dikey üst kolda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Kazıma tekniğinde yapılmış haçın merkezinde ve kollarında dairesel bezemeler ile kol uçlarında dikey-yatay ve verevine çizi bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 29 (Res. 39, Çiz. 29)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-5

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4cm; Gen.: 2,4cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

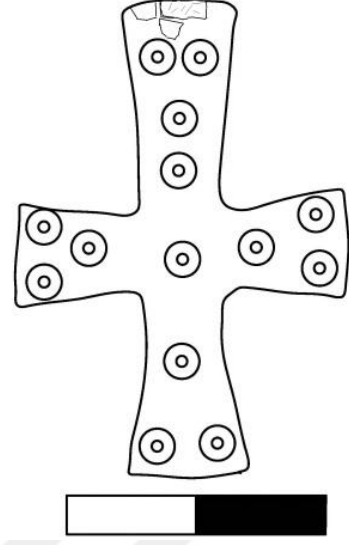
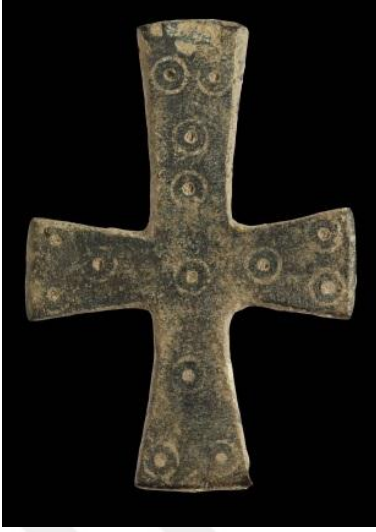
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 04.06.2017

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Kolları merkezden dışa doğru hafifçe genişleyerek uçları dış bükey olarak sonlanmaktadır. Dikey kolu üstünde zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezinde ve kollarında dairesel bezeme süslemelerine yer verilmiştir. Kazıma tekniğinde süslemeler merkezde ve yan kollarda birer olmak üzere dikey kol yüzeylerinde ikişer adet uygulanmıştır. Kolların uçlarında ise çizi bezeme süslemelerine yer verilmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 30 (Res. 40, Çiz. 30)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A3704/9.29.07

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,6cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 0,1-0,2cm

Geliş Yeri : -

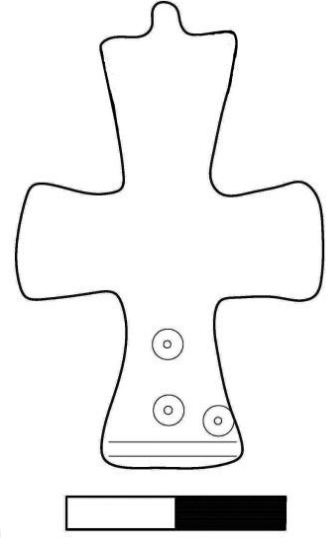
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 10.07.2007

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haç formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düz olarak sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Dikey kolun üst kısmındaki zincir ya da iple kullanılan askı halkası kırık ve noksanıdır. Bezeme olarak haçın her iki yüzeyinde dairesel bezeme süslemelerine yer verilmiştir. Kazıma tekniğinde yapılmış dairesel süslemeler merkezde ve kol yüzeylerinde birer ve ikişer, kol uçlarında yatay ve dikeyine yan yana ikişer adet uygulanmıştır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 31 (Res. 41, Çiz. 31)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 582

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,2cm; Gen.: 2,8cm; Kal. 0,2cm

Geliş Yeri : -

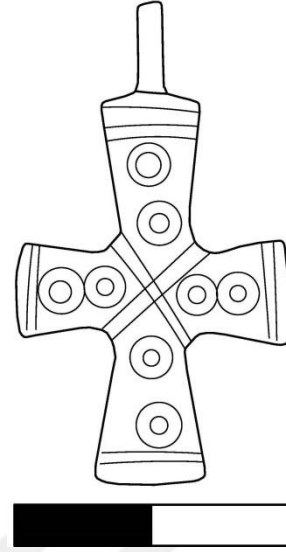
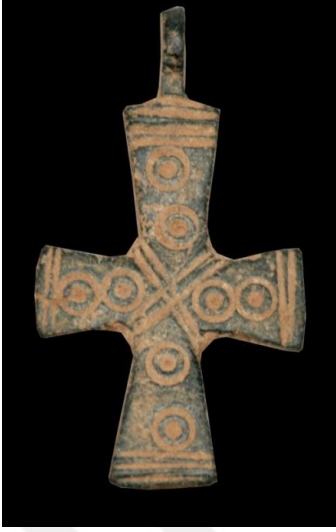
Geliş Şekli ve Tarihi : Define Kazısı -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düzlemsü sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Dikey üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası kırık ve noksanıdır. Haçın al kolunda ve ucunda kazıma tekniğinde yapılmış küçük dairesel bezeme ve çizi süslemeler görülebilmektedir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Yüzeyi korozyonludur.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 32 (Res. 42, Çiz. 32)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-78

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,5cm; Gen.: 1,9cm; Kal.: 02cm

Geliş Yeri : -

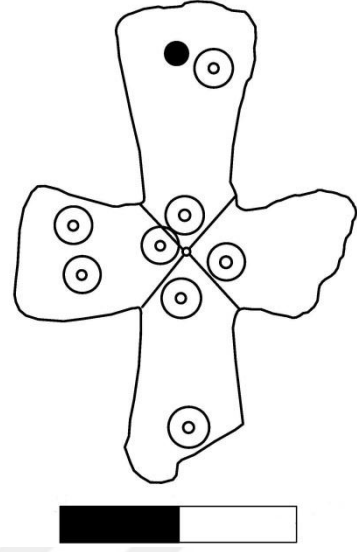
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 18.03.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düzlemsü sonlanmaktadır. Dikey kolları, yatay kollarından daha uzundur. Haçın merkezinde kazıma tekniğinde yapılmış olan iki sıra X işareti bulunmaktadır. Kol yüzeylerinde ikişer dairesel, uçları ise çizi bezeme süslemelidir. Dikey kolun üst kısmında zincir yada iple birlikte kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 6-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 33 (Res. 43, Çiz. 33)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 116

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,2cm; Gen.: 2,9cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri :-

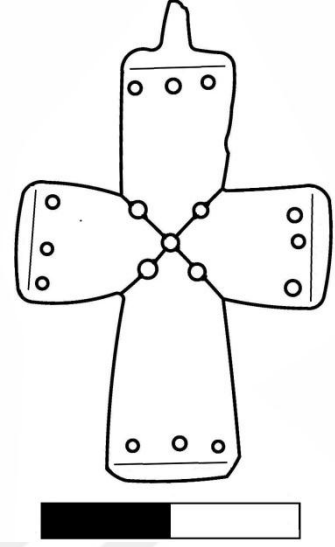
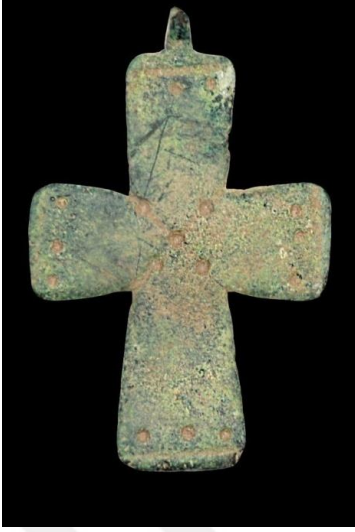
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere-

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru çok hafif genişlemektedir. Yatay kolları dikey kollardan daha kısadır. Haçın merkezi kazıma tekniğinde 'X' işareti içleri ise birer adet küçük dairesel bezeme süslemelidir. Dairesel süslemeler kol uçlarında birer ve ikişer adet uygulanmıştır. Üst kolun ortası yuvarlak deliklidir. Haçın diğer yüzeyi ise düz ve bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 34 (Res. 44, Çiz. 34)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-143

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,8 cm; Gen.: 2,4 cm; Kal.: 01cm

Geliş Yeri : -

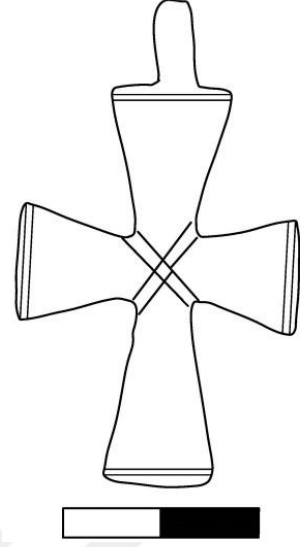
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 22.03.2010

Müzedeki Yeri: Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru çok hafif genişleyerek uçları düz olarak sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollardan daha kısadır. Alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Haçın kol uçları çizi ve üçer adet nokta bezemeli, merkezinde ise noktalarla vurgulanmış X işareti bulunmaktadır. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple birlikte kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 35 (Res. 45, Çiz. 35)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A3594/5.2.06

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5cm; Gen.: 2,8cm; Kal.: 0,1-0,2cm

Geliş Yeri : Aksaray

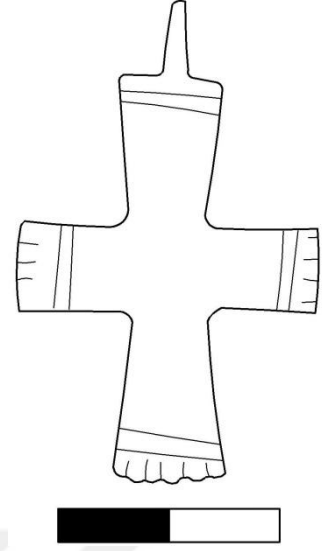
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 06.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düz olarak sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Haçın merkezinde kazıma tekniğinde yapılmış X işareti ve kol uçlarında ikişer sıra çizi bezeme süslemelidir. Dikey üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 8-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 36 (Res. 46, Çiz. 36)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-6

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,3cm; Gen.: 2,7cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

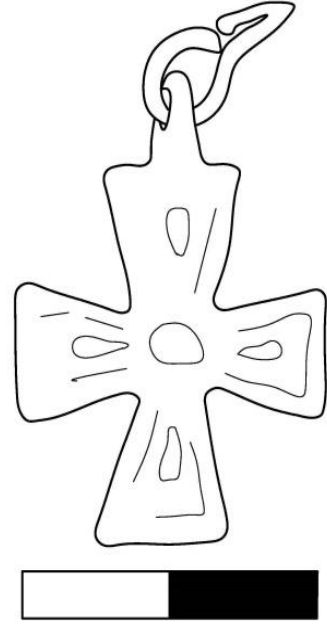
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 04.06.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın her iki dikey kolu, yatay kollarından daha uzundur. Kollar merkezden dışarıya doğru hafifçe genişleyerek düz sonlanmaktadır. Dikey üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın kol uçlarında kazıma tekniğinde zikfzak ve çizi bezeme süslemelerine yer verilmiştir. Arka yüzü ise bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 8-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 37 (Res. 47, Çiz. 37)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 2010/191

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3cm; Gen.: 2,1cm; Zincir Uz.: 25cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

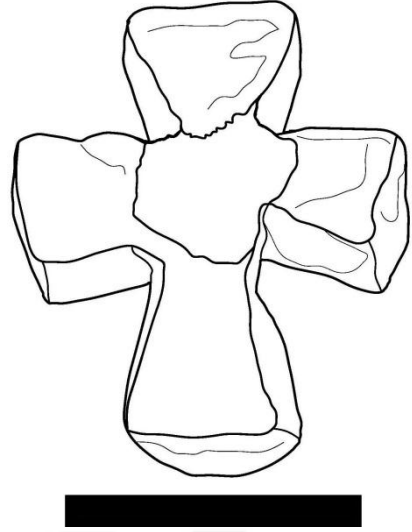
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 01.06.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmış Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Haç merkezinde kazıma tekniğinde yuvarlak bezeme; kol yüzeylerinde damla formlu ve kenarlarda çizgisel bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Haçın diğer yüzeyi düz ve bezemesizdir. Haçın üst kol ucunda askı halkası bulunmaktadır. Askı halkasına bağlı dairesel kesitli, uçları bükülerek sekiz formunda biçimlendirilmiş zincir bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 8-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 38 (Res. 48, Çiz. 38)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-1

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Altın

Ölçü : Uz.: 1,5cm; Gen.: 1,1cm; Kal.: 0,3cm

Geliş Yeri :-

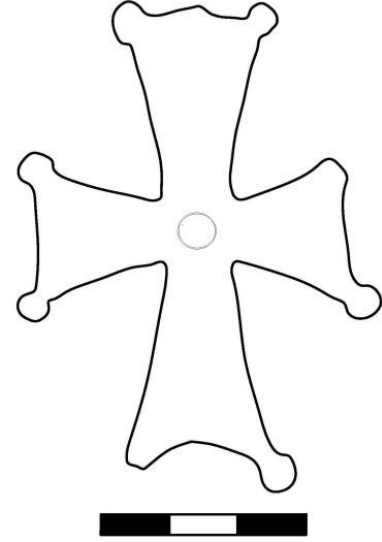
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 22.01.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Latin Haçı formundadır. Döküm tekniğinde yapılmış içi boştur. Haçın dört kolunun birleştiği merkezi yuvalıdır. Yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemesi de noksanıdır. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanır. Alt dikey kolu diğer kollarından daha uzundur. Üst kolunda yer alan askı halkası noksan olup izi görülebilmektedir.

Tarih : 5-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 39 (Res. 49, Çiz. 39)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 580

Adı : Pendantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7cm; Gen.: 5,2cm; Kal. 0,3cm

Geliş Yeri : -

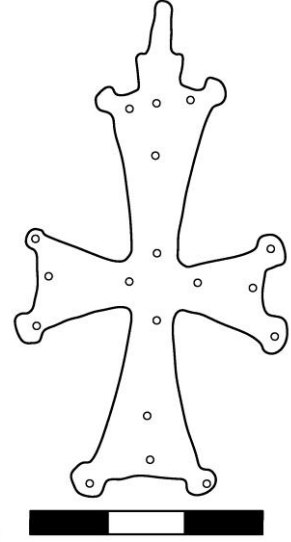
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşeler küçük yassı dairelerle sonlanmaktadır. Yatay ve dikey kol uçlarındaki birer yassı daireleri noksanıdır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst koldan daha uzundur. Dikey üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası da kırık ve noksanıdır. Haçın merkezinde dairesel yiv bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Yüzeyi yoğun korozyonludur.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 40 (Res. 50, Çiz. 40)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2977/14.1.03

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 6,2cm; Gen.: 3,3cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : -

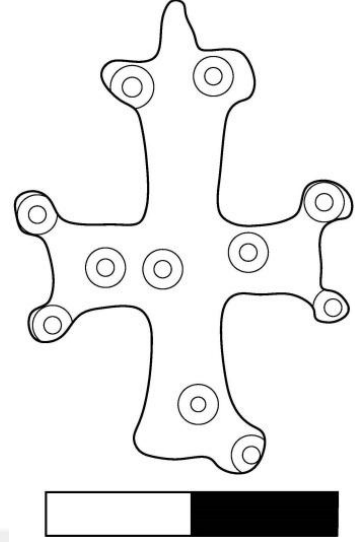
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 6.5.2003

Eserin Müzedeki Yeri : Teşhir-Vitrin 5

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşeler küçük birer yassı daireyle sonlanmaktadır. Dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Haçın her iki yüzeyi de kazıma tekniğinde noktasal bezemelerle süslenmiştir. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 41 (Res. 51, Çiz. 41)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4203

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,2cm; Gen.: 2,3cm; Kal.: 0,1cm

Geliş Yeri : -

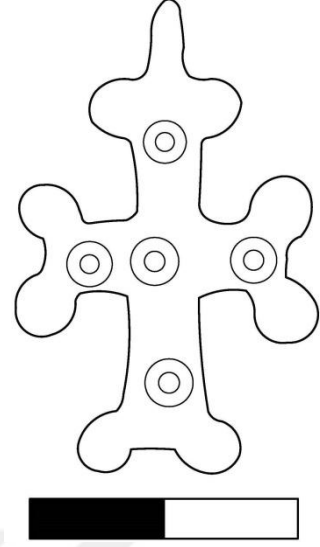
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek birer yassı daireyle sonlanmaktadır. Dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Üst kolda kırıklı askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi, kolları ve uçları dairesel bezeme süslemelidir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Haçın sağ alt kol ucu kırık ve noksandır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 42 (Res. 52, Çiz. 42)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-8

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,5cm; Gen.:2,1cm; Kal.: 0,1cm

Geliş yeri : -

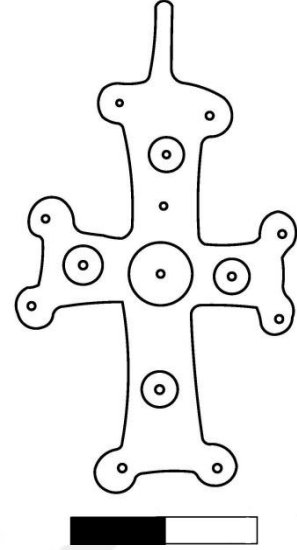
Geliş Şekli ve Tarihi: Müsadere - 27.10.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın dikey kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları köşelerde ikişer yassı daireyle sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu ise üst kollundan daha uzundur. Üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası yer alır. Haçın her iki yüzeyinde merkez ve kollarda dairesel bezeme süslemeleri bulunmaktadır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 43 (Res. 53, Çiz. 43)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 205

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5,6cm; Gen.: 3,1cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : -

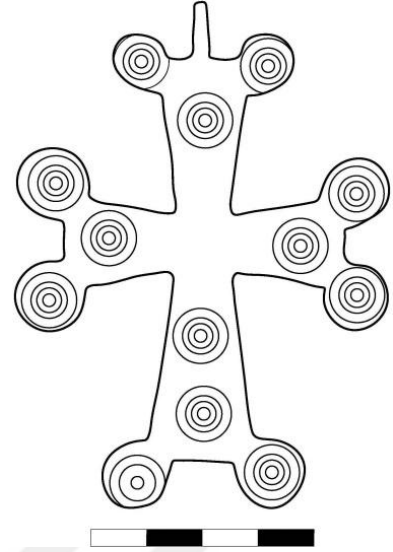
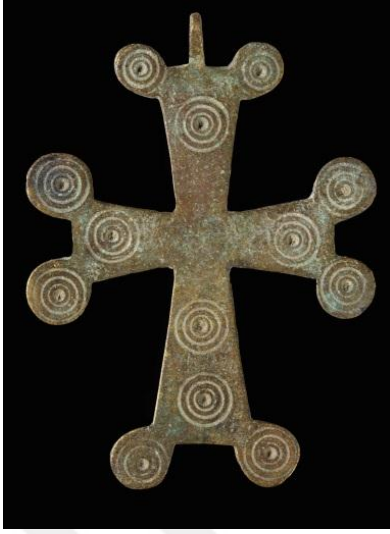
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 02.01.2013

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek köşelerde ikişer yassı daireyle sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu ise üst kollundan daha uzundur. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Merkez ve kolların yüzeyi nokta ve dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 44 (Res. 54, Çiz. 44)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2465 (3380)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9cm; Gen.: 6,5cm; Kal.: 0,3cm

Geliş Yeri : -

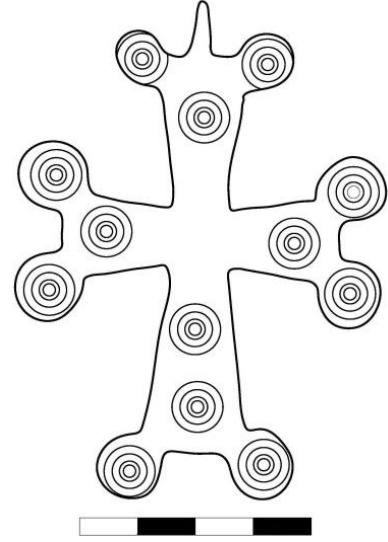
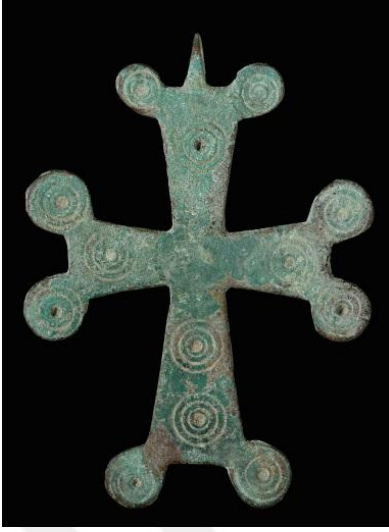
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 14.07.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşelerde ikişer daire ile sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın ön yüzeyinde alt kolda dikeyine iki; üst ve yatay kollar ile uçlardaki dairelerde birer olmak üzere ortası noktalı iç içe dairesel bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : Acara, 1990: 128, Kat. No: 82.

Kat. No : 45 (Res.55, Çiz. 45)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2607 (3615)

Adı : Pendantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,7cm; Gen.: 6,9cm; Kal.: 0,3cm

Geliş Yeri : -

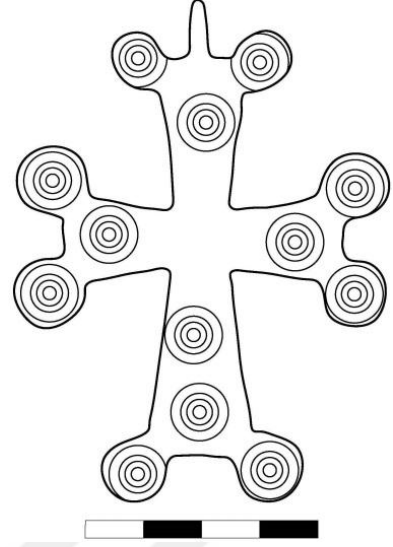
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşelerde ikişer daire ile sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın ön yüzeyinde alt kolda dikeyine iki; üst ve yatay kollar ile uçlardaki dairelerde birer olmak üzere ortası noktalı iç içe dairesel bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 46 (Res.56, Çiz. 46)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2609 (3617)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,7cm; Gen.: 6,9cm; Kal.: 0,3cm

Geliş Yeri : -

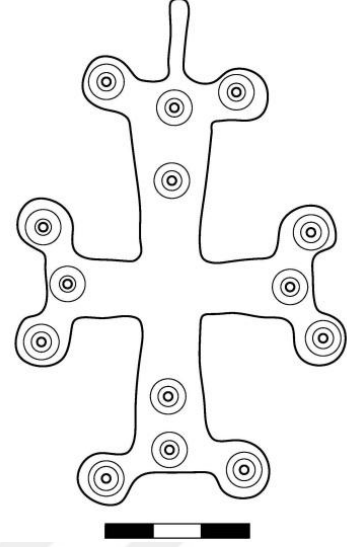
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşelerde ikişer daire ile sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın ön yüzeyinde alt kolda dikeyine iki; üst ve yatay kollar ile uçlardaki dairelerde birer olmak üzere ortası noktalı iç içe dairesel bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 47 (Res. 57, Çiz. 47)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 73/344

Adı : Pandantif Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,5cm; Gen.: 6,9cm; Kal.: 0,3cm

Geliş Yeri : -

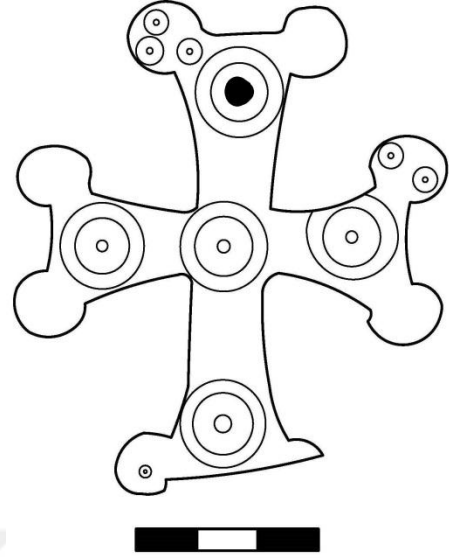
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 13.06.1973

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşelerde ikişer daire ile sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Kol yüzeylerinde ve kol köşelerindeki yassı dairelerin yüzeylerinde yuvalı dairesel bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 48 (Res. 58, Çiz. 48)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-58

Adı : Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,1 cm; Gen.: 6,7 cm; Kal.: 0,3cm

Geliş Yeri : -

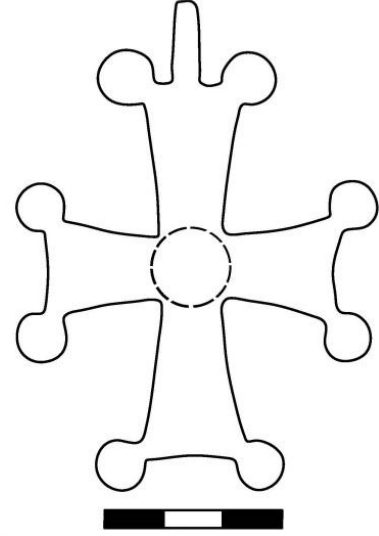
Geliş Şekli ve Tarihi: Müsadere - 11.12.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşelerde ikişer daire ile sonlanmaktadır. Haçın merkezi ve kollarında kazıma tekniğinde içi noktalı konsantrik daireler yapılmış bezemelerle kol uçları daha küçük içi noktalı daire bezeme süslenmiştir. Dikey kolun bir köşesi kırık ve noksandır. Diğer dikey kolun konsantrik daire içine de delik açılmıştır. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 49 (Res. 59, Çiz. 49)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 7

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,5cm; Gen.: 6,2cm; Kal. 0,3cm

Geliş Yeri : -

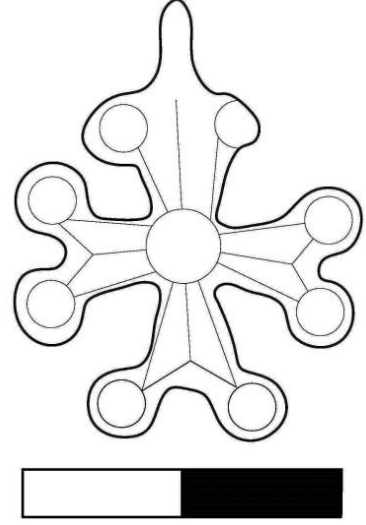
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşelerde ikişer daire ile sonlanmaktadır. Dikey üst kolun ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezindeki yuva çerçevesi kırıktır. Yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri de günümüze ulaşmamıştır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 50 (Res. 60, Çiz. 50)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3950

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,2cm; Gen.: 2,7cm; Kal.: 02cm

Geliş Yeri : -

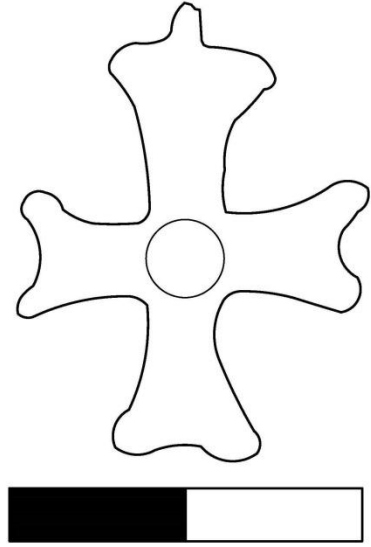
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı biçimindedir. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek köşeleri ikişer daire ile sonlanmaktadır. Haçın merkezi, kol yüzeyleri ve kol uçlarındaki yassı dairelerin yüzeyi kabartma tekniğinde çevrelenmiştir. Dikey üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Diğer yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 51 (Res. 61, Çiz. 51)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-59

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,7cm; Gen.: 1,9 cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

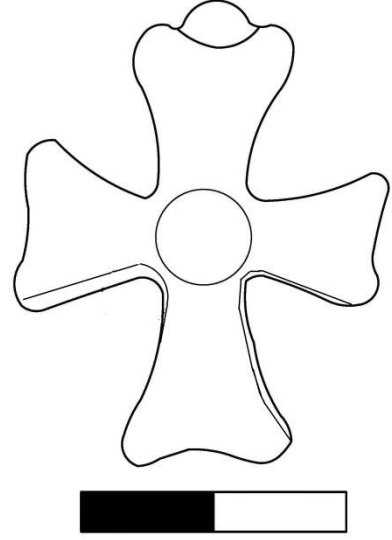
Geliş Şekli ve Tarihi: Müsadere - 18.12.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek kol uçları iç bükey köşelerden ikişer damlası olarak sonlanır. Üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası (kırık) yer alır. Haçın merkezi dairesel kabara ile vurgulanmıştır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 52 (Res. 62, Çiz. 52)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-80

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Kurşun

Ölçü : Uz.: 3,5cm; Gen.: 2,7cm; Kal.: 04-05cm

Geliş Yeri : -

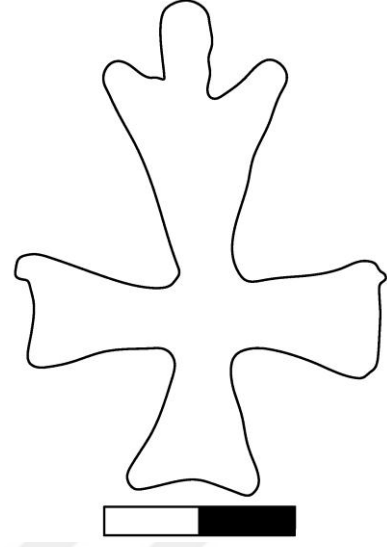
Geliş Şekli ve Tarihi: Satın Alma - 18.03.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek iç bükey köşelerden ise ikişer damlamsı olarak sonlanmaktadır. Dikey kolları yatay kollardan daha uzundur. Haçın merkezi dairesel kabatma ile vurgulanmıştır. Askı halkası kırık ve noksandır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 53 (Res. 63, Çiz. 53)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2669/9.3.02

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Kurşun

Ölçü : Uz.: 5,2cm; Gen.: 3,9cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Ağaçören/Aksaray

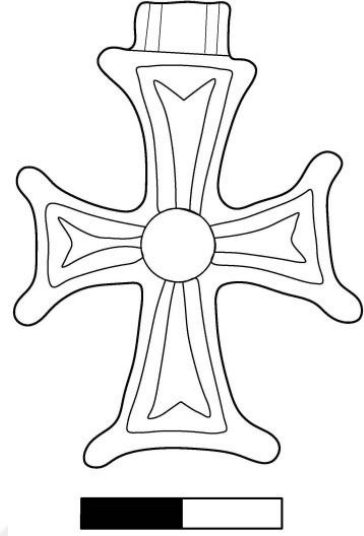
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 27.12.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Alt kolu diğer kollardan daha kısa, üst kolda yatay kollardan daha uzundur. Üs kol ucu 'V' şeklinde, alt kol ucu ise iç bükey olarak sonlanmaktadır. Haçın merkezi dairesel kabatma ile vurgulanmıştır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 54 (Res. 64, Çiz. 54)

Bulunduğu Müze : Ürgüp Müzesi

Env. No : 984 (874)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Gümüş

Ölçü : Uz.: 4,8cm; Gen.: 3,6cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

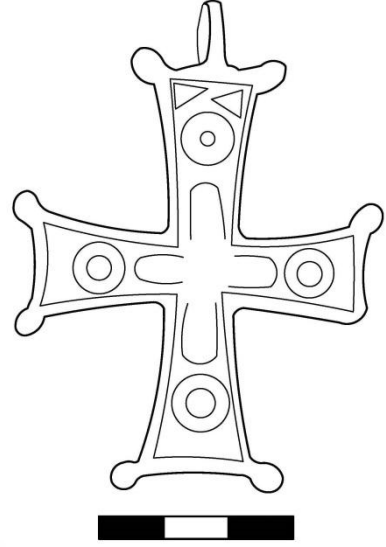
Geliş Şekli ve Tarihi : Anadolu Medeniyetler Müzesi'nden Devir - 02.06.1971

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek ikişer damla ile sonlanmaktadır. Merkezi yuvalı haçın, yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşı/taşlarından oluşan dolgu malzemeside günümüze ulaşmamıştır. Üst kola kaynak ile aplike silindirik askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 55 (Res. 65, Çiz. 55)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2001-52

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7,5cm; Gen.: 5,4cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Aktaş/Niğde

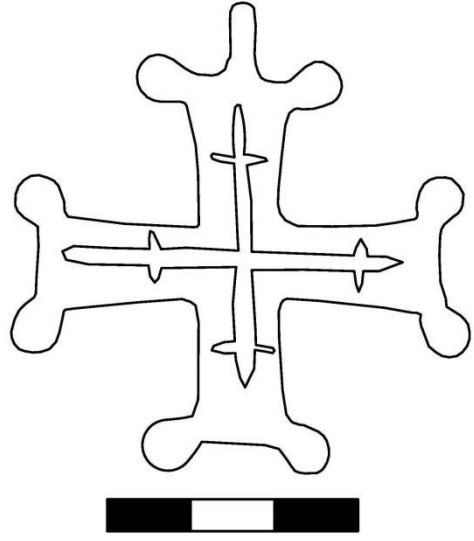
Geliş Şekli ve Tarihi : Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı-12.09.2001

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları bordürle çevrelenmiş ve merkezden dışa doğru genişlemektedir. Dikey kolları yatay kollardan daha uzundur. Kolların uçları damla formunda sonlanır. Merkezde haçvari kabartma bezeme; kolların yüzeyinde ortaları noktalı daireler ve kenarlarında ikişer üçgen kabartma bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Dikey üst kolun ortasında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: Pekak, 2002: 414, Res. 10.

Kat. No : 56 (Res. 66, Çiz. 56)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 6.15.90

Adı : Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5,7cm; Gen.: 5,2cm; Kal.: 04cm

Geliş yeri : -

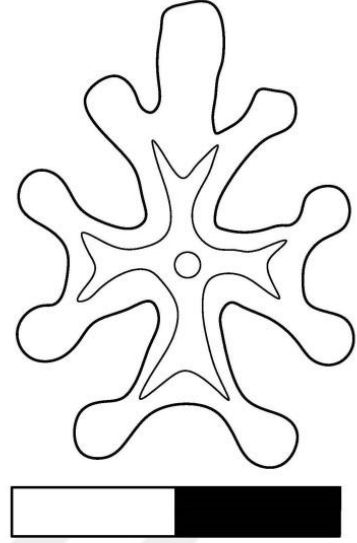
Geliş Şekli ve Tarihi: Hibe - 2.6.1959

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmış Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kol uçları ikişer damla ile sonlanmaktadır. Üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası yer alır. Haçın ön yüzünde merkezden kollara doğru oluk şekilde açılmış haç vari bir süsleme bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 57 (Res. 67, Çiz. 57)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4199

Adı : Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4cm; Gen.: 2,8cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

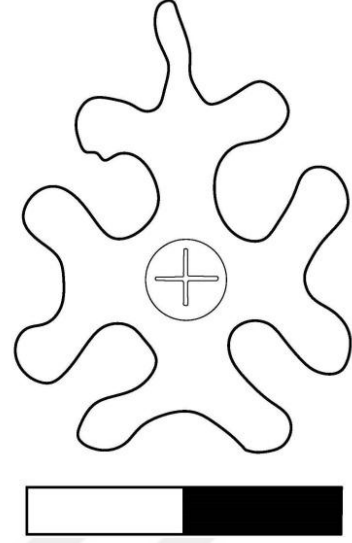
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın merkezi kabara ile vurgulanarak kol kenarları kalınlaştırılıp yüzeyleri içbükeylenmiştir. Kol uçları ikiye ayrılarak yassı damla/topuz şeklinde sonlanmaktadır. Üst kol ucunda zincir ya da ipe kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 58 (Res. 68, Çiz. 58)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 79/44

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,8cm; Gen.: 2,1cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

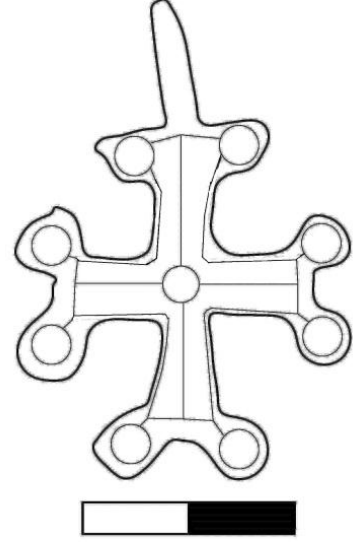
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 28.02.1979

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmış Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kol kenarları iç bükey görünümündedir. Kol uçları ikişer damla/topuz ile sonlanmaktadır. Üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Merkezi kabara ile vurgulanarak yüzeyine kazıma tekniğinde Yunan haçı formunda çizgisel düz kollu haç yapılmıştır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 59 (Res. 69, Çiz. 59)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 73/430

Adı : Pandantif Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,4cm; Gen.: 3cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

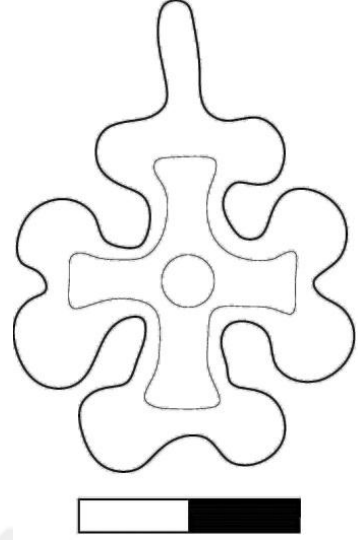
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 24.07.1973

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları uçlarda ikişer topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi kabara ile vurgulanarak kol yüzeyleri merkezden uçlara doğru üçer adet çizgisel kabartma süslemelidir. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 60 (Res. 70, Çiz. 60)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 799 (1803)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,3cm; Gen.: 2,1cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Avanos/Nevşehir

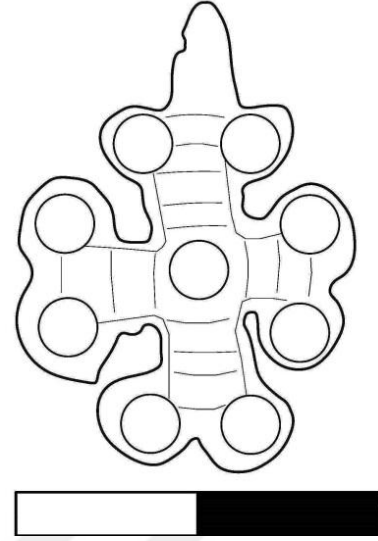
Geliş Şekli ve Tarihi : Topaklı Kazısı - 1968

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları uçlarda ikişer topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi kabara ile vurgulanarak kol kenarları kalınlaştırılıp yüzeyleri içbükeylenmiştir. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 61 (Res. 71, Çiz. 61)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A4191/6.15.08

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,6cm; Gen.: 1,9cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Yozgat

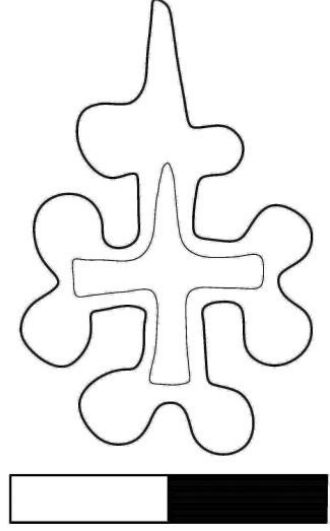
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 24.12.2008

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları uçlarda ikişer topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi kabara ile vurgulanarak kol kenarları kalınlaştırılmıştır. İç bükeyli kol yüzeyleri de çizgisel kabartmalarla doldurulmuştur. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 62 (Res. 72, Çiz. 62)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4136

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,8cm; Gen.: 1,8cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri :

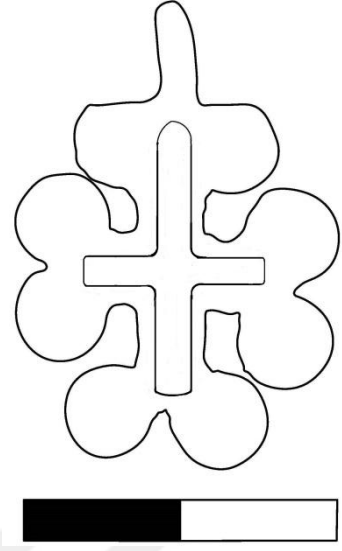
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları uçlarda ikişer topuzla sonlanmaktadır. Haçın kol kenarları kalınlaştırılıp yüzeyleri haçvari şeklinde oyuktur. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 63 (Res. 73, Çiz. 63)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2634/5.5.02

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3cm; Gen.: 2,1cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Ağaçören/Aksaray

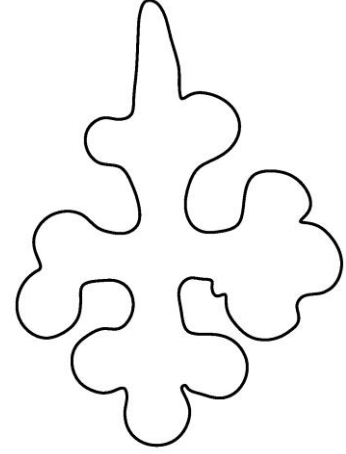
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 15.08.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kol uçları ikişer topuzla sonlanmaktadır. Haçın kol kenarları kalınlaştırılıp kol yüzeyleri haçvari şeklinde oyuktur. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 64 (Res. 74, Çiz. 64)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 2092

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,3cm; Gen.: (k) 1,6cm; Kal. 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Büyük Doğan Köyü/Ereğli

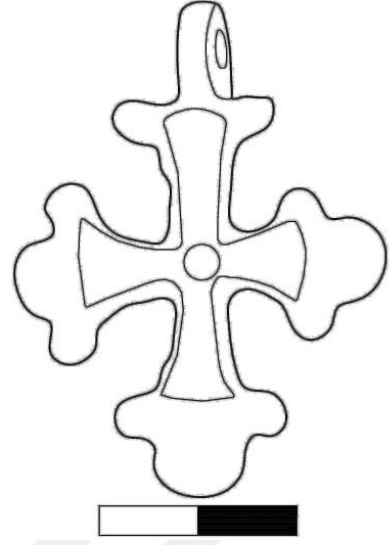
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 19.06.1996

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın kol uçları, üst dikey kolda iki ve diğer kollarda üçer topuzla sonlanmaktadır. Yatay sağ koldaki topuzlardan birik kırık ve noksandır. Dikey üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 65 (Res. 75, Çiz. 65)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 2160

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,7cm; Gen.: 4,1cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Ereğli

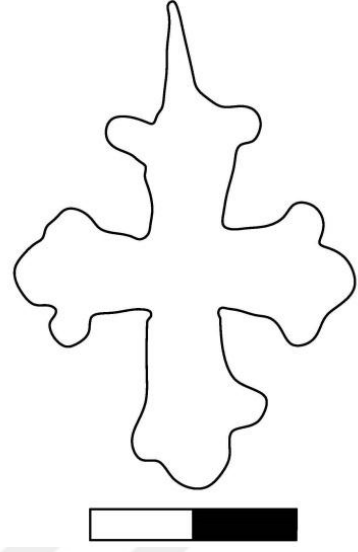
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 17.04.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım kabartma daireli ve köşelerden ise ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi küçük bir kabara ile vurgulanarak kol yüzeyleri de iç bükey görünümündedir. Dikey üst kolların ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. Arka yüzleri düz ve sadedir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 66 (Res. 76, Çiz. 66)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 2012/705

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,8cm; Gen.: 3cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

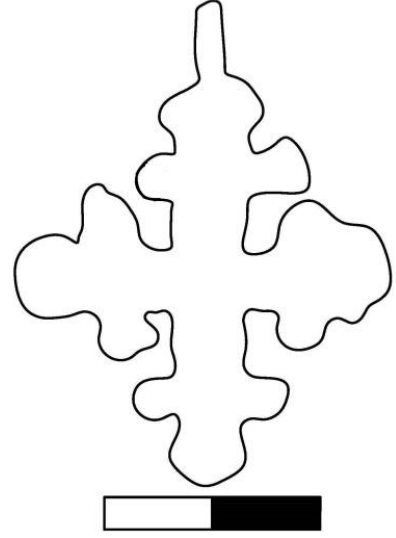
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 24.12.2012

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım kabartma daireli ve köşelerden ise ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi küçük bir kabara ile vurgulanarak kol yüzeyleri merkezden uçlara doğru üçer adet çizgisel kabartma süslemelidir. Dikey üst kol ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. Arka yüzleri düz ve sadedir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 67 (Res. 77, Çiz. 67)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 2091

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4cm; Gen.: 3cm; Kal. 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Ereğli

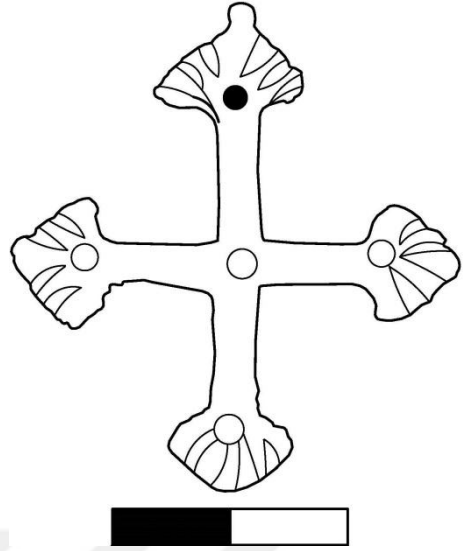
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 18.06.1996

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın düz kol uçları yarım kabartma daireli (Yüzeyi üçer küçük topuzlu) ve köşelerden ise ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi küçük bir kabara ile vurgulanarak kol yüzeyleri merkezden uçlara doğru üçer adet çizgisel kabartma süslemelidir. Dikey üst kol ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. Arka yüzleri düz ve sadedir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 68 (Res. 78, Çiz. 68)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2008-146

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,3cm; Gen.: 3,8cm; Kal. 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Bahçeli/Niğde

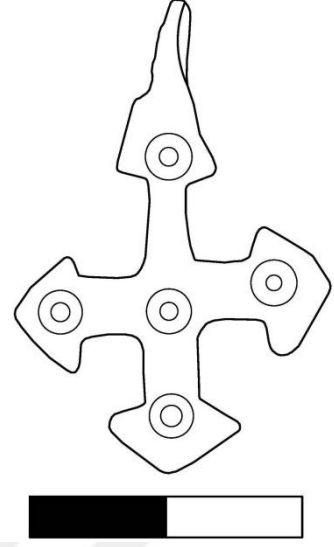
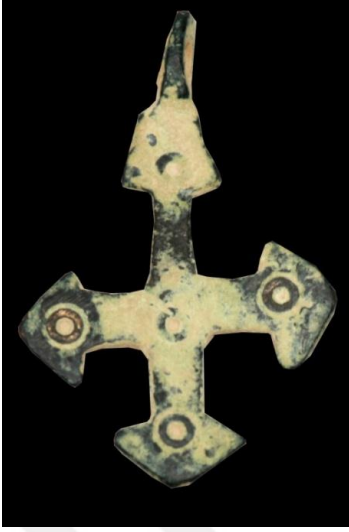
Geliş Şekli ve Tarihi : Köşk Höyük Kazısı - 25.08.2008

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yatay kesitli ve kenarları yuvarlatılmış haçın kol uçları üçgen şeklinde istiridye formunda işlenmiştir. Haçın merkezi ve üç kolun uçları çukurlaştırılmıştır. Üst kolun ucunda ise aynı ölçülerde zincir ya da iple kullanılmak üzere açılmış askı deliği bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 69 (Res. 79, Çiz. 69)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-77

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,5cm; Gen.: 1,5cm; Kal.: 0,1-0,2cm

Geliş Yeri : -

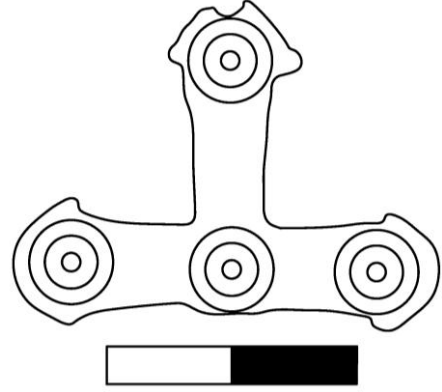
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 18.03.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Uç kısımları üçgen şeklinde sonlanmaktadır. Haçın merkezi ve kol uçlarındaki üçgen yüzeyler dairesel bezemelerle süslenmiştir. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 8-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 70 (Res. 80, Çiz. 70)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2426/8.14.01

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 2,5cm; Gen.: 3,5cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : Ağaçören/Aksaray

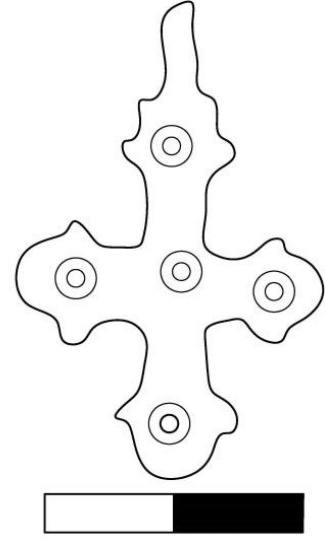
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 13.11.2001

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Alt kolu ve dikey kolun üst kısmındaki askı halkası kırık ve noksandır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım daire ve yanlardan dışa taşkın küçük çıkıntılı sonlanmaktadır. Haçın merkezi ve kol uçları birer adet iç içe dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 8-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 71 (Res. 81, Çiz. 71)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4135

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,7cm; Gen.: 2,4cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri :

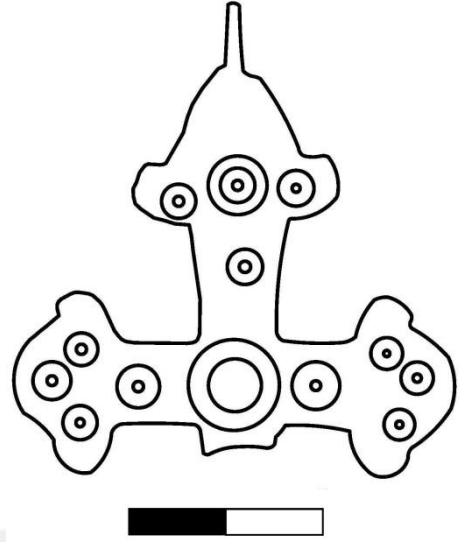
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları dışa taşkın yarım daire biçiminde ve yanlardan dışa küçük çıkıntılı sonlanmaktadır. Haçın merkezi ve kol uçları birer adet dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 8-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 72 (Res. 82, Çiz. 72)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 307

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 4,9 cm; Gen.: 5,4cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : -

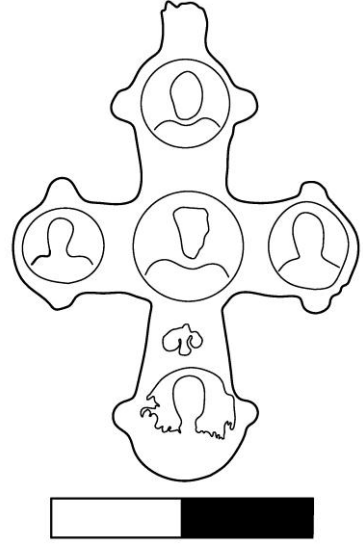
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 02.01.2013

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Alt kolu kırık ve noksandır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları dışa taşkın yarım daire biçiminde ve yanlardan küçük çıkıntılı sonlanmaktadır. Haçın merkezi halka yuvalıdır. Yuvarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemesi noksandır. Kol ve yarım dairesel kol yüzeyleri küçük dairesel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Dikey kolun üst kısmında zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 8-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 73 (Res. 83, Çiz. 73)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A6323-2014

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,6cm; Gen.: 2,6cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

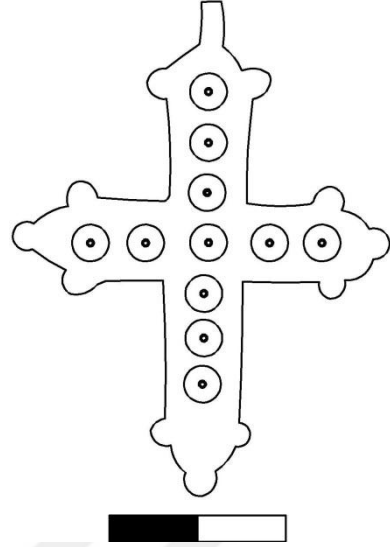
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 23.05.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım daire biçiminde ve yanlardan dışa taşkın küçük birer yarım daire ile sonlanmaktadır. Üst kolun ucundaki zincir ya da iple kullanılan askı halkası kırık ve noksanıdır. Haçın merkezinde ve kol uçlarında birer adet aziz kabartmalı büstler ile alt kol yüzeyinde monogram? bulunmaktadır. Arka yüzü ise düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 11-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 74 (Res. 84, Çiz. 74)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2002-11

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5,6cm; Gen.: 4cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : Aktaş/Niğde

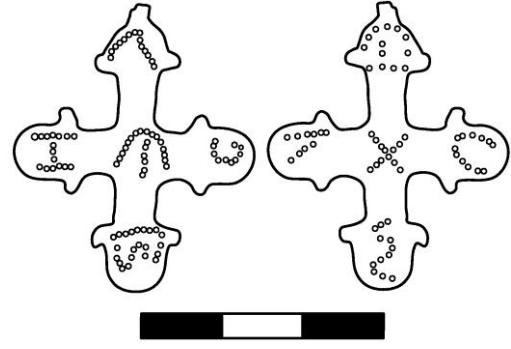
Geliş Şekli ve Tarihi : Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı-16.08.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek yarım dairesel kol uçları ortadan ve iki yandan dışa dairesel çıkıntılı sonlanmaktadır. Dikey üst kolu ucunda zincir yada iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkez ve kol yüzeyleri kabartma tekniğinde dairesel bezeme süslemelidir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 75 (Res. 85, Çiz. 75)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A3744/24.6.07

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,4cm; Gen.: 2,9cm; Kal.: 0,2cm

Geliş Yeri : Ortaköy/Aksaray

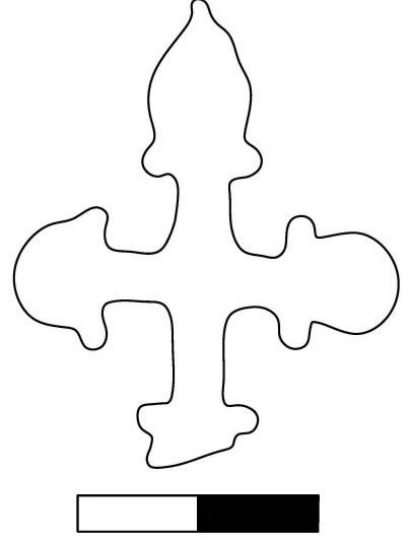
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım yuvarlak biçiminde ve iki yandan dışa taşkın birer küçük yarım yuvarlak ile sonlanmaktadır. Dikey üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın iki yüzeyinde nokta bezemelerle oluşturulmuş harfler yer yer almaktadır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 76 (Res. 86, Çiz. 76)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3949

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 3,9cm; Gen.: 3,1cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

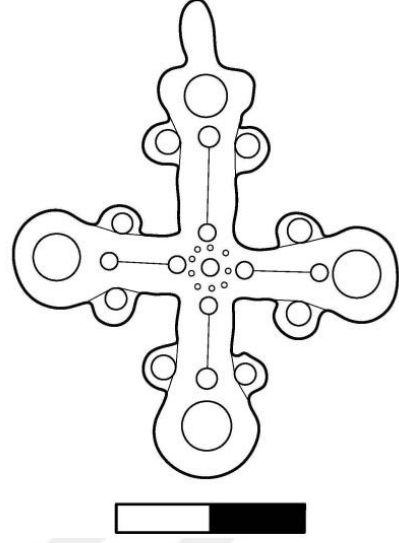
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kol uçları dışa taşkın kabara dairesel/yuvarlaklı ve yanlardan ikişer küçük yassı topuzla sonlanmaktadır. Kolların yan yüzeyleri hafif iç bükeyli, kol kenar yüzeyleri de çizgisel kabartmalarla çevrelenmiştir. Dikey üst kol uçlarında zincir ya da iple kullanılan askı halkası kırık ve noksanıdır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 77 (Res. 87, Çiz. 77)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 72/56-12

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,8cm; Gen.: 3,9cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

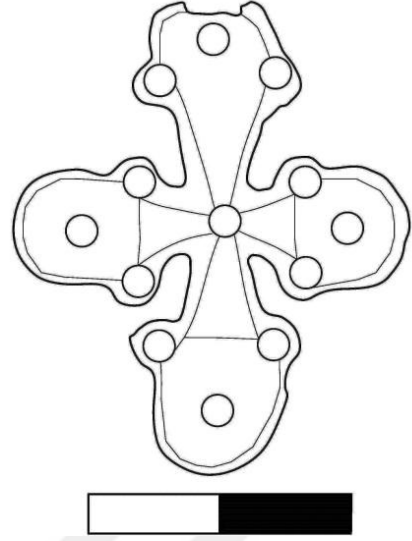
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 20.06.1972

Eserin Müzedeki Yeri : Teşhir

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kol uçları dışa taşkın kabara dairesel ve yanlardan ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi ve kolları küçük kabara ile vurgulanarak kol kenar yüzeyleri de kenarlarda ve ortada kabartma çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Dikey üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 78 (Res. 88, Çiz. 78)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2935/7.13.03

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 3,6cm; Gen.: 2,9cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Ağaçören/Aksaray

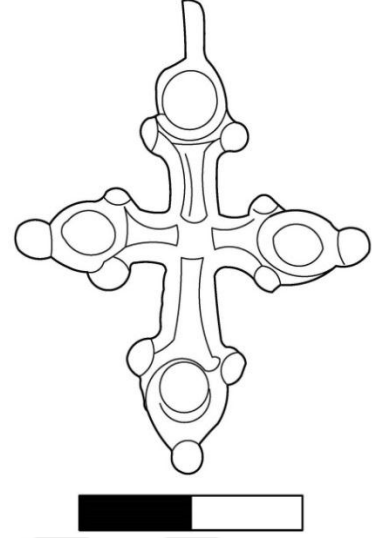
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 19.12.2003

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları dışa taşkın kabara dairesel ve yanlardan ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi de küçük kabara ile vurgulanarak kol kenar yüzeyleri çizgisel kabartmalarla çevrelenmiştir. Dikey üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 79 (Res. 89, Çiz. 79)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-9

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,1 cm; Gen.: 3,1cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

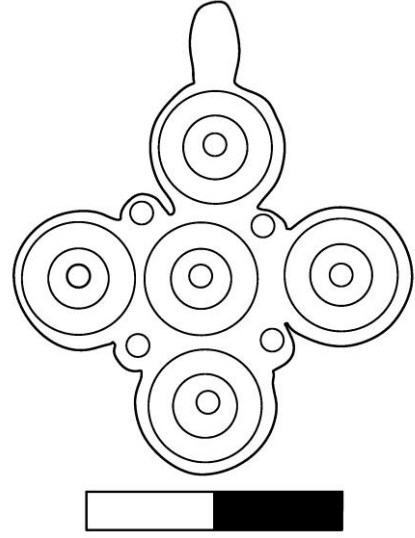
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 04.06.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Küçük Arkeolojik Eserler Dolabı E-3

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları kabara dairesel/yuvarlaklı ve yanlardan üçer küçük topuzla sonlanmaktadır. Haçın merkezi de kabara ile vurgulanarak kol kenarları çizgisel kabartmalarla çevrelenmiştir. Dikey üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 80 (Res. 90, Çiz. 80)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A4190/6.14.08

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,7cm; Gen.: 3,1cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Yozgat

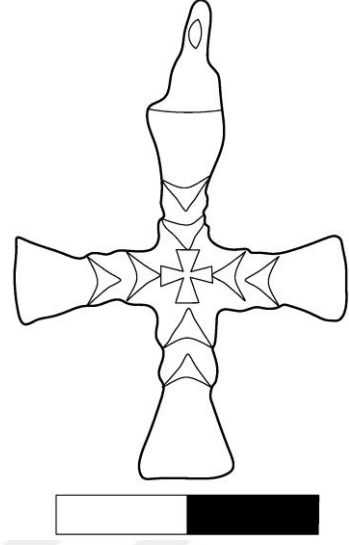
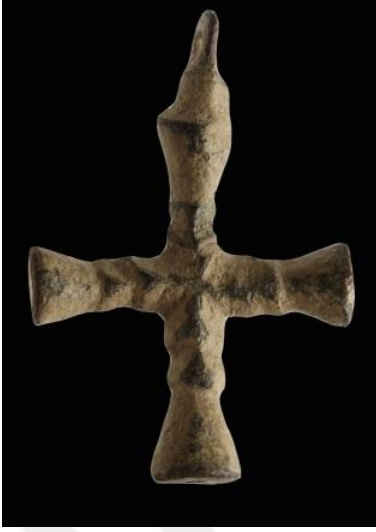
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 24.12.2008

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yassı kesitli haç, merkezdeki bir daireye bitişik ve birbirine eşit dört dairesel haç kolundan oluşmaktadır. Dairesel haç kolların arasına da birer küçük topuz yerleştirilmiştir. Dairesel yüzeyleri birer kabara ile vurgulanarak konsantrik daire kabartmalarla süslenmiştir. Düz arka yüzünde ise; yunan haçı formunda kabartmalı haç motifi vardır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 81 (Res. 91, Çiz. 81)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A6333-2014

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,6cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 0,3-0,7cm

Geliş Yeri : -

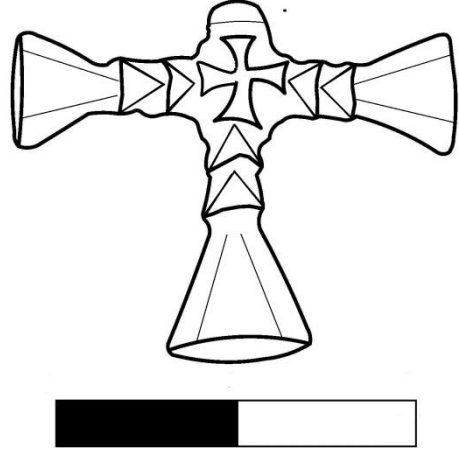
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 23.05.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın merkezi haç kabartmalı ve kolları iki sıra boğumludur. Kolların uçları konik şekilde sonlanmaktadır. Haçın diğer yüzeyi de aynı görünüşe sahiptir. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 82 (Res. 92, Çiz. 82)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 235

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 2,1cm; Gen.: 2,6cm; Kal.: 0,3-0,7cm

Geliş Yeri : -

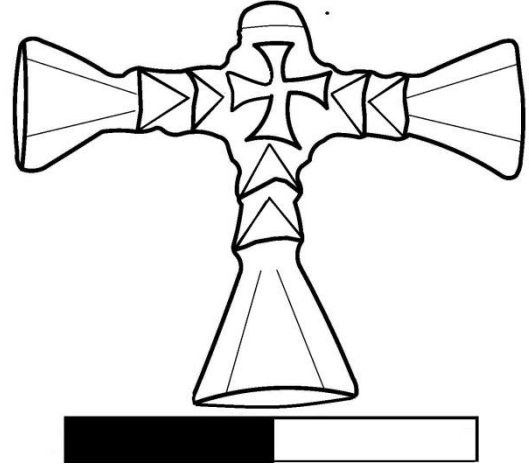
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 02.01.2013

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın merkezi haç kabartmalı ve kolları iki sıra boğumludur. Kolların uçları konik şekilde sonlanmaktadır. Haçın diğer yüzeyi de aynı görünüşe sahiptir. Dikey üst kolu noksandır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 83 (Res. 93, Çiz. 83)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 236

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 2,1 cm; Gen.: 2,6 cm; Kal.: 0,3-0,7cm

Geliş Yeri : -

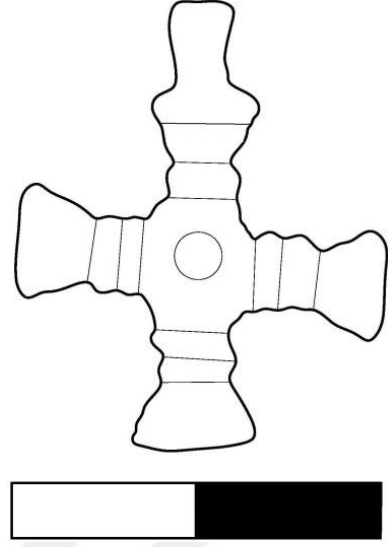
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın merkezi haç kabartmalı ve kolları iki sıra boğumludur. Kolların uçları konik şeklinde sonlanmaktadır. Haçın diğer yüzeyi de aynı görünüşe sahiptir. Dikey üst kolu noksanıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 84 (Res. 94, Çiz. 84)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4204

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,3cm; Gen.: 2,4cm; Kal.: 0,4-0,6cm

Geliş Yeri : -

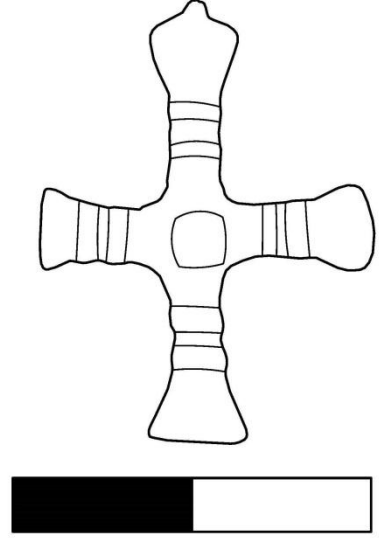
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Haçın merkezi bir adet kabara ile vurgulanmıştır. Oval kesitli kolları silmelerle kademelendirilerek uçları da kesik koni formunda sonlanmaktadır. Üst kolda zincir ya da ip ile kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 7-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 85 (Res. 95, Çiz. 85)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-76

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 2,4cm; Gen.: 1,9cm; Kal.: 02-05cm

Geliş Yeri : -

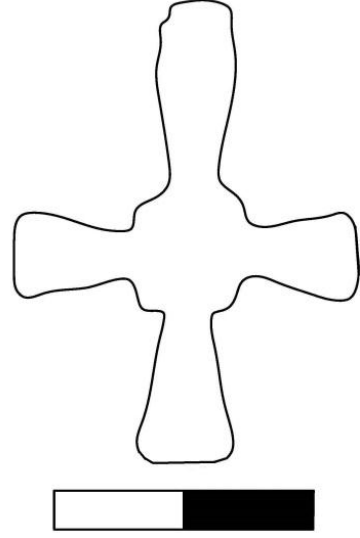
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 18.03.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli kolları silmelerle kademelendirilerek uçları da kesik koni formunda sonlanmaktadır. Dikey kolun üst kısmındaki zincir yada ip halkası kırık ve noksandır. Yüzeyi kalkerlidir.

Tarih : 7-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 86 (Res. 96, Çiz. 86)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 1174-33.69

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 3,5cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 0,3-0,7cm

Geliş Yeri : Karapınar/Konya

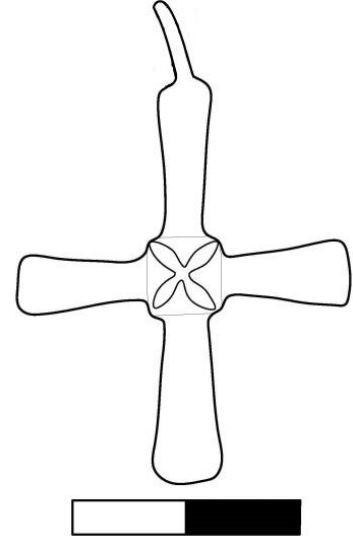
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 20.04.1969

Eserin Müzedeki Yeri : Arkeoloji Salonu Vitrin 3

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek düz sonlanmaktadır. Merkezi kare şeklindedir. Dikey üst koldaki ip yada zincirle kullanılan askı halkası kırık ve noksandır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 87 (Res. 97, Çiz. 87)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 2012/704

Adı : Pandantif Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,1cm; Gen.: 2,8cm; Kal.: 0,2-0,4cm

Geliş Yeri : -

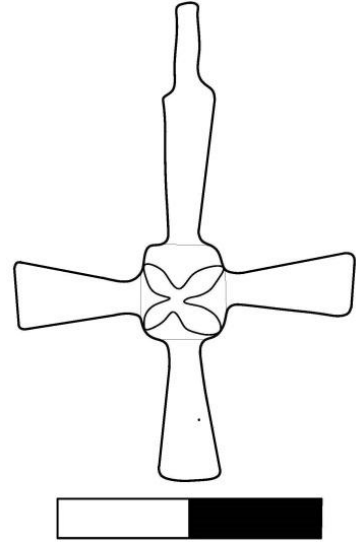
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 24.12.2012

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmış Yunan Haçı formundadır. Oval Kesitli haçın merkezi kare şeklinde, silindirik kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın her iki merkez kare yüzeyi 'X' işareti ile bezemelidir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 88 (Res. 98, Çiz. 88)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 2014-101 (A)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,6cm; Gen.: 2,6cm; Kal.: 0,2-0,4cm

Geliş Yeri : Mucur/Kırşehir

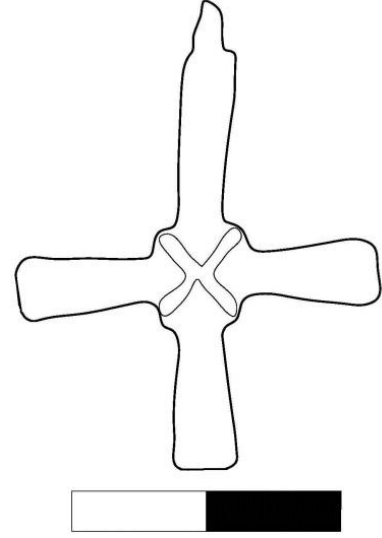
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 05.12.2012

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmış Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın her iki merkez kare yüzeyi 'X' işareti ile bezemelidir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 89 (Res. 99, Çiz. 89)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3302 (4947)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,5cm; Gen.: 2,7cm; Kal.: 0,2-0,4cm

Geliş Yeri : -

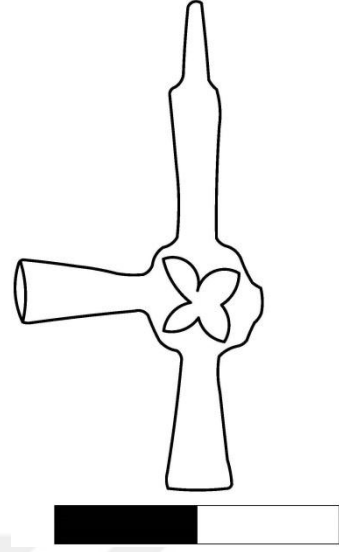
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 18.10.1995

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları kare biçimli merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Üst kolu diğer kollardan biraz daha uzun olup üstünde kırıklı askı halkası bulunmaktadır. Haçın her iki tarafında kare biçimli merkez yüzeyi kazıma olarak 'X' işareti ile bezemelidir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 90 (Res. 100, Çiz. 90)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 246

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,4cm; Gen.: (k) 1,7cm; Kal.: 0,2-0,4cm

Geliş Yeri : -

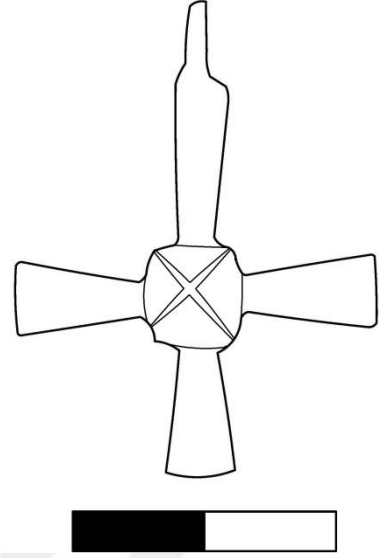
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma-1994

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kollarından sağ kolu kırık ve noksandır. Diğer kolları merkezden dışa doğru genişleyerek düz sonlanmaktadır. Haçın her iki tarafında kare biçimli merkez yüzeyi kazıma olarak 'X' işareti ile bezemelidir. Üst kolda zincir ya da ip ile kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 91 (Res. 101, Çiz. 91)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2014-7

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,5cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 0,2-0,4cm

Geliş Yeri : -

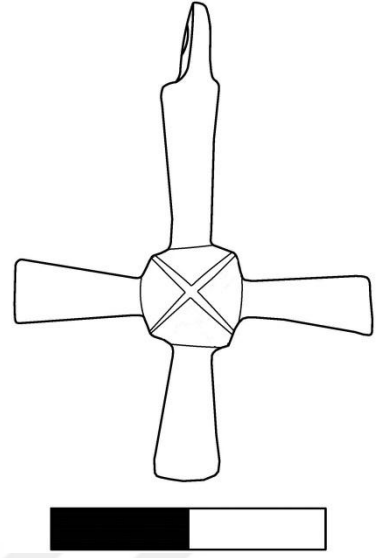
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 04.06.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan yassı kesitli askı halkası bulunmaktadır. Haçın her iki tarafında kare biçimli merkez yüzeyi kazıma olarak 'X' işareti ile bezemelidir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 92 (Res. 102, Çiz. 92)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-79

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,4cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 02-04cm

Geliş Yeri : -

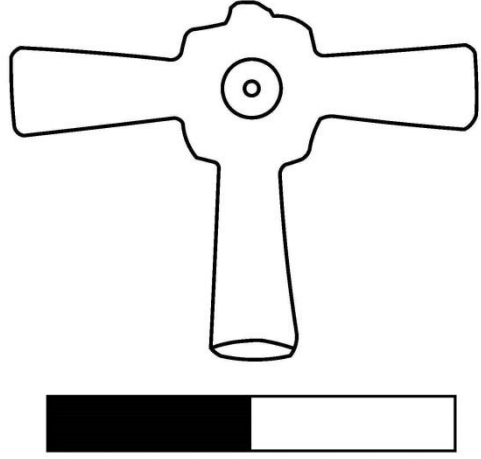
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 18.03.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan yassı kesitli askı halkası bulunmaktadır. Haçın her iki tarafında kare biçimli merkez yüzeyi kazıma olarak 'X' işareti ile bezemelidir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 93 (Res. 103, Çiz. 93)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 275

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 1,8cm; Gen.: 2,5cm; Kal.: 0,2-0,4cm

Geliş Yeri : -

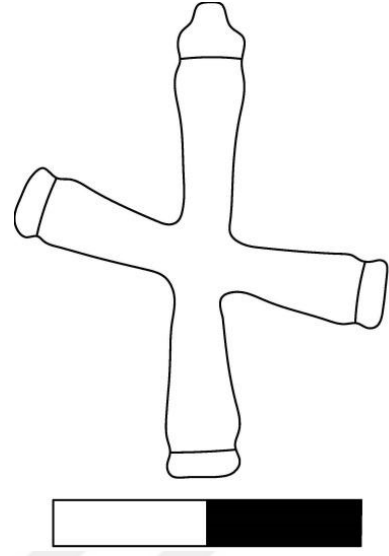
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 02.01.2013

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Üst kolu kırık ve noksan olan haçın diğer kolları merkezden dışa doğru genişleyerek düz sonlanmaktadır. Merkezi kare şeklinde olup, ortası nokta şeklinde vurgulanarak daire bezemelidir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 94 (Res. 104, Çiz. 94)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2708 (3740)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 3cm; Gen.: 2,3cm; Kal.: 0,2-0,4cm

Geliş Yeri : -

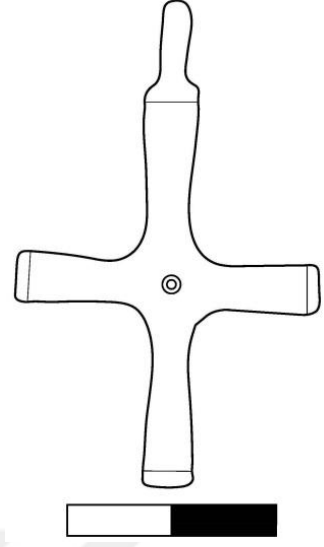
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 19.12.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Dairesel kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Kol kenarları yivlidir. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan askı halkası kırık ve noksandır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 95 (Res. 105, Çiz. 95)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 2006-44 (A)

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,1cm; Gen.: 2,9cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : Kırşehir

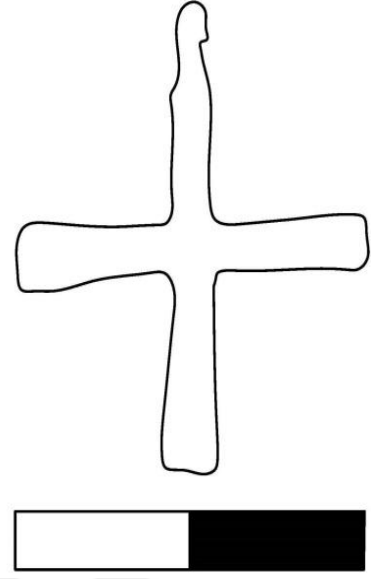
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 16.02.2005

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı biçimiformundadır. Oval kesitli kolları dışa doğru hafif kalınlaşarak düz olarak sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollardan kısadır. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan yassı kesitli askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi dairesel kol uçları ise çizi bezemelidir. Arka yüzü bezemesizdir.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 96 (Res. 106, Çiz. 96)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 2010/190

Adı : Pandantif Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,4cm; Gen.: 1,7cm; Kal.: 0,2-0,3cm

Geliş Yeri : -

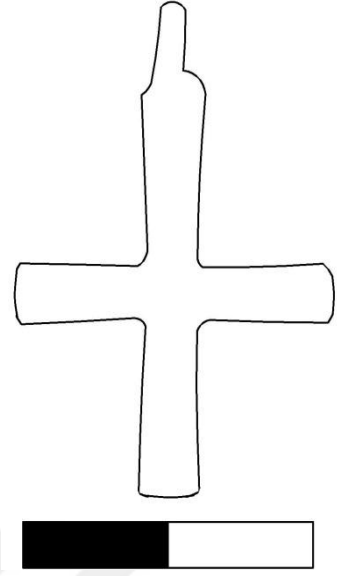
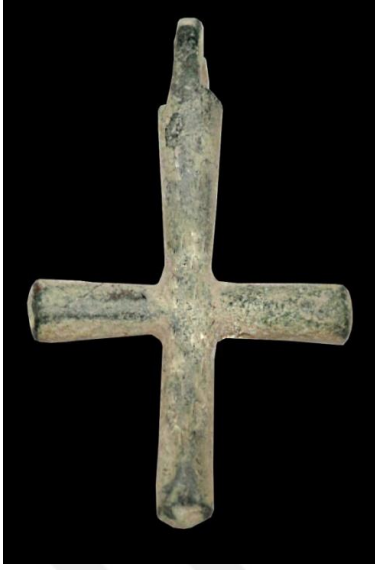
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 01.08.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Üst kolda zincir ya da iple kullanılan yassı kesitli askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 97 (Res. 107, Çiz. 97)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-153

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,3cm; Gen.: 2,2cm; Kal.: 0,3cm

Geliş Yeri : -

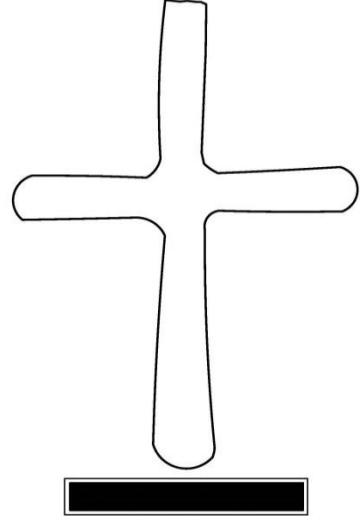
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 06.04.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları düz sonlanmaktadır. Üst kolunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 98 (Res. 108, Çiz. 98)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-74

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Gümüş

Ölçü : Uz.: (k) 2,1cm; Gen.: 1,5cm; Kal.: 02-03cm

Geliş Yeri : -

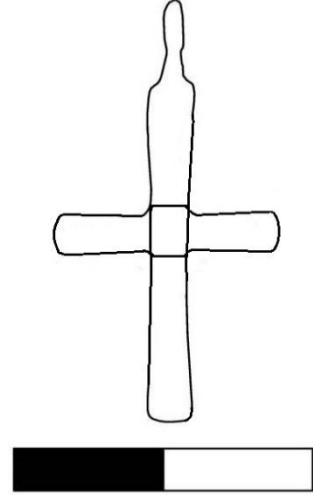
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın alma - 18.03.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kolları ortadan kaynakla birleştirilmiştir. Kollar merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları ovalleştirilmiştir. Alt dikey kolu diğer kollardan daha uzundur. Askı halkası kırık ve noksandır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 99 (Res. 109, Çiz. 99)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-75

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,9cm; Gen.: 1,4cm; Kal.: 02-03cm

Geliş Yeri : -

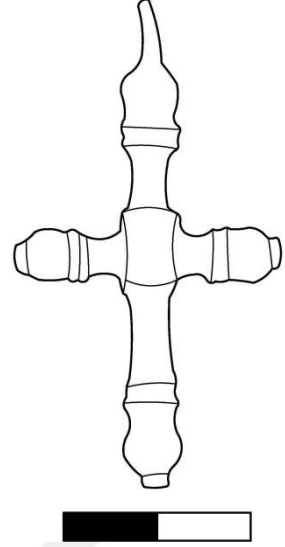
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 18.03.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Kolları oval kesitlidir. Dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Üst kolunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 100 (Res. 110, Çiz. 100)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2010-147

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5,2cm; Gen.: 2,7cm; Kal.: 03-06

Geliş Yeri : -

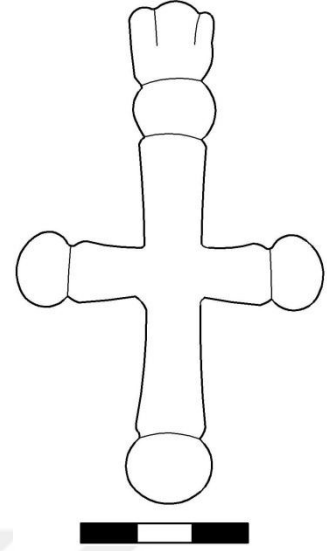
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 07.04.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Yatay kolları dikey kollarına göre daha kısadır. Kol uçları ovalleştirilmiş ve kollar birer adet boğumlandırılarak silmeler oluşturulmuştur. Merkezi ise dikdörtgen şeklindedir. Üst kolunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 101 (Res. 111, Çiz. 101)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2001-45

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,9cm; Gen.: 5,2cm; Kal.: 1-1.5cm

Geliş Yeri : Aktaş/Niğde

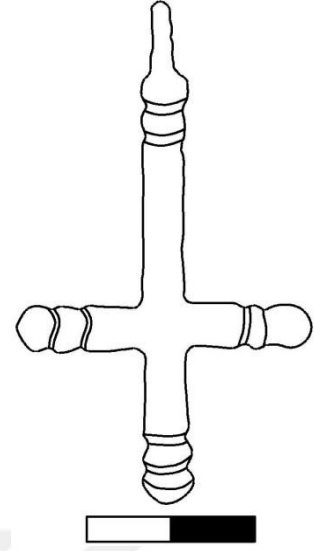
Geliş Şekli ve Tarihi : Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı-12.09.2001

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Dikey kolları yatay kollardan daha uzundur. Oval kesitli haçın kolları uçlarda boğumludur. Dikey üst kolu ucu da topuz şeklinde sonlandırılarak yatayına askı delik açılmıştır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: Pekak, 2002: 406-408.

Kat. No : 102 (Res. 112, Çiz. 102)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A3743/24.5.07

Adı : Pandantif Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 6cm; Gen.: 3,4cm; Kal.: 0,3-0,4cm

Geliş Yeri : Ortaköy/Aksaray

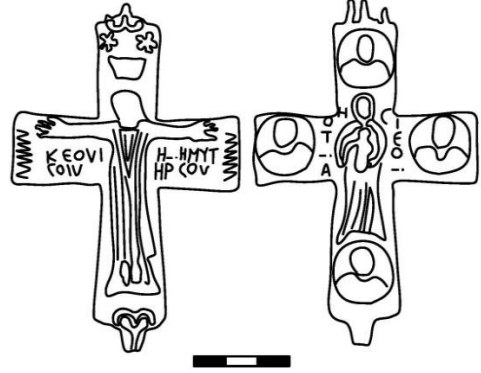
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın dikey üst kolu diğer kollardan daha uzundur. Kolları silmeli ve uçları ovalleştirilmiştir. Üst kolunda zincir ya da ipe kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Yüzeyi kalker tabakasıyla kaplıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 103 (Res. 113, Çiz. 103)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 14.1.1973-1422

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,5cm; Gen.: 6,7cm; Kal. 1,1cm

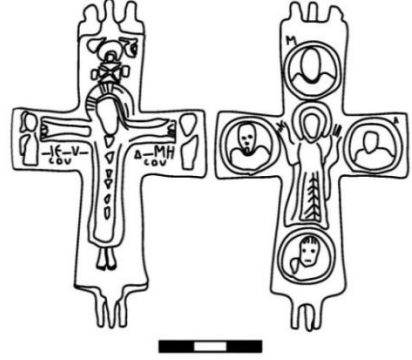
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Ereğli, Satın Alma, 14.06.1973

Eserin Müzedeki Yeri : 3 Nolu Vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Rölikerin iki parçası birbirine alt ve üst kolun uçlarındaki menteşelerle tutturulmuştur. Üst koldaki menteşeye bağlı askı halkası eksiktir. Alt kolu diğerlerinden daha uzundur. Rölikerin iki yüzü kabartma olarak yapılmış figürlerle bezenmiştir. Bir yüzde çarmıhta İsa tasviri bulunmaktadır. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. Kollarının altında, Meryem'in sağında Yunanca olarak '(I) δ (ετ) ον σον' (işte oğlun) ve İncilci Yahya'nın solunda 'η μετηρ σον' (işte annen) yazısı silik olarak görülebilmektedir. Diğer yüzde, ortada ayakta orans vaziyette Meryem ve çocuk İsa tasvir edilmiştir. Meryem bol ve dökümlü bir giysiyle gösterilmiştir. Dört kolun ucundaki madalyonlar içinde dört incil yazarı yer almaktadır.

Tarih : 9-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 104 (Res. 114, Çiz. 104)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : 9.1.09

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9,1cm; Gen.: 5,2cm; Kal. 1,1cm

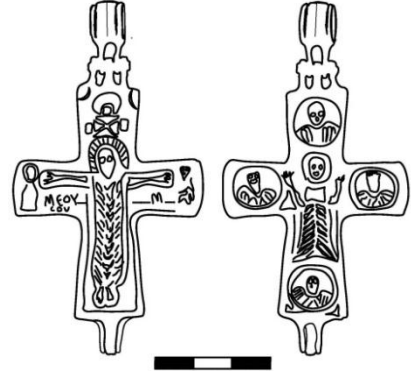
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma, 16.06.2009

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Rölikerin iki parçası birbirine alt ve üst kolun uçlarındaki menteşelerle tutturulmuştur. Üst koldaki menteşeye bağlı askı halkası eksiktir. Alt kolu diğer kollardan daha uzundur. Rölikerin iki yüzü kabartma olarak yapılmış figürlerle bezenmiştir. Bir yüzde çarmıhta İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem solda İncilci Yahya küçük figürler olarak tasvir edilmiştir. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açık ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. Kollarının altında, Meryem'in sağında Yunanca olarak 'Ιδετ ον σον' (işte oğlun) ve İncilci Yahya'nın solunda 'η μετηρ σον' (işte annen) yazısı silik olarak görülebilmektedir. Diğer yüzde, ortada ayakta orans vaziyette Meryem bol ve dökümlü bir giysiyle gösterilmiştir. Dört kolun ucundaki madalyonlar içinde incil yazarları yer almaktadır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 105 (Res. 115, Çiz. 105)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A6217.12

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9,2cm; Gen.: 4,8cm; Kal. 1,1cm

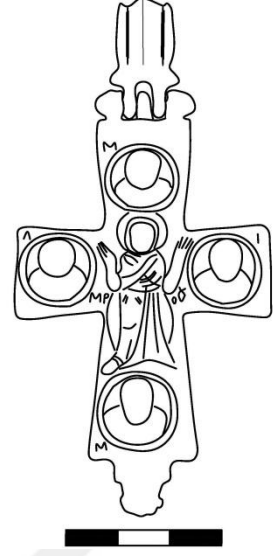
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Merkez/Aksaray, Hibe, 29.11.2012

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Rölikerin iki parçası birbirine alt ve üst kolun uçlarındaki menteşelerle tutturulmuştur. Üst koldaki menteşeye bağlı askı halkası eksiktir. Alt kolu diğer kollardan daha uzundur. Rölikerin iki yüzü kabartma olarak yapılmış figürlerle bezenmiştir. Bir yüzde çarmıhta İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem solda İncilci Yahya küçük figürler olarak tasvir edilmiştir. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açık ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. Kollarının altında, Meryem'in sağında Yunanca olarak 'Ιδετ ον σον' (işte oğlun) ve İncilci Yahya'nın solunda 'η μετηρ σον' (işte annen) yazısı silik olarak görülebilmektedir. Diğer yüzde, ortada ayakta orans vaziyette Meryem bol ve dökümlü bir giysiyle gösterilmiştir. Dört kolun ucundaki madalyonlar içinde incil yazarları yer almaktadır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 106 (Res. 116, Çiz. 106)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : A176.69-1124

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,5cm; Gen.: 5,5cm; Kal. 0,5cm

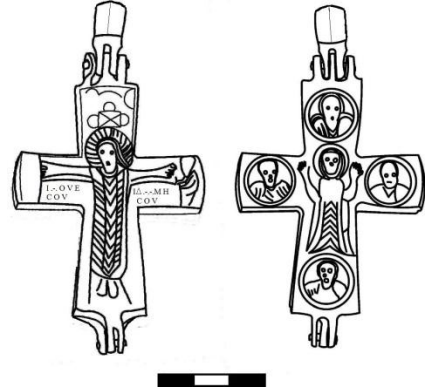
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Kesmez/Karapınar, Satın Alma-26.02.1969

Eserin Müzedeki Yeri : 3 Nolu Vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Bir parçası mevcut olan rölikerin alt ve üst haç kollarında menteşeler görülmektedir. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Mevcut parçada kabartma tekniği ile yapılmış, ortada ayakta orans vaziyette sağ ayağı önde başı haleli Meryem tasvir edilmiştir. Bol ve dökümlü bir giysiyle gösterilmiştir. Dört kolun ucundaki madalyonlar içinde dört incil yazarı yer almaktadır. Rölikerin merkezinde Meryem'in sağ kolu altında 'MP'; sol kolu altında 'OV' (Tanrı Anası) monogramı; Rölikerin üst kol sağında 'M', yatay kollarından sağ kolunda 'A', sol kolunda 'I' alt kolun sağında ise; 'M' harfleri bulunmaktadır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 107 (Res. 117, Çiz. 107)

Bulunduğu Müze: Niğde Müzesi

Env. No : 2011-3

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9,4cm; Gen.: 5cm; Kal.: 1,1cm

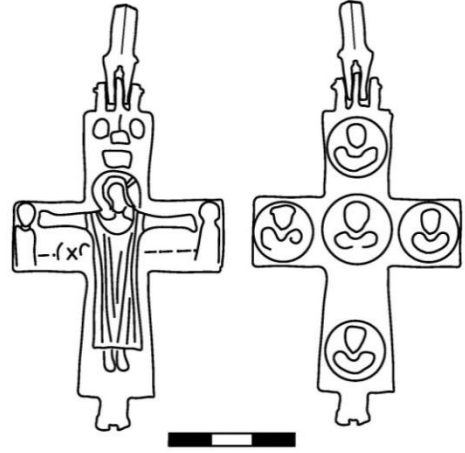
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma, 26.01.2011

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Rölikerin iki parçası birbirine alt ve üst kolun uçlarındaki menteşelerle tutturulmuştur. Üst koldaki menteşeye bağlı askı halkası eksiktir. Alt kolu diğer kollardan daha uzundur. Rölikerin iki yüzü kabartma olarak yapılmış figürlerle bezenmiştir. Bir yüzde çarmıhta İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem solda İncilci Yahya küçük figürler olarak tasvir edilmiştir. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açık ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. Kollarının altında, Meryem'in sağında Yunanca olarak 'Ιδετ ον σον' (işte oğlun) ve İncilci Yahya'nın solunda 'η μετηρ σον' (işte annen) yazısı silik olarak görülebilmektedir. Diğer yüzde, ortada ayakta orans vaziyette Meryem bol ve dökümlü bir giysiyle gösterilmiştir. Dört kolun ucundaki madalyonlar içinde incil yazarları yer almaktadır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 108 (Res. 118, Çiz. 108)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 10

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9,2cm; Gen.: 4,6cm; Kal. 1,1cm

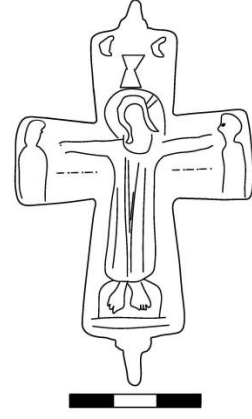
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi :: Ereğli, Müsadere -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin haçı tipindedir. Rölikerin iki parçası birbirine alt ve üst kolun uçlarındaki menteşelerle tutturulmuştur. Üst koldaki menteşenin asma halkası noksanıdır. Haçın kollarının uçları dışbükey kenarlı olup alt kol diğerlerinden daha uzundur. Rölikerin iki yüzü kabartma olarak yapılmış figürlerle bezenmiştir. Bir yüzde çarmıhta İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem solda Vaftizci Yahya küçük figürler olarak betimlenmiştir. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. Kollarının altında, 'Tanrı'nın Oğlu' monogramı silik olarak görülebilmektedir. Diğer yüzde madalyonlar içinde merkezde Meryem? dört kolda ise dört incil yazarı yer almaktadır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer :-

Kat. No : 109 (Res. 119, Çiz. 109)

Bulunduğu Müze: Ereğli Müzesi

Env. No : 2082

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,8cm; Gen.: 5,4cm; Kal.: 0,5cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Beyören Köyü/Ereğli, Satın Alma, 02.11.1995

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin haçı biçimindedir. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Mevcut yüzeyde kabartma tekniğinde yapılmış çarmıhta İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem solda Vaftizci Yahya/İncilci Yahya küçük figürler olarak betimlenmiştir. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. İsa'nın kolları altındaki yazının silik olması nedeniyle okunamamaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 110 (Res. 120, Çiz. 110)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 2009-219

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,5cm; Gen.: 5,2cm; Kal.: 0,5cm

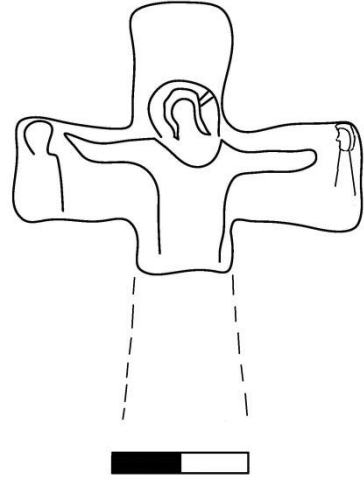
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma, 28.12.2009

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeler görülmektedir. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Mevcut yüzeyde kabartma tekniğinde çarmıhta İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem, solda Vaftizci Yahya/İncilci Yahya küçük figürler olarak tasvir edilmiştir. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Üst kolda başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. İsa'nın kolları altındaki yazının silik olması nedeniyle okunamamaktadır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 111 (Res. 121, Çiz. 111)

Bulunduğu Müze : Ürgüp Müzesi

Env. No : 2.20.1987 (1600)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 3,9cm; Gen.: 4,9cm; Kal.: 0,4cm

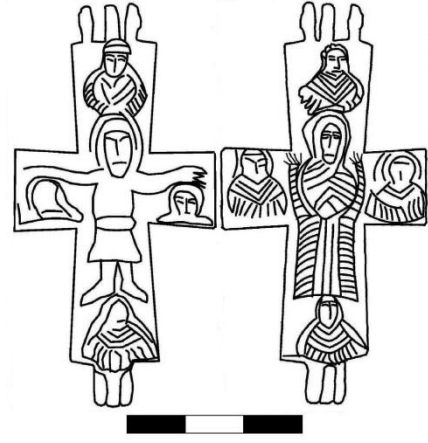
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Hibe, 27.11.1987

Eserin Müzedeki Yeri : Teşhir-11 Nolu Vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası ile mevcut parçanın da alt kolu noksandır. Rölikerin yüzeyinde mevcut yüzeyde kabartma tekniğinde yapılmış çarmıhta İsa tasviri bulunmaktadır. Colobium giyimli İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve haleli başı hafif sağ koluna eğiktir. Üst kolda başının üzerindeki gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri siliktir. Kolunun iki yanında sağda Meryem (silik) ve solda Vaftizci Yahya/İncilci Yahya (silik) küçük figürler olarak betimlenmiştir. Kollarının altındaki yazının silik olması nedeniyle okunamamaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınlandığı Yer : -

Kat. No : 112 (Res. 122, Çiz. 112)

Bulunduğu Müze: Niğde Müzesi

Env. No : 7.1.95

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçüleri : Uz.: 6 cm; Gen.: 3,8 cm; Kal.: 09cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Çamardı/Niğde, Satın Alma, 5.4.1995

Eserin Müzedeki Yeri : IV. Salon (Bizans Vitriini)

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Kollar merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Dikey kolları da yatay kollarından daha uzundur. Üst koldaki menteşeye bağlı askı halkası eksiktir. Röliker haçın bir yüzünde kabartma tekniğinde ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde çarmıhta İsa ve yatay kolların iki yanında sağda Meryem ve solda Vaftizci Yahya betimlenmiştir. Üst ve alt kolda birer büst daha bulunmaktadır. Diğer yüzde ise; kabartma tekniğinde ayakta cepheden stilize Meryem ve dört kolda birer büst tasvir edilmiştir. İsimleri yazılı olmadığından kimlikleri bunlarında tespit edilememekle birlikte dört incil yazarı veya aziz olması muhtemeldir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 11-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 113 (Res. 123, Çiz. 113)

Bulunduğu Müze : Hacı Bektaş Müzesi

Env. No :

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,5cm; Gen.: 5cm; Kal.: 0,4cm

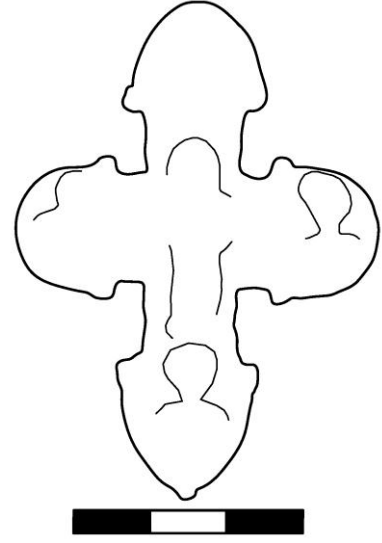
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Tapayın Kalesi, Yüzey Buluntusu, 10.10.1966

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Bir parçası noksan olan haç röliker döküm tekniğinde yapılmıştır. Mevcut parçanın alt kolundaki menteşelerden biri sağlam durumdadır. Alt kolu, üst ve yatay kollarından daha uzun; üst kolu da yatay kollardan daha kısadır. Kol uçları yuvarlak şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Röliker yüzeyinde kabartma tekniğinde yapılmış merkezde şematik olarak başı haleli İsa tasviri; uçlarında madalyonlar içerisinde kutsal kitapla tasvir edilen dört incil yazarı yer almaktadır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 114 (Res. 124, Çiz. 114)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2310/13.2.00

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 6,1cm; Gen.: 4,4cm; Kal. 0,3cm

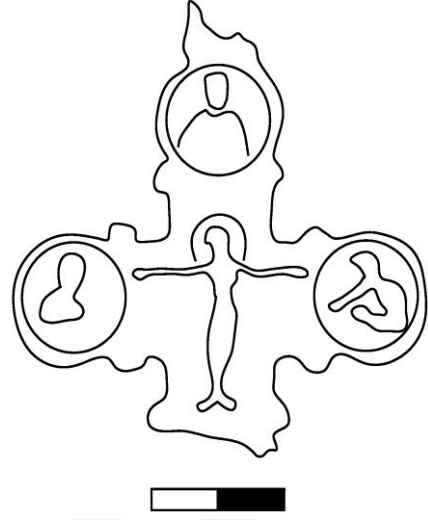
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Konya, Satın Alma, 20.10.2000

Eserin Müzedeki Yeri : Salon 4 Vitrin 5

Tanımı : Bir parçası noksan olan haç röliker döküm tekniğinde yapılmıştır. Mevcut parçanın menteşeleri de kırık ve noksandır Yatay kolları, dikey kollarından biraz kısa; alt kolu da üst kolundan biraz uzundur. Kol uçları yuvarlak şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Röliker yüzeyinde kabartma tekniğinde yapılmış günümüzde silik olarak merkezde Meryem ve çocuk İsa ve uçlarda yine silik olarak aziz büstleri vardır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 115 (Res. 125, Çiz. 115)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 1680

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 5.8cm; Gen.: 5.3cm; Kal.: 0,3cm

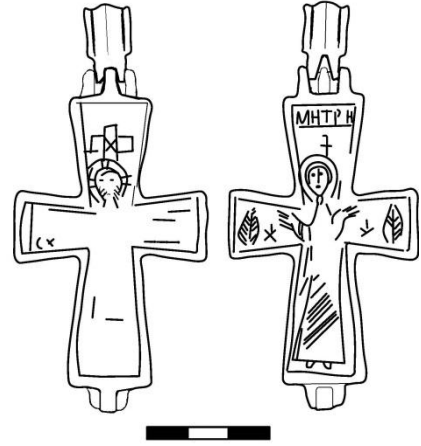
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Ereğli, Satın Alma, 05.06.1981

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Bir parçası noksan olan haç röliker döküm tekniğinde yapılmıştır. Mevcut parçanın üst kısmında diğer parçasıyla birleşmeye yarayan kenetlerden biri sağlam durumdadır. Kolları birbirine eşit uçları dairesel şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Alt kol uç kısmından kırık ve noksandır. Röliker yüzeyinde kabartma tekniğinde yapılmış merkezde şematik olarak başı haleli İsa tasviri; uçlarda madalyonlar içerisinde kucaklarında kutsal kitapla tasvir edilen incil yazarları yer almaktadır.

Tarih : 12-13. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 116 (Res. 126, Çiz. 116)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 03.01.2002

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,1cm; Gen.: 4,7cm; Kal.: 1cm

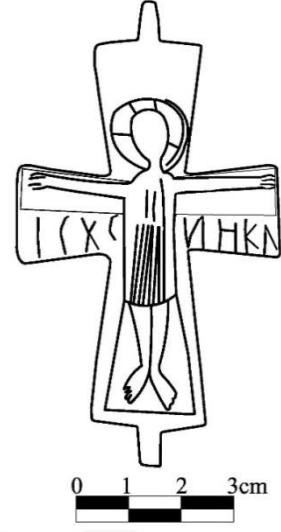
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Kırşehir, Satın Alma, 01.10.2002

Eserin Müzedeki Yeri : IV. Salon (Bizans Vitriini)

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Kollar merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Dikey alt kolu diğer kollarından daha uzundur. İki parçası da mevcut olan rölikerin üst menteşesinde askı halkası bulunmaktadır. İki yüzüde de bezemeli rölikerin bir yüzünde kazıma tekniğinde ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde stilize çarmıhta İsa tasvir edilmiştir. Kollarının hemen altında tek satır silik olarak 'CX.-...' (Tanrı'nın Oğlu) monogramı bulunmaktadır. Parçanın diğer yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşunda başı haleli ve haç motifli Meryem tasviri yer alır. Ayaklarına kadar uzanan giysisi çizi bezemelerle süslemelidir. Meryem'in başının üstünde 'MH ΘV' (Meter Theo) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır. Rölikerin her iki yüzündeki figür, yazı ve bezemeler tek sıra çizgi ile sınırlandırılmıştır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 117 (Res. 127, Çiz. 117)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 13.3.73

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,8cm; Gen.: 4,8cm; Kal.: 0,4cm

Geliş yeri : Tepebağları Höyüğü XVI Nolu Oda

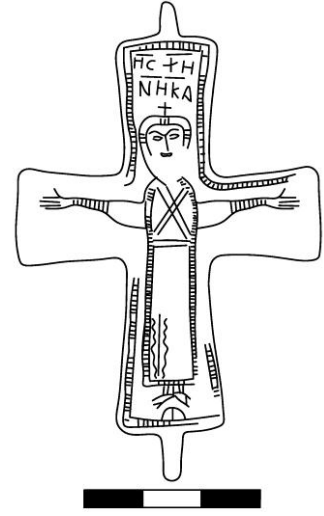
Geliş Şekli ve Tarihi : Kazı Yoluyla-12.10.1973

Eserin Müzedeki Yeri : IV. Salon (Bizans Vitriini)

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Kollar merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Dikey alt kolu diğer kollarından daha uzundur. İki parçalı röliker haçın bir parçası eksiktir. Mevcut parçanın yüzünde kazıma tekniğinde ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde colobium giyimli, stilize şekilde çarpmışta İsa tasvir edilmiştir. Röliker haçın yatay kollarında, figürün kollarının hemen altında tek satır 'CXC-NHKA' (Tanrı'nın Oğlu) monogramı bulunmaktadır. Yüzeyi korozyonludur.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 118 (Res. 128, Çiz. 118)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 976

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9,8cm; Gen.: 5,3cm; Kal.: 0,4cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Mahmutlu-Çiçekdağı, Satın Alma, 06.10.1989

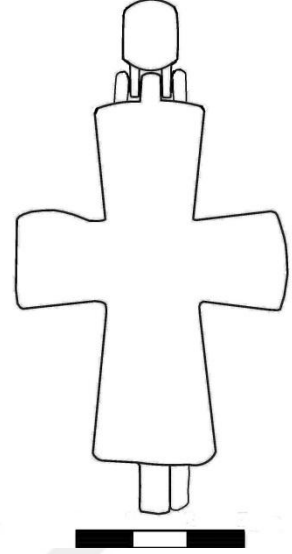
Eserin Müzedeki Yeri : -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin diğer parçasıyla birleşimini sağlayan alt ve üst menteşeleri sağlamdır. Röliker yüzeyi kazıma tekniğinde kenarlarda iki sıra çizgi ile çevrelenerek içerisine ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde kazıma tekniğinde yapılmış çarmıhta İsa tasvir edilmiştir. Ayaklarına kadar uzanan giysisinin gövde kısmı çift sıra 'X' işareti ve diğer yüzeyler zikzak ve çizi bezemelerle süslenmiştir. Başının üstünde iki satır yunanca 'HCXH-NHKA' (Tanrı'nın Oğlu) monogramı bulunmaktadır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayımlandığı Yer : -

Kat. No: 119 (Res. 129, Çiz. 119)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 19.1.92

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9cm; Gen.: 4,7cm; Kal.: 1,3cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Niğde, Gümüşler Manastırı Kazısı, 1990

Eserin Müzedeki Yeri : IV. Salon (Bizans Vitrini)

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Kollar merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Dikey alt kolu diğer kollarından daha uzundur. İki parça halindedir. Eserin aşırı korozyon olması nedeniyle yüzeyindeki figür ve bezemeler görülememektedir. Ancak 1992'de eserin envanter defterine tanımı yapılırken parçanın bir yüzünde çarmıhta İsa figürünün olduğu belirtilmektedir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : Faydalı, 1991: 257, Fig. 10-11; Pitarakis, 2006: Kat. No 645.

Kat. No : 120 (Res. 130, Çiz. 120)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : 12.05.02

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10.1cm; Gen.: (k) 4,7cm; Kal.: 0,5cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Ağaçören/Aksaray, Satın Alma, 31.12.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası ile sağ kolu noksanıdır. Röliker kapağının üst ve alt kolunda kenet parçaları bulunmaktadır. Alt kolu diğer kollardan daha uzundur. Parçanın yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış stilize Meryem ve çocuk İsa tasviri bulunmaktadır. Meryem orans duruşta ve başı halelidir. Bol ve dökümlü giysisi ayak bileklerine kadar uzanmaktadır. Çocuk İsa tasvirinde giysi yüzeyi çift sıra 'X' işareti ve alt kenarları ise zikzak şeklinde işlenerek tamamlanmıştır. Meryem'in başının üstüne ise MPΘΥ (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 121 (Res. 131, Çiz. 121)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2005-1

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 12cm; Gen: 6cm; Kal.: 0,5cm

Geliş yeri : Kemerhisar-Bor/NİĞDE

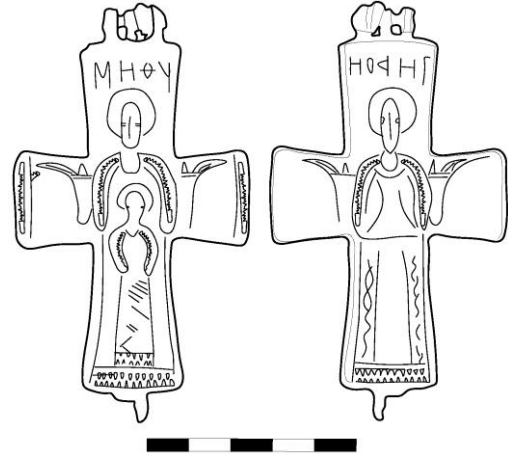
Geliş Şekli ve Tarihi : Tyana Antik Kenti Kazısı-16.08.2005

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Üst koldaki menteşeye bağlı asma halkası bulunmaktadır. Haçın kol uçları dışbükey kenarlı olup alt kol diğerlerinden daha uzundur. Parçanın yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış Meryem ve çocuk İsa tasviri bulunmaktadır. Meryem'in başının üstüne ise 'MPΘV' (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır. Rölikerin kollarında ise iki aziz figürü tasvir edilmiştir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : Rosada, 2006: 523, res. 6

Kat. No : 122 (Res. 132, Çiz. 122)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 303

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10cm; Gen.: 4,5cm; Kal.: 1cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Kırşehir, Satın Alma, 10.12.1987

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Dikey alt kolu da üst koldan daha uzundur. İki yüzü de bezemeli rölikerin bir yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta başı haleli bol ve dökümlü giysisi ile stilize Meryem ve gövdesinin önünde çocuk İsa tasviri yer almaktadır. Üst kolda Meryem'in başının üstünde 'MH ΘV' (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır. Diğer yüzde ise kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta başı haleli Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Bol ve dökümlü giysisi sarmal, zikzak ve çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Azizin başının üstünde tek satır 'HOaHF' yazısı bulunmaktadır. Meryem ve Aziz figürünün yüzleri yassı, burunları uzun bir çizgiyle elleri ise baş parmakları üçgenimsi diğer parmakları uzun yay şeklinde işlenmiştir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayımlandığı Yer : -

Kat. No : 123 (Res. 133, Çiz. 123)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2001-44

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,2cm; Gen.: 5,8cm; Kal.: 0,5cm

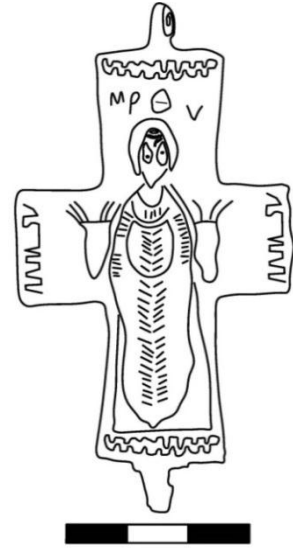
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Aktaş/Niğde, Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı, 12.09.2001

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Alt kol diğerlerinden daha uzundur. Rölikerin mevcut parçasının yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış stilize Meryem ve gövdesinin önünde çocuk İsa tasviri yer almaktadır. Üst kolda Meryem'in başının üstünde 'M-ΘΥ' (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır. Kol kenarları çizgisel bezemelerle süslenmiştir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 124 (Res. 134, Çiz. 124)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : 2.1.95

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,3cm; Gen.: 4,6cm; Kal.: 0,5cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Helvadera/Aksaray, Satın Alma, 18.09.1995

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Haçın kollarının uçları çok hafif dışbükey kenarlı olup yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Parçanın yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış orans durumunda başı haleli Meryem tasviri yer alır. Ayaklarına kadar uzanan giysisi çizgisel bezemelerle süslemelidir. Meryem'in başının üstünde (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı 'MPΘV' bulunmaktadır. Rölikerin kol uçları ise zikzak bezeme ile süslenmiştir. Yüzeyi ince kalker tabakası ile kaplıdır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 125 (Res. 135, Çiz. 125)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2606 (3614)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,2cm; Gen.: 5cm; Kal.: 0,5cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Bağış, 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeler kırıktır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Kol uçları köşelerden damlacıklarla sonlanmaktadır. Kol kenarları çizgisel bordürle çevrelenmiştir. Rölikerin yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta Meryem tasvir edilmiştir. Figürün bol ve dökümlü giysisi sarmal ve çizgisel eşkenar dörtgen biçimli bezemelerle süslenmiştir. Meryem'in başının üstüne ise 'MH--' (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınlandığı Yer : -

Kat. No : 126 (Res. 136, Çiz. 126)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2610 (3618)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,5cm; Gen.: 5,6cm; Kal.: 0,5cm

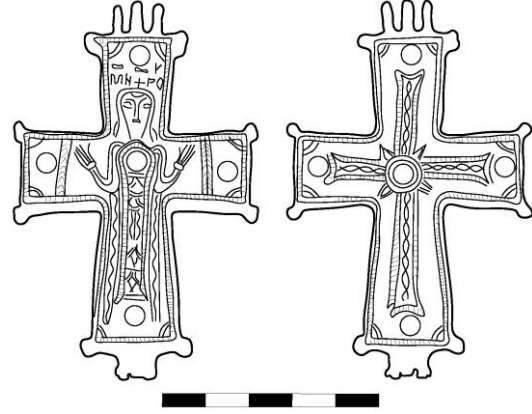
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Bağış-12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeler kırıktır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Kol uçları köşelerden damlacıklarla sonlanmaktadır. Kol kenarları çizgisel bordürle çevrelenmiştir. Rölikerin yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta Meryem tasvir edilmiştir. Figürün bol ve dökümlü giysisi sarmal ve çizgisel eşkenar dörtgen biçimli bezemelerle süslenmiştir. Meryem'in başının üstüne ise 'MHPΘV' (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayımlandığı Yer : -

Kat. No : 127 (Res. 137, Çiz. 127)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : A175.69-1123

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,3cm; Gen.: 4,6cm; Kal.: 1cm

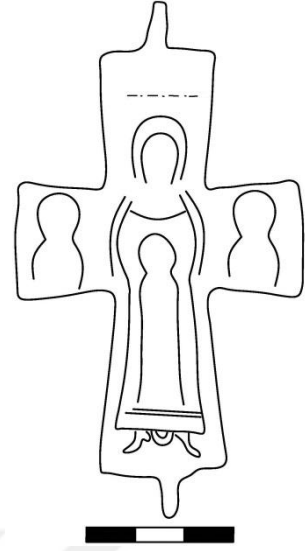
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Karapınar/Konya, Satın Alma, 26.02.1969

Eserin Müzedeki Yeri : 3 Nolu Vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçası mevcut olan rölikerin askı halkası noksanıdır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Kol uçları köşelerden damlacıklarla sonlanmaktadır. Rölikerin bir yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış olan Meryem figürü, giysili ve orans duruşta tasvir edilmiştir. Başının üstünde 'MHPΘV' (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır. Elbisesinde geometrik (dalga, yatay ve dikey çizgiler) bezemeler görülür. Arka yüzde kazıma tekniğinde yapılmış haçvari bir bezeme bulunmaktadır. Haçın merkezi de güneş vari ve yüzeyi sarmal bezemelerle süslenmiştir. Yine rölikerin her iki yüzünde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolunda dairesel yuvalar bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksanıdır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 128 (Res. 138, Çiz. 128)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2601 (3608)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,5cm; Gen.: 5,7cm; Kal.: 0,5cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Bağış-12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin diğer parçasıyla birleşimini sağlayan menteşeleri sağlamdır. Parçanın yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta başı haleli bol ve dökümlü giysisi ile Meryem ve gövdesinin önünde çocuk İsa tasviri yer almaktadır. Rölikerin kollarında ise iki aziz figürü tasvir edilmiştir. Azizlerin adına ilişkin bir yazı olmaması nedeniyle kimlere ait olabileceği bilinmemektedir. Yüzeyi korozyonludur.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayımlandığı Yer : -

Kat. No : 129 (Res. 139, Çiz. 129)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 04.01.2000

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7cm; Gen.: 4,5cm; Kal.: 0,5cm

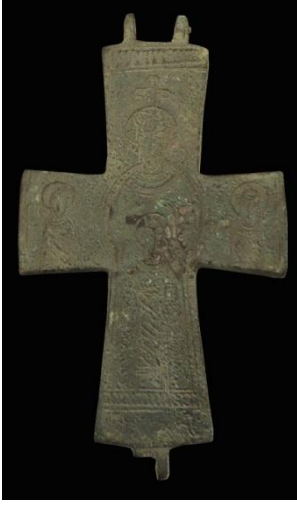
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Yozgat, Müsadere, 07.07.2000

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Üst ve alt haç kolunda rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri ve yatay sağ kolun uç kısmı da kırıktır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Dikey alt kolu da üst koldan daha uzundur. Kazıma tekniğinde yapılmış Panagia olarak adlandırılan Meryem ve çocuk İsa betimi yer almaktadır. Üst kolda Yunanca 'PANAGIA' yazısı ile İsa figürünün iki yanında 'IC XC' monogramı yer almaktadır. Kolların sol ve sağında ise cepheden tasvirli aziz figürleri yer almaktadır. Azizlerin yanında yer alan isimleri silik olması nedeniyle okunamamıştır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 130 (Res. 140, Çiz. 130)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 1500 (4506)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,7cm; Gen.: 6cm; Kal.: 0,5cm

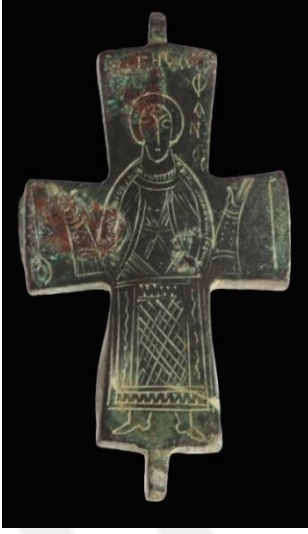
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma, 16.06.1993

Eserin Müzedeki Yeri : 15 Nolu Vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin diğer parçasıyla birleşimini sağlayan menteşelerinden alt koldakinin birisi kırıktır. Parçanın yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış Meryem ve çocuk İsa tasviri bulunmaktadır. Meryem'e ait olabileceği düşünülen figürün başının üstünde uçları yuvarlak haç motifi görülmektedir. Rölikerin kollarında ise iki aziz figürü tasvir edilmiştir. Azizlerin adına ilişkin bir yazı olmaması nedeniyle kimlere ait olabileceği bilinmemektedir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınlandığı Yer : Pitarakis, 2006: Kat. No: 300.

Kat. No : 131 (Res. 141, Çiz. 131)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : 8.1.82

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,6cm; Gen.: 4,9cm; Kal. 0,4cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Armutlu/Aksaray, Satın Alma, 23.06.1982

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Haçın kollarının uçları çok hafif dışbükey kenarlı olup yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Üst kolda yatayına ve dikeyine bir satırlık Yunanca yazıtta 'ΟΑΓΗΟC' '-.ΦΑΝΟC' okunabilmektedir. Bu yazıttan parçanın yüzündeki figürün Aziz Stephanos olduğu anlaşılmıştır. Kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşunda başı haleli Azizin üzerinde uzun bir giysi bulunmaktadır. Ayak bileklerine kadar uzanan bol dökümlü giysisi eşkenar dörtgen, zikzak ve çizgisel bezemelerle süslenmelidir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 132 (Res. 142, Çiz. 132)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 1681

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9,5cm; Gen.: 5,7cm; Kal.: 04cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Ereğli, Satın Alma, 05.06.1981

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Üst kolda Yunanca olarak ismi yer almaktadır. Aziz stilize olarak orans duruşta ve haleli tasvir edilmiştir. Elbisesi üzerinde kol uçları yuvarlak haç, sarmal ve çizi bezemeler görülür.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 133 (Res. 143, Çiz. 133)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 73/509

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,7cm; Gen.: 5,1cm; Kal.: 04cm

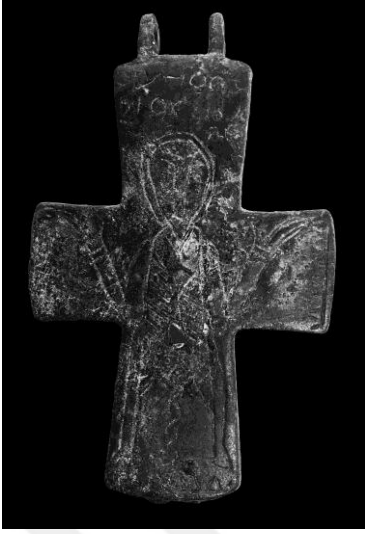
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Kırşehir, Satın Alma, 19.07.1973

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeler bulunmaktadır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Üst kolda Yunanca olarak ismi yer almaktadır. Aziz stilize olarak orans duruşta ve haleli tasvir edilmiştir. İki yana dönük ayaklarına kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik ve çizi bezemeler görülür. Yatay kol kenarları da zikzak bezemelerle süslenmiştir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 134 (Res. 144, Çiz. 134)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : 2003-22

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Aktaş/Niğde, Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı, 18.03.2003

Ölçü : Uz.: 7,9cm; Gen.: 4,8cm; Kal.: 04cm

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin haçı biçimindeki iki parçalı rölikerin mevcut parçasının yüzünde; kazıma tekniğinde haleli bir aziz, orans vaziyette tasvir edilmiştir. Aziz stilize ayakta cepheden, elleri iki yana ve yukarı açık, giyimli olarak işlenmiştir. Figürün başının üzerinde iki satırlık tahrip olmuş Yunanca yazıttan 'ΟΓΗΟ . - . ΟΟ' harfleri görülebilmektedir. Dikey kolun altındaki kenet askısı da kırık ve noksandır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 135 (Res. 145, Çiz. 135)

Bulunduğu Müze: Aksaray Müzesi

Env. No : 9.9.02

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9,7cm; Gen.: 5,5cm; Kal.: 04cm

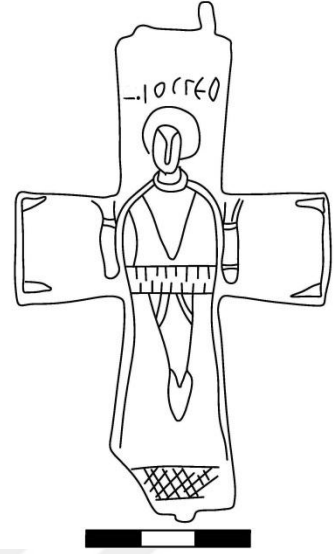
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Ağaçören/Aksaray, Satın Alma, 27.12.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Kazıma tekniğinde üst kolda iki satır Yunanca ‘Aziz Georgios’ yazısı okunabilmektedir. Yazıttan Aziz Georgios’a ait olduğu anlaşılan figür, orans duruşta ve başı haleli tasvir edilmiştir. Figürün yüz hatları basitçe, elleri uzun ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, zikzak, yatay ve dikey çizgiler) desenler görülür. Azizin sağ eli altında güneş vari bir motif yer alır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 136 (Res. 146, Çiz. 136)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : 12.04.02

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9cm; Gen.: 5,8cm; Kal.: 04cm

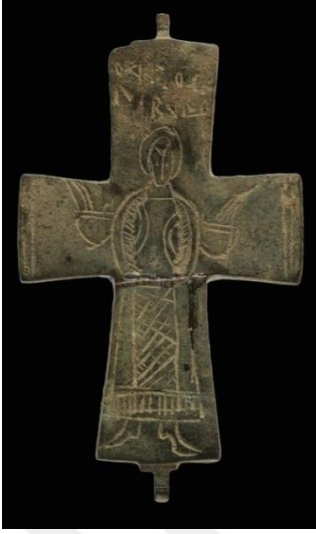
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma, 31.12.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Salon 4, 5 nolu vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşelerde eksiktir. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Röliker yüzeyinde kazıma tekniğinde Aziz Georgios tasvir edilmiştir. İsminin bir bölümü üst koldaki [ó ũ]- γιος Γεό(ργιος). “Aziz (*hagios*) Geor(gios)”. (Çev. Mehmet Alkan) yazıttan okunabilmektedir. Aziz orans duruşta ve başı haleli olarak tasvir edilmiştir. Figürün yüz hatları basitçe ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayaklarını da kapatır şekilde aşağı kadar uzanan elbisesinin alt kenarları eşkenar dörtgen şeklinde süslenmiştir. Alt sol kenarı da kırık olup noksandır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 137 (Res. 147, Çiz. 137)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : 28.2.74

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10cm; Gen.: 5,8cm; Kal.: 04cm

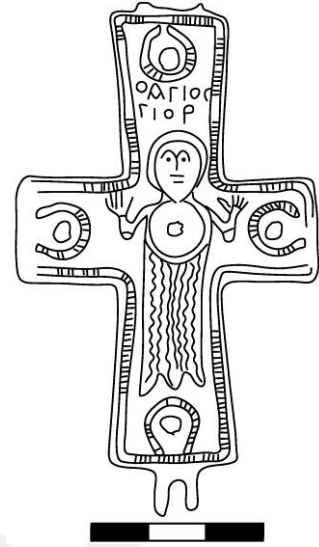
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma, 27.02.1974

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Röliker yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış bir aziz figürü tasvir edilmiştir. Orans duruşta ve başı haleli tasvir edilen Azizin başının üzerindeki iki satır yazıttan ó ἄγιος K[.]IBA[.]O (Çev. Mehmet Alkan) 'Aziz' kısmı okunabilirken isminin silik olması nedeniyle okunamamıştır. Figürün yüz hatları basitçe, elleri uzun ve ayakları iki yana açık çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, yatay ve dikey çizgiler) desenler görülmektedir.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 138 (Res. 148, Çiz. 138)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 2010-192

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,9cm; Gen.: 4,9cm; Kal.: 05cm

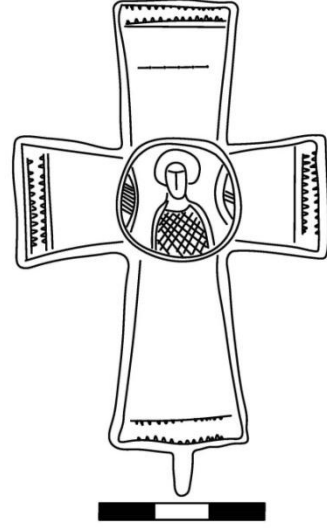
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma, 01.06.2010

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt haç kolunda rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri mevcuttur. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış Aziz Georgios tasviri yer almaktadır. Orans duruşta giysili ve haleli tasvir edilmiş azizin adı üst haç kolundaki iki sıra Yunanca ‘ΟΑΓΙΟC ΓΙΟΡ’ yazıttan okunmaktadır. Yine yüzünde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolda ortası delik yuvalar bulunmaktadır. Dairesel biçimli yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksandır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 139 (Res. 149, Çiz. 139)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2602 (3609)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9cm; Gen.: 5,3cm; Kal.: 04cm

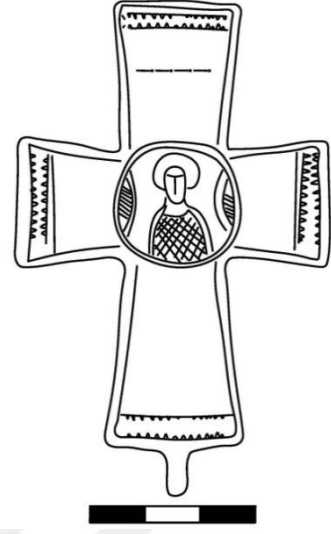
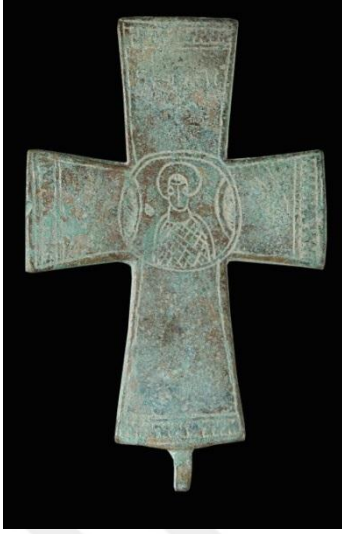
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Bağış, 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin diğer parçasıyla birleşimini sağlayan menteşelerinden üsteki noksandır. Rölikerin merkezinde dairesel madalyon içerisinde kazıma tekniğinde yapılmış başı haleli bir figür büstü yer almaktadır. Madalyonun üstündeki yazıtın silik olması nedeniyle figürün kim olduğu bilinmemektedir. Kol uçları zikzak bezemelerle süslenmiş ve kenarları da tek sıra çizgi ile çevrelenmiştir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayımlandığı Yer : -

Kat. No : 140 (Res. 150, Çiz. 140)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2605 (3612)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9cm; Gen.: 5,7cm; Kal.: 04cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Bağış, 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin diğer parçasıyla birleşimini sağlayan menteşelerinden üsteki noksandır. Rölikerin merkezinde dairesel madalyon içerisinde kazıma tekniğinde yapılmış başı haleli bir figür büstü yer almaktadır. Madalyonun üstündeki Yunanca yazıttan Aziz Georgios ismine ait bazı harfler görülebilmektedir. Kol uçları zikzak bezemelerle süslenmiş ve kenarları da tek sıra çizgi ile çevrelenmiştir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınlandığı Yer : -

Kat. No : 141 (Res. 151, Çiz. 141)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2611 (3619)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9cm; Gen.: 5,7cm; Kal.: 04cm

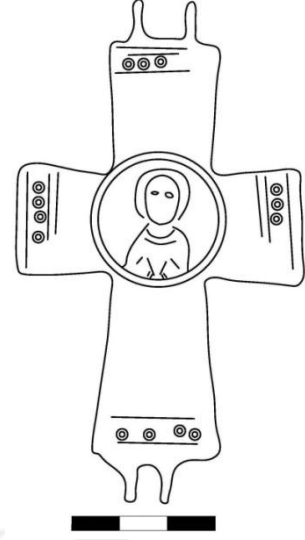
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Bağış, 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin diğer parçasıyla birleşimini sağlayan menteşelerinden üsteki noksandır. Rölikerin merkezinde dairesel madalyon içerisinde kazıma tekniğinde yapılmış başı haleli bir figür büstü yer almaktadır. Madalyonun üstündeki Yunanca yazıtta silik olarak Aziz Georgios ismine ait bazı harfler okunabilmektedir. Kol uçları zikzak bezemelerle süslenmiş ve kenarları da tek sıra çizgi ile çevrelenmiştir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayımlandığı Yer : -

Kat. No : 142 (Res. 152, Çiz. 142)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 1281 (3613)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 10,5cm; Gen.: 6cm; Kal.: 04cm

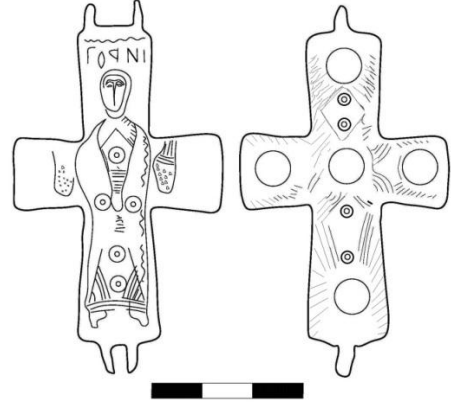
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Bağış, 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : 15 Nolu Vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolu ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin diğer parçasıyla birleşimini sağlayan alt ve üst menteşeleri sağlamdır. Rölikerin merkezinde kazıma tekniğinde yapılmış dairesel madalyon içerisinde bir figür büstü yer almaktadır. Madalyonun üstündeki yazıtın silik olması nedeniyle figürün kim olduğu bilinmemektedir. Röliker haçın kol uçları küçük dairesel ve çizgisel bezeme süslemelidir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayımlandığı Yer : -

Kat. No : 143 (Res. 153, Çiz. 143)

Bulunduğu Müze : Ürgüp Müzesi

Env. No : 2.20.1987 (1600)-1.3.1989 (1606)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 7,4cm; Gen.: 4,5cm; Kal.: 1cm

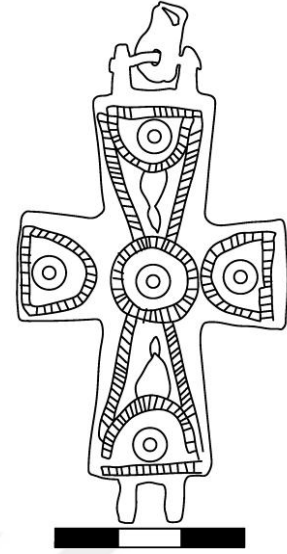
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma-25.07.1989

Eserin Müzedeki Yeri : Teşhir-11 Nolu Vitrin

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin alt ve üst haç kollarında ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Üst menteşesindeki askı halkası ise noksandır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Rölikerin üzerinde kazıma tekniğinde Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Orans duruşta tasvir edilmiş azizin adı üst haç kolundaki tek sıra Yunanca yazıttan okunmaktadır. Yazıtın hemen üzerinde yatay olarak dalga ve kesik çizgisel süslemelere yer verilmiştir. Ayaklarına kadar uzanan bol ve dökümlü elbisesinde zikzak ve çizi bezemeler ile ortası nokta bezemeli dairesel süslemeler görülmektedir. Diğer parçanın yüzeyinde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolunda dairesel yuvalar bulunmaktadır. Yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksandır. Yuvalardan dikey koldakilerin arası noktalı dairelerle; boşluklar ise çizgisel bezeme süslemeleriyle doldurulmuştur.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınlandığı Yer : Pitarakis, 2006: Kat. No: 483.

Kat. No : 144 (Res. 154, Çiz. 144)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : 07.01.07

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,3cm; Gen.: 4,7cm; Kal.: 05cm

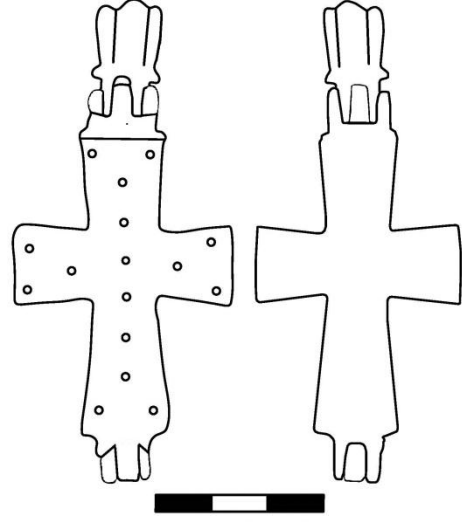
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Ağaçören/Aksaray, Satın Alma, 25.12.2007

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Alt kol diğerlerinden daha uzundur. Rölikerin mevcut parçasının yüzünde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolda dairesel yuvalar bulunmaktadır. Yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksandır. Merkezdeki yuva çevresi kazıma tekniğinde yapılmış çift sıra daire bezemesiyle kollardaki yuvalar ise çift sıra kemer vari bezemelerle süslenmiştir. Ayrıca dikey kolların kenarlarından merkezdeki daire süslemesine uzanan çift sıra çizgisel bezemeye yer verilmiştir.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 145 (Res. 155, Çiz. 145)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 2010-140

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,2cm; Gen.: 3,7cm; Kal.: 1cm

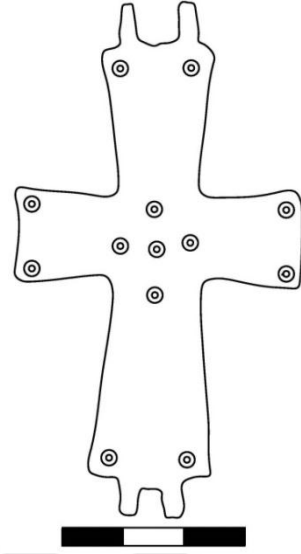
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi: Kırşehir, Satın Alma, 17.06.2009

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri ile askı halkası mevcuttur. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin bir yüzü bezemelidir. Bezeme olarak rölikerin merkezi ve kollarda artı şeklinde; kol uçları ise ikişer adet ortası çukurlaştırılmış küçük dairesel süslemelidir.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 146 (Res. 156, Çiz. 146)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A6337.2014

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,3cm; Gen.: 4,6cm; Kal.: 04cm

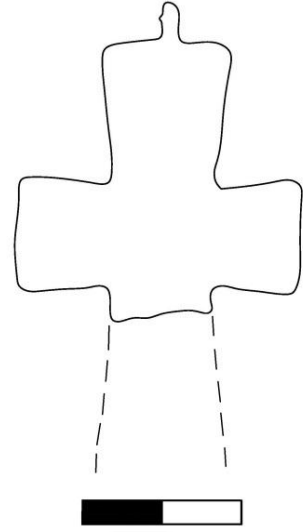
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Müsadere, 23.05.2014

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeler görülmektedir. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin merkezinde beş adet artı şeklinde; kolların uçlarında ise ikişer adet içi noktalı dairelerle bezemelidir.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 147 (Res. 157, Çiz. 147)

Bulunduğu Müze : Ürgüp Müzesi

Env. No : 641 (538)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 5,3cm; Gen.: 4,8cm; Kal.: 04cm

Geliş Yeri : Kırşehir Kalesi

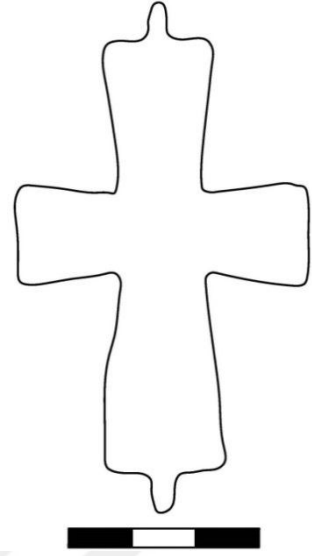
Geliş Şekli ve Tarihi : Anadolu Medeniyetler Müzesi'nden Devir-02.06.1971

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası ile mevcut parçanın alt kolu da noksanıdır. Üst haç kolunda rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşesi bulunmaktadır. Yüzeyi korozyonlu ve herhangi bir bezeme süslememesi görülmemektedir.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınlandığı Yer : -

Kat. No : 148 (Res. 158, Çiz. 148)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2707 (3739)

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8cm; Gen.: 4,6cm; Kal.: 04cm

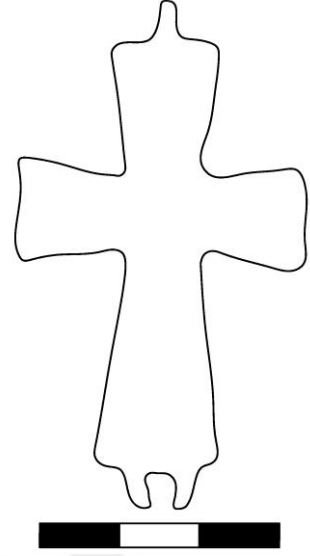
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - Satın Alma-19.12.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksandır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin üzerinde herhangi bir bezeme süslememesi bulunmamaktadır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınlandığı Yer : -

Kat. No : 149 (Res. 159, Çiz. 149)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 1422

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,6cm; Gen.: 4,6cm; Kal. 0,4cm

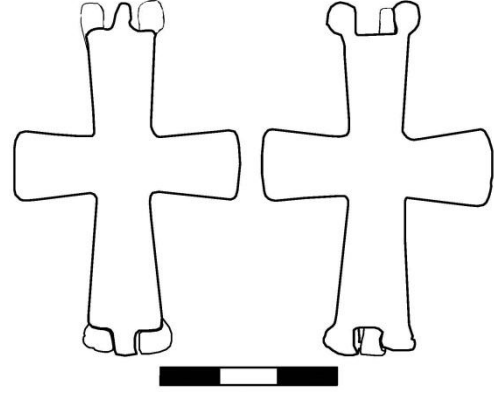
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Ereğli, Hibe -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin bir parçası noksanıdır. Mevcut parçanın alt ve üst haç kollarında rölikerin ikinci parçasına bağlanmasını sağlayan menteşeleri bulunmaktadır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin yüzünde herhangi bir bezeme süslemesi görülmemektedir.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 150 (Res. 160, Çiz. 150)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 1820

Adı : Röliker Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5,6cm; Gen.: 3,6cm; Kal.: 04cm

Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : - 1956

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. İki parçalı rölikerin alt ve üst haç kollarında iki parçasının bağlanmasını sağlayan menteşeleri mevcut olup askı halkası noksandır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Rölikerin her iki yüzeyinde de herhangi bir bezeme süslemesi görülmemektedir.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 151 (Res. 161, Çiz. 151)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 1794

Adı : Adak Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 9cm; Gen.: 5,9cm; Kal. 0,2cm

Geliş Yeri : Karapınar/Konya

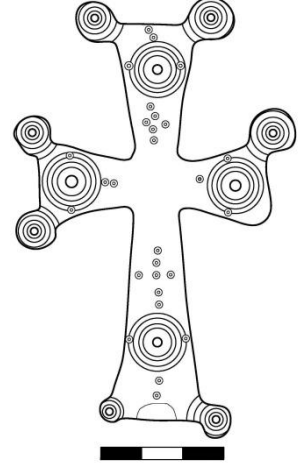
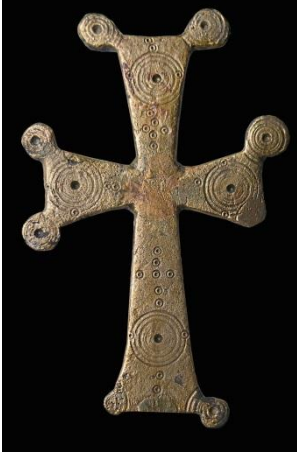
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 14.10.1983

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları merkezden dışa doğru genişleyerek düz sonlanır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst koldan daha uzundur. Haçın ön yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış stilize bir figür bulunmaktadır. Üst koldaki tek satır Yunanca 'ΓΕΟΡΓΙΟΝ' yazısından Aziz Georgios'a ait olduğu anlaşılan figür; cepheden orans duruşta ve haleli tasvir edilmiştir. Yüz hatları basitçe, elleri uzun ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, zikzak, yatay ve dikey çizgiler) motifler görülür. Haçın kol uçları da çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzeyi düz ve bezemesizdir.

Tarih : 11-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 152 (Res. 162, Çiz. 152)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 73/343

Adı : Takdis Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 10,5cm; Gen.: 6,6cm

Geliş Yeri : -

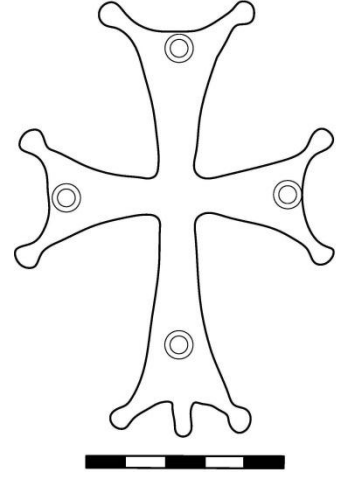
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 13.06.1973

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek ikişer daire ile (Yatay kol alt ucu ile dikey alt kolun sağ ucu noksanıdır.) sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt dikey kolda üst koldan daha uzundur. Haçın kol ve kol uç yüzeyleri birer adet konsantrik daire bezemelerle süslenmiştir. Yine kol yüzeylerinde noktasal bezemelere yer verilmiştir. Dikey alt kola aplike sapı da günümüze ulaşmamış olup izi görülebilmektedir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 11-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 153 (Res. 163, Çiz. 153)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 203 (164/a)

Adı : Takdis Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 11cm; Gen.: 7cm

Geliş Yeri : -

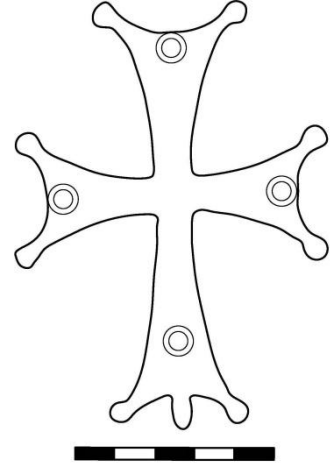
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları içbükey ve köşelerden ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Alt kol ortasında sap çıkıntısı bulunmaktadır. Kol uçlarında halkasal yuvalar bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksanıdır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi kalker kalıntılıdır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 154 (Res. 164, Çiz. 154)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 204 (164/b)

Adı : Takdis Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 11cm; Gen.: 7cm

Geliş Yeri : -

Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kolu da üst kolundan daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları içbükey ve köşelerden ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Alt kol ortasında sap çıkıntısı bulunmaktadır. Kol uçlarında halkasal yuvalar bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri nokсандır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 155 (Res. 165, Çiz. 155)

Bulunduğu Müze : Kırşehir Müzesi

Env. No : 2014-110 (A)

Adı : Tören Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 56,5cm; Gen.: 30,5cm

Geliş Yeri : Kırşehir

Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 03.07.2013

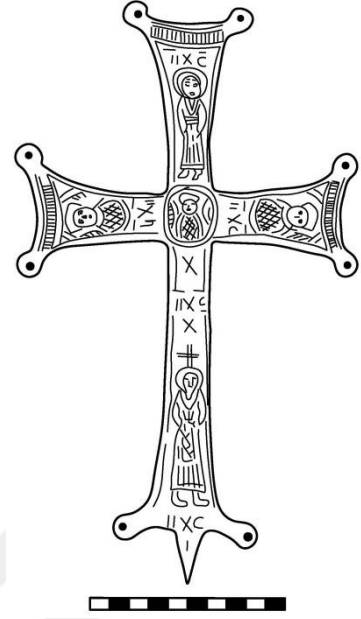
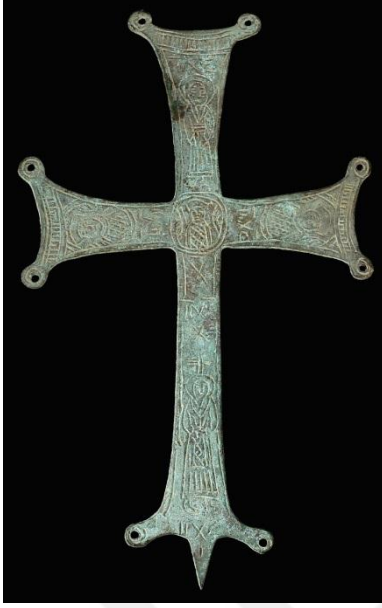
Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları iç bükey sonlanmaktadır. Haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise dikey koldan daha uzundur. Alt kolda sapı bulunmaktadır. Sapı perçin delikli. Yatay kolların altında deliklere asılı olan süslemeleri noksan. Haçın kol yüzeylerinde Yunanca birer satır yazı bulunmaktadır. Haçın kol yüzeylerinde Yunanca ὑπὲρ εὐχῆς οὗ τὸ ὄνομα ὁ Θεὸς οἶδεν. “Adak için, ki onun adını Tanrı biliyor” (Çev. Mehmet Alkan) yazısı bulunmaktadır. Haçın diğer yüzeyinde merkezde monogram yer almaktadır.

Tarih : 10-11. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 156 (Res. 166, Çiz. 156)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 2612 (3620)

Adı : Tören Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 30cm; Gen.: 18,5cm

Geliş Yeri : -

Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 12.09.1975

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek iç bükey ve uçları ikişer damla ile sonlanmaktadır. Damla içleri dairesel deliklidir. Alt kolunda sivri uçlu sapı bulunmaktadır. Haçın ön yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış figür, yazı ve çizgisel bezemeler bulunmaktadır.

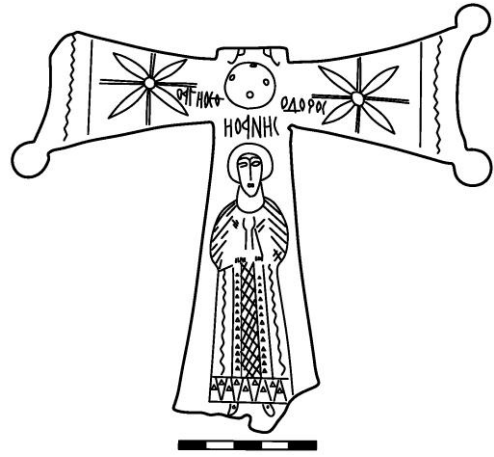
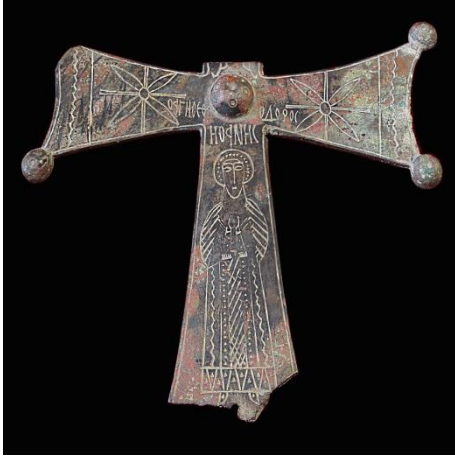
Figürsel olarak; Haçın merkezinde ve yatay kollarında dairesel madalyonlar içerisinde birer büst bulunmaktadır. Sağ ve sol koldaki büstlerin yönü merkeze doğru işlenmiştir. Dikey kolun alt ve üst yüzeyinde ayakta cepheden tasvirli başları haleli birer figür bulunmaktadır. Figürlerin yuvarlak yüz hatları duyu organları çizgisel olarak işlenmiştir. Elleri hafif içe dönük aşağıda; ayakları üsteki figürün sağa, alttaki

figürün ise sola dönük gösterilmiştir. Figürlerin bol ve dökümlü giysisi çapraz ve çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Ayrıca alttaki figürün başının üstünde haç işareti işlenmiştir.

Yazı olarak; Haçın her kolunda Khristos (Mesih) ilk ve son harfleriyle kısaltma olarak yazılmıştır. Yatay koldaki büstlerin altında görülen yazının dikey üst koldaki figürün başının üstünde dikey alt koldaki figürün ise ayakların altında görülmektedir. Haçın dikey ve yatay kolları tek sıra çizgi ile çevrelenmiştir. Uç kenarları yatayına üç sıra iki sırasının içleri merdiven şeklinde kısa çizgilerle doldurulmuştur. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : Acara: 1990: Kat. No 81.

Kat. No : 157 (Res. 167, Çiz. 157)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 2000

Adı : Tören Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 13,6cm; Gen.: 16,7cm

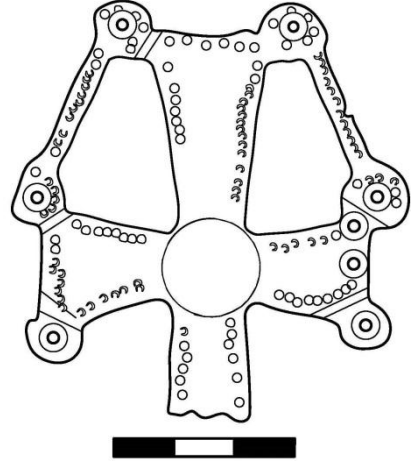
Geliş Yeri, Şekli ve Tarihi : Kamışlı Köyü/Ereğli, Satın Alma - 07.10.1992

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın üst kol ve alt kol ucu ile sap kısmı kırık ve noksandır. Haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek mevcut yatay kol uçları iç bükey köşelerden ise ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Topuzlardan sağ üstteki kırık ve noksandır. Haçın alt kol yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış stilize Theodoros Iohannes figürü bulunmaktadır. Figür cepheden, orans duruşta ve başı haleli tasvir edilmiştir. Yüz hatları basitçe ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (Eşkenar dörtgen, üçgen, zikzak ve dalga) motifler görülür. Yatay kol uçları birer sıra dikeyine çizi ve dalga bezeme süslemesi ile yüzeylerinde birer adet çiçek motifine yer verilmiştir. Haçın merkezi kabara ile vurgulanmıştır. Kabaranın sağında, solunda ve altında birer satır yunanca ὁ ἅγιος, Θ[ε]όδωρος, Ἡoάvης “Çevirisi Kutsal (*hagios*) Theodoros Iohannes” (Çev. Mehmet Alkan) yazısı bulunmaktadır.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 158 (Res. 168, Çiz. 158)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 73/637

Adı : Tören Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 6,8cm; Gen.: 6,4cm

Geliş Yeri : -

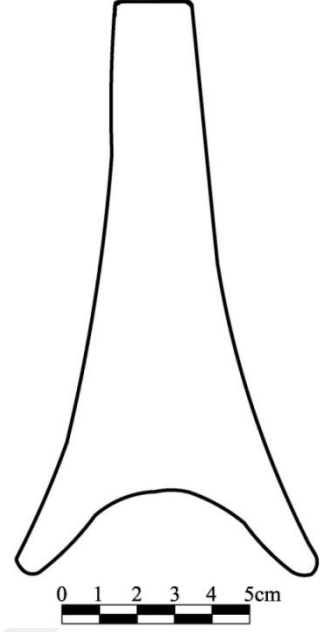
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 10.12.1974

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek ikişer daire ile (Alt kolun ucu kırık ve noksandır.) sonlanmaktadır. Yatay üst kol uçları yassı bir şeritle üst kol uçlarına bağlanmaktadır. Haçın kol kenarları noktasal bezemelerle kol uçları da küçük dairesel bezeme süslemelidir. Haçın merkezinde daire biçiminde aplike halka yuva izi mevcuttur. Arka yüzü ise düz ve bezemesizdir.

Tarih : 7-10. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 159 (Res. 169, Çiz. 159)

Env. No : Etütlük/No: 155)

Adı : Tören Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 15cm; Gen.: 8,2cm

Geliş Yeri : Aktaş/Niğde

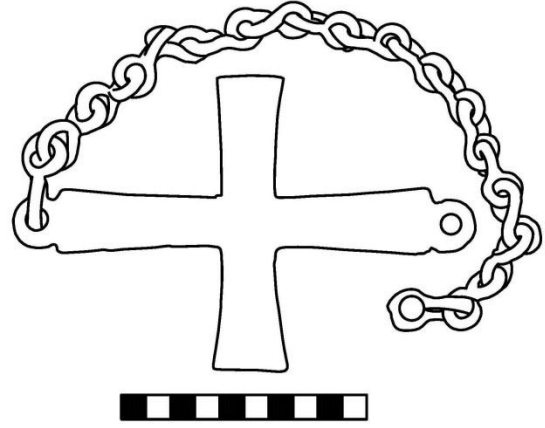
Geliş Şekli ve Tarihi : Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı-12.09.2001

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yassı kesitli haçın sadece bir kolu mevcuttur. Kol dışı doğru genişleyerek ucu iç bükey şeklinde sonlanmaktadır. Eser yoğun korozyonlu olması nedeniyle yüzeyinde bezeme veya figür olup olmadığı konusunda bilgi verilememektedir.

Tarih : 10-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 160 (Res. 170, Çiz. 160)

Bulunduğu Müze: Niğde Müzesi

Env. No : 1.12.41

Adı : Polykandilion Askı/Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 18,5cm; Gen.: 12,2cm; Zincir Uz.: 38cm; Kal. 0,4cm

Geliş Yeri : Kemerhisar -NİĞDE

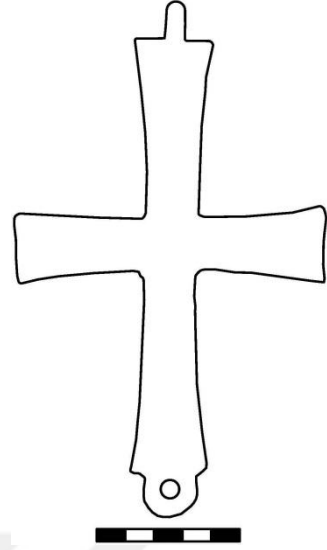
Geliş Şekli ve Tarihi : Tyana Antik Kenti Altyapı Çalışması

Eserin Müzedeki Yeri : IV. Salon - Bizans Vitrini

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz ve hafif iç bükey olarak sonlanmaktadır. Alt ve üst dikey kollarının ucunda askı halkaları bulunmaktadır. Askı halkasının bir ucunda 38cm uzunluğundaki zincir takılıdır. Yüzeyi korozyonludur.

Tarih : 5-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 161 (Res. 171, Çiz. 161)

Bulunduğu Müze: Niğde Müzesi

Env. No : 2003-7

Adı : Polykandilion Askı/Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 18cm; Gen.: 10,8cm; Kal.: 0,4cm

Geliş Yeri : Kemerhisar-Bor/NİĞDE

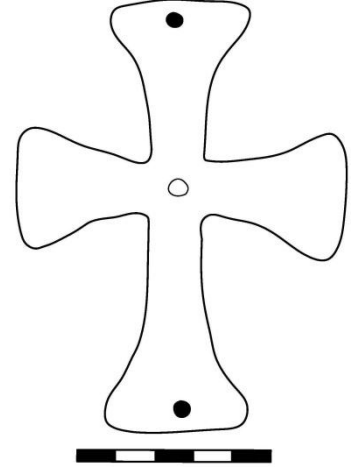
Geliş Şekli ve Tarihi: Tyana Antik Kenti Kazısı-16.08.2003

Eserin Müzedeki Yeri : Küçük Arkeolojik Eserler Dolabı C-2

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz ve hafif iç bükey olarak sonlanmaktadır. Alt ve üst dikey kollarının ucunda askı halkaları bulunmaktadır. Yüzeyi korozyonludur.

Tarih : 5-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 162 (Res. 172, Çiz. 162)

Bulunduğu Müze : Ürgüp Müzesi

Env. No : 1619 (7.1.1991)

Adı : Polykandilion Askı/Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 11,8cm; Gen.: 8,7cm

Geliş Yeri : Ürgüp/Nevşehir

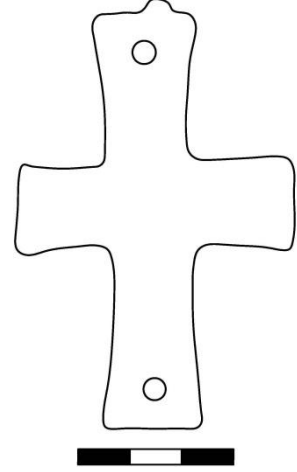
Geliş Şekli ve Tarihi : Hibe - 17.06.1991

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın dikey ve yatay kolları iki parçadan oluşmaktadır. Parçalar birbirine artı şeklinde merkezden bir pimle birleştirilmiştir. Haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları hafif dışbükey sonlanmaktadır. Dikey kolun her iki ucu dairesel askı deliklidir. Haçın her iki yüzü düz olup herhangi bir bezeme süslemesi görülememektedir.

Tarih : 6-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : Acara, 1997: Kat. No 82, res. 123.

Kat. No : 163 (Res. 173, Çiz. 163)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4272

Adı : Polykandilion Askı/Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 8,3cm; Gen.: 5,5cm

Geliş Yeri : -

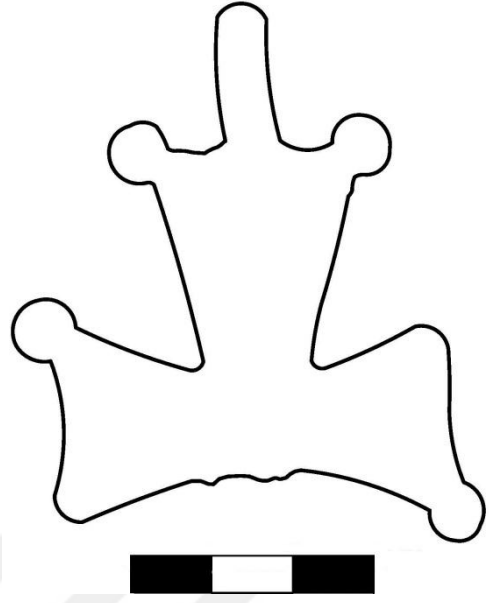
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt dikey kolu ise üst koldan daha uzundur. Üst ve alt kolda askı halkası için birer adet delik açılmıştır. Üst kolda kırık askı halkasına ait parçalar bulunmaktadır. Haçın her iki yüzeyi de düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 164 (Res. 174, Çiz. 164)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 308

Adı : Buhurdan Askı/Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 6,5cm; Gen.: 5,5cm; Kal. 0,4cm

Geliş Yeri : Kemerhisar-Bor/Niğde

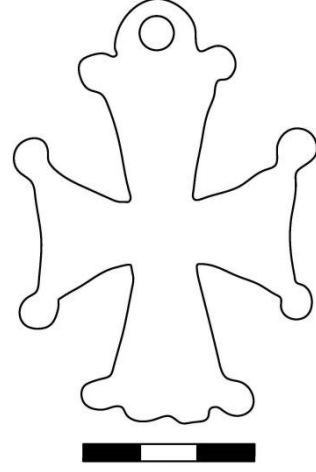
Geliş Şekli ve Tarihi: Tyana Antik Kenti Kazısı - 2005

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Dikey alt kolu kırık ve noksandır. Yassı kesitli haçın mevcut kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları köşelerden ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Yatay kollarının alt ve üst ucundaki topuzların birer tanesi de kırık ve noksandır. Üst kolun üzerinde askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 11. yüzyıl

Yayınladığı Yer: (Rosoda, 2006: 523),

Kat. No : 165 (Res. 175, Çiz. 165)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 2009/218

Adı : Buhurdan Askı/Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 7,4cm; Gen.: 5,1cm; Kal.: 05cm

Geliş Yeri : -

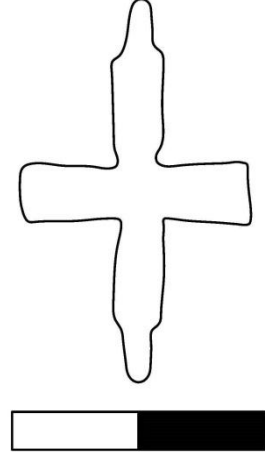
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 28.12.2009

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmış Latin Haçı formundadır. Haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları köşelerden ikişer dairemsi; Ayrıca dikey kol uçları ortadan askı halkalı sonlanmaktadır. Alt kol ucundaki askı halkası kırık ve noksandır. Haçın her iki yüzü de düz ve bezemesiz bırakılmıştır.

Tarih : 6-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer:

Kat. No : 166 (Res. 176, Çiz. 166)

Bulunduğu Müze : Kayseri Müzesi

Env. No : 73/431

Adı : Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,2cm; Gen.: 2,1cm

Geliş Yeri : -

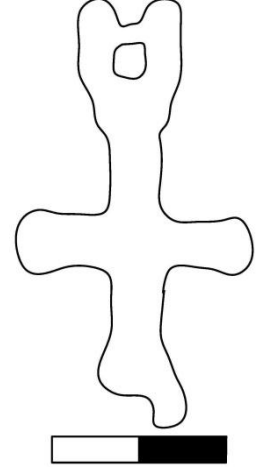
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 24.07.1973

Eserin Müzedeki Yeri : -

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yunan Haçı formundadır. Oval kesitli haçın kollarından yatay kol uçları düz; dikey kol uçları ise yassılaştırılarak askı delikleri açılmıştır.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 167 (Res. 177, Çiz. 167)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 3759

Adı : Zincir Haçı

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,9cm; Gen.: 2,7cm

Geliş Yeri : -

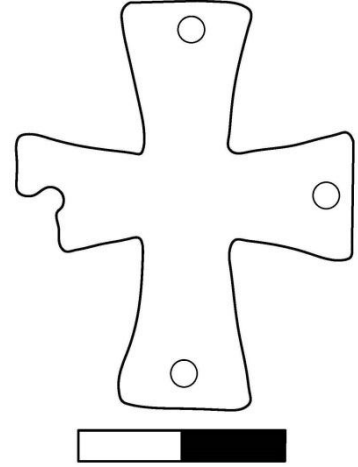
Geliş Şekli ve Tarihi : Devir - 05.07.2005

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yuvarlak kesitli ve düz kollu haçın yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Yatay kol uçları kalınlaştırılarak ovalimsi sonlanmaktadır. Her iki dikey kolun ucunda, kademelendirilerek pimli ve çatal şeklinde askı halkaları oluşturulmuştur. Alt kolda çatalın bir kolu ve pimi kırık ve noksandır. Yüzeyi kalker kaplıdır.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 168 (Res. 178, Çiz. 168)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4561

Adı : Aplik Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 3,8cm; Gen.: 3,1cm

Geliş Yeri : -

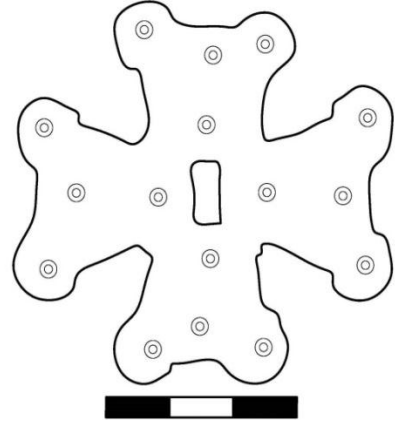
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma -

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt dikey kolu ise üst koldan daha uzundur. Kol uçlarına birer adet delik açılmıştır. Sağ kol alt ucundan kırıklı ve noksandır. Haçın her iki yüzeyi de düz ve bezemesizdir. Yüzeyi yer yer kalkerlidir.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 169 (Res. 179, Çiz. 169)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4198

Adı : Aplik Haç

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 5,8cm; Gen.: 6,3cm

Geliş Yeri :

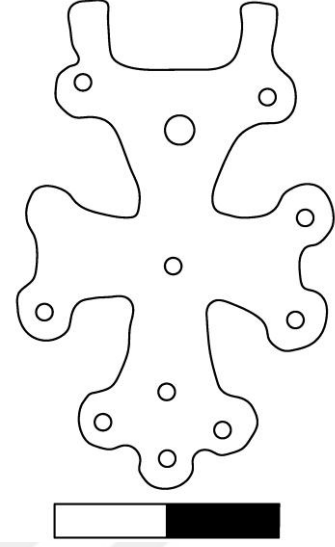
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları ikişer yarım daire biçiminde sonlanmaktadır. Haçın merkezi dikdörtgen biçimde açıklı olup merkez ve kol yüzeyleri noktalı daire bezemelerle süslenmelidir. Arka yüzü düz ve bezemesizdir.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 170 (Res. 180, Çiz. 170)

Bulunduğu Müze : Aksaray Müzesi

Env. No : A2692/11.02.02

Adı : Haç (Kemer Tokası Aksesuarı)

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 4,4cm; Gen.: 2,7cm

Geliş Yeri : Ağaçören/Aksaray

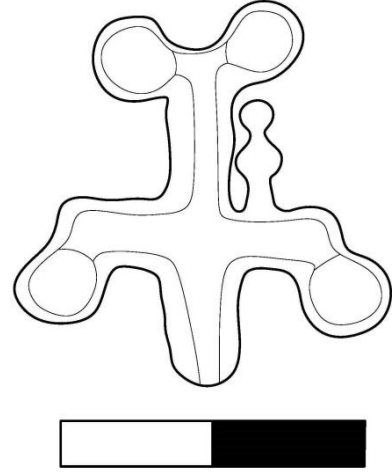
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 27.12.2002

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Yassı kesitli haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Kol uçlarından dikey alt kolda üç olmak üzere diğerleri ikişer damla ile sonlandırılmıştır. Dikey üst kolun her iki kenarında askı halkası; Arka yüzeyinde alt ve üst kolda birisi kırık olmak üzere yassı kesitli aplike çıkıntılar bulunmaktadır. Haçın merkezinde, dikey kollarında ve damlalar içerisinde küçük yuvalar bulunmaktadır.

Tarih : 6-9. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 171 (Res. 181, Çiz. 171)

Bulunduğu Müze : Nevşehir Müzesi

Env. No : 4205

Adı : Haç (Tutamak Süsü)

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: 2,5cm; Gen.: 2,3cm

Geliş Yeri : -

Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 12.06.2006

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı: Döküm tekniğinde yapılmıştır. Haçın kol kenarları kalınlaştırılıp yüzeyleri içbükeylenmiştir. Kol uçları, üst kolda ikişer adet yatay kolda ise birer adet daire ile sonlanmaktadır. Yatay kolda yassı daireler kolun alt ucunda verilmiş ve sol kolun üzerinde şematik olarak küçük bir figür yer almaktadır. Arka yüzü düz ve bezemesizdir. Yüzeyi yer yer kalker kaplıdır.

Tarih : 9-12. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 172 (Res. 182, Çiz. 172)

Bulunduğu Müze : Niğde Müzesi

Env. No : Etütlük/No: 785

Adı : Haç (Kandil Aksesuarı)

Malzemesi : Bronz

Ölçü : Uz.: (k) 4,9cm; Gen. 6cm; Kal.: 0.35cm; Kulp Çapı: 2,2x2,4cm

Geliş Yeri : -

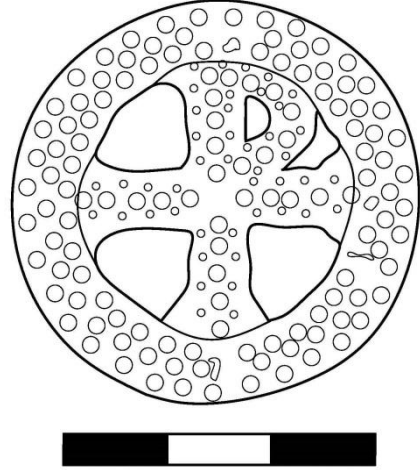
Geliş Şekli ve Tarihi : Satın Alma - 2016

Eserin Müzedeki Yeri : Depo

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Kollar merkezden dışa doğru genişleyip çok hafif iç bükey olarak sonlanmaktadır. Alt kolu kırık ve noksandır. Mevcut kolların yüzeyinde 'Υπερ [εὐχῆς] Ἡωάννου (Ἰωάννου doğru imla) Çevirisi; 'Ioannes'in adağı'. (Çev.: Brigitte Pitarakis) Arkasında yuvarlak kesitli askı halkası bulunmaktadır.

Tarih : 5-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer: -

Kat. No : 173 (Res. 183, Çiz. 173)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 1320

Adı : Merkezi Stauogramlı Halka Formlu Plaka/Aplik

Malzemesi : Altın

Ölçü : Çapı: 5,2cm; Ağırlık: 2,24gr

Geliş Yeri : Düden/Ereğli

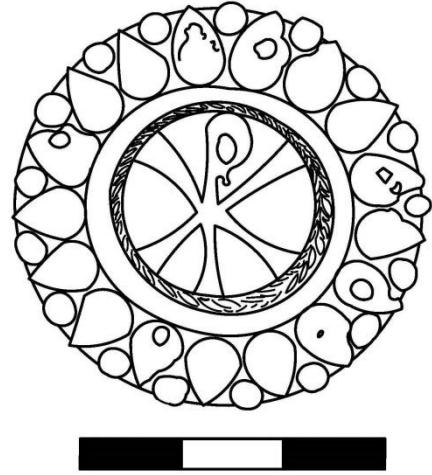
Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere-1970

Eserin Müzedeki Yeri : Arkeoloji Salonu Vitrin 3

Tanımı : Döküm ve kesim tekniğinde yapılmıştır. Halka formlu plakanın içerisinde P (Rho) ve T (Tau) yunan harflerinden oluşan *Stauogram* bulunmaktadır. *Stauogram* oluşturan harflerin uçları, halkayla birleşim yerlerinde daha geniş tutulmuştur. Halka ve sembolün yüzeyi nokta ve kabarıklarla doldurularak süslenmiştir. Monogramın merkezinde ve halkanın üç noktasında aplike için açıldığı düşünülen delikler bulunmaktadır.

Tarih : 5-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

Kat. No : 174 (Res. 184, Çiz. 174)

Bulunduğu Müze : Ereğli Müzesi

Env. No : 321

Adı : Merkezi Christomonogramlı Kolye/Broş

Malzemesi : Altın

Ölçü : Çapı: 4cm; Ağırlık: 10,81gr

Geliş Yeri : Düden/Ereğli

Geliş Şekli ve Tarihi : Müsadere - 1970

Eserin Müzedeki Yeri : Arkeoloji Salon Vitrin 3

Tanımı : Döküm tekniğinde yapılmıştır. Dairesel formudur. Üst yüzey kenarları iki sıra yaprak ve damla biçimli yuvalarla çevrelenmiştir. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri nokсандır. Merkezde Christomonogram, İsa (Christos) adının ilk harfleri olan X ve P harfleri yer almaktadır. X ve P harflerinden oluşan haça Aziz Andrew haçı da denilmektedir. Harflerin çevresi buğday başağı vari bir bezemeye süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz olup kenar yüzeyinde yassı kesitli beş adet halka bulunmaktadır. Yuvarlardan beş tanesinde delik vardır.

Tarih : 5-7. yüzyıllar

Yayınladığı Yer : -

4. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme bölümünde, haçların tür, form, bezeme, malzeme ve teknik bakımından kendi içerisinde, diğer bölgelerle ve çeşitli ülkelerdeki benzer örnekleriyle karşılaştırılması ve tarihlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

4.1. HAÇIN TÜRLERİ

Kapadokya Bölgesi müzelerinde bulunan haçlar; Pandantif Haçlar, Röliker Haçlar, Adak Haçları, Takdis Haçları, Tören Haçları ve diğer haçlardan oluşmaktadır (Kat. No: 1-174; Res. 10-184; Çiz. 1-174).

MÜZELER	Pand. Haçlar	Röliker Haçlar	Adak Haçları	Takdis Haçları	Tören Haçları	Diğer Haçlar	Genel Top.
Aksaray Müzesi	15	11	-	-	-	1	27
Ereğli Müzesi	10	8	1	-	1	2	22
Hacı Bektaş Veli Müzesi	0	1	-	-	-	-	1
Kayseri Müzesi	9	4	-	1	1	2	17
Kırşehir Müzesi	5	5	-	-	1	-	11
Nevşehir Müzesi	27	9	-	2	1	5	44
Niğde Müzesi	35	7	-	-	1	4	47
Ürgüp Müzesi	1	3	-	-	-	1	5
TOPLAM	102	48	1	3	5	15	174

Tablo 2: Haçların Müzelere ve Türlerine Göre Dağılımı

4.1.1. Pandantif Haçlar

Kapadokya Bölgesi müzelerinde yer alan haç eserlerden yüz iki adedi pandantif olarak kullanılan haçlardandır. Haçların tamamı döküm tekniğinde yapılmışlardır. Latin, Yunan ve Petrus Haçı formuna sahip haçların yüzeylerinde kazıma ve kabartma tekniklerinde yapılmış çeşitli bezeme süslemeleri bulunmaktadır (Kat. No: 1-102; Res. 10-112; Çiz. 1-102).

Pendantif olarak değerlendirilen haçlar yassı ve oval kesitli olarak iki grupta değerlendirilmiştir:

4.1.1.1. Yassı Kesitli Pendantif Haçlar

Yassı kesitli pendantif haçlar biçimsel olarak ve ölçüleri itibariyle birbirinden farklılıklar göstermektedir. Pendantif haçların kol uçları; düz, iç bükey, dış bükey, yarım dairesel/yuvarlaklı veya kol uç köşeleri damla, yassı daire, topuzlu vb biçimlerde sonlanmaktadır. Haçların dikey kol uzunlukları 1,5-10,5cm; yatay kol uzunlukları ise 1,1-6,9cm arasında değişmektedir (Kat. No: 1-80).

Yassı kesitli pendantif haçlar biçim, boyut ve süsleme özellikleri bakımından 11 alt gruba ayrılarak değerlendirilmiştir.

TİP I: Kol Uçları Düz, İç ve Dış Bükeyli Yassı Pendantif Haçlar (Kat. No: 1-38),

TİP II: Kol Uçları Köşelerden İkişer Yassı Dairesel Pendantif Haçlar (Kat. No: 39-50),

TİP III: Kol Uçları Köşelerden İkişer Damlalı Pendantif Haçlar (Kat. No 51-58),

TİP IV: Kol Uları Köşelerden İkişer ve Üçer Topuzlu Pendantif Halar (Kat. No 59-64),

TİP V: Kol Uları Yarım Kabara Dairesel ve Köşelerden İkişer Topuzlu Pendantif Halar (Kat. No 65-67),

TİP VI: Kol Uları Dışa Taşkın Üçgenimsi Yassı Pendantif Halar (Kat. No 68),

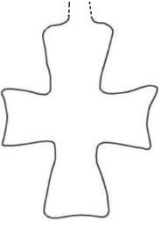
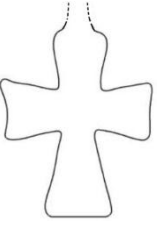
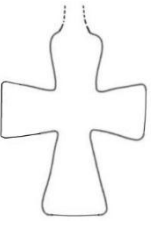
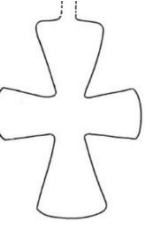
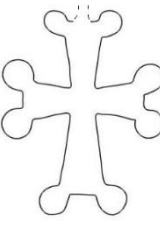
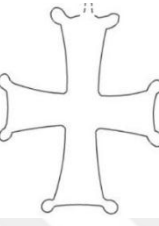
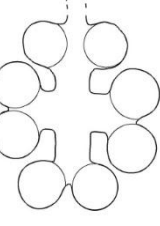
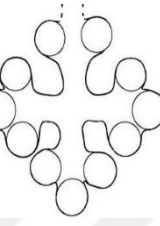
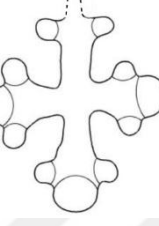
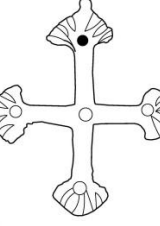
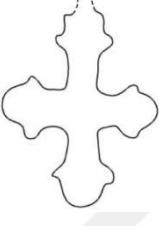
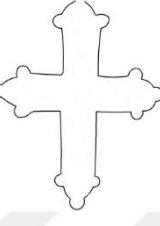
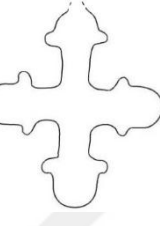
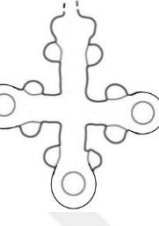
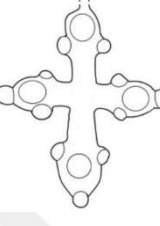
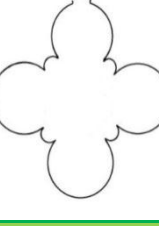
TİP VII: Kol Uçları Yarım Dairesel ve İki Yandan Dışa Çıkıntılı Yassı Pendantif Haçlar (Kat. No 69 ve 73),

TİP VIII: Yarım Dairesel Kol Uçları Ortadan ve İki Yandan Dışa Küçük Dairesel Çıkıntılı Yassı Pendantif Haçlar (Kat. No 74),

TİP IX: Kol Uçları Dışa Taşkın Yarım Yuvarlak ve İki Yandan Dışa Çıkıntılı Yassı Pendantif Haçlar (Kat. No 75),

TİP X: Kol Uçları Dışa Taşkın Kabara Dairesel/Yuvarlaklı ve Yanlardan İkişer ve Üçer Küçük Topuzlu Pendantif Haçlar (Kat. No 76-79),

TİP XI: Dairesel Kollu Pendantif Haçlar (Kat. No 80).

				
TIP Ia	TIP Ib	TIP Ic	TIP Id	TIP II
				
TIP III	TIP IVa	TIP IVb	TIP V	TIP VI
				
TIP VII	TIP VIII	TIP IX	TIP Xa	TIP Xb
				
TIP XI				

Tablo 3: Yassı Kesitli Pandantif Haçlar

Latin Haçı formundaki kol uçları düz, iç ve dış bükeyli yassı pandantif haçlardan (Kat. No: 1-38) Kat. No'su 1-7 arasındaki haçlar, boyutları ve üzerindeki figürlü bezeme süsleme özellikleriyle bu gruptaki diğer pandantif haçlardan farklılıklar göstermektedir.

Haçlardan Kat. No'su 1-3'teki büyük boyutlu pandantif haçların merkezinde kabartma tekniğinde şematik olarak çarmıhta İsa tasviri bulunmaktadır. İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve başı hafif sağ koluna eğiktir. Yatay kollarda sağda Meryem, solda Vaftizci Yahya büstleri yer almaktadır. Dikey üst koldaki iki büst ile

alt kolda birbirine dönük ve oturur pozisyondaki iki figür ise dört incil yazarını temsil etmektedir. Kol kenarları kabartma olarak bir çizgiyle çevrelenmiştir. Haçların üst kolunda askı halkası bulunmaktadır (Res. 11-13; Çiz. 1-3). Üzerlerindeki figürlü bezeme süslemesiyle benzer örnekleri Walles Koleksiyonu'nda (Ambrose, 2008: kat. no. 16) ve Cambridge, Fitzwilliam Müzesi'nde tespit edilmiştir (Buckton 1994: 135, No: 144).

Kat. No'su 4 olan haçın bir yüzünde kazıma tekniğinde kolları iki yana açık, giyimli, çarmıhta İsa figürü tasvir edilmiştir. Dikey kolun üzerinde askı halkası bulunmaktadır. Diğer yüzü düz ve bezemesizdir (Res. 14; Çiz. 4). Benzer bir örneği British Museum'da bulunmaktadır (<https://www.britishmuseum.org>, 2019).

Kat. No'su 5-7 arasındaki haçların bir yüzünde merkez ve kol uçlarında birer adet halka biçiminde yuvalar bulunmaktadır. Yuvaların ortası delikli olup içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlarda günümüze ulaşmamıştır. Diğer yüzlerde ise içi noktalı dairesel bezemeler merkez ve kol uçların da birer adet uygulanmıştır. Her iki yüzeyde yine daha küçük olarak içi noktalı dairesel bezeme süslemelerine yer verilmiştir (Res.15-17; Çiz. 5-7). Benzer örnekleri Virginia Güzel Sanatlar Müzesi'nde (Gonosova, ve Kondoleon, 1994: 114, No 40) ve Sadberk Hanım Müzesi'nde tespit edilmiştir (Bilgi, 2004: 158).

Kat. No'su 8 olan Latin Haçı formundaki küçük boyutlu pendantif haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uç kısmı iç bükey sonlanmaktadır. Merkezi ve kollarında birer adet yuva bulunmaktadır. Yuvalarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksandır. Yuva çevreleri kazıma tekniğinde yapılmış birer sıra daire bezemesiyle süslenmiştir. Arka yüzü ise düz ve bezemesiz bırakılmıştır (Res. 18; Çiz. 8). Haçlardan Kat. No'su 9-15 arasındaki küçük boyutlu pendantif haçlar Latin Haçı formunda, kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları iç bükey sonlanmaktadır. Haçların merkezleri ve kolları kazıma tekniğinde birer adet iç içe dairelerle bezenmiştir. Arka yüzleri düz ve sadedir. Dikey üst kol uçlarında ip yada zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır (Res. 19-25; Çiz. 09-15). Kat. No'su 16-20 arasındaki küçük boyutlu pendantif haçlar Latin Haçı formunda, yatay kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek iç bükey; Alt kolları ise düz olarak sonlanmaktadır. Haçların merkezleri

ve kolları kazıma tekniğinde birer adet ortası nokta bezemeli dairesel süslemelidir. Arka yüzleri düz ve sadedir. Dikey üst kol uçlarında ip yada zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır (Res. 26-30; Çiz. 16-20). Kat. No'su 21-26 arasındaki küçük boyutlu pandantif haçlar Latin Haçı formunda olup yatay kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düz olarak sonlanmaktadır. Dikey üst kol uçlarında ip ya da zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. Pandantif haçların merkezleri ve kolları kazıma tekniğinde ortası nokta bezemeli dairesel süslemelidir (Res. 31-36; Çiz. 21-26). Kat. No'su 27-29 arasındaki küçük boyutlu haçlar; Latin Haçı formunda, kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları dışbükey olarak sonlanmaktadır. Haçların merkezleri ve kolları kazıma tekniğinde ortası nokta bezemeli küçük dairesel süslemelidir. Kolların uçlarında ise kazıma tekniğinde dikey-yatay ve verevine çizi bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Arka yüzleri düz ve sadedir. Dikey üst kol uçlarında ip yada zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır (Res. 37-39; Çiz. 27-29). Kat. No'su 30-33 arasındaki küçük boyutlu pandantif haçlar Latin Haçı formunda olup yatay kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları düz olarak sonlanmaktadır. Dikey üst kol uçlarında ip ya da zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. haçların ön yüzeyleri kazıma tekniğinde dairesel süslemelidir (Res. 40-43; Çiz. 30-33).

Yukarıda kol uçlarına göre gruplandırılarak verilen ve yüzeylerindeki kazıma tekniğinde yapılmış dairesel süslemelerin görüldüğü Kat. No'su 8-32 arasındaki pandantif haçların benzer örnekleri; Elaiussa Sebaste, (Ferrazzoli, 2012: 304, Pl. 5. 46-47), Çorum Boğazköy (Böhlendorf-Arslan, 2012: 364-65, Abb. 13. 21), Demre Aziz Nikolas gibi kazı çalışmaları elde edilmiş (Bulgurlu, 2006: 168, res. 9), müze ve koleksiyon olarak ise; Denizli Arkeoloji Müzesi (Özdemir-Öztaşkın, 2009: 491 Res. 1A, C, D), Erimtan Müzesi (Koçyiğit, 2008: Kat. No 10), Kütahya Müzesi (Acara, 2007: 248), British Museum (<https://www.britishmuseum.org>, 2019), Harvard Sanat Müzeleri (<https://www.harvardartmuseums.org>, 2019) gibi çeşitli müzeler ile Almanya Münih C. S. (Wamser, 2004: No 426, 428) ve Walles koleksiyonlarında tespit edilmiştir (Ambrose, 2008: 26 c, d, e, f, g, h).

Kat. No'su 34 olan merkezinde kazıma tekniğinde yapılmış X işareti, kol uçları yatay çizi ve üçer adet nokta bezemeli haçın (Res. 44; Çiz. 34), benzer bir

örneği Denizli Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır (Özdemir-Öztaşkın, 2009: 497, Res. 2F).

Kat. No'su 35-36 arasındaki haçlardan 35 nolu haçın merkezi 'X' kol uçları da tek sıra çizi bezemelidir. Kat No'su 36 olan haçın kol uçları kazıma tekniğinde yatay kollarda dikeyine; dikey kollarda ise yatayına iki sıra ve küçük çizi bezemelerle süslenmiştir (Res. 45, 46; Çiz. 35, 36). Haçların benzer bir örneği Almanya'dan Walles Koleksiyonu'nda bulunmaktadır (Ambrose, 2008: Kat. No 27).

Kat No'su 37 olan haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Merkezinde kazıma tekniğinde yuvarlak bezeme; kol yüzeylerinde damla formlu ve kenarlarda çizgisel bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Askı halkalı haça bağlı dairesel kesitli, uçları bükülerek sekiz formunda biçimlendirilmiş zinciri bulunmaktadır. Askı halkalı pendentif haçlar içerisinde zinciriyle birlikte değerlendirilen tek örneğimizdir (Res. 47; Çiz. 37). Yine malzemesiyle tek örnek olan 38 nolu haç döküm tekniğinde yapılmış içi boş ve dört kolunun birleştiği merkezi yuvalıdır. Yuva malzemesi mevcut değildir. Latin Haçı formunda kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanır. Alt dikey kolu diğer kollarından daha uzundur. Üst kolunda yer alan asma halkası noksan olup izi görülebilmektedir (Res. 48; Çiz. 38). Haçın malzeme, form ve ölçüleri bakımından benzer bir örneği München, Sammlung C.S.'de bulunmaktadır (Wamser, 2004, s. 311, Kat. No 524).

Kat. No'su 39-50 arasındaki kol uçları köşelerden ikişer yassı dairesel sonlanan pendentif haçlar boyut, yüzeylerinde kullanılan bezeme tekniği ve süslemeler açısından birbirinden farklılıklar göstermektedir. Haçlardan; Kat. No'su 39 ve 40 olan Latin Haçı formundaki haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek köşelerde ikişer küçük yassı daireyle sonlanmaktadır. 39 nolu haçın merkezi dairesel yivlidir. 40 nolu haçın ise merkezi ve kol yüzeyleri nokta bezemelerle süslenmiştir. Arka yüzleri düz ve sadedir. Üst kolun ucundaki askı halkalarından 40 nolu haçın askı halkası kırık ve noksandır (Res. 49, 50; Çiz. 39, 40).

Kat. No'su 41-43 arasındaki haçların kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek köşelerde ikişer yassı daireyle sonlanmaktadır. Haçların merkez, kol yüzeyleri ve kol uçları haçların yassı daireleri, 39 ve 40 nolu haçlardaki yassı

dairelerden daha büyüktür. Üst kol uçları da düzdür (Res. 51-53; Çiz. 41-43). Benzer bir örnek Amorium kazısında elde edilmiştir (Yaman, 2012: 339, Fig. 7). Diğer benzer bir örnek ise Yunanistan Corinth'te tespit edilmiştir (Davidson, 1952: Kat. No 2071, 2082).

Kat. No'su 44-49 arasındaki haçlar büyük boyutlu ve Latin Haç formundadır. Uzunlukları 8,1 - 10cm ile genişlikleri 6,2 - 6,9cm arasında değişmektedir. 48 ve 50 nolu haçlar hariç diğer haçların dikey üst kol uçlarında zincir ya da iple kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. 44-48 arasındaki haçların merkez ile kol yüzeyleri kazıma tekniğinde nokta ve dairesel bezeme süslemelidir. 49 nolu haçın merkezinde ise lehimle tutturulmuş olduğu anlaşılan yuva halkası kırık ve noksandır. Yuvalarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri günümüze ulaşmamıştır (Res. 54-59; Çiz. 44-49). Haçların form ve bezeme olarak benzer bir örneği Komana Kazısından elde edilmiş (Acara, 2019: Kat. No. 13) ve diğer benzer bir örnek ise Toronto Üniversitesi Malcove Koleksiyonu'nda tespit edilmiştir (Marchionibus, 2007: 92, Fig. 5). Küçük boyutlu 50 nolu haçın ise merkezi, kol yüzeyleri ve kol uçlarındaki yassı dairelerin yüzeyi kabartma tekniğinde çevrelenmiştir (Res. 54-60; Çiz. 44-50). Benzer bir örneği Çorum Boğazköyde (Böhlendorf-Arslan, 2012: 364-65, Abb. 13. 20) ve Komana Antik Kenti kazı çalışmalarında elde edilmiştir (Acara, 2019: Kat. No. 12).

Kat. No'su 51-58 arasındaki pendentif haçların kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları köşelerden ikişer damlayla sonlanmaktadır. Haçların arka yüzeyleri ise düz ve sadedir. Haçların dikey üst kol uçlarında zincir ya da iple kullanılan askı halkaları (51 ve 52 nolu haçların askı halkaları kırık ve noksandır.) bulunmaktadır. Haçlardan merkezi yuvalı 54 nolu haçın, yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşı/taşları da günümüze ulaşmamıştır. Diğer haçlarında yüzeyleri kabartma tekniğinde yapılmış çeşitli bezemelerle süslemelidir (Res. 61-68; Çiz. 51-58). Haçlardan 55 nolu haçın benzer bir örneği İzmir Müzesi'nde bulunmaktadır (Oral, 2007: 234).

Kat. No'su 59-64 arasındaki pendentif haçların kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları köşelerde ikişer (59-63) ve üçer topuzla (64) sonlanmaktadır. 59-61 nolu haçların merkezleri birer adet kabara ile vurgulanmıştır.

59 nolu haçın kol yüzeyleri merkezden uçlara doğru üçer adet çizgisel kabartmalı; 60-63 nolu haçların ise kol kenarları kalınlaştırılıp yüzeyleri içbükeylenmiştir Kat. No'su 64 olan pendantif haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek üst dikey kolda iki ve diğer kollarda üçer topuzla sonlanmaktadır (Res. 69-74; Çiz. 59-64). Kol uçları topuzlu haçlara benzer bir örnek Sagalassos Antik kentinde ele geçmiştir (Cleymans S. and Talloen P. 2017: Figure 5k).

Kat. No'su 65-67 arasındaki pendantif haçların kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım kabartma dairesel ve köşelerden ise ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Dikey üst kolların ucunda ip yada zincirle kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. Arka yüzleri düz ve sadedir. 66 nolu haçın merkezi küçük bir kabara ile vurgulanarak kol yüzeyleri kenarlardan yükseltilerek iç bükey görünümündedir. 66 ve 67 nolu haçların merkezleri de bir kabara ile vurgulanarak kol yüzeyleri kenarlardan ve ortadan kabartma çizgisel bezeme süslemelidir (Res. 75-77; Çiz. 65-67).

Köşk Höyük 2018 yılı kazı çalışmalarında çocuk mezarından elde edilen Kat. No'su 68 olan pendantif haçın (Öztaş v.d. 2009: 254, res. 3), düz kol uçları dışa taşkın üçgenimsi şeklinde sonlanmaktadır. Kol uçları kabartma tekniğinde istiridye formunda olup merkezi ve uçları dairesel yuvalıdır. Üst kolun ucu ise zincir ya da ipe asmak için delikli. Haçın arka yüzü düz ve sadedir (Res. 78; Çiz. 68).

Kat. No'su 69 ve 73 nolu pendantif haçların kolları düz ve merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları hafif üçgenimsi (69), yarım daire (70-73) ve iki yandan dışa küçük dairesel çıkıntılarla sonlanmaktadır. Dikey üst kolların ucunda ip yada zincirle kullanılan askı delikleri/halkaları bulunmaktadır. Arka yüzleri düz ve sadedir. 70 ve 71 nolu haçın merkezi ve kol yüzeyleri nokta ve dairesel bezemelerle süslenmiştir. 72 nolu haçın merkezi halka yuvalı; kol ve dairesel uçların yüzeyleri nokta ve dairesel bezeme süslemelidir (Res. 80-82; Çiz. 70-72). Merkezi ve kol yüzeyleri nokta ve dairesel bezemelerle süslenen haçların benzer bir örnekleri İasos Antik Kenti'nde (Berti, 2012: 194, t.284), İstanbul Saraçhane (GILL, 1986: Kat. No 625) ve Yunanistan Corinth'te gerçekleştirilen kazı çalışmalarında ele geçmiştir (Davidson, 1952: Kat. No 2081, 2082). Diğer benzer bir örnekler ise ABD Barakat Koleksiyonu (<http://www.barakatgallery.com>, 2019) ve Portland'da bulunmaktadır

(<http://www.ancientresource.com/images/jewelry/byzantine-medieval-crosses/cross-jm2245.jpg>, 2019).

73 nolu haçın merkezinde ve kol uçlarında birer adet aziz kabartmalı büstler bulunmaktadır (Res. 83; Çiz. 73). Benzer örnekleri Zeytinli Höyük (Dell'era, 2012: 404, Fig. 12 b) ve Sultanahmet Eski Cezaevi Kazısı çalışmalarından elde edilmiştir (Denker vd. 2011: Kat. No 84). Diğer benzer bir örnek ise Komotini Arkeoloji Müzesi'nde tespit edilmiştir (Evans-Wixom, 1997: No 124 A; Papanikola-Bakirtzi, 2002: 689).

Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi 2002 yılı kazı çalışmasından elde edilen Kat. No'su 74 nolu pandantif haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek yarım dairesel kol uçları ortadan ve iki yandan dışa dairesel çıkıntılı sonlanmaktadır. Dikey üst kolu ucunda zincir yada iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkez ve kol yüzeyleri kabartma tekniğinde dairesel bezeme süslemelidir. Arka yüzü düz ve sadedir (Res. 84; Çiz. 74).

Benzer bir örneği British Museum'da bulunmaktadır (https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_detail.aspx?objectId=61051&partId=1&searchText=cross&images=true&object=21150&page=2).

Kat. No'su 75 nolu pandantif haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım yuvarlak ve iki yandan dışa küçük dairesel çıkıntılarla sonlanmaktadır. Dikey üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın iki yüzeyinde nokta bezemelerle oluşturulmuş harfler yer yer almaktadır. Arka yüzü düz ve sadedir (Res. 85; Çiz. 75). Benzer bir örnek (http://www.ancientresource.com/images/byzantine/byzantine_crosses/cross-jm2084.jpg 2019).

Kat. No'su 76-78 nolu pandantif haçlardan, 76 ve 77 nolu haçın kolları merkezden dışa doğru düz olarak; 78 nolu haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek dışa taşkın kabara dairesel/yuvarlaklı ve yanlardan ikişer küçük yassı topuzlarla sonlanmaktadır. Dikey üst kol uçlarında zincir ya da iple kullanılan askı halkaları (78 nolu haçın askı halkası kırık ve noksandır.) bulunmaktadır. Haçların merkezi ve kol uçlarındaki yuvarlak içleri birer kabaralar ile vurgulanarak kol

kenarları da çizgisel kabartmalarla çevrenmiştir. Arka yüzleri düz ve sadedir (Res. 86-88; Çiz. 76-78).

Benzer bir örneği Harvard Sanat Müzeleri'nde bulunmaktadır (<https://www.harvardartmuseums.org/collections/object/310326?position=9> 2019).

Kat. No'su 79 nolu pendantif haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek dışa taşkın kabara dairesel/yuvarlaklı ve çevresi küçük topuzlarla sonlanmaktadır. Dikey üst kol ucunda zincir ya da iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır. Haçın merkezi ve kol uçlarındaki yuvarlak içleri birer kabalar ile vurgulanarak kol kenarları da çizgisel kabartmalarla çevrenmiştir. Arka yüzü düz ve sadedir (Res. 89; Çiz. 79). Yunan Haçı formundaki Kat. No'su 80 olan pendantif haç ise; merkezdeki bir daireye bitişik ve birbirine eşit dört dairesel haç kolundan oluşmaktadır. Dairesel haç kolların arasına da birer küçük topuz yerleştirilmiştir. Dairesel yüzeyleri birer kabara ile vurgulanarak konsantrik daire kabartmalarla süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır. Üst kolun ucunda ip ya da zincirle kullanılan askı halkası bulunmaktadır (Res. 90; Çiz. 80). Haçın benzer bir örneği Sagalassos Antik Kentinde ele geçmiştir (Cleymans S.-Talloen P. 2017: Figure 5c, d, e). Diğer benzer bir örnek ise British Museum'da tespit edilmiştir (https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=60234&partId=1&searchText=pendant+cross&page=3 2019).

4.1.1.2. Oval Kesitli Pendantif Haçlar

Oval kesitli pendantif haçlar biçimsel olarak ve ölçüleri itibariyle birbirinden farklılıklar göstermektedir. Haçların dikey kol uzunlukları 2,1-8,9cm; yatay kol uzunlukları ise 1,5-5,2cm arasında değişmektedir (Kat. No: 81-102).

Oval kesitli pendantif haçlar biçim, boyut ve süsleme özellikleri bakımından 8 alt gruba ayrılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

TİP I: Kolları Birbirine Eşit, Merkezi Haç Motifli, Kolları Boğumlu ve Kol Uçları Kesik Koni Biçimli Pendantif Haçlar (Kat. No 81-83),

TİP II: Kolları Birbirine Eşit, Merkezi Kabaralı, Kolları Silmeli ve Kol Uçları Kesik Koni Biçimli Pendantif Haçlar (Kat. No 84 ve 85),

TİP III: Kolları Birbirine Eşit, Merkezleri Kare Biçimli Pandantif Haçlar (Kat. No 86-93),

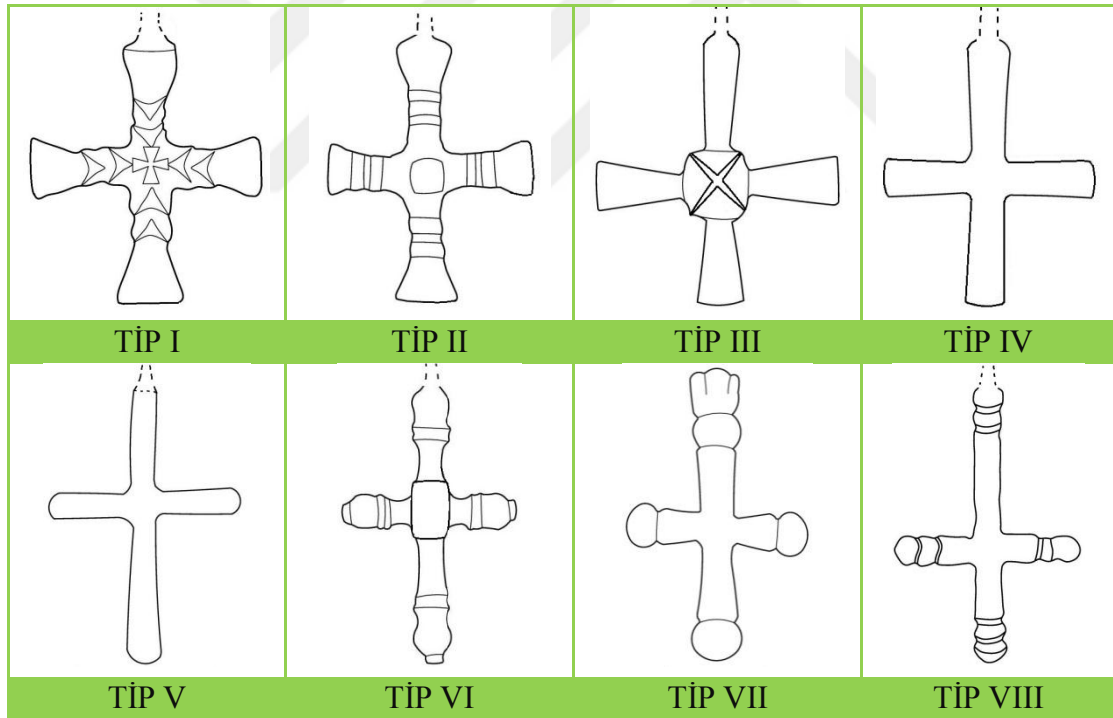
TİP IV: Kolları Birbirine Eşit ve Kol Uç Kenarları Sade, Yivli/Çizi Bezemeli Pandantif Haçlar (Kat. No 94-97),

TİP V: Dikey Kolları, Yatay Kollarından Uzun, Üst Kolu da Alt Kolundan Daha Kısa ve Kolları Sade Pandantif Haçlar (Kat. No 98, 99),

TİP VI: Dikey Kolları Yatay Kollarından Uzun, Üst Kolu da Alt Kolundan Daha Kısa, Merkezi Dikdörtgen Biçimli, Kolları Silmeli ve Uçları Boğumlu Pandantif Haçlar (Kat. No 100),

TİP VII: Dikey Kolları Yatay Kollarından Daha Uzun ve Kol Uçları Boğumlu Pandantif Haçlar (Kat. No 101),

TİP VIII: Üst Kolu Alt ve Yatay Kollarından Daha Uzun, Kol Uçları Boğumlu Pandantif Haçlar (Kat. No 102).

Tablo 4: Oval Kesitli Pandantif Haçlar

Kat. No'su 81-83 olan Yunan Haçı formundaki pandantif haçların merkezleri haç kabartmalı, kolları boğumlu ve uçları konik şeklinde sonlanmaktadır. Kat. No'su 82 ve 83 nolu haçların üst kolları kırık ve noksandır. 80 nolu haçın üst kolunda askı halkası bulunmaktadır (Res. 91-93; Çiz. 81-83). Haçların benzer bir örneği; Çorum

Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait köyde yapılan kazı çalışmalarında elde edilmiştir (Böhlendorf-Arslan, 2012: 364-65, Abb. 13. 22). Diğer benzer örnek ise; Denizli Arkeoloji Müzesi'nde tespit edilmiştir (Özdemir-Öztaşkın, 2009: Kat. No: 10, Res. 2d).

Kat. No'su 84 ve 85 olan pandantif haçlar döküm tekniğinde Yunan Haçı formunda yapılmıştır. Haçların merkezleri birer adet kabara ile vurgulanarak kolları silmelerle kademelendirilmiş ve kesik koni formunda sonlanmaktadır (Res. 94, 95; Çiz. 84, 85). Benzer örnekleri Almanya Walles koleksiyonu'nda (Ambrose, 2008: 26b) ve British Museum'da bulunmaktadır (<https://www.britishmuseum.org>).

Kat. No'su 86-93 arasındaki merkezleri kare şeklinde olan pandantif haçlar döküm tekniğinde ve Yunan Haçı biçiminde yapılmıştır. Haçlardan 87-92 arasındakilerin iki yüzünde merkezi kare şeklinde ve X işareti bezemelidir (Res. 97-102; Çiz. 87-92). Benzer bir örneği Kalekapı Marmara Ereğlisi (Antik Herakleia Perinthos) Nekropol Kazısında elde edilmiştir (Westphalen, 2012: 132, Abb.5.07/133). Ortası nokta bezemeli dairesel süslemeli 93 nolu haçın ise (Res. 103; Çiz. 93) benzer bir örneği Sagalassos Antik Kenti'nde ele geçmiştir (Cleymans S.-Talloen P. 2017:Fig. 5f).

Kolları birbirine eşit ve kol uç kenarları sade, yivli/çizi bezemeli pandantif haçlardan (Kat. No 94-97), Kat. No'su 94 ve 95 olan pandantif haçların kolları merkezden uçlara doğru hafif genişleyerek düz sonlanmaktadır. Kol uç kenarları yivli-çizi bezemelidir. Üst Kollarında zincir veya iple kullanılan askı halkaları bulunmaktadır. 96 nolu haçın merkezide ortası nokta bezemeli küçük dairesel bezeme süslemelidir (Res. 104, 105; Çiz. 94, 95). Benzer örnekleri Yunanistan Corinth'te (Davidson, 1952: Kat. No 2075) ve Selanik Bizans Kültür Müzesi'nde tespit edilmiştir (Papanikola-Bakirtzi, 2002: 693). Kolları sade 96 ve 97 nolu pandantif haçların üst kollarında zincir veya iple kullanılan askı halkaları bulunmaktadır (Res. 106, 107; Çiz. 96, 97). Bu tipteki haçların benzer bir örneği Kütahya Müzesi'nde tespit edilmiştir (Acara, 2007: 248).

Dikey kolları yatay kollarından uzun, üst kolu da alt kolundan daha kısa ve kolları sade pandantif haçlardan (Kat. No 98 ve 99) 98 nolu örneğin kolları kaynakla

birleştirilerek kol uçları ovalleştirilmiştir. 99 nolu örneğin üst kolunda zincir veya iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır (Res. 108 ve 109; Çiz. 98 ve 99).

Kat. No'su 100 olan pandantif haçın dikey kolları yatay kollarından uzun, üst kolu da alt kolundan daha kısa, merkezi dikdörtgen biçimli, kolları silmeli ve uçları boğumludur. Üst Kolunda zincir veya iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır (Res. 110; Çiz. 100). Haçın benzer bir örneği Zeytinli Höyük kazı çalışmalarında mezardan elde edilmiştir (Dell'era, 2012: 404, Fig. 12 h).

Dikey Kolları Yatay Kollarından Daha Uzun ve Kol Uçları Boğumlu Pandantif Haç (Kat. No 101), Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Orta Nef'inde (H III/I-III) açığa çıkartılan mezardaki iskelet üzerinde bulunmuş büyük boyutlu olup döküm tekniğinde yapılmıştır. Yatay kolları dikey kollarından kısa, üst kolu da askı deliği ile alt kolundan daha uzun ve kol uçları boğumludur. Dikey üst kol ucu topuz şeklinde olup, yatayına zincir ya da ipe asmak için delik açılmıştır (Res. 111; Çiz. 101). Haçın form olarak benzer örnekleri Yunanistan Corinth'te (Davidson, 1952: Kat. No 2076) ve Portland ABD tespit edilmiştir (<http://www.ancientresource.com/images/jewelry/byzantine-medieval-crosses/cross-jm2247.jpg>, 2019).

Üst kolu, alt ve yatay kollarından daha uzun, kol uçları boğumlu pandantif haç (Kat. No'su 101) ters Latin haçın formunda olması nedeniyle Petrus Haçı olarak değerlendirilmiştir. Üst Kolunda zincir veya iple kullanılan askı halkası bulunmaktadır (Res. 112; Çiz. 102).

4.1.2. Röliker Haçlar

Kappadokya Bölgesi müzelerindeki haç eserlerden Kat. No'su 103-150 arasındaki röliker haçlardan oluşturmaktadır. Röliker haçlardan Kat. No'su 103, 104, 105, 107, 108, 112, 116, 119, 121, 129, 143, 145 ve 149 olanların iki parçası da mevcuttur. Bir parçası mevcut olan röliker haçlardan Kat No.'su 111, 115 (Alt kolu), 120 (Sol kolu), 133 (Alt kol ucu), 137 (Yatay sol kol ucu) ve 147 (Alt kolu) olanların kollarında kırık ve noksanlar vardır.

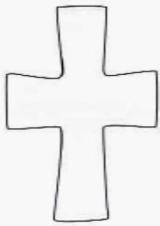
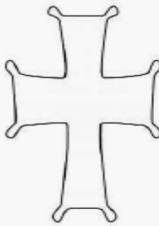

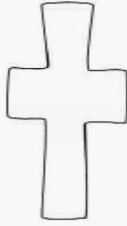
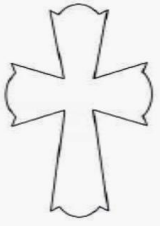

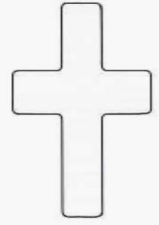

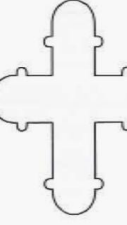
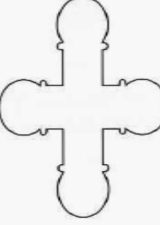
111, 114, 116, 117 ve 123 nolu rölikerlerin yüzlerindeki figürler kısmen tahrip olmakla birlikte görülebilmektedir. 119 nolu rölikerin ise korozyon nedeniyle

yüzlerindeki süslemeler görülememektedir. 105, 106, 107, 108, 116, 119, 124 ve 145 nolu röliker haçların askı halkaları mevcut olup diğerleri noksanıdır.

Pitarakis'in tipolojisine göre (Pitarakis, 2006: Fig. 10 ve 12) haç rölikerlerin form ve askı halkası tipleri şu şekildedir;

Kat. No'su 103-111, 116-126, 131-151 olanlar Tip I; Kat. No'su 127, 128 ve 129 Tip II; Kat. No'su 112 Tip IV; Kat. No'su 113 Tip VIII; Kat. No'su 114 Tip IX; Kat. No'su 115 Tip X içerisinde değerlendirilmiştir (Fig. 1 ve 2).

Tip I: Latin Haçı formundadır. Alt kolu üst ve yatay kollardan daha uzun, yatay ve üst kolları da birbirine eşittir. Kollar merkezden dışa doğru genişlemektedir. Tip II: Tip I'e benzemekle birlikte kol uçları köşelerden ikişer damla ile sonlanmaktadır. Tip IV: Tip I'den farklı olarak yatay kolları üst koldan biraz kısadır. Tip VIII: Alt kolu, üst ve yatay kollarından daha uzun; üst kolu da yatay kollardan daha kısadır. Kol uçları yarım dairesel şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Tip IX: Yatay kolları, dikey kollarından biraz kısa; alt kolu da üst kolundan biraz uzundur. Kol uçları yarım dairesel şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Tip X: Kolları birbirine eşit uçları dairesel şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır.

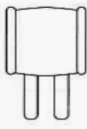
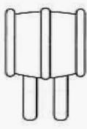

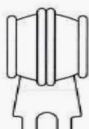
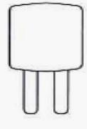
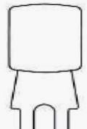
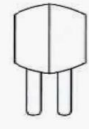
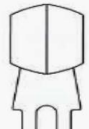
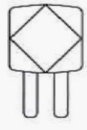
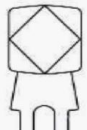
				
Type I	Type II	Type III	Type IV	Type V
				
Type VI	Type VII	Type VIII	Type IX	Type X

Tablo 5: Röliker Haç Tipleri (Pitarakis, 2006: 30, Fig. 12)

Röliker Haçlar askı halkası olarak; Kat. No'su 105, 116 Tip I; Kat. No'su 106, 107, 108 ve 145 Tip III; Kat. No'su 124 Tip VI; Kat. No'su 119 Tip VII formunda değerlendirilmiştir.

Rölikerler, silindirik halka ve halkayı menteşeye bağlayan parçadan oluşmaktadır. Tip I'de silindirik halkanın merkezi ve kenarları hafif yükseltilmiştir. Tip III, Tip I'e benzemekle birlikte farkı halkayı menteşeye bağlayan üçgenimsi parçanın kullanılmamasıdır. Tip VI olarak değerlendirilen rölikerin silindirik halkasının kenarları düz ve Tip VII'deki örnekten daha geniş ve halkayı menteşeye bağlayan üçgenimsi parçası da kullanılmaktadır.

Diğer rölikerlerin ise askı halkaları noksan olması nedeniyle yorum getirilememiştir.

			
Type I	Type II	Type III	Type IV
			
Type V	Type VI	Type VII	Type VIII
			
Type IX	Type X		

Tablo 6: Röliker Askı Halkası Tipleri (Pitarakis, 2006: 28, Fig. 10)

Kat. No'su 103 olan rölikerin iki yüzü kabartma olarak yapılmış figürlerle bezenmiştir. Bir yüzde çarımhta İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem solda İncilci Yahya küçük figürler olarak tasvir edilmiştir. Başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri; Kollarının altında, Meryem'in sağında Yunanca olarak 'Ιδεε τον σον' (işte oğlun) ve İncilci Yahya'nın solunda 'η μητηρ σον' (işte annen) yazısı bulunmaktadır. Diğer yüzde, ortada ayakta orans

vaziyette Meryem ve çocuk İsa tasvir edilmiştir. Dört kolun ucunda ise madalyonlar içinde dört incil yazarı yer almaktadır (Res. 113; Çiz. 103). Benzer örnekleri Vatikan Şehir Müzesi'nde, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde, Atina Canellopoulos ve Bizans Müzeleri'nde, Selanik Bizans Medeniyetleri Müzesi'nde, Chicago Sanat Enstitüsü'nde, Antakya Müzesi'nde ve Londra British Museum'da (Pitarakis, 2006: Kat. No: 1-13). Diğer bir örnek ise Münih C.S. Koleksiyonu'nda tespit edilmiştir (Wamser, 2004: No 256).

Kat No'su 104-111 arasındaki röliker haçların bir yüzünde (108 nolu haçın bu parçası eksiktir); alçak kabartma tekniğinde yapılmış çarımıhta İsa tasviri ve yatay kolların iki yanında sağda Meryem, solda Vaftizci Yahya veya İncilci Yahya küçük figürler olarak betimlenmiştir. İsa'nın kolları iki yana doğru açılmış ve haleli başı hafif sağ koluna eğik olarak gösterilmiştir. Colobium giyimli İsa'nın başının üzerinde gece ve gündüzü sembolize eden güneş ve ay motifleri bulunmaktadır. İsa'nın kollarının altında, Meryem'in sağında Yunanca olarak '(I) δ (ετ) ον σον' (işte oğlun) ve İncilci Yahya'nın solunda 'η μετηρ σον' (işte annen) yazısı veya İsa'nın monogramı bulunmaktadır. Rölikerlerden diğer parçası mevcut olan 104, 105, 106 ve 107 nolu röliker haçların diğer yüzlerinde; ortasında ayakta orans vaziyette Meryem bol ve dökümlü bir giysiyle gösterilmiştir. Dört kolun ucundaki madalyonlar içinde göğüs hizasına kadar cepheden gösterilmiş dört incil yazarı yer almaktadır. 108 nolu röliker haçın diğer yüzünde madalyonlar içinde merkezde Meryem? dört kolun ucunda cepheden gösterilmiş dört incil yazarı yer almaktadır. 109, 110 ve 111 nolu rölikerlerin ise bu parçası eksiktir (Res. 114-121; Çiz. 104-111).

Bu gruptaki röliker haçların benzer örnekleri; İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde (Acara, 2007: 183 ve 186, Env. No'ları 4511 ve 5358), Benaki Müzesi'nde (Cormack-Vassilak, 2009: No: 197), Walles koleksiyonunda (Ambrose, 2008: 12); Münih C.S. Koleksiyonu'nda (Wamser, 2004: No 258 ve 261), Silifke Müzesi'nde (Buyruk, 2014: No 4, res. 7-8), British Museum'da (Buckton 1994: 134, No 143), Erimtan Müzesi'nde (Koçyiğit, 2018: Kat. No 3), Giresun Müzesi'nde (Buyruk, 2013: 140, Res. 11-12) ve Sadberk Hanım Müzesi'nde tespit edilmiştir (Bilgi, 2007: 270, Env. No: 10695-ARK 337).

Kazı çalışmalarında elde edilmiş röliker haçlara örnekler ise; Amorium (Yaman, 2012: 339, Fig. 8), Sinop-Dikmen Nekropolü (Koroğlu-Vural, res. 18), Yümüktepe (Koroğlu, 2010a: Lev. 3:5), İstanbul Saraçhane (GILL, 1986: Kat. No 635) ve Çorum Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait köyde yapılan kazı çalışmalarında elde edilmiştir (Böhlendorf-Arslan, 2012: 358, Abb. 6. 9).

Kat No'su 112 olan röliker haçın bir yüzünde alçak kabartma tekniğinde ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde çarmıhta İsa ve yatay kolların iki yanında sağda Meryem ve solda Vaftizci Yahya betimlenmiştir. Üst ve alt kolda birer büst daha bulunmaktadır. Diğer yüzde ise; kabartma tekniğinde ayakta cepheden stilize Meryem ve dört kolda birer büst tasvir edilmiştir. İsimleri yazılı olmadığından kimlikleri tespit edilememekle birlikte dört incil yazarı veya aziz olması muhtemeldir (Res. 122; Çiz. 112).

Röliker haçın tip ve yüzeyindeki figürlerin tasvirleri açısından benzer örnekleri; Balkan Ülkeleri'nin çeşitli müze ve koleksiyonlarında bulunmaktadır (Pitarakis, 2006: No 129-150, 166-172).

Kat No'su 113 olan röliker haçın alt kolu, üst ve yatay kollarından daha uzun; üst kolu da yatay kollardan daha kısadır. Kol uçları yuvarlak şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Röliker yüzeyinde kabartma tekniğinde yapılmış merkezde şematik olarak başı haleli çarmıhta İsa tasviri; uçlarında madalyonlar içerisinde kutsal kitapla tasvir edilen dört incil yazarı yer almaktadır (Res. 123; Çiz. 113). Benzer bir öneği Adıyaman Gritille Höyüğünde 1981-84 yıllarında yürütülen kazı çalışmalarında elde edilmiştir (Pitarakis, 2006: No 197).

Kat No'su 114 olan röliker haçın yatay kolları, dikey kollarından biraz kısa; alt kolu da üst kolundan biraz uzundur. Kol uçları yuvarlak şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Röliker yüzeyinde kabartma tekniğinde yapılmış silik olarak merkezde Meryem ve uçlarda yine silik olarak aziz büstleri vardır (Res. 124; Çiz. 114). Tip ve yüzeyindeki figürlerin tasvirleri açısından benzer örnekleri Silifke Müzesi'nde (Buyruk, 2014: No 5, res. 9-10) ve Richmond, Virginia Güzel Sanatlar Müzesi'nde bulunmaktadır (Pitarakis, 2006: No 186).

Kat No'su 115 olan röliker haçın kolları birbirine eşit uçları dairesel şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılıdır. Alt kol uç kısmından kırık ve noksandır. Röliker yüzeyinde kabartma tekniğinde yapılmış merkezde şematik olarak başı haleli İsa tasviri; uçlarda madalyonlar içerisinde kucaklarında kutsal kitapla tasvir edilen dört incil yazarı yer almaktadır (Res. 125; Çiz. 115). Tip ve yüzeyindeki figürlerin tasvirleri açısından benzer örnekleri; Oxford Ashmolean Müzesi, Vatikan Hristiyan Müzesi ve Polonya Przemysl Müzesi'nde bulunmaktadır (Pitarakis, 2006: No 194-195).

Kat No'su 116-118 arasındaki röliker haçların bir yüzünde kazıma tekniğinde ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde stilize bir çarmıhta İsa tasvir edilmiştir. 116 ve 117 nolu haçlarda "JCXC-NHKA" (Tanrı'nın Oğlu) monogramı İsa'nın kollarının hemen altında tek satır silik olarak; 118 nolu haçta ise "HCXH-NHKA" (Tanrı'nın Oğlu) monogramı İsa'nın başının üstünde iki sıra olarak görülmektedir. Bu gruptaki röliker haçlardan iki parçası da mevcut olan 116 nolu haçın diğer yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşunda başı haleli ve haç motifli Meryem tasviri yer almaktadır. Ayaklarına kadar uzanan giysisi çizi bezemelerle süslemelidir. Meryem'in başının üstünde 'MH ΘV' (Meter Theou) Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır (Res. 126-128; Çiz. 116-118). Röliker Haçların benzer örnekleri; Bolu Müzesi'nde (Barış, 2011: 56, Kat. No 26), Archibisho Iakovos Koleksiyon'unda (Cotsonis ve Kouroumalı, 2005: 7, Res. 5), Isparta Müzesi'nde (Çetin, 2015: 22, fig. 6), Şükrü Tül Eski Eser Koleksiyonunda (Çakmakçı, 2017: Kat. No/res. 6), Erimtan Müzesi'nde (Koçyiğit, 2018: Kat. No 7); İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde (Acara, 2007: 182), Selçuk/Efes Müzesi'nde, Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde, Antalya Müzesi'nde ve İstanbul Sadberk Müzesi'nde tespit edilmiştir (Pitarakis, 2006: Kat. No 222, 230, 238, 241, 250, 261).

119 nolu Röliker Haç, Niğde Gümüşler Manastırı 1990 Yılı Kazı çalışmalarında mezarda iskelet üzerinden elde edilmiştir. Eserin aşırı korozyon olması nedeniyle yüzeyindeki figür ve bezemeler görülememektedir. Ancak 1992 de eserin envanter defterine tanımı yapılırken parçanın bir yüzünde çarmıhta İsa figürünün olduğu belirtilmektedir (Res.129; Çiz. 119).

Kat. No'su 120-123 olan röliker haçlardan 122 nolu röliker haçın her iki parçası, diğerlerinin ise bir parçası mevcuttur.

Röliker haçlardan 121 nolu röliker Tyana Antik Kenti Vaftiz Kilisesi'ndeki 2005 yılı kazı çalışmasından (Rosoda, 2006: 523 res. 6), 123 nolu röliker haça Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Orta Nef'inde 2001 yılı kazı çalışmasından mezar içerisindeki iskelet üzerinden elde edilmiştir (Pekak, 2002: 406-408).

Rölikerlerin üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış stilize Meryem ve çocuk İsa tasvirleri bulunmaktadır. Meryem'in başının üstünde ise 'Tanrı Anası' monogramı yer almaktadır. Diğerlerinden farklı olarak 121 nolu rölikerin yatay kolları uçlarında iki aziz figürü daha tasvir edilmiştir. Rölikerlerden iki parçası da mevcut olan 122 nolu röliker haçın diğer parçasının üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta başı haleli Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Bol ve dökümlü giysisi sarmal, zikzak ve çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Aziz'in başının üstünde tek satır Yunanca 'HOAHF' yazısı bulunmaktadır (Res. 130-133; Çiz. 120-123). Benzer örnekleri; Atina Canellopoulos Müzesi'nde, Yalvaç Müzesi'nde, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde, Fransa Privee Koleksiyonunda ve Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır (Pitarikis, 2006: Kat. No 310, 318, 321, 373, 378).

Kat. No'su 124 olan röliker haçın mevcut parçasının yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşunda başı haleli Meryem tasviri yer alır. Ayaklarına kadar uzanan giysisi çizgisel bezemelerle süslemelidir. Meryem'in başının üstünde Tanrı Anası monogramı 'MPΘV' (Mater Theou) bulunmaktadır. Rölikerin kol uçları ise zikzak bezeme ile süslenmiştir (Res. 134; Çiz. 124). Benzer bir örneği München, Sammlung C.S.'de bulunmaktadır (Wamser, 2004, s. 197, Kat. No 269).

Kat No'su 125-127 arasındaki Röliker Haçlar Tip II formundadır. Latin Haçı biçimindeki rölikerlerin yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt kol ise üst koldan daha uzundur. Kol kenar uçları damlacıklarla sonlanmaktadır. Haçlardan 125 ve 126 nolu haçın bir parçası, 127 nolu haçın ise iki parçası mevcuttur.

Yüzeylerinde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta Meryem tasvir edilmiştir. Bol ve dökümlü giysisi geometrik bezemelerle süslenmiştir. Meryem'in başının üstüne ise Tanrı Anası monogramı bulunmaktadır. İki parçası mevcut olan

127 nolu rölikerin diğer iki röliker haçtan farklı olarak her iki yüzünde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolunda dairesel yuvalar bulunmaktadır. Yuvalarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri günümüze ulaşmamıştır. Yine haçın arka yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış haçvari bir bezeme bulunmaktadır. Haçın merkezi de güneş vari ve yüzeyi sarmal bezemelerle süslenmiştir (Res. 135-137; Çiz. 125-127). Rölikerlerin tip ve bezeme açısından benzer örnekleri; Atina Benaki Müzesi, Selanik Georges Tsoliades Koleksiyonunda, Antalya Müzesi ve Konya Müzesinde bulunmaktadır (Pitarikis, 2006: Kat. No 484, 485, 507, 521).

128-130 nolu röliker haçların mevcut bir parçaların üzerinde; kazıma tekniğinde yapılmış Panagia olarak adlandırılan Meryem ve çocuk İsa betimi yer almaktadır. 129 nolu rölikerin üst kolunda Yunanca 'PANAGIA' yazısı ile İsa'nın sol ve sağında 'IC XC' monogramı yer almaktadır. Kolların sol ve sağında ise cepheden tasvirli aziz figürleri yer almaktadır. Azizlerin yanında yer alan isimleri silik olması nedeniyle okunamamıştır (Res. 138-140; Çiz. 128-130). Benzer örnekleri Atina Bizans Müzesi'nde, Baltimore Walters Sanat Müzesi'nde Saint Petersburg Müzesi'nde, Atina Kanellopoulos Müzesi'nde bulunmaktadır (Pitarikis, 2006: Kat. No: 296-301). Yine Münih, Giessener Münzhandlung müzayede kataloğundaki 670 numaralı röliker benzer bir örnek olarak verilebilir (Gorny & Mosch 243, 14 Dezerember 2016).

131 nolu rölikerin mevcut bir parçasının yüzeyinde; Kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşunda başı haleli Aziz Stephanos tasvir edilmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan bol dökümlü giysisi eşkenar dörtgen, zikzak ve çizgisel bezemelerle süslemelidir. Üst kolda yatayına ve dikeyine bir satırlık Yunanca 'OAGHOC' '-.ΦANOC' yazıttan ismi okunmaktadır (Res. 141; Çiz. 131). Benzer örnekleri Adana Müzesi'nde (Buyruk, 2004: s. 130, Kat. No: 4) ve Almanya Gotha Kalesi Müzesi'nde tespit edilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 349-350, Kat. No: 516).

132 ve 133 nolu rölikerlerin üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Üst kollarında Yunanca ismi yer almaktadır. Aziz stilize olarak orans duruşta ve haleli tasvir edilmiştir. 132 nolu röliker de figürün elbisesi üzerinde kol uçları yuvarlak haç, sarmal ve çizi bezemeler görülmektedir.

136 nolu rölikerde ise aziz figürün ayakları iki yana dönük olarak gösterilmiş olup elbisesi üzerinde geometrik ve çizi bezemeler görülmektedir. Yatay kol kenarları da zikzak bezemelerle süslenmiştir (Res. 142, 143; Çiz. 132, 133). Benzer bir örneği Bulgaristan Sofya Ulusal Müzesi'nde bulunmaktadır (Pitarikis, 2006: s. 358, Kat. No 542, 543).

Kat. No'su 134 olan rölikerin mevcut parçasının yüzünde; Kazıma tekniği ile yapılmış stilize orans vaziyette haleli bir aziz figürü tasvir edilmiştir. Figürün baş tarafında yer alan yazının silik olması nedeniyle figürün kim olduğu tespit edilememiştir (Res. 144; Çiz. 134).

135-138 nolu rölikerlerin bir parçası mevcuttur. Üzerlerinde kazıma tekniğinde orans duruşunda başı haleli Aziz Georgios tasviri bulunmaktadır. Rölikerlerden 135 nolu röliker üzerinde bulunan Aziz Georgios figürünün yüz hatları basitçe, elleri uzun ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, zikzak, yatay ve dikey çizgiler) desenler görülür. Aziz'in sağ eli altında güneş vari bir motif yer alır. Başının üstünde ise iki satır Yunanca 'OAHOC ΓEPHOC' (Aziz Georgios) yazıtta ismi okunmaktadır (Res. 145; Çiz. 135). 136 nolu rölikte figürün yüz hatları basitçe ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayaklarına kadar uzanan elbisesinin alt kenarları eşkenar dörtgen şeklinde süslenmiştir. İsmi üst kolda '-. IOCEO' olarak yazılmıştır (Res. 146; Çiz. 136). 137 nolu rölikerin üst kolundaki bir bölümü silik iki satır Yunanca yazıttan bir aziz olduğu anlaşılan ve Aziz Georgios'a ait olabileceği düşünülen figüründe yüz hatları basitçe, elleri uzun ve ayakları iki yana açık çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, yatay ve dikey çizgiler) süslemeler görülür (Res. 147; Çiz. 137). 138 nolu röliker diğerlerinden farklı olarak üzerinde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolunda ortası delikli dairesel yuvalar bulunmaktadır. Yuvalarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksanıdır. Üst kolunda diğer örneklerde olduğu gibi adı iki sıra olarak 'OAFIOC ΓIOP' (Aziz Georgios) yazılmıştır (Res. 148; Çiz. 138).

Rölikerlerin benzer örnekleri; Denizli Arkeoloji Müzesi'nde (Özdemir-Öztaşkın, 2009: s. 496, Kat. No 21, Res. 6), Erimtan Müzesi'nde (Koçyiğit, 2018:

Kat. No 4), Sadberk Hanım Müzesi'nde (Bilgi, 2007: 261) ve İstanbul Arkeoloji Müzelerinde bulunmaktadır (Acara, 2007: s.185).

139-142 nolu röliker haçların birer parçası mevcuttur. Rölikerlerin merkezinde dairesel madalyon içerisinde kazıma tekniğinde yapılmış başı haleli figür büstü yer almaktadır. 139-141 nolu rölikerlerdeki figürler birbirinin aynısı olup; madalyon üstündeki Yunanca yazıttan figürün Aziz Georgios olduğu anlaşılmıştır. Rölikerlerin kol uçları zikzak bezemelerle süslenmiş ve kenarları da tek sıra çizgi ile çevrelenmiştir. 142 nolu rölikerdeki figür diğerlerinden farklı olup, madalyonun üstündeki yazıtında silik olması nedeniyle figürün kim olduğu bilinmemektedir. Röliker haçın kol uçları küçük dairesel ve çizgisel bezeme süslemelidir (Res. 149-152; Çiz. 139-142). Benzer örnekleri İstanbul Arkeoloji Müzelerinde tespit edilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 288, Kat. No 328, 329).

143 nolu rölikerin üzerinde kazıma tekniğinde Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Orans duruşta tasvir edilmiş azizin adı üst haç kolundaki tek sıra Yunanca yazıttan okunmaktadır. Yazıtın hemen üzerinde yatay olarak dalga ve kesik çizgisel süslemelere yer verilmiştir. Ayaklarına kadar uzanan bol ve dökümlü elbisesinde zikzak ve çizi bezemeler ile ortası nokta bezemeli dairesel süslemeler görülmektedir. Diğer parçanın yüzeyinde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolunda yuvalar bulunmaktadır. Yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlar günümüze ulaşmamıştır. Yuvalardan dikey koldakilerin arası ikişer adet noktalı dairesel bezemeye boşluklar ise çizgisel süslemelerle doldurulmuştur (Res. 153; Çiz. 143).

144 nolu rölikerin mevcut parçasının üzerinde 143 nolu rölikerde olduğu gibi bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolunda dairesel yuvalar bulunmaktadır. Yuvalarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri günümüze ulaşmamıştır. Merkezdeki yuva çevresi kazıma tekniğinde yapılmış çift sıra daire bezemesiyle kollardaki yuvalar ise çift sıra kemer vari bezemelerle süslenmiştir. Ayrıca dikey kolların kenarlarından merkezdeki daire süslemesine uzanan çift sıra çizgisel bezemeye yer verilmiştir (Res. 154; Çiz. 144). Üzeri dairesel yuvalı röliker haçların benzer örnekleri Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde,

İstanbul Arkeoloji Müzelerinde ve Saint Petersburg Müzesi'nde bulunmaktadır (Pitarikis, 2006: s. 288, Kat. No: 522, 526, 528 ve 529).

145 ve 146 nolu rölikerlerden iki parçası da mevcut olan 145 nolu rölikerin merkezi ve kolları artı şeklinde; kol uçları ise ikişer adet ortası çukurlaştırılmış küçük dairesel süslemelidir. Diğer parçası üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. 147 nolu rölikerin ise; merkezi beş adet artı şeklinde; kol uçları da 145 nolu örnekte olduğu gibi ikişer adet içi noktalı adet ortası çukurlaştırılmış küçük dairesel süslemelidir (Res. 155, 156; Çiz. 145, 146). Benzer örnekleri İstanbul Rahmi Koç Koleksiyonu, Selçuk Efes Müzesi ve Berlin Bizans Müzesi'nde (Buluntu yeri İzmir Smyrna) bulunmaktadır (Pitarikis, 2006: s. 374 ve 376, Kat. No: 596, 597 ve 601).

147-150 nolu rölikerlerden 150 nolu rölikerin her iki parçası mevcut iken diğer rölikerlerin ise bir parçası günümüze ulaşmıştır. 147 nolu rölikerin mevcut parçasının alt kolu da noksandır. Rölikerin yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt kolları ise üst kollardan daha uzundur. Rölikerin üzerinde herhangi bir bezeme süslememesi bulunmamaktadır (Res. 157-160; Çiz. 147-150). Benzer örnekleri buluntu yeri Ortahisar/Nevşehir olan Paris özel bir koleksiyonda (Pitarikis, 2006: s. 372, Kat. No: 587), Yumuktepe (Koroğlu, 2010a: Lev. 3: 6-8) ve Amorium kazılarında elde edilmiştir (Yaman, 2012: 336, Fig. 4).

4.1.3. Adak Haçları

Kapadokya Bölgesindeki müzelerde adak haçı olarak değerlendirebileceğimiz bir haç tespit edilmiştir.

Kat. No'su 151 olan haçın bir yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış stilize bir figür bulunmaktadır. Üst koldaki tek satır Yunanca 'TEOP -.' yazısından Aziz Georgios'a ait olduğu anlaşılan figür; cepheden orans duruşta ve haleli tasvir edilmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik motifler görülmektedir. Diğer yüzü düz ve sadedir. Üst kolunda perçinle birleştirilmiş plaka parçası bulunmaktadır. Muhtemelen üst koldan bir yere applike edilmiş olmalıdır (Res. 161; Çiz. 151). Adak haçı olarak değerlendirilen benzer bir örneği Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde bulunmaktadır (Acara, 2010: 30, res. 1).

4.1.4. Takdis Haçları

Kapadokya Bölgesindeki müzelerde takdis haçı olarak değerlendirebileceğimiz üç adet haç tespit edilmiştir. Haçlar yassı kesitli olup döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadırlar (Kat. No'su 152-154).

Takdis haçı olarak değerlendirilen Kat. No'su 152 olan haçın, kol ve kol uç yüzeyleri birer adet konsantrik daire bezemelerle ve kol yüzeyleri de noktasal bezemelerle süslenmiştir. Dikey alt kola aplike sapı da günümüze ulaşmamış olup izi görülebilmektedir. Arka yüzü düz ve bezemesiz bırakılmıştır (Res. 162; Çiz. 152). Benzer bir örneği Yümüktepe kazısından elde edilmiştir (Köroğlu, 2010b: res. 153).

Kat. No'su 153 ve 154 nolu haçların kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları içbükey ve köşelerden ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Alt kollarında sap çıkıntısı bulunmaktadır. Kol uç yüzeylerinde halkasal yuvalar bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlar günümüze ulaşmamıştır. Arka yüzleri düz ve bezemesiz bırakılmıştır (Res. 163, 164; Çiz. 153, 154). Haçların benzer bir örneği; Münih Giessener Münzhandlung müzayede kataloğunda 572 numarada verilmiştir (Gorny & Mosch 210, 12 Dezember 2012).

4.1.5. Tören Haçları

Kapadokya Bölgesindeki müzelerdeki haçlardan tören haçı olarak değerlendirebileceğimiz beş adet haç tespit edilmiştir. Haçlar yassı kesitli olup döküm tekniğinde yapılmıştır. Latin Haçı formundadırlar (Kat. No'su 155-159).

Haçlardan; Kat. No'su 155 nolu haçın alt kolunda sapı bulunmaktadır. Sapı perçin deliklidir. Yatay kolların altında deliklere asılı olan süslemeleri noksandır. Haçın kol yüzeylerinde yunanca ὕπερ εὐχῆς οὗ τὸ ὄνομα ὁ Θεὸς οἶδεν. “Adak için, ki onun adını Tanrı biliyor” (Çev. Mehmet Alkan) yazısı bulunmaktadır. Haçın diğer yüzeyinde merkezde monogram yer almaktadır (Res. 165; Çiz. 155). Benzer örnekleri; Baltimore Walters Sanat Müzesi'nde (Nagel, 2012: Taf. 2) ve Münih, Giessener Münzhandlung müzayede kataloğunda 573 numarada verilmiştir (Gorny & Mosch 210, 12 Dezember 2012).

Kat. No'su 156 nolu haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek iç bükey ve uçları ikişer damla ile sonlanmaktadır. Damla içleri dairesel deliklidir. Alt

kolunda sivri uçlu sapı bulunmaktadır. Haçın ön yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış figür, yazı ve çizgisel bezemelerden oluşan süslemeler bulunmaktadır. Figürlü süsleme olarak; Haçın merkezinde ve yatay kollarında dairesel madalyonlar içerisinde birer büst bulunmaktadır. Sağ ve sol koldaki büstlerin yönü merkeze doğru işlenmiştir. Dikey kolun alt ve üst yüzeyinde ayakta cepheden tasvirli başları haleli birer figür bulunmaktadır. Ayrıca alttaki figürün başının üstünde haç işareti işlenmiştir. Yazı olarak; Haçın her kolunda Christos (Mesih) ilk ve son harfleriyle kısaltma olarak yazılmıştır. Yatay koldaki büstlerin altında görülen yazının dikey üst koldaki figürün başının üstünde dikey alt koldaki figürün ise ayakların altında görülmektedir. Haçın dikey ve yatay kolları tek sıra çizgi ile çevrelenmiştir. Uç kenarları yatayına üç sıra iki sırasının içleri merdiven şeklinde kısa çizgilerle doldurulmuştur. Arka yüzü düz ve bezemesizdir (Res. 166; Çiz. 156). Acara'nın 'Türkiye Müzelerindeki Madeni Eserler' konulu Yüksek Lisans Tezi'nde yer verilen eserin benzer örneklerinin Burdur Müzesi'nde ve Cenova-Ortiz Koleksiyonu'nda (Dodd 1987: Res. 8) bulunduğu belirtilmiştir (Acara: 1990: Kat. No 81).

Kat. No.'su 157 olan haçın üst kol ve alt kol ucu ile sap kısmı kırık ve noksandır. Haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek mevcut yatay kol uçları iç bükey köşelerden ise ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Topuzlardan sağ üstteki kırık ve noksandır. Haçın alt kol yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış stilize bir figür bulunmaktadır. Figür cepheden, orans duruşta ve başı haleli tasvir edilmiştir. Yüz hatları basitçe ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, üçgen, zikzak ve dalga) motifler görülür. Yatay kol uçları birer sıra dikeyine çizgi ve dalga bezeme süslemesi ile yüzeylerinde birer adet çiçek motifine yer verilmiştir. Haçın merkezi kabara ile vurgulanmıştır. Kabaranın sağında, solunda ve altında yunanca ὁ ἅγιος, Θε[ε]όδορος, Ἡoάvης "Çevirisi Kutsal/Aziz (*hagios*) Theodoros Iohannes" (Çev. Mehmet Alkan) yazısı bulunmaktadır (Res. 167; Çiz. 157). Haçın benzer bir örneği; Münih, Giessener Münzhandlung müzayede kataloğunda verilen 576 numaralı haçtır (Gomy & Mosch 210, 12 Dezember 2012).

Kat. No.'su 158 olan haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek ikişer daire ile (Alt kolun ucu kırık ve noksandır.) sonlanmaktadır. Yatay üst kol uçları

yassı bir şeritle üst kol uçlarına bağlanmaktadır. Haçın kol kenarları noktasal bezemelerle kol uçları da küçük dairesel bezeme süslemelidir. Haçın merkezinde daire biçiminde aplike halka yuva izi mevcuttur. Arka yüzü ise düz ve bezemesiz bırakılmıştır (Res. 168; Çiz. 158). Haçın benzer bir örneği Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde (Acara, 1997: 295-296, res. 182; Acara, 2010: 38, res. 8) ve diğer bir benzer örneği Erimtan Müzesi'nde bulunmaktadır (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 1).

Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Orta Nef'te (H III/I-III) 2011 yılı kazı çalışmasında elde edilen Kat. No.'su 159 olan haçın (Pekak, 2002: 406-408), bir kolu mevcut olup 15x8.2cm ölçülerindedir. Kondisyonu çok kötü olup korozyonludur. Kol dışa doğru genişleyerek uç kısmı iç bükey şeklinde sonlanmaktadır. Yüzeyinde herhangi bir bezeme türü görülememektedir (Res. 169; Çiz. 159). Haçın benzer örnekleri; Çorum Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait köyde yapılan kazı çalışmalarında elde edilmiştir (Böhlendorf-Arslan, 2012: 354, Abb. 3. 2-3; 358, Abb. 6.3).

4.1.6. Diğer Haçlar

Diğer haç grubunu oluşturan Kat. No'su 160-174 arasındakilerin aplik, kemer tokası, kandil aksesuarı, polykandilion ve buhurdan zincir haçı olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

Kat. No'su 160-163 arasındaki yassı kesitli haçlar, polykandilion askı/zincir haçlarında kullanılmıştır.

Kat. No'su 160 ve 161 olan polykandilion askı-zincir haçları Tyana Antik Kenti kazı çalışmalarından elde edilmiştir. Dikey kolları yatay kollarından daha uzundur. Kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları ise hafif iç bükey olarak sonlanmaktadır. Alt ve üst dikey kollarının ucunda askı delikleri bulunmaktadır. Haçlardan 163 nolu polykandilion askı haçın 38cm uzunluğundaki zinciri de mevcut olup, haç koluna halka ile takılıdır (Res. 170, 171; Çiz. 160, 161). Her iki haçın da form ve teknik açısından benzer örnekleri Almanya özel bir koleksiyondan (<https://www.christies.com>, 2019) ve Londra'dan bir müzayede kataloğunda 704 nolu örnek verilebilir (https://issuu.com/drcypher/docs/auctions_day_1/10, 2019).

162 nolu polykandilion askı-zincir haçı, dikey ve yatay kol olarak iki parçadan oluşmaktadır. Parçalar birbirine merkezden bir pimle birleştirilmiştir. Haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları hafif dışbükey sonlanmaktadır. Dikey kolun her iki ucu dairesel askı deliklidir. Haçın her iki yüzü düz olup herhangi bir bezeme süslemesi görülememektedir (Res. 172; Çiz. 162). Benzer örnekleri: Münih C.S. Koleksiyonu'nda (Wamser, 2004: No 132) ve Kütahya Müzesi'nde bulunmaktadır (Acara, 2007: 246). Elaiussa Sebaste Kazısı çalışmalarından bir örneğide elde edilmiştir (Ferrazzoli, 2012: 306, Pl. 7. 76).

163 nolu polykandilion askı-zincir haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt dikey kolu ise üst koldan daha uzundur. Üst ve alt kolda askı halkası için birer adet delik açılmıştır. Üst kolda kırık askı halkasına ait parçalar bulunmaktadır. Haçın her iki yüzeyi de düz ve bezemesizdir (Res. 173; Çiz. 163).

Buhurdan askı/zincir haçlarında kullanılan Kat. No'su 164 ve 165 olan yassı kesitli haçlardan; Tyana Antik Kenti Vaftiz Kilisesi'ndeki 2005 yılı kazı çalışmasından elde edilen Kat No'su 164 olan haçın (Rosoda, 2006: 523), dikey alt kolu kırık ve noksandır. Mevcut kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları köşelerden ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Yatay kollarının alt ve üst ucundaki topuzların birer tanesi de kırık ve noksandır. Üst kolun üzerinde askı halkası bulunmaktadır (Res. 174; Çiz. 164). Benzer bir örneği; British Museum'daki 313a nolu küresel gövdeli, üç ayaklı, asma zincirli buhurdanda; asma zincirlerinde disklerin altında kullanılmıştır (Buckton 1994: 110, No: 113a).

Diğer buhurdana ait olabileceği düşünülen Kat No'su 165 olan haçın ise kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları köşelerden ikişer dairesel ve dikey kol uçları ortadan askı halkalı sonlanmaktadır. Alt kol ucundaki askı halkası kırık ve noksandır. Haçın her iki yüzü de düz ve bezemesiz bırakılmıştır (Res. 175; Çiz. 165). Oslo Üniversitesi koleksiyonundaki benzer bir örneği zincir ve askı çengeliyle birlikte görülmektedir (Fleischer et al 1996: No 66).

Zincir haçlarından boyut olarak daha küçük Kat. No'su 166 ve 167 olan haçlar Yunan Haçı formunda olup oval kesitlidir. Kat. No'su 166 olan örneğin dikey

kol uçları yassılaştırılarak askı delikleri açılmıştır. Kat. No'su 167 olan örneğin ise; yatay kolları dikey kollarından daha kısa olup yatay kol uçları kalınlaştırılarak ovalimsi sonlanmaktadır. Her iki dikey kolu uçta kademelendirilerek pimli ve çatal şeklinde askı halkaları oluşturulmuştur. Alt kolda çatalın bir kolu ve pimi kırık ve noksandır (Res. 176, 177; Çiz. 166, 167).

Kat No'su 168 ve 169 olan haçlar aplik haçı olarak kullanılmıştır. Haçlardan 168 nolu haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt dikey kolu ise üst koldan daha uzundur. Kol uçlarına birer adet delik açılmıştır. Sağ kol alt ucundan kırıklı ve noksandır. Haçın her iki yüzeyi de düz ve bezemesizdir (Res. 178; Çiz. 168). 169 olan haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları ikişer yarım daire biçiminde sonlanmaktadır. Haçın merkezi dikdörtgen biçimde açıklı olup merkez ve kol yüzeyleri noktalı daire bezemelerle süslemelidir (Res. 179; Çiz. 169).

Kemer tokası aksesuarına ait Kat No'su 170 olan haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Yassı kesitli kol uçlarından dikey alt kolda üç olmak üzere diğerleri ikişer daire ile sonlandırılmıştır. Toka kısmına menteşe ile bağlanan ucu kenarlardan deliklidir. Haçın merkezinde, dikey kollarında ve damlalar içerisinde küçük yuvalar bulunmaktadır. Arka yüzeyinde alt ve üst kolda kemere bağlanması için pimler (birisi kırık) bulunmaktadır. (Res. 180; Çiz. 170). Benzer bir örneği de Sicilya'dan kemer tokasının bir parçası olarak kullanılmıştır (Metaxas, 2012: 42, Abb. 1).

Kandil veya testi türü bir kabın kapağının tutamak süsüne ait olabileceği düşünülen Kat No'su 171 olan haçın kol kenarları kalınlaştırılıp yüzeyleri içbükeylenmiştir. Kol uçları, üst kolda ikişer adet yatay kolda ise birer adet daire ile sonlanmaktadır. Yatay kolda yassı daireler kolun alt ucunda verilmiş ve sol kolun üzerinde şematik olarak küçük bir figür yer almaktadır. Alt kolu bir yerlere yerleşmesi için işlem görmüştür (Res. 181; Çiz. 171).

Kandil aksesuarı olarak kullanıldığı düşünülen Kat No'su 172 olan haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyip uçları iç bükey sonlanmaktadır. Alt kolu kırık ve noksandır. Mevcut olan kolların yüzeyinde Yunanca ΥΠΕΡ [EYXHC]

HOOANOY yazısı bulunmaktadır. Ὑπερ [εὐχῆς] Ἡωάννου (Ἰωάννου doğru imla) Çevirisi; 'Ioannes'in adağı' (Çev.: Brigitte Pitarakis). Arkasında askı halkası bulunmaktadır (Res. 182; Çiz. 172). Privatsammlung C.S.'den kandil örneklerinde aksesuar olarak kullanıldığı görülmektedir (Wamser-Zahlhaas 1998: 72, 74, 79, 80, 81, 83, 89).

Kat. No'su 173 ve 174 olan örneklerden 173 nolu örneğin merkezinde Staurogram bulunmaktadır. İsa'yı temsil eden bir monogram olup Yunan harfleri olan Rho (P) ve T (Tau)'nun üst üste konulmasıyla oluşmuştur. Haçın düz kolları uçlarda genişleyerek daire formlu yassı plakaya bağlanmaktadır. Yüzey nokta ve kabarıklarla doldurularak süslenmiştir. Monogramın merkezinde ve çevresindeki daire formlu plakada düzensiz delikler vardır (Res. 183; Çiz. 173). Christomonogramlı disk ve Christomonogramlı plaka parçalarından oluşan bir örnek British Museum'da bulunmaktadır (<https://www.britishmuseum.org>, 2019).

Kat. No'su 174 olan örneğin üst yüzey kenarları iki sıra yaprak ve dairesel yuvalarla çevrelenmiştir. Yuvalarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlar günümüze ulaşmamıştır. Merkezde Christomonogram, İsa (Christos) adının ilk harfleri olan X ve P harfleri yer almaktadır. X ve P harflerinden oluşan haça Aziz Andrew haçı da denilmektedir. Harflerin çevresi buğday başağı vari bir bezemeyle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz olup kenar yüzeyinde yassı kesitli beş adet halka bulunmaktadır. Yuvarlar içerisinde düzensiz beş adet delik vardır (Res. 184; Çiz. 174). X ve P harflerinden oluşan haça Aziz Andrew haçına örnekler Ohio'daki Cleveland Sanat Müzesi'nde (<http://www.clevelandart.org/art/1965.551>, 2019) ve British Museum'da tespit edilmiştir (<https://www.britishmuseum.org>, 2019).

4.2. HAÇLARIN FORMLARI

Bizans döneminde yaygın olarak kullanılan Antonius Haçı, Andreas Haçı, Yunan/Ortodoks Haçı, Latin Haçı, Kulplu Haç, Çapa Haç, Petrus Haçı, Patrik Haçı, Papa Haçı, Vaftiz Haçı, Gamalı Haç, Malta Haçı, Yerusalem (Kudüs) Haçı, Staurogramm ve Potent haçı içerisinde Kapadokya Bölgesindeki Müzelerde bulunan örneklerin formları ise; Latin Haçı, Yunan Haçı, Staurogramm, Christomonogram ve Petrus Haçı olarak değerlendirilmiştir (Bkz. Tablo 1 ve 10: Haçların Formları ve Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Formlarına Göre Dağılımı).

Kat. No'su 1-102 olan pandantif haçlardan; Kat. No'su 1-52, 54, 55 olan pandantif haçlar Latin Haçı formunda değerlendirilmiştir. Bu formdaki haçların genel özellikleri kollar merkezden dışa doğru genişleyerek uçları; düz, iç bükey, dış bükey, köşelerden yassı daire, damla olarak sonlanabilmektedir. Yatay kolları dikey kollarından daha kısa; alt dikey kolları ise yatay kollardan daha uzun olarak yapılmıştır (Res. 10-62, 64, 65; Çiz. 1-52, 54, 55).

Grek Haçı formunda değerlendirilen Kat. No'su 53, 56-101 olan pandantif haçların genel özelliği yatay ve dikey kolları birbirine eşit veya çok yakın olarak yapılmış olmalarıdır (Res.63, 66-112; Çiz.53, 56-101).

Petrus Haçı olarak değerlendirilen Kat. No'su 102 olan haç ters Latin Haçı formundadır. Oval kesitli haçın üst kolu alt ve yatay kollarından daha uzun, kolları boğumlu ve uçları ovalleştirilmiştir (Res. 112; Çiz. 102).

Ayrıca pandantif olarak değerlendirilen haçlar yassı ve oval kesitli olarak iki grupta değerlendirilmiştir. Biçim, boyut ve süsleme özellikleri bakımından yassı kesitli pandantif haçlar 11 tipte; Oval kesitli pandantif haçlar ise 8 tipte değerlendirilmiştir (Bkz. Tablo 3-4).

Kat. No'su 103-150 arasındaki 48 adet röliker haçın 1 tanesi (Kat. No'su 115) Yunan Haçı formunda, 47 tanesi ise Latin Haçı formunda değerlendirilmiştir (Res. 113-161; Çiz. 103-150). Ayrıca Pitarakis'in tipolojisine göre; haç rölikerler form ve askı halkalarına göre çeşitli tiplerde değerlendirilmiştir (Bkz. Tablo 5-6).

Kat. No'su 151 olan bir adet Adak Haçı, Kat. No'su 152-154 olan üç adet Takdis Haçı ve Kat. No'su 155-159 olan beş adet Tören Haçı Latin Haçı formundadır (Res. 161-169; Çiz. 151-159).

Diğer haç grubundaki haçlardan: Kat. No'su 166 ve 167 nolu zincir haçları Grek Haçı olarak; Kat. No'su 160, 165, 168-172 nolu haçlar Latin Haçı olarak; 173 ve 174 nolu örneklerin içerisindeki monogramlar ise Staurogram ve Christomonogram olarak değerlendirilmiştir (Res. 170-184; Çiz. 160-174).

4.3. MALZEME VE TEKNİK

Kapadokya Müzelerindeki Bizans Dönemine ait madeni eserlerin bir grubunu oluşturan haçlar; bronz, gümüş, altın ve kuşun gibi malzemelerden yapılmıştır (Bkz. Tablo 8-9: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Malzeme ve Tekniklerine Göre Dağılımı).

Haçlardan Pendantif Haçlar; Taş veya tunç kalıplara döküm tekniğinde ve çeşitli boyutlarda yapılmıştır.

Resim 185: Haç Kolye Taş Döküm Kalıbı, 5. Yüzyıl
(Çoruhlu, 2012: 170, Res. 11)

Resim 186: Taş Döküm Kalıbı, O. Bizans
(Mercangöz, 2007: 257)

Kat. No'su 1-37, 39-53, 55-97, 99-102 pendantif haçlar bronz malzemededen yapılmıştır (Res. 10-47, 49-63, 65-107, 109-112; Çiz. 1-37, 39-53, 55-97, 99-102).

Bronz haçlardan, Kat No'su 4 olan haçın askı halkası üst kola kaynakla birleştirilmiştir (Res. 14; Çiz. 4). Kat. No'su 5-8 olan haçların merkez ve kol uçlarında birer adet dairesel yuva bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri günümüze ulaşmamıştır (Res. 15-18; Çiz. 5-8).

Kat. No'su 33, 48, 68 ve 101 olan haçların üst koluna askı deliği açılmıştır (Res. 43, 58, 78, 111; Çiz. 33, 48, 68, 101). Kat. No'su 39, 49 ve 72 olan haçların merkezi aplike halka yuvalıdır. Yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri nokсандır (Res. 49, 59, 82; Çiz. 39, 49, 72). Kat. No'su 38 olan haçın malzemesi altın olup içi boştur. Haçın dört kolunun birleştiği

merkezi yuvalıdır. Yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşı/taşları da günümüze ulaşmamıştır. Üst koluna kaynak ile birleştirilmiş askı halkası noksan olup izi görülebilmektir (Res. 48; Çiz. 38). Kat. No'su 52 ve 53 olan haçların malzemesi kurşundandır (Res. 62, 63; Çiz. 52, 53). Kat. No'su 54 ve 98 olan haçların ise malzemesi gümüşdür. Haçlardan, 54 nolu haçın merkezi yuvalı, yuva içerisine yerleştirilen renkli cam veya değerli taşı/taşlardan oluşan dolgu malzemeleri de günümüze ulaşmamıştır. Üst kola kaynak ile aplike silindirik askı halkası bulunmaktadır. 98 nolu haçın kolları ortadan kaynakla birleştirilmiştir. Üst kol ucuna kaynak ile birleştirilmiş askı halkası noksan olup izi görülebilmektir (Res. 64, 108; Çiz. 54, 98).

Rölikerlerin dağılımında kutsal haç yerlerin dikkat çekmesi nedeniyle ikonografik olarak çıkış yerleri Suriye ve Filistin olarak bilinmektedir. Altın, gümüş ve bronz gibi metallere yapılan rölikerlerden değerli metallere yapılmış ve iyi işçiliğe sahip olan rölikerlerin İmparatorluğun büyük şehirlerindeki atölyelerde yapılmış olduğu düşünülmektedir (Bilgi, 2004:159).

Resim 187, 188: Röliker Taş Kalıplar (Pitarakis, 2006: 46, Fig. 25-26)

Çalışmamızda yer alan Kat No'su 103-150 arasındaki röliker haçların tamamı bronz malzemeden yapılmıştır. Haç biçimli rölikerleri oluşturan içi boş kanatlar iki parça halinde taş kalıplarda ayrı ayrı döküldükten sonra menteşelerle birleştirilmiştir. Menteşeye bağlanan askı halkaları da ayrıca yapılmıştır. Rölikerlerin üzerlerindeki bezemeler kalıpla veya daha sonra kazıma tekniğinde yapılmıştır.

Röliker haçlardan Kat. No'su 103-115 arasındakilerin üzerlerindeki bezemeler kabartma; Kat. No'su 116-148 arasındakilerin üzerlerindeki bezemeler kazıma tekniğinde yapılmıştır. Kat. No.'su 127, 138, 143 ve 144 olan örneklerin üzerinde dairesel yuvalar bulunmaktadır. Dolgu malzemelerinde kullanılan renkli cam veya taşlar da günümüze ulaşmamıştır. Kat. No.'su 147-150'deki örnekler ise sadedir (Res. 113-160; Çiz. 103-150).

Adak, Takdis ve Tören Haçlarından oluşan Kat. No'su 151-159 arasındaki örnekler bronz malzemeden kalıba döküm tekniğinde yapılmıştır. Üzerlerindeki bezemeler kazıma tekniğinde yapılmıştır. Kat. No'su 153 ve 154 olan örneklerin merkez ve kollarında birer adet halkasal yuva bulunmaktadır. Dolgularında kullanılan renkli cam veya taşlar günümüze ulaşmamıştır. Kat. No'su 155 olan örneğin sap kısmında perçin delikleri; Kat. No'su 156 olan örneğin ikişer damla ile sonlanan kol uçlarında ise askı delikleri bulunmaktadır. Kat. No'su 158 olan örneğin merkezinde aplike halka yuva izi görülmektedir (Res. 161-169; Çiz. 151-159).

Diğer Haçlar olarak Kat. No'su 160-174 arasındaki örneklerden 160-172 nolu örnekler bronz malzemeden kalıba döküm tekniğinde yapılmıştır. Kat. No'su 160, 161, 164, 165 ve 167 olan örnekler askı halkalıdır. Kat. No'su 172 olan örnekte askı halkası arka yüzeyine kaynakla aplikedir. Kat. No'su 162-163 ve 166 olan haçların kol uçlarına askı ve aplik için delikler açılmıştır. 162 nolu örneğin iki parçadan oluşan haç kolları merkezden bir pimle birleştirilmiştir. Kat. No'su 169 ve 170 olan örneklerde bulunan bezemeler kazıma tekniğinde Kat. No'su 171 olan örnekte ise kabartma tekniğinde uygulanmıştır (Res. 170-181; Çiz. 160-171).

Kat. No'su 173-174 olan örnekler altın malzemeden kalıba döküm ve kesim tekniğinde yapılmıştır. 173 nolu örnekte halka formlu plakanın içerisinde yer alan P (Rho) ve T (Tau) yunan harflerinden oluşan Staurogram kesme tekniğinde oluşturulmuştur. 174 nolu örnekte damla ve dairesel formu yuvalara yer verilmiştir. Yuvalarda kullanılan renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri de günümüze ulaşmamıştır (Res. 183, 184; Çiz. 173, 174).

4.4. SÜSLEMELER

Pendantif Haçlar'ın yüzeylerinde görülen geometrik, figürlü ve simgesel süslemeler kabartma veya kazıma tekniklerinde yapılmıştır.

Pendantif haçlardan 5 örnekte (Kat. No'su 1, 2, 3, 4, 73) figürlü süslemelere yer verilmiştir. 1-3 nolu büyük boyutlu pendantif haçların merkezinde kabartma tekniğinde şematik olarak çarmıhta İsa; Yatay kol uçlarında Meryem ve Vaftizci Yahya; Dikey kol uçlarında ise incil yazarları figürlerine (Res. 11-13; Çiz. 1-3); 4 nolu haçın ön yüzünde kazıma tekniğinde cepheden giyimli çarmıhta İsa figürüne (Res. 14; Çiz. 4); 73 nolu haç örneğinin merkezinde ve kol uçlarında birer adet aziz kabartmalı büstlere (günümüzde silik) yer verilmiştir (Res. 83; Çiz. 73).

Geometrik süsleme olarak pendantif haçlardan 45 örnekte (Kat. No'su 5-33, 41-48, 69-72, 74, 93, 95) kazıma tekniğinde yapılmış dairesel bezeme süslemelerine yer verilmiştir.

Kazıma tekniğinde yapılan dairesel bezemeler Kat. No'su 5-7 arasındaki haçların her iki yüzeyinde, merkez ve kol uçlarında birer adet uygulanıp boşlukları da daha küçük içi noktalı dairesel bezeme süslemeleriyle doldurulmuştur (Res. 15-17; Çiz. 5-7). Kat. No'su 9-28, 69-71, 93 ve 95 olan küçük boyutlu pendantif haçların ön yüzlerinde, dairesel bezemeler merkez ve kollarda birer adet uygulanırken, Kat. No'su 29-33, 41-48, 72 ve 74 olan örneklerde ise küçük/büyük dairesel bezemeler haçların merkez ve kollarında birden fazla uygulanmıştır (Res. 19-38, 39-43, 51-58, 79-81, 82, 84, 105; Çiz. 9-28, 29-33, 41-48, 69-71, 72, 74, 93, 95).

Kabartma tekniğinde yapılmış geometrik süslemeler ile kabara, topuz ve çizgisel gibi süslemeler, pendantif haçların yüzeylerinde birlikte veya ayrı ayrı uygulanmıştır.

Kabara ve topuzlardan oluşan süslemeler pendantif haçlarda; Kol uçlarında, ikişer ve üçer topuzlu (Kat. No 59-64), yarım kabara dairesel ve köşelerden ikişer topuzlu (Kat. No 65-67), dışa taşkın kabara dairesel/yuvarlaklı ve yanlardan ikişer ve üçer küçük topuzlu (Kat. No 76-79) ve merkezi kabara, kolları silmeli (Kat. No 84 ve 85) olarak görülmektedir (Res. 69-89, 94,95; Çiz. 59-79, 84, 85).

Kabartma tekniğinde yapılmış geometrik ve çizgisel süslemelerin görüldüğü haçlardan Kat. No'su 50 olan haçın merkezi, kol yüzeyleri ve kol uçlarındaki yassı dairelerin kenarları çizgisel kabartma olarak çevrenirken (Res. 60; Çiz. 50), Kat. No'su 55 olan örneğin merkezi haçvari, kolları dairesel ve üçgen bezeme süslemelidir (Res. 65; Çiz. 55).

Kat. No'su 65-67 arasındaki pendantif haçların kol uçları yarım kabartma dairesel ve köşelerden ise ikişer küçük topuzla sonlandırılırken Kat. No'su 76-79 nolu pendantif haçların merkezi ve kol uçlarındaki yuvarlak içleri birer kabara ile vurgulanarak kol kenarları da çizgisel kabartmalarla çevrenmiştir (Res. 86-89; Çiz. 76-79). Kat. No'su 80 olan pendantif haç ise; merkezdeki bir daireye bitişik ve birbirine eşit dört dairesel haç kolundan oluşmaktadır. Dairesel haç kolların arasına da birer küçük topuz yerleştirilmiştir. Dairesel yüzeyleri birer kabara ile vurgulanarak konsantrik daire kabartmalarla süslenmiştir (Res. 90; Çiz. 80).

Pendantif haçlarda görülen simgesel süslemeler kabartma ve kazıma tekniklerinde yapılmıştır. Kabartma tekniğinde; kolları oval kesitli 4 adet haçın (Kat. No'su 81-83) merkezinde küçük kabartmalı haçlara yer verilmiş (Res. 91-93; Çiz. 81-83). Yassı kesitli haçlardan Kat. No'su 55, 56, 57, 60, 61, 62, 63 ve 65 olan örneklerin de merkez ve kolları haçvari olarak bezeme süslemelidir.

Kazıma tekniğinde yapılmış olan örneklerde (Kat. No 32-35, 87-92) Haçların merkezleri 'X' işaretiyle bezenmiştir. 'X' bezemesi iki örnekte çift sıra (Res. 42, 45; Çiz. 32, 35); bir örnek ise kolları nokta bezemeli olarak yapılmıştır (Res. 44; Çiz. 34). 87-92 nolu örneklerde haçların kare biçimli merkez yüzeylerinde görülen 'X' bezeme süslemesi daha derin ve geniş olarak yapılmıştır (Res. 97-102; Çiz. 87-92). 58 nolu örnekte ise haçın kabaralı merkezi '+' işaretiyle süslemelidir (Res. 68; Çiz. 58).

Ayrıca pendantif haçların yüzeylerinde kazıma tekniğinde uygulanan yivli-çizi bezemeler haçlarda (Kat. No 27-29, 31, 32, 34, 35, 36), bir veya iki sıra olarak yatay kollarda dikeyine; dikey kollarda yatayına ve bazı örneklerde ise uçlarda verevine uygulanmıştır (Res. 37-39, 41, 42, 44, 45, 46; Çiz. 27-29, 31, 32, 34, 35,

36). Kat. No'su 94 ve 95 olan örneklerde ise yivli-çizi bezemeler haçların kol uç kenarlarında tek sıra olarak yapılmıştır (Res. 104, 105; Çiz. 94, 95).

Çalışmamızdaki Kat. No'su 103-150 arasındaki röliker haçlardan 103-115 nolu örneklerin üzerlerindeki figürlü, geometrik ve simgesel süslemeler kabartma tekniğinde; 116-148 nolu örneklerin üzerlerindeki figürlü, geometrik ve simgesel bezemeler ise kazıma tekniğinde yapılmıştır. 127, 138, 143 ve 144 nolu örneklerin yüzeylerinde yuvalar bulunmaktadır. Yuvalarda kullanılan dolgu malzemeleri noksandır. 147-150'deki örnekler ise sadedir (Res. 113-160; Çiz. 103-150).

Rölikerlerin üzerlerinde kabartma ve kazıma tekniklerinde yapılan figürlü bezemelerde; yüzlerde, el ve ayaklarda, giysilerde stilize bir üslup söz konusudur. Bu üslup 10-11. yüzyıllara tarihlenen bronz ve bakır patenler ile tören ya da takdis haçlarında tasvir edilen figürlerin üslubu ile benzer özellikler göstermektedir (Pitarakis, 1998: 81-102; Pitarakis 2000: 45-58; Acara, 2007: 38).

Üzerlerinde kabartma tekniğinde yapılan bezemeli röliker haçlardan kol uçları düz 103-111 nolu röliker haçların ön yüzlerinde figürel süsleme olarak; çarmıhta İsa tasviri veya İsa tasviri ile kolun iki yanında sağda Meryem solda Vaftizci Yahya/İncilci Yahya küçük figürler olarak tasvir edilmiştir. Kolun iki yanında küçük figürlerinin Meryem ve Vaftizci Yahya olması durumunda kollarının altında İsa'nın monogramı; Küçük figürlerin Meryem ve İncilci Yahya olması durumunda ise kollarının altında, 'Ιδεν ον σον' (işte oğlun) ve 'η μητηρ σον' (işte annen) yazısı bulunmaktadır.

Diğer parçaları mevcut olan 103, 104, 105 ve 107 nolu röliker haçların yüzlerinde yine figürlü süsleme olarak; Ortada ayakta orans vaziyette Meryem ve çocuk İsa tasviri veya Meryem tasviri yer almaktadır. Meryem figürü bol ve dökümlü bir giysiyle gösterilmiştir. Dört kolun ucundaki madalyonlar içinde göğüs hizasına kadar cepheden gösterilmiş dört incil yazarı yer almaktadır. 109 nolu röliker haçın diğer yüzünde madalyonlar içinde merkezde Meryem? dört kolun ucunda cepheden gösterilmiş dört incil yazarı yer almaktadır (Res. 113-121; Çiz. 103-111). 112 nolu röliker haçta, ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde çarmıhta İsa diğer yüzde ise; ayakta cepheden Meryem tasvir edilmiştir. Diğer röliker haçlardan

farklı olarak rölikerin her iki yüzünde dört kolda birer büst tasvir edilmiştir. İsimleri yazılı olmadığından kimlikleri tespit edilememekle birlikte figürlerin dört incil yazarı veya aziz olması muhtemeldir (Res. 122; Çiz. 112).

Kol uçları dairesel/yuvarlak şeklinde ve iki yandan dışa küçük çıkıntılı röliklerden (Kat No'su 113-115); 113 ve 115 nolu örneklerin mevcut parçasında şematik olarak başı haleli İsa tasviri; uçlarında madalyonlar içerisinde kutsal kitapla tasvir edilen dört incil yazarı yer almaktadır (Res. 123, 125; Çiz. 113, 115). 114 nolu örneğinde mevcut parçada silik olarak merkezde Meryem ve çocuk İsa ve uçlarda yine silik olarak büstler bulunmaktadır (Res. 124; Çiz. 114).

Üzerlerinde kazıma tekniğinde yapılan bezemeli Kat. No'su 116-148 arasındaki röliker haçlardan Kat No'su 116-119 röliker haçların bir yüzünde figürlü süsleme olarak kazıma tekniğinde ayakta cepheden kolları iki yana açık şekilde stilize bir çarımhta İsa tasvir edilmiştir. 116 ve 117 nolu haçlarda İsa tasvirinin kollarının hemen altında tek satır silik olarak Yunanca 'JCXC-NHKA' ve 118 nolu haçta İsa'nın başının üzerinde 'HCXH-NHKA' yazılarından oluşan İsa'nın monogramı bulunmaktadır. Bu gruptaki röliker haçlardan iki parçası da mevcut olan 116 nolu haçın diğer yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış orans durumunda başı haleli ve haç motifli Meryem tasviri yer alır. Başının üzerinde Yunanca 'MH ΘV' yazısından oluşan 'Tanrı Anası' monogramı bulunmakta olup ayaklarına kadar uzanan giysisi çizi bezemelerle süslemelidir (Res. 126-129; Çiz. 116-119).

Röliker haçlardan Kat. No'su 120-123 olanların üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış figürlü süsleme olarak stilize Meryem ve çocuk İsa tasvirleri bulunmaktadır. Meryem'in başının üstünde ise 'Tanrı Anası' monogramı yer almaktadır. Diğerlerinden farklı olarak 121 nolu rölikerin yatay kolları uçlarında iki aziz figürü tasvir edilmiştir. Azizlerin adına ilişkin bir yazı olmaması nedeniyle kimlere ait olabileceği bilinmemektedir. Rölikerlerden iki parçası da mevcut olan 122 nolu röliker haçın diğer parçasının üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta başı haleli Aziz Ioannes (St. Jean) betimlenmiştir. Bol ve dökümlü giysisi sarmal, zikzak ve çizgisel bezemelerle süslenmiştir. Azizin başının üstünde tek satır Yunanca 'HOAHΓ' yazısı bulunmaktadır (Res. 130-133; Çiz. 120-123). 120-123 nolu röliker haçlarda görülen Meryem ve çocuk İsa tasvirleri, Kat No'su 124-126

arasındaki röliker haçlarda çocuk İsa figürüne yer verilmezken sadece Meryem tasvir edilmiştir. Diğer örneklerde olduğu gibi bol ve dökümlü giysisi geometrik bezemelerle süslenmiştir. Meryem'in başının üstüne ise Tanrı Anası monogramına yer verilmiştir (Res. 134-136; Çiz. 124-126).

Kat. No'su 128-130 olan röliker haçların mevcut olan parçaların üzerinde Panagia olarak adlandırılan Meryem ve çocuk İsa betimine yer verilmiştir. 129 nolu rölikerin üst kolunda Yunanca 'PANAGIA' yazısı ile İsa figürünün sol ve sağında 'IC XC' monogramıda okunabilmektedir. 120-123 nolu rölikerlerde kolların sol ve sağında küçük figürler olarak işlenen aziz figürlerine bu örneklerin kollarında da yer verilmiştir (Res. 138-140; Çiz. 128-130).

Kat. No'su 127, 138, 143 ve 144 olan örneklerin yüzeylerinde dairesel yuvalar açılmış yuvalara yerleştirilen dolgu malzemeleri ise günümüze ulaşmamıştır. 127 nolu rölikerin her iki yüzünde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolunda dairesel yuvalar bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri noksanıdır. Yine arka yüzde kazıma tekniğinde yapılmış haçvari bir bezeme bulunmaktadır. Haçın merkezi de güneş vari ve yüzeyi sarmal bezemelerle süslenmiştir (Res. 137; Çiz.127). Bir parçası mevcut olan 138 nolu rölikerinde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolun üzerinde açılmış yuvalar bulunmaktadır. Bu röliker yüzeyinde figürlü süslemeye yer verilmiştir. Aziz Georgios'a ait figürün orans duruşta giysili ve başı haleli tasvir edilmiştir. Giysisi dikeyine zikzaklarla süslenmiştir. Başının üzerinde ismi de iki sıra Yunanca 'OAFIOC TIOF' yazıttan okunabilmektedir (Res. 148; Çiz. 138). İki parçasıda mevcut olan 143 nolu rölikerin ön yüzeyinde Aziz Ioannes (St. Jean) figürüne yer verilmiştir. Ayaklarına kadar uzanan bol ve dökümlü elbisesinde zikzak ve çizi bezemeler ile ortası nokta bezemeli dairesel süslemeler görülmektedir. Aziz orans duruşta tasvir edilmiş azizin adı üst haç kolundaki tek sıra Yunanca yazıttan okunmaktadır. 138 nolu rölikerde olduğu gibi diğer parçanın yüzeyinde bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolda yuvalar bulunmaktadır. Yuvalardan dikey koldakilerin arası ikişer adet noktalı dairesel bezemeyle boşluklar ise çizgisel süslemelerle doldurulmuştur (Res. 153; Çiz. 143). Bir parçası mevcut olan 144 nolu rölikerin üzerinde diğerlerinde olduğu gibi bir tanesi merkezde olmak üzere dört

kolda yuvalar bulunmaktadır. Merkezdeki yuva çevresi kazıma tekniğinde yapılmış çift sıra daire bezemesiyle kollardaki yuvalar ise çift sıra kemer vari bezemelerle süslenmiştir. Ayrıca dikey kolların kenarlarından merkezdeki daire süslemesine uzanan çift sıra çizgisel bezemeye yer verilmiştir (Res 154; Çiz. 144).

Figürlü süslemelerde Azizler röliker haçların kol uçlarında küçük figürler olarak ve kol yüzeylerinde büyük figürler olarak tasvir edilmiştir. İsimlerini tespit edebildiğimiz azizler, Stephanos, Georgios ve Ioannes'a (Jean) aittir.

Kat. No'su 131 olan rölikerin mevcut parçasının yüzeyinde Aziz Stephanos figürü, kazıma tekniğinde yapılmış orans duruşta ve başı haleli olarak tasvir edilmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan bol dökümlü giysisi eşkenar dörtgen, zikzak ve çizgisel bezemelerle süslenelidir. Üst kolda yatayına ve dikeyine bir satırlık Yunanca 'ΟΑΓΗΟC' '-.ΦΑΝΟC' yazıttan ismi okunmaktadır (Res. 141; Çiz. 131).

Aziz Ioannes (St. Jean) figürü Kat. No'su 132, 133 ve 143 olan rölikerlerde betimlenmiştir. 132 nolu örnekte Aziz Ioannes'in ismi üst kolda Yunanca olarak yer almaktadır. Aziz stilize olarak orans duruşta ve haleli tasvir edilmiştir. Elbisesi üzerinde kol uçları yuvarlak haç, sarmal ve çizi bezemeler görülür. 133 nolu rölikerde aziz figürün ayakları iki yana dönük olarak gösterilmiş olup elbisesi üzerinde geometrik ve çizi bezemeler görülmektedir. Yatay kol kenarları da zikzak bezemelerle süslenmiştir. 143 nolu rölikte ise; orans duruşta tasvir edilmiş azizin adı üst haç kolundaki tek sıra Yunanca yazıttan okunmaktadır. Yazıtın hemen üzerinde yatay olarak dalga ve kesik çizgisel süslemelere yer verilmiştir. Ayaklarına kadar uzanan bol ve dökümlü elbisesinde zikzak ve çizi bezemeler ile ortası nokta bezemeli dairesel süslemeler görülmektedir (Res. 142, 143, 153; Çiz. 132, 133, 143).

Kat. No'su 134 olan rölikerin mevcut parçasının yüzünde; Kazıma tekniği ile yapılmış stilize orans vaziyette haleli bir aziz figürü tasvir edilmiştir. Figürün baş tarafında yer alan yazının da silik olması nedeniyle kime ait olduğu tespit edilememiştir (Res. 144; Çiz. 134).

Aziz Georgios figürüne, Kat. No'su 135-141 arasındaki rölikerlerde yer verilmiştir.

Bir parçası mevcut olan 135-138 nolu rölikerlerden 135 nolu rölikerde aziz figürünün yüz hatları basitçe, elleri uzun ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, zikzak, yatay ve dikey çizgiler) desenler görülür. Azizin sağ eli altında güneş vari bir motif yer alır. Başının üstünde ise iki satır Yunanca ‘ΟΑΗΟC ΓΕΡΗΟC’ (Aziz Georgios) yazısı bulunmaktadır. 136 nolu rölikte figürün yüz hatları basitçe ve çizgisel olarak işlenmiştir. Ayaklarına kadar uzanan elbisesinin alt kenarları eşkenar dörtgen şeklinde süslenmiştir. İsmi üst kolda Yunanca ‘-. ΙΟCΕΟ’ olarak yazılmıştır. 137 nolu rölikerin üst kolundaki bir bölümü silik iki satır Yunanca yazıttan bir aziz olduğu anlaşılan ve Aziz Georgios’a ait olabileceği düşünülen figüründe yüz hatları basitçe, elleri uzun ve ayakları iki yana açık çizgisel olarak işlenmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar, yatay ve dikey çizgiler) süslemeler görülür. Bir parçası mevcut olan 138 nolu rölikerinde Aziz Georgios’a ait figürün orans duruşta giysili ve başı haleli tasvir edilmiştir. Giysisi dikeyine zikzaklarla süslenmiştir. Başının üzerinde ismi de iki sıra Yunanca ‘ΟΑΓΙΟC ΓΙΟΡ’ yazıttan okunabilmektedir. Bu röliker yüzeyinde ayrıca bir tanesi merkezde olmak üzere dört kolun üzerinde daire biçiminde açılmış yuvalar bulunmaktadır (Res. 145-148; Çiz. 135-138).

Bulunduğu müze, geliş tarihi ve şekli aynı olan 139-141 nolu röliker haçların merkezlerinde kazıma tekniğinde dairesel madalyonlar içerisinde başı haleli aziz Georgios figürleri büst olarak tasvir edilmiştir. Rölikerlerdeki figürler birbirinin aynısı olup; madalyon üstündeki Yunanca yazıttan figürlerin Aziz Georgios olduğu anlaşılmıştır. Rölikerlerin kol uçları zikzak bezemelerle süslenmiş ve kenarları da tek sıra çizgi ile çevrelenmiştir (Res. 149-151; Çiz. 139-141).

Yine aynı müzeden madalyon içerisinde büst olarak tasvir edilen Kat. No’su 142 olan röliker ise diğerlerinden farklı olup, madalyonun üstündeki yazıtında silik olması nedeniyle figürün kime ait olduğu tespit edilememiştir. Röliker haçın kol uçları küçük dairesel ve çizgisel bezeme süslemelidir (Res. 152; Çiz. 142).

Kat. No’su 145 ve 146 olan rölikerlerden iki parçası da mevcut olan 146 nolu rölikerin merkezi ve kolları artı şeklinde; kol uçları ise ikişer adet ortası çukurlaştırılmış küçük dairesel süslemelidir. Diğer parçası üzerinde herhangi bir

bezeme bulunmamaktadır. 148 nolu rölikerin ise; merkezi beş adet artı şeklinde; kol uçları da 146 nolu örnekte olduğu gibi ikişer adet içi noktalı adet ortası çukurlaştırılmış küçük dairesel süslemelidir (Res. 155, 156; Çiz. 145, 146).

Kat. No'su 147-150 olan rölikerlerin üzerinde herhangi bir bezeme süslememesi bulunmamaktadır (Res. 157-160; Çiz. 147-150).

Adak Haçı olarak değerlendirilen Kat. No'su 151 olan haçın üst kolunda Yunanca ΓΕΟΡΓΙΟΥ (Aziz Georgios) yazısı bulunmaktadır. Üzerinde kazıma tekniğinde yapılmış stilize Aziz Georgios'a tasviri cepheden orans duruşta ve haleli tasvir edilmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik motifler görülmektedir (Res. 161; Çiz. 151).

Takdis Haçı olarak değerlendirilen üç adet haçtan Kat. No'su 152 olan haça geometrik bezeme olarak, kol ve kol uç yüzeyleri birer adet konsantrik daire bezemelerle ve kol yüzeyleri de noktasal bezemelerle süslenmiştir (Res. 162; Çiz. 152). Kat. No'su 153 ve 154 nolu haçların ise kol uç yüzeylerinde halkasal yuvalar bulunmaktadır (Res. 163, 164; Çiz. 153, 154).

Tören Haçı olarak değerlendirilen beş adet haçtan Kat. No'su 155 olan haçın kollarında Yunanca ὑπὲρ εὐχῆς οὗ τὸ ὄνομα ὁ Θεὸς οἶδεν. “Adak için, ki onun adını Tanrı biliyor” (Çev. Mehmet Alkan) yazısı bulunmaktadır. Haçın diğer yüzeyinde merkezde monogram yer almaktadır (Res. 165; Çiz. 155). Kat. No'su 156 olan haçın ön yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış figür, yazı ve çizgisel bezeme süslemeleri bulunmaktadır (Res. 166; Çiz. 156). Kat. No'su 157 olan haçın alt kol yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış stilize figür cepheden, orans duruşta ve başı haleli tasvir edilmiştir. Ayak bileklerine kadar uzanan elbisesi üzerinde geometrik (eşkenar dörtgen, üçgen, zikzak ve dalga) motifler görülür. Yatay kol uçları birer sıra dikeyine çizi ve dalga bezeme süslemesi ile yüzeylerinde birer adet çiçek motifine yer verilmiştir. Haçın merkezi kabara ile vurgulanmıştır. Kabaranın sağında, solunda ve altında birer satır yunanca yazıt bulunmaktadır (Res. 167; Çiz. 157). Kat. No'su 158 olan haçın kol kenarları noktasal bezemelerle kol uçları da küçük dairesel bezeme süslemelidir. Haçın merkezinde daire biçiminde applike halka yuva izi mevcuttur (Res. 168; Çiz. 158). Kat. No'su 159 olan haçın kondisyonu çok kötü ve korozyonlu

olması nedeniyle yüzeyinde herhangi bir bezeme türü görülememektedir (Res. 169; Çiz. 159).

Diğer haç grubunu oluşturan Kat. No'su 160-174 arasındakilerden aplik ve kemer tokası aksesuarı olarak kullanıldığı düşünülen Kat No'su 169-170 nolu haçlardan; Kat No'su 169 olan haçın merkezi dikdörtgen biçimde açıklı olup merkez ve kol yüzeyleri noktalı daire bezemelerle süslenmiştir (Res. 179; Çiz. 169). Kat No'su 170 olan haçın üzerinde küçük yuvalar (Res. 180; Çiz. 170); Kat No'su 171 olan haçın sol kolun üzerinde şematik olarak küçük bir figür yer almaktadır (Res. 181; Çiz. 171).

Kat No'su 172 olan haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyip uçları iç bükey sonlanmaktadır. Alt kolu kırık ve noksandır. Mevcut olan kolların yüzeyinde 'Υπερ [εὐχῆς] Ἡωάννου (Ἰωάννου doğru imla) Çevirisi; 'Ioannes'in adağı' (Çev. Brigitte Pitarakis) Yunanca yazısı bulunmaktadır (Res. 179; Çiz. 169).

Kat No'su 173 ve 174 olan örnekler altın malzemeden ve döküm tekniğinde yapılmıştır. Yassı kesitli ve dairesel forma sahiptir. 173 nölunun merkezinde *Staurogramm* bulunmaktadır. İsa'yı temsil eden bir monogram olup Yunan harfleri olan Rho (P) ve T (Tau)'nun üst üste konulmasıyla oluşmuştur. Haçın düz kolları uçlarda genişleyerek daire formu yassı plakaya bağlanmaktadır. Yüzey nokta ve kabarıklarla doldurularak süslenmiştir. Monogramın merkezinde ve çevresindeki daire formu plakada düzensiz delikler vardır (Res. 183; Çiz. 173). 174 nölunun üst yüzey kenarları iki sıra yaprak ve dairesel formu yuvalarla çevrelenmiştir. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri günümüze ulaşmamıştır. Merkezde Christomonogram, İsa (Christos) adının ilk harfleri olan X ve P harfleri yer almaktadır. X ve P harflerinden oluşan haça Aziz Andrew haçı da denilmektedir. Harflerin çevresi buğday başağı vari bir bezemeyle süslenmiştir. Arka yüzü düz ve bezemesiz olup kenar yüzeyinde yassı kesitli beş adet halka bulunmaktadır. Yuvarlar içerisinde düzensiz beş adet delik vardır (Res. 184; Çiz. 174).

Kapadokya Bölgesi müzelerinde bulunan haçlardan, pendantif haçlarda yoğun olarak geometrik ve simgesel; röliker, adak, takdis ve tören haçlarda yoğun

olarak figürlü ve geometrik süslemelerin kullanıldığı anlaşılmıştır. Ayrıca süsleme ögesi olarak pandantif, röliker, takdis, tören ve diğer haç grubunda yüzeylerine yuvalar açılmış haçlar bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri ise noksandır (Bkz. Tablo 11: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Süslemelerine Göre Dağılımı).

4.5. TARİHLENDİRME

Kapadokya Bölgesi müzelerine ait 174 madeni haçın (Pendantif Haçlar, Röliker Haçlar, Adak Haçları, Takdis Haçları, Tören Haçları ve diğer haçlar), kazı buluntusu 15 haç dışında 159 örneğin devir, satın alma, müsadere ve hibe yoluyla müzelere kazandırılmış olması nedeniyle biçim, boyut ve süsleme özellikleri bakımından Türkiye ve diğer ülkelerdeki çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve çeşitli kazılardan elde edilen benzer örnekleriyle karşılaştırılarak tarihlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

Yassı kesitli kol uçları düz, iç ve dış bükeyli pendantif haçlardan (Kat. No: 1-38), Kat. No'su 1-3'teki figürlü bezemeli haçların, Walles Koleksiyonu'ndaki benzer bir örneği 6-8. yüzyıllar arasına (Ambrose, 2008: kat. no. 16); Cambridge, Fitzwilliam Müzesi'ndeki 144 nolu diğer benzer örnek ise 9-10. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Buckton 1994: 135, No: 144). Figürlü bezemeli haçların benzer örneklerindeki tarihlendirme dikkate alınarak bu örnekleride 6-9. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Çarmıhta İsa tasvirli 4 nolu haçın British Museum'daki benzer bir örneği 9. yüzyıla (<https://www.britishmuseum.org>, 2019); Diğer benzer bir örnek ise 8-11. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (<http://www.ancientresource.com>, 2019). Kabartma tekniğinde yapılan benzer iki örnekte dikkate alındığında 9-11. yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

Haçlardan ön yüzlerinde merkez ve kol uçlarında birer adet halka biçiminde yuvalar ve arka yüzlerinde merkez ve kol uçların da birer adet uygulanan içi noktalı dairesel bezemeli haçların (Kat. No'su 5-7) benzer örnekleri Virginia Güzel Sanatlar Müzesi'nde (Gonosova, ve Kondoleon, 1994: 114, No 40) ve Sadberk Hanım Müzesi'nde tespit edilmiş ve 6-7. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Bilgi, 2004: 158). Benzer örnekleri, form, teknik ve bezeme süslemesi özellikleri dikkate alındığında 5-7 nolu haçların 6-7. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat. No'su 8-32 arasındaki pendantif haçların yüzeylerindeki kazıma tekniğinde yapılmış dairesel bezeme süslemelerin görüldüğü haçlar, genellikle Erken Bizans Dönemi içerisinde değerlendirilmişlerdir (Arthur, 2006: s. 92-93, Res. 35;

Özdemir-Öztaşkın, 2009: 491). Benzerleri örnekleri; Elaiussa Sebaste Kazısından elde edilmiş ve 6-7. yüzyıllara (Ferrazzoli, 2012: 304, Pl. 5. 46-47), Demre Aziz Nikolas kazısından elde edilen örnek 7. yüzyıla (Bulgurlu, 2006: 168, res. 9), Münih C.S. Koleksiyonu'ndaki örnekler 5-7. yüzyıllara (Wamser, 2004: No 426, 428), Walles koleksiyonundaki örnekler 6-10. yüzyıllar arasına (Ambrose, 2008: 26 c, d, e, f, g, h) ve British Museum'daki bir örnek ise 6-7. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (<https://www.britishmuseum.org>, 2019). Erken Bizans Döneminde görülmeye başlayan dairesel bezemeli haçların Orta Bizans Dönemine ait yerleşim alanlarında yapılan kazı çalışmalarında da elde edilmiştir. Benzer bir örnek Çorum Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait yerleşim alanında elde edilmiştir (Böhlendorf-Arslan, 2012: 364-65, Abb. 13. 21). Müzelerden Orta Bizans Dönemine tarihlendirilen diğer benzer örneklerde: Denizli Arkeoloji Müzesi'nde (Özdemir-Öztaşkın, 2009: 491 Res. 1A, C, D), Erimtan Müzesi'nde (Koçyiğit, 2008: Kat. No 10), Kütahya Müzesi'nde (Acara, 2007: 248) ve Harvard Sanat Müzeleri'nde bulunmaktadır (<https://www.harvardartmuseums.org>, 2019).

Pendantif haçlardan yüzeylerinde kazıma tekniğinde yapılmış dairesel bezeme süslemelerin görüldüğü haçların, Erken ve Orta Bizans Dönemine ait yerleşim alanlarında müze ve koleksiyonlarda bulunması nedeniyle üretim ve kullanımlarının her iki dönemde devam ettiği anlaşılmıştır. Kazı örnekleri ile form, teknik ve süsleme özellikleri dikkate alındığında Kat. No'su 8-32 arasındaki haçları 6-10. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Merkezi kazıma tekniğinde yapılmış X işareti, kol uçları yatay çizi ve üçer adet nokta bezemeli 34 nolu haçın benzer bir örneği, Denizli Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır ve Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiştir (Özdemir-Öztaşkın, 2009: 497, Res. 2F). X ve çizi bezemeli diğer iki haçında (Kat No'su 35 ve 36) biçimsel olarak benzer bir örneği Walles koleksiyonunda 8-10. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Ambrose, 2008: kat. no. 27). Zinciriyle birlikte değerlendirilen tek örnek olan Kat No'su 37 olan haçın merkezinde kazıma tekniğinde yuvarlak bezeme; kol yüzeylerinde damla formlu ve kenarlarda çizgisel bezeme süslemeleri bulunmaktadır. Askı halkalı haça bağlı dairesel kesitli, uçları bükülerek sekiz formunda biçimlendirilmiş zinciri bulunmaktadır. Yine malzemesiyle tek örnek olan 38 nolu haçın malzeme-teknik, form ve ölçüleri bakımından benzer bir örneği

München, Sammlung C.S.'de bulunmaktadır ve 5-7. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Wamser, 2004, s. 311, Kat. No. 524).

Benzer örnekleri, form, malzeme-teknik ve süsleme özellikleri de dikkate alındığında merkezinde kazıma tekniğinde yapılmış X işareti, kol uçları yatay çizim nokta ve küçük dairesel bezemeli Kat. No'su 33 ve 34 olan haçları 9-12. yüzyıllar arasına; Kat. No'su 35-36-37 arasındaki haçları 8-10. yüzyıllar arasına; Kat. No'su 38 olan haç ise 5-7. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Kat. No'su 39-50 arasındaki kol uçları köşelerden ikişer yassı dairesel sonlanan pandantif haçlar boyut, yüzeylerinde kullanılan bezeme tekniği ve süslemeler açısından birbirinden farklılıklar gösteren haçlardan;

Daha küçük boyutlu merkezi dairesel yivli 39 nolu haç ile merkezi ve kol yüzeyleri nokta bezemeli 40 nolu haçın kol uçlarındaki yassı daireleri, 41-43 nolu haçların kol uçlarındaki yassı dairelerden daha küçüktür. Yüzeyleri de nokta ve dairesel bezemeli bu tipteki haçların benzer örnekleri Amorium kazısında elde edilmiş ve 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Yaman, 2012: 339, Fig. 7). Diğer benzer bir örnek ise Yunanistan Corinth'te tespit edilmiş ve 10-12. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Davidson, 1952: Kat. No 2081, 2082). Form, boyut, yüzeylerinde kullanılan bezeme tekniği ve süslemeler açısından benzer örnekleriyle değerlendirildiğinde bu örnekleri de 9-12. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Büyük boyutlu merkez ile kol yüzeyleri kazıma tekniğinde nokta ve dairesel bezemeli haçların (Kat. No'su 44-49), form ve bezeme olarak benzer bir örneği Komana Antik Kentinde ele geçmiş ve 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Acara, 2019: Kat. No: 13). Diğer benzer bir örneği Toronto Üniversitesi Malcove Koleksiyonu'nda tespit edilmiş ve 6-8. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Marchionibus, 2007: 92, Fig. 5). Ayrıca bu gruptaki haçlardan 44 nolu haç, Acara'nın 'Türkiye Müzelerindeki Madeni Eserler' konulu Yüksek Lisans Tezi'nde yer verilmiş ve 5-6. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Acara, 1990: 128, Kat. No: 82). Benzer örneklerinin hem Erken Bizans hemde Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiş olması nedeniyle büyük boyutlu nokta ve dairesel bezemeli haçlarda, 6-12. yüzyıllar arasına tarihlenebilir. Kat. No.'su 50 olan küçük boyutlu haçın benzer

bir örneğinin Çorum Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait yerleşim alanında (Böhlendorf-Arslan, 2012: 364-65, Abb. 13. 20) ve diğer benzer bir örneğinin 9-12. yüzyıllar içerisinde değerlendirilen Komana Antik Kenti kazı çalışmalarından elde edilmiş olması nedeniyle bu örneği de 9-12. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları köşelerden ikişer damlayla sonlanan Kat. No'su 51-58 arasındaki pandantif haçlardan, Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı'ndan elde edilmiş 55 nolu haçın benzer bir örneği İzmir Müzesi'nde bulunmakta olup 9-12. yüzyıl arasına tarihlendirilmiştir (Oral, 2007: 234). Ayrıca; kazı çalışmalarında aynı plankarede (HIII/I-III) elde edilen ve 11. yüzyıla tarihlendirilen Meryem tasvirli 123 nolu röliker ile 159 nolu tören haçı da dikkate alındığında pandantif haçın 10-12. yüzyıllar arasına; Diğer haçları ise 9-12. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları köşelerde ikişer ve üçer topuzlu (Kat. No'su 59-64) haçlara benzer bir örnek Sagalassos Antik kentinde ele geçmiş ve Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiştir (Cleymans S. and Talloen P. 2017: Figure 5k). Benzer bir örneğinin kazı malzemesi olarak ele geçmesi nedeniyle Kol uçları köşelerde ikişer ve üçer topuzlu haçların 9-12. yüzyıllara tarihlendirilmesinin uygun olacağı; Kol uçları yarım kabara dairesel ve köşelerden ikişer topuzlu pandantif haçlarla (Kat. No 65-67) Kol uçları dışa taşkın üçgenimsi pandantif haçın (Kat. No 68) malzeme-teknik, form ve ölçüleri bakımından 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Kat. No'su 69 ve 73 nolu pandantif haçların kolları düz ve merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları hafif üçgenimsi (69), yarım daire (70-73) ve iki yandan dışa küçük dairesel çıkıntılarla sonlanan haçlardan 69 ve 72 nolu haçların merkezi ve kol yüzeyleri nokta ve dairesel bezemelerle süslenmiştir. 72 nolu haçın ayrıca merkezi halka yuvalıdır.

Merkezi ve kol yüzeyleri nokta ve dairesel bezemelerle süslenen haçların benzer örnekleri İasos Antik Kenti kazı çalışmalarından ele geçmiş ve 7-10. yüzyıllar arasına (Berti, 2012: 194, t.284). İstanbul Saraçhane kazısından (GILL, 1986: Kat. No 625) ve Yunanistan Corinth kazı çalışmalarından ele geçen örnekler 10-11. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Davidson, 1952: Kat. No 2081, 2082). ABD Barakat

Koleksiyonu'nda ki örnek 6-11. yüzyıllar arasına (<http://www.barakatgallery.com>, 2019) ve Portland'daki örnek ise 6-8. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (<http://www.ancientresource.com/images/jewelry/byzantine-medieval-crosses/cross-jm2245.jpg>, 2019).

Kazı çalışmalarından elde edilen benzer örnekler de dikkate alındığında form ve bezeme özellikleriyle haçları 8-11. yüzyıllar içerisinde değerlendirilebiliriz.

Bu grupta merkezinde ve kol uçlarında birer adet aziz kabartmalı büstler bulunan haçın ise (Kat. No 73) benzer örnekleri Zeytinli Höyük kazı çalışmalarında mezardan elde edilmiş ve Orta Bizans Dönemine (Dell'era, 2012: 404, Fig. 12 b) ve Sultanahmet Eski Cezaevi Kazısı'ndan elde edilen örnek ise 11-12. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Denker vd. 2011: Kat. No 84). Diğer benzer bir örnekler ise Komotini Arkeoloji Müzesi'nde tespit edilmiş ve 11-12. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Evans-Wixom, 1997: No 124 A; Papanikola-Bakirtzi, 2002: 689). Benzer örneklerdeki tarihlendirmeler doğrultusunda 11-12. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi 2002 kazı çalışmasından elde edilen Kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek yarım dairesel kol uçları ortadan ve iki yandan dışa dairesel çıkıntılı haçın (Kat. No 74) benzer bir örneği British Museum'da bulunmakta olup 6-7. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiş (<https://www.britishmuseum.org>, 2019). Andaval kazı çalışmalarında elde edilen diğer haçlarda dikkate alındığında bu haçıda 10-12. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları yarım yuvarlak ve iki yandan dışa küçük dairesel çıkıntılarla sonlanan iki yüzeyi nokta bezemelerle oluşturulmuş harfler bulunan haçın (Kat. No 75) benzer bir örneği 9-11. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (<http://www.ancientresource.com>, 2019). Form, teknik ve süslemesi açısından benzer örneğide dikkate alındığında bu haçıda 9-12. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Kol uçları dışa taşkın kabara dairesel/yuvarlaklı ve yanlardan ikişer ve üçer küçük topuzlu pandantif haçların (Kat. No 76-79), Harvard Sanat Müzeleri'ndeki benzer bir örneği 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiş

(<https://www.harvardartmuseums.org/collections/object/310326?position=9> 2019) olmasıda dikkate alındığında bu örneği de 9-12. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Yassı pandantif haçların son örneği olan dairesel kollu pandantif haçın (Kat. No 80) benzer örnekleri Sagalassos Antik Kentinde ele geçmiş ve Orta Bizans Dönemine (Cleymans S.-Talloen P. 2017: Figure 5c, d, e) ve British Museum'daki benzer bir örnekte 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (<https://www.britishmuseum.org>, 2019). Dairesel kollu pandantif haçın form ve teknik ve süslemesi açısından benzer örnekleride dikkate alındığında 9-12. yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

Oval Kesitli Pandantif Haçlardan; Merkezi haç motifli, kolları boğumlu ve kol uçları kesik koni biçimli pandantif haçların (Kat. No 81-83), Haçların benzer bir örneği; Çorum Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait köyde yapılan kazı çalışmalarında elde edilmiştir (Böhlendorf-Arslan, 2012: 364-65, Abb. 13. 22). Denizli Arkeoloji Müzesi'nde tespit edilen diğer benzer örnekte Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiştir (Özdemir-Öztaşkın, 2009: Kat. No: 10, Res. 2d). Her İki örneğinde Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiş olması dikkate alındığında bu örnekleri de 9-12. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Merkezi kabaralı, kolları silmeli ve kol uçları kesik koni biçimli pandantif haçların (Kat. No 84 ve 85), benzer bir örneği Walles koleksiyonu'nda bulunmakta olup 7-10. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Ambrose, 2008: 26b). Diğer benzer bir örneği British Museum'dan ve 5-6. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=3691601&partId=1&searchText=cross&images=true&object=21150&page=2, 2019). Form, boyut ve bezeme özelliği açısından karşılaştırıldığında bu haçları, 7-11. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Merkezleri kare biçimli pandantif haçların (Kat. No 86-93), benzer bir örneği, Kalekapı Marmara Ereğlisi (Antik Herakleia Perinthos) Nekropol Kazısında bulunmuş ve 9-12. yüzyıllar arasına (Westphalen, 2012: 132, Abb.5.07/133); Sagalassos Antik Kenti'nde ele geçmiş diğer benzer bir örnekte Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiştir (Cleymans S.-Talloen P. 2017:Fig. 5f). Form, boyut ve

bezeme özelliği açısından karşılaştırıldığında haçlar 9-12. yüzyıllar içerisine tarihlenebilir.

Kolları birbirine eşit ve kol uç kenarları sade, yivli/çizi bezemeli pandantif haçlardan (Kat. No 94-97), Kol uç kenarları yivli/çizi bezemeli Kat. No'su 94 ve 95 olan pandantif haçların benzer bir örneği Yunanistan Corinth'te tespit edilmiş ve Bizans dönemi olarak tarihlendirilmiştir (Davidson, 1952: Kat. No 2075). Selanik Bizans Kültür Müzesindeki örnek ise 12-13 yüzyıla tarihlendirilmiştir (Papanikola-Bakirtzi, 2002: 693). Benzer örnekler dikkate alınarak malzeme-teknik, form ve ölçüleri bakımından bu haçları da 9-12. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz. Kolları birbirine eşit ve kol uç kenarları sade 96 ve 97 nolu haçların Kütahya Müzesi'nde benzer bir örneği Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiş (Acara, 2007: 248) olmasında dikkate alındığında malzeme-teknik, form olarak bu haçları da 9-12. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Kat. No 98 ve 99 olan dikey kolları yatay kollarından uzun, üst kolu da alt kolundan daha kısa ve kolları sade pandantif haçları da malzeme-teknik ve form özellikleriyle 9-12. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Dikey kolları yatay kollarından uzun, üst kolu da alt kolundan daha kısa, merkezi dikdörtgen biçimli, kolları silmeli ve uçları boğumlu pandantif haçın (Kat. No 100), benzer bir örneği Zeytinli Höyük kazı çalışmalarında elde edilmiş (Dell'era, 2012: 404, Fig. 12 h) olmasında dikkate alındığında 9-12 yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi 2011 yılı kazısı sezonunda elde edilen üst kolları yatay kollarından daha uzun, kol uçları boğumlu pandantif haçın (Kat. No 101), form olarak benzer örneği Yunanistan Corinth'te tespit edilmiş ve 10-11. yüzyıllara (Davidson, 1952: Kat. No 2076); Portland ABD' den diğer bir benzer örnekte 6-8. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (<http://www.ancientresource.com>, 2019). Ayrıca; kazı çalışmalarında aynı plankarede (HIII/I-III) elde edilen ve 11. yüzyıla tarihlendirilen Meryem tasvirli 123 nolu röliker, 55 nolu pandantif haç ile 159 nolu tören haçın da dikkate alındığında bu örneği de 10-12. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Oval kesitli pendentif haçların son örneği Petrus Haçı (Kat. No 102) olarak değerlendirilen tek örnek form olarak ters latin haçı formundadır. Üst kolu diğer kollardan daha uzun, kol uçları boğumlu ve ovalleştirilmiştir. Malzeme-teknik, form ve ölçüleri bakımından değerlendirildiğinde bu örnekte 9-12. yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

Kat. No'su 103-150 arasındaki röliker haçlardan; Kat. No'su 103 olan rölikerin tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleri Vatikan Şehir Müzesi'nde, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde, Atina Canellopoulos ve Bizans Müzeleri'nde, Selanik Bizans Medeniyetleri Müzesi'nde, Chicago Sanat Enstitüsü'nde, Antakya Müzesi'nde ve Londra British Museum'da bulunmakta olup 9-10. yüzyıllara (Pitarakis, 2006: Kat. No: 1-13); Diğer bir örnek Münih C.S. Koleksiyonu'nda bulunmakta ve 10-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Wamser, 2004: No 256). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırılmasında bu örneğinde 9-10. yüzyıllar arasına tarihlendirilmesi uygun olacaktır.

Kat No'su 104-111 arasındaki röliker haçların tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleri; İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki örnek 10-12. yüzyıllar arasına (Acara, 2007: 183 ve 186, Env. No'ları 4511 ve 5358); Benaki Müzesi'ndeki örnek 10-11. yüzyıllar arasına (Cormack-Vassilak, 2009: No: 197); Walles koleksiyonundaki örnek 9-11. yüzyıllar arasına (Ambrose, 2008: 12); Münih C.S. Koleksiyonu'ndaki örnekler 10-12. yüzyıllar arasına (Wamser, 2004: No 258 ve 261); Silifke Müzesi'ndeki örnek 9-11. yüzyıllar arasına (Buyruk, 2014: No 4, res. 7-8); British Museum'daki 143 nolu örnek 9-10. yüzyıllar arasına (Buckton 1994: 134, No: 143); Erimtan Müzesi'ndeki örnek 10-12. yüzyıllar arasına (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 3); Giresun Müzesi'ndeki örnek 9-11. yüzyıllar arasına (Buyruk, 2013: 140, Res. 11-12); Sadberk Hanım Müzesi'ndeki örnek ise; 12-13. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Bilgi, 2007: 270, Env. No: 10695-ARK 337). Kazı çalışmalarında elde edilmiş röliker haçlara örnekler ise; Amorium kazısında elde edilmiş ve 10-11. yüzyıllara (Yaman, 2012: 339, Fig. 8); Sinop-Dikmen Nekropolü Kazılarında 10-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Köroğlu-Vural, res. 18). Ayrıca Yümüktepe Kazısından 12 - 13. yüzyıllar arasındaki yapı katlarında (Köroğlu, 2010a: Lev. 3:5); ve Çorum Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait köyde yapılan kazı çalışmalarında

da bulunmuştur (Böhlendorf-Arslan, 2012: 358, Abb. 6. 9). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında bu rölikerleri de 10-11. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat No'su 112 olan röliker haçın tip ve yüzeyindeki figürlerin tasvirleri açısından benzer örnekleri; Balkan Ülkeleri'nin çeşitli müzelerinde bulunan 11-12. yüzyıllar arasına tarihlenen örneklerdir (Pitarakis, 2006: No: 166-172). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında 112 nolu rölikerin de 11-12. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat No'su 113 olan röliker haçın tip, tasvir ve üslup açısından benzer bir örneği Adıyaman Gritille Höyüğünde 1981-84 yıllarında yürütülen kazı çalışmalarında elde edilmiş ve 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarakis, 2006: No: 197) Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında bu röliker de 11. yüzyıla tarihleyebiliriz.

Kat No'su 114 olan röliker haçın tip ve yüzeyindeki figürlerin tasvirleri açısından Silifke Müzesi'ndeki benzer örneği 9-11. yüzyıllar arasına (Buyruk, 2014: No 5, res. 9-10) ve Richmond, Virginia Güzel Sanatlar Müzesi'nde örnek ise 12-13. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarakis, 2006: No: 186). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında bu rölikeri de 10-12. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat No'su 115 olan röliker haçın tip ve yüzeyindeki figürlerin tasvirleri açısından benzer örnekleri; Vatikan Hristiyan Müzesi ile Polonya Przemysl Müzesi'nde bulunmakta ve 12-13. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Pitarakis, 2006: No: 194, 195). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında bu rölikeri de 12-13. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat No'su 116-118 arasındaki röliker haçların tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleri; Bolu Müzesi'nde (Barış, 2011: 56, Kat. No: 26), Archibisho Iakovos Koleksiyon'unda (Cotsonis ve Kouroumalı, 2005: 7, Res. 5), Isparta Müzesi'nde (Çetin, 2015: 22, fig. 6), Şükrü Tül Eski Eser Koleksiyonunda (Çakmakçı, 2017: kat. no/res. 6), Erimtan Müzesi'nde (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 7); İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nde (Acara, 2007: 182), Selçuk/Efes Müzesi'nde, Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde, Antalya Müzesi'nde ve İstanbul Sadberk Müzesi'nde bulunmakta olup 10-11./12. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Pitarakis,

2006: Kat. No:222, 230, 238, 241, 250, 261). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında rölikerleri 10-12. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Niğde Gümüşler Manastırı 1990 yılı kazı çalışmalarında mezarda iskelet üzerinden elde 119 nolu röliker haçın aşırı korozyon olması nedeniyle yüzlerindeki süslemeler görülememekle birlikte Pitarakis Les croix-reliquaires pectorales byzantines en bronze adlı eserinde; Kat. No'su 645 olarak verilen haç röliker, 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Kat. No'su 120-123 olan röliker haçların tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleri; Atina Canellopoulos Müzesi'nde, Yalvaç Müzesi'nde, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde, Fransa Privee Koleksiyonunda ve Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunmakta olup 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarakis, 2006: Kat. No: 310, 318, 321, 373, 378). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında rölikerleri 11. yüzyıla tarihleyebiliriz.

Kat. No'su 124 olan röliker haçın tip, tasvir ve üslup açısından benzer bir örneği München, Sammlung C.S.'de bulunmaktadır ve 10-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Wamser, 2004, s. 197, Kat. No. 269). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında bu rölikerde 10-12. yüzyıllara tarihlenebilir.

Kat No'su 125-127 arasındaki Tip II formundaki Röliker Haçların tip ve bezeme açısından benzer örnekleri; Atina Benaki Müzesi, Selanik Georges Tsoliades Koleksiyonunda, Antalya Müzesi ve Konya Müzesinde bulunmaktadır ve 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarakis, 2006: Kat. No 484, 485, 507, 521). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında rölikerleri 11. yüzyıla tarihleyebiliriz.

Kat No'su 128-130 olan röliker haçların tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleri Atina Bizans Müzesi'nde, Baltimore Walters Sanat Müzesi'nde Saint Petersburg Müzesi'nde, Atina Kanellopoulos Müzesi'nde bulunmakta ve 11. yüzyıla (Pitarakis, 2006: s. 349-350, Kat. No: 296-301); Münih , Giessener Münzhandlung müzayede kataloğundaki 670 numaralı örnek ise 10-12. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Gorny & Mosch 243, 14 Dezember 2016). 131 nolu rölikerin benzer örnekleri Adana Müzesi'nde bulunmakta ve 10-12. yüzyıllar arasına (Buyruk, 2004: s. 130, Kat. No: 4); Diğer benzer örnek ise Almanya Gotha Kalesi Müzesi'nde

bulunmaktadır ve 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 349-350, Kat. No: 516). 132 ve 133 nolu rölikerlerin tip, tasvir ve üslup açısından benzer bir örneği Bulgaristan Sofya Ulusal Müzesi'nde bulunmakta ve bulunduğu yeri bilinmeyen bir örnekte 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 358, Kat. No: 542, 543). Kat. No'su 134 olan rölikerin form ve üslup açısından benzer örnekleri de 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Res. 144, Çiz. 134). Kat No'su 128-134 arasındaki röliker haçları da tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleriyle karşılaştırıldığında 11. yüzyıla tarihleyebiliriz.

Kat No'su 135-138 olan rölikerlerin tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleri; Denizli Arkeoloji Müzesi'ndeki örnek Orta Bizans Dönemine (Özdemir-Öztaşkın, 2009: s. 496, Kat. No: 21, Res. 6), Erimtan Müzesi'ndeki örnek 9-11. yüzyıllar arasına (Koçyiğit, 2018: Kat. No 4), Sadberk Hanım Müzesi'ndeki örnek 11. yüzyıla (Bilgi, 2007: 261) ve İstanbul Arkeoloji Müzelerindeki örnek 10-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Acara, 2007: s.185). Tip, tasvir ve üslup açısından karşılaştırıldığında röliker 11-12 yüzyıllara tarihlenebilir.

Kat No'su 139-142 olan röliker haçların benzer örnekleri; İstanbul Arkeoloji Müzelerinde bulunmakta ve 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 288, Kat. No: 328, 329). 143 nolu röliker Pitarakis, *Les croix-reliquaires pectorales byzantines en bronze adlı eserinde* Kat. No: 483 olarak verilen haç röliker 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir. 144 nolu rölikerin haçın üzeri dairesel yuvalı olup benzer örnekleri Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesinde, İstanbul Arkeoloji Müzelerinde ve Saint Petersburg Müzesi'nde bulunmakta olup 11. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 288, Kat. No: 522, 526, 528 ve 529). Röliker haçları, tip, tasvir ve üslup açısından benzer örnekleriyle karşılaştırıldığında 11. yüzyıla tarihleyebiliriz.

Kat No'su 145 ve 146 olan rölikerlerin benzer örnekleri İstanbul Rahmi Koç Koleksiyonu, Selçuk Efes Müzesi ve Berlin Bizans Müzesinde (İzmir Smyrna) bulunmakta olup 10-11. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 374 ve 376, Kat. No: 596, 597 ve 601). Tip ve bezeme açısından karşılaştırıldığında bu rölikerleri 10-11. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat No'su 147-150 arasındaki rölikerlerin benzer örnekleri; Paris'te özel bir koleksiyonda (Bulut yeri Ortahisar/Nevşehir) bulunmakta ve 10-11. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Pitarikis, 2006: s. 372, Kat. No: 587). Yumuktepe'deki 11 - 13. yüzyıllar arasındaki yapı katlarında (Köroğlu, 2010a: Lev. 3: 6-8) ve Amorium kazısında elde edilen örnek ise 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Yaman, 2012: 336, Fig. 4). Tip açısından karşılaştırıldığında bu rölikerler de 10-12. yüzyıllara tarihlenebilir.

Kapadokya Bölgesindeki müzelerde adak haçı olarak değerlendirebileceğimiz Kat. No'su 151 olan haçın bir yüzünde kazıma tekniğinde yapılmış stilize Aziz Georgios tasviri ve form olarak benzer bir örneği Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde bulunmakta olup 11-12. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Acara, 2010: 30, res. 1). Form ve tasvir açısından benzer örneği ile karşılaştırıldığında bu adak haçıda 11-12. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kapadokya Bölgesindeki müzelerde takdis haçı olarak değerlendirilen üç adet haçtan (Kat. No'su 152-154), Kat. No'su 152 olan haçın, kol ve kol uç yüzeyleri birer adet konsantrik daire bezemelerle ve kol yüzeyleri de noktasal bezemelerle süslenmiştir. Dikey alt kola aplike sapı da günümüze ulaşmamış olup izi görülebilmektedir. Bezeme ve form olarak benzer bir örneği Yumuktepe kazısından elde edilmiş ve 11-12. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Köroğlu, 2010b: res. 153). Bezeme ve form olarak karşılaştırıldığında bu takdis haçı da 11-12. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat. No'su 153 ve 154 nolu haçların kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları içbükey ve köşelerden ikişer küçük topuzla sonlanmaktadır. Alt kollarında sap çıkıntısı bulunmaktadır. Kol uç yüzeylerinde halkasal yuvalar bulunmaktadır. Yuvalara yerleştirilen renkli cam veya değerli taşlardan oluşan dolgu malzemeleri de günümüze ulaşmamış olan haçların benzer bir örneği; Münih Giessener Münzhandlung müzayede katalogunda verilen 572 numaralı haç olup 10. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Gorny & Mosch 210, 12 Dezember 2012). Bezeme ve form olarak karşılaştırıldığında takdis haçı olarak değerlendirilen bu haçlarda 10-11. yüzyıllara tarihlenebilir.

Kapadokya Bölgesindeki müzelerdeki haçlardan tören haçı olarak değerlendirebileceğimiz beş adet haçtan (Kat. No'su 155-159), Kat. No'su 155 nolu haçın alt kolunda sapı bulunmaktadır. Sapı perçin deliklidir. Yatay kolların altında deliklere asılı olan süslemeleri noksandır. Haçın kol yüzeylerinde yunanca ὕπερ εὐχῆς οὗ τὸ ὄνομα ὁ Θεὸς οἶδεν. “Adak için, ki onun adını Tanrı biliyor” (Çev. Mehmet Alkan) yazısı bulunmaktadır. Haçın diğer yüzeyinde merkezde monogram yer almaktadır. Benzer örnekleri; Baltimore Walters Sanat Müzesi'ndeki örnek 6. yüzyılın sonuna (Nagel, 2012: Taf. 2) ve Münih , Giessener Münzhandlung müzayede kataloğundaki 573 numaralı örnek ise 10. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Gorny & Mosch 210, 12 Dezember 2012). Form ve yazı stiliyle benzer örnekleriyle karşılaştırıldığında bu tören haçını da 10-11. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat. No'su 156 nolu haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek iç bükey ve uçları ikişer damla ile sonlanmaktadır. Damla içleri dairesel deliklidir. Alt kolunda sivri uçlu sapı bulunmaktadır. Haçın ön yüzeyinde kazıma tekniğinde yapılmış figür, yazı ve çizgisel bezemeler bulunmaktadır Acara'nın 'Türkiye Müzelerindeki Madeni Eserler' konulu Yüksek Lisans Tezi'nde yer verilen eserin benzer örneklerinin Burdur Müzesi'nde ve Cenova-Ortiz Koleksiyonu'nda (Dodd 1987: Res. 8) bulunduğu belirtilmiştir (Acara: 1990: Kat. No 81). Kat. No.'su 157 olan haçın figürlü, geometrik, ve üzerindeki yazısıyla benzer bir örneği; Münih, Giessener Münzhandlung müzayede kataloğunda verilen 576 numaralı haç olup 10-12. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Gorny & Mosch 210, 12 Dezember 2012). Süsleme ve form olarak karşılaştırıldığında bu iki tören haçını da 10-12. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat. No.'su 158 olan haçın yatay üst kol uçları yassı bir şeritle üst kol uçlarına bağlanmaktadır. Haçın kol kenarları noktasal bezemelerle kol uçları da küçük dairesel bezeme süslemelidir. Haçın merkezinde daire biçiminde applike halka yuva izi mevcuttur. haçın benzer bir örneği Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde bulunmakta olup 6-7. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Acara, 1997: 295-296, res. 182; Acara, 2010: 38, res. 8). Diğer bir benzer örnek Erimtan Müzesi'nde ve 8-10. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 1). Müzelerdeki haçların hem form hem de süsleme özellikleriyle benzer bir örneği olması nedeniyle bu tören haçını da 7-10. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat. No.'su 159 olan haç; Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Orta Nef'te (H III/I-III) 2011 yılı kazı çalışmasında elde edilen bir kolu mevcut haçın (Pekak, 2002: 406-408), benzer örnekleri Çorum Boğazköyde Orta Bizans Dönemine ait köyde yapılan kazı çalışmalarında elde edilmiştir (Böhlendorf-Arslan, 2012: 354, Abb. 3. 2-3; 358, Abb. 6.3). Ayrıca; kazı çalışmalarında aynı plankarede (HIII/I-III) elde edilen ve 11. yüzyıla tarihlendirilen Meryem tasvirli 123 nolu röliker ile 10-12. yüzyıla tarihlendirilen 55 nolu pandantif haçta dikkate alındığında bu tören haçı da 10-12. yüzyıllar içerisine tarihleyebiliriz.

Diğer haç grubunu oluşturan Kat. No'su 160-174 arasındakilerin aplik, kemer tokası, kandil aksesuarı, polykandilion ve buhurdan zincir haçı olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

Kat. No'su 160 ve 161 olan polykandilion askı-zincir haçların form ve teknik açısından benzer bir örneği Almanya özel bir koleksiyondan (<https://www.christies.com>, 2019) ve Londra'dan bir müzayede kataloğunda 704 numarada verilen diğer benzer bir örnekte 5-7. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (https://issuu.com/drcypher/docs/auctions_day_1/10, 2019). Form ve boyutları açısından benzer örnekleri de dikkate alınarak haçları, 5-7. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Kat No'su 162 olan dikey ve yatay kolları birbirine merkezden bir pimle birleştirilmiş yassı kesitli polykandilion askı-zincir haçın, benzer örnekleri Münih C.S. Koleksiyonu'ndaki örnek 6. yüzyıla (Wamser, 2004: No 132); Kütahya Müzesi'ndeki örnek 12-13. yüzyıllara (Acara, 2007: 246) ve Elaiussa Sebaste Kazısından elde edilmiş ve 6-7. yüzyıllara (Ferrazzoli, 2012: 306, Pl. 7. 76) tarihlendirilmiştir. Boyut ve form olarak benzer örnekleriyle karşılaştırılmasında haçı 6-7. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat No'su 163 olan polykandilion askı-zincir haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyerek uçları düz sonlanmaktadır. Yatay kolları dikey kollarından daha kısadır. Alt dikey kolu ise üst koldan daha uzundur. Üst ve alt kolda askı halkası için birer adet delik açılmıştır. Üst kolda kırık askı halkasına ait parçalar bulunmaktadır.

Haçın her iki yüzeyi de düz ve bezemesizdir. Form, boyut, malzeme ve teknik olarak 6-7. yüzyıllara tarihlendirilmesinin uygun olacağı kanaatindeyim.

Buhurdan askı/zincir haçlarında kullanılan Kat. No'su 164 ve 165 olan yassı kesitli haçlardan; Tyana Antik Kenti Vaftiz Kilisesi'ndeki 2005 yılı kazı çalışmasından elde edilen Kat No'su 164 olan haç, kazı çalışmalarında elde edilen diğer buluntularla birlikte 11. yüzyılın ortasına tarihlendirilmiştir (Rosoda, 2006: 523). British Museum'daki 313a nolu küresel gövdeli, üç ayaklı, asma zincirli buhurdanda; asma zincirlerinde disklerin altında haçlar kullanılmış ve eser 550-650 tarihleri arasına tarihlendirilmiştir (Buckton 1994: 110, No: 113a). Kat No'su 165 olan buhurdana ait olabileceği düşünülen diğer askı/zincir haçın benzer bir örneği zincir ve askı çengeliyle birlikte Oslo Üniversitesi koleksiyonunda bulunmakta olup 6-7. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Fleischer et al 1996: No 66) Benzer örneğiyle karşılaştırılmasında bu haçı da 6-7. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat No'su 166 ve 167 olan oval kesitli zincir haçlarıyla aplik olarak değerlendirilen Kat No'su 168 ve 169 olan yassı kesitli haçların form, malzeme ve teknik olarak değerlendirilmesinde 6-9. yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

Kemer Tokası aksesuarına ait olabileceği düşünülen Kat No'su 170 olan haçın kolları merkezden dışa doğru hafif genişlemektedir. Yassı kesitli kol uçlarından dikey alt kolda üç olmak üzere diğerleri ikişer daire ile sonlandırılmıştır. Toka kısmına menteşe ile bağlanan ucu kenarlardan deliklidir. Haçın merkezinde, dikey kollarında ve damlalar içerisinde küçük yuvalar açılmıştır. Arka yüzeyinde alt ve üst kolda kemere bağlanması için pimler (birisi kırık) bulunmaktadır. Sicilya'dan bir örnek 7-10. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir (Metaxas, 2012: 42, Abb. 1). Bezeme ve form açısından benzer örnekleri de dikkate alınarak bu haçlar da 6-9. yüzyıllara tarihlenebilir.

Kandil veya testi türü bir kabın kapağının tutamak süsüne ait olabileceği düşünülen Kat No'su 171 olan haçın kol uçlarındaki dairesel düzenlemesiyle (50 nolu pendantif haç) benzer örneği de dikkate alınarak 9-12. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

Kandil aksesuarı olarak kullanıldığı düşünölen Kat No'su 172 olan haçın kolları merkezden dışa doğru genişleyip uçları iç bükey sonlanmaktadır. Mevcut olan kolların yüzeyinde Yunanca YΠEP [EYXHC] HOOANOY yazısı bulunmaktadır. 'Υπερ [εὐχῆς] Ἡωάννου (Ἰωάννου doğru imla) Çevirisi; 'Ioannes'in adağı' (Çev.: Brigitte Pitarakis). Arkasında askı halkası bulunmaktadır. Privatsammlung C.S.'den kandil örneklerinde haçların aksesuar olarak kullanıldığı görölmektedir (Wamser-Zahlhaas 1998: 72, 74, 79, 80, 81, 83, 89). Yazı sitili ve form açısından benzer örnekleri de dikkate alınarak bu haçı da 5-7. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kat. No'su 173 ve 174 olan örneklerden 173 nolu örneğin merkezinde Staurogram bulunmaktadır. İsa'yı temsil eden monogram, Yunan harfleri olan Rho (P) ve T (Tau)'nun üst üste konulmasıyla oluşmuştur. Haçın düz kolları uçlarda genişleyerek daire formlu yassı plakaya bağlanmaktadır. Yüzey nokta ve kabarıklarla doldurularak süslenmiştir. Monogramın merkezinde ve çevresindeki daire formlu plakada düzensiz delikler vardır. Staurogramlı haça bir örnek München, Sammlung C.S.'de bulunmaktadır ve 5. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Wamser, 2004: Kat. No. 164). Malzeme, teknik ve form olarak değerlendirildiğinde 5-7. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

174 nölunun üst yüzey kenarları iki sıra yaprak ve dairesel formlu yuvalarla çevrelenmiştir. Merkezde Christomonogram (Aziz Andrew Haçı), İsa (Christos) adının ilk harfleri olan X ve P harfleri yer almaktadır. Harflerin çevresi buğday başağı vari bir bezemeyle süslenmiştir. Bu haç, Bizans Dönemi madeni eserlerde kolye, aplik ve kandil aksesuarı olarak ve sikkeler üzerinde kullanılmıştır. Ohio'daki Cleveland Sanat Müzesi'nde muhafaza edilen Suriye'den altın malzemeden bir örnek 6. yüzyıla tarihlendirilmiştir (<http://www.clevelandart.org/art/1965.551>, 2019). İçerisinde christomonogram bulunan dairesel formlu kolye (<https://www.antiquesnavigator.com>, 2019) ile Christomonogramlı disk ve Christomonogramlı plaka parçalarından oluşan bir örnek British Museum'da bulunmakta olup 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir (<https://www.britishmuseum.org>, 2019). Malzeme, teknik ve form olarak değerlendirildiğinde ve örneklerde dikkate alındığında 5-7. yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

5. SONUÇ

Kapadokya Bölgesi içerisindeki Aksaray (27), Ereğli (22), Hacı Bektaş (1), Kayseri (17), Kırşehir (11), Nevşehir (44), Niğde (47) ve Ürgüp (5) Müzelerinde (Bkz. Tablo 1) tespit edilen Bizans Dönemine ait 174 madeni haçın müzelere satın alma (112), hibe (24) müsadere (17), kazı yoluyla (15), devir (4) ve yüzey buluntusu (1) olarak kazandırıldığı (Bkz. Tablo 12); tür olarak Pandantif Haçlar (102), Röliker Haçlar (48), Adak Haçları (1), Takdis Haçları (3), Tören Haçları (5) ve diğer haçlardan (15) oluştuğu (Bkz. Tablo 7); Latin Haçı, Yunan Haçı, Petrus Haçı, Staurogramm ve Christomonogram gibi formlara (Bkz. Tablo 10) sahip oldukları anlaşılmıştır.

Yassı ve oval kesitli olarak iki grupta değerlendirilen pandantif haçlardan; Yassı kesitli pandantif haçlar (Kat. No: 1-80), biçim, boyut ve süsleme özellikleri bakımından 11 alt gruba ayrılarak Türkiye ve diğer ülkelerdeki çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve çeşitli kazılardan elde edilen benzer örnekleriyle karşılaştırması ve değerlendirilmesinde:

Kol uçları düz, iç ve dış bükeyli pandantif haçlardan (Kat. No: 1-38), Kat. No'su 1-3'teki üzerlerinde figürlü süslemeler bulunan büyük boyutlu pandantif haçlar 6-9. yüzyıllar arasına; Kat. No'su 4 olan figür bezemeli haç 9-11. yüzyıllar arasına; Kat. No'su 5-7 arasındaki merkez ve kol uçlarında birer adet yuva ile dairesel bezeme süslemesi bulunan haçların 6-7. yüzyıllara; Yüzeylerindeki kazıma tekniğinde yapılmış dairesel bezeme süslemelerin görüldüğü Kat. No'su 8-32 arasındaki pandantif haçların 6-10. yüzyıllar arasına; Merkezinde kazıma tekniğinde yapılmış X işareti, kol uçları yatay çizgi-nokta ve küçük dairesel bezemeli Kat. No'su 33 ve 34 olan haçların 9-12. yüzyıllar arasına; Kat. No'su 35-36-37 arasındaki haçlar 8-10. yüzyıllar arasına; Kat. No'su 38 olan haçın 5-7. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği;

Kol uçları köşelerden ikişer yassı dairesel pandantif haçlardan (Kat. No: 39-50); 39-43 nolu haçların 9-12. yüzyıllar arasına; 44-49 arasındaki büyük boyutlu haçların 6-12. yüzyıllar arasına; 50 nolu haç ise 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği; Kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları

köşelerden ikişer damlalı pendantif haçlar (Kat. No 51-56); Kolları merkezden dışa doğru hafif genişleyerek kol uçları köşelerden ikişer (Kat. No'su 59-63) ve üçer (Kat. No'su 64) topuzla sonlanan haçlarla; Kol uçları yarım kabara dairesel ve köşelerden ikişer topuzlu pendantif haçların (Kat. No 65-67) 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği;

Kol uçları dışa taşkın üçgenimsi ve kabartma tekniğinde istiridye formundaki 68 nolu haçın malzeme form ve bezeme tekniğinde dikkate alınarak 9-12. yüzyıllar arasına; Kol uçları yarım dairesel ve iki yandan dışa çıkıntılı yassı pendantif haçlardan (Kat. No 69-73) merkezi ve kol yüzeyleri nokta ve dairesel bezemelerle süslemeli 69-72 nolu haçların 8-11. yüzyıllar arasına; Merkez ve kol uçlarında birer adet büstler bulunan 73 nolu haçın da 11-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği;

Yarım dairesel kol uçları ortadan ve iki yandan dışa dairesel çıkıntılı yassı pendantif haçın (Kat. No 74) 10-12. yüzyıllar arasına; Kol uçları dışa taşkın yarım yuvarlak ve iki yandan dışa çıkıntılı yassı pendantif haçın (Kat. No 75) 9-12. yüzyıllar arasına; Kol uçları dışa taşkın kabara dairesel/yuvarlaklı ve yanlardan ikişer (Kat. No 76-78) ve üçer küçük topuzlu (Kat. No 79) pendantif haçlarla; Dairesel kollu pendantif haçın (Kat. No 80) 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği kanaati oluşmuştur.

Oval kesitli pendantif haçlar (Kat. No: 81-102), biçim, boyut ve süsleme özellikleri bakımından 8 alt gruba ayrılarak Türkiye ve diğer ülkelerdeki çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve çeşitli kazılardan elde edilen benzer örnekleriyle karşılaştırması ve değerlendirilmesinde: Kolları birbirine eşit, merkezi haç motifli, kolları boğumlu ve kol uçları kesik koni biçimli pendantif haçların (Kat. No 81-83) 9-12. yüzyıllar arasına; Kolları birbirine eşit, merkezi kabaralı, kolları silmeli ve kol uçları kesik koni biçimli pendantif haçların (Kat. No 84 ve 85) 7-11. yüzyıllar arasına; Kolları birbirine eşit, merkezleri kare biçimli 'x ve .' bezemeli pendantif haçların (Kat. No 86-93) 9-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği; Kolları birbirine eşit ve kol uç kenarları sade, yivli/çizi bezemeli pendantif haçlarla (Kat. No 94-97), dikey kolları yatay kollarından uzun, üst kolu da alt kolundan daha kısa ve kolları sade pendantif haçların (Kat. No 98, 99) benzer örnekleri ve malzeme-tekni, form özellikleri de dikkate alınarak 9-12. yüzyıllar arasına; Dikey kolları yatay

kollarından uzun, üst kolu da alt kolundan daha kısa, merkezi dikdörtgen biçimli, kolları silmeli ve uçları boğumlu pendantif haçın (Kat. No 100) 9-12. yüzyıllar arasına; Dikey kolları yatay kollarından daha uzun ve kol uçları boğumlu pendantif haçın (Kat. No 101) 10-12. yüzyıllar arasına; Üst kolu alt ve yatay kollarından daha uzun, kol uçları boğumlu pendantif haçın (Kat. No 102) 9-12 yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği kanaati oluşmuştur.

Röliker haçların, Türkiye, Balkan Ülkeleri ve diğer ülkelerdeki çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan ve çeşitli kazılardan elde edilen benzer örnekleriyle karşılaştırması ve değerlendirilmesinde:

Kat. No'su 103 olan rölikerin 9-10. yüzyıllara; Kat No'su 104-111 arasındaki röliker haçların 10-11. yüzyıllara; Kat No'su 112 olan röliker haçın 10-12. yüzyıllara; Kat No'su 113 olan röliker haçın 11. yüzyıla; Kat No'su 114 olan röliker yüzyıllar arasına; Kat No'su 115 olan röliker haçın 12-13. yüzyıllara; Kat No'su 116-118 arasındaki röliker haçların 10-12. yüzyıllar arasına; Kat. No'su 119-123 olan röliker haçların 11. yüzyıla; Kat. No'su 124 olan röliker haçın 10-12. yüzyıllar arasına; Kat No'su 125-127, 128-130, 131-134 arasındaki röliker haçların 11. yüzyıla; 135-138 nolu rölikerlerin 10-12. yüzyıllar arasına; 139-144 nolu röliker haçların 11. yüzyıla; 145 ve 146 nolu rölikerlerin 10-11. yüzyıllara; 147-150 nolu rölikerlerin 10-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Adak haçı olarak değerlendirebileceğimiz bir adet haçın (Kat. No'su 151) 11-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği; Takdis haçı olarak değerlendirebileceğimiz üç adet haçtan (Kat. No'su 152-154), Kat. No'su 152 olan kol ve kol uç yüzeyleri birer adet konsantrik daire bezemelerle ve kol yüzeyleri de noktasal bezemeli haçın, 11-12. yüzyıllara; Aynı müze koleksiyonundaki Kat. No'su 153 ve 154 nolu haçların tip, ölçü, bezeme süslemesi ve benzer örnekleride dikkate alınarak 10-11. yüzyıllara tarihlendirilebileceği;

Tören haçı olarak değerlendirebileceğimiz beş adet haçın benzer örnekleride dikkate alındığında (Kat. No'su 155-159) Kat. No'su 155 olan haçın 10-11. yüzyıllara; Kat. No'su 156 olan haçın 10-12. yüzyıllar arasına; Kat. No.'su 157 olan

haçın 10-12. yüzyıllar arasına; Kat. No.'su 158 olan haçın 7-10. yüzyıllar arasına; Kat. No.'su 159 olan haçın 10-12. yüzyıllar arasına tarihlendirilebileceği kanaati oluşmuştur.

Diğer haç grubunu oluşturan aplik, kolye, tutamak süsü, kemer tokası, kandil aksesuarı, polykandilion ve buhurdan askı/zincir haçı olarak kullanılması muhtemel on beş adet eserden (Kat. No'su 160-174); Tip, teknik, ve benzer örnekleri de dikkate alınarak 160 ve 161 nolu polykandilion askı haçlarının 5-7. yüzyıllar arasına; 162 ve 163 nolu polykandilion askı haçlarının 6-7. yüzyıllar arasına; 164 nolu buhurdan askı/zincir haçın 11. yüzyıla; 165 nolu buhurdan askı/zincir haçın 6-7 yüzyıllara; 166 ve 167 nolu zincir haçların; 168 ve 169 nolu applike haçlar ile kemer tokası aksesuarına ait 170 nolu haçın 6-9 yüzyıllar arasına; 171 nolu tutamak süsüne ait haçın 9-12. yüzyıllar arasına; Kandil aksesuarı olarak kullanıldığı düşünülen 172 nolu haçın yazı sitili ve form açısından 5-7. yüzyıllar arasına; 173 nolu merkezinde Staurogramm bulunan dairesel yassı plakanın ile 174 nolu dairesel formlu merkezi Christomonogramlı eserin malzeme, teknik ve bezeme süslemesiyle açısından 5-7. yüzyıllar arasına tarihlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak Kapadokya Bölgesi içerisinde yer alan Aksaray, Ereğli, Hacı Bektaş, Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde ve Ürgüp Müzelerinde tespit edilen Bizans Dönemine ait 174 adet madeni haçın; bronz, kurşun, gümüş ve altın gibi malzemelerden çeşitli boyutlarda kalıba döküm tekniğinde; üzerindeki geometrik, figürlü ve simgesel süslemelerin kabartma veya kazıma tekniklerinde yapıldıkları; bazı örneklerde süsleme için haçların üzerinde yuvaların yer aldığı;

Bizans Döneminde Latin Haçı ile Yunan Haçının en çok kullanılan haç formları olduğu; Latin Haçı formundaki haçların aynı yüzyıllarda pandantif, röliker, adak, takdis, tören, aplik, aksesuar, polykandilion ve buhurdan askı/zincir haçları gibi bir çok haç türünde kullanıldıkları; Yunan Haçı formundaki haçların ise daha çok pandantif haçlarda kullanılmakla birlikte buhurdan zincir haçı olarak ta kullanıldığı; birer örnekle temsil edilen Petrus Haçın pandantif, Staurogramm haçın aplik ve Christomonogram haçın ise kolye/broş olarak kullanıldığı anlaşılmıştır.

Yassı kesitli pandantif haçlardan; Kol uçları düz, iç ve dış bükeyli yassı pandantif haçlar (Tip I/Kat. No: 1-32), Kol uçları köşelerden ikişer yassı dairesel

pendantif haçlar (Tip II/Kat. No: 44-49) ile kolları düz ve merkezden dışa doğru hafif genişleyerek uçları hafif üçgenimsi (69), yarım daire (70-72) ve iki yandan dışa küçük dairesel çıkıntılarla sonlanan haçların bazıları Erken ve Orta Bizans Dönemi içerisinde değerlendirilirken diğer haç tipleri ise Orta Bizans Dönemine tarihlendirilmiştir. Oval kesitli pendantif haçlardan; Kolları birbirine eşit, merkezi kabarıklı, kolları silmeli ve kol uçları kesik koni biçimli pendantif haçlar (Tip II, Kat. No 84 ve 85) Erken ve Orta Bizans Dönemi içerisinde tarihlendirilirken diğer haç tipleri ise Orta Bizans Dönemi içerisinde değerlendirilmiştir.

Erken ve Orta Bizans Dönemlerinde pendantif haçların üzerinde görülen nokta ve dairesel bezeme süslemelerin; takdis haçı (Kat. No 152), tören haçı (Kat. 158) ve diğer haçlarda da (aplik, kemer tokası, ve aksesuar gibi) kullanıldığı; Pendantif haçlarda Erken ve Orta Bizans Döneminde figürlü süsleme olarak görülen: çarımhta İsa tasviri veya çarımhta İsa tasviri ile kolun iki yanında küçük figürler olarak sağda Meryem solda Vaftizci Yahya veya aziz figürlerin, röliker haçlarda 9-12. yüzyıllarda kabartma ve kazıma tekniklerinde yoğun olarak kullanılan figürlü süslemeler içerisinde yer aldığı görülmüştür. Röliker, adak, takdis, pendantif ve diğer haçların bazıları arasında çeşitli yazılar görülürken takdis haçlarında herhangi bir yazıya rastlanılmamıştır (Süslemeler için bkz. 4.4. ve Tablo 11).

Çalışmamızdaki Orta Bizans Dönemi içerisine tarihlendirilen röliker haçların (Kat. No'su 103-150), form ve askı halkalarının çeşitli tiplere (Tipleri için bkz. 4.1.2. röliker haçlar) sahip oldukları; Üzerlerinde kabartma ve kazıma teknikleri ile yapılan Çarımhta İsa, Meryem, Meryem ve Çocuk İsa, Aziz Stephanos, Georgios ve Ioannes, Vaftizci Yahya ve İncil Yazarları gibi figürlü süslemelerle; eşkenar dörtgen, zikzak, çizgisel, nokta ve dairesel gibi bezeme süslemelerine yer verildiği; Bazı örneklerde ise herhangi bir bezeme süslemesine yer verilmediği (Röliker haçlarda malzeme-teknik ve süsleme için bkz 4.3 ve 4.4.); Röliker haçların üzerinde görülen 'Aziz Georgios' ve 'Aziz Ioannes' figürlerinin aynı yüzyıllarda Adak Haçı olarak değerlendirilebileceğimiz ve 11-12. yüzyıllar arasında tarihlendirilen 151 nolu haçın üzerinde; Tören Haçı olarak değerlendirilebileceğimiz 10-12 yüzyıllar arasında tarihlendirilen 157 nolu haçın üzerinde aynı teknik ve üslupta görüldüğü anlaşılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA

ACARA, M. (1990), Türkiye Müzelerindeki Madeni Eserler, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

ACARA, M. (1997) Bizans Maden Sanatında Dini Törenler Sırasında Kullanılan (Liturjik) Eserler. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmış Doktora Tezi), Ankara.

ACARA, M. (1998) 'Bizans Ortodoks Kilisesinde Liturji ve Liturjik Eserler', **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, Ankara, c.15, S. 1, s. 183-201.

ACARA E. M. (2004) 'Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki Bizans, Maden Eserleri: Ağırlıklar ve Haçlar', (ed. Koray Olşen), **22. Araştırma, Sonuçları Toplantısı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, c. 2, s. 51-58.

ACARA E. M. (2007). 'Litürjide ve Günlük Kullanımda Maden Sanatı', **Kalanlar: 12-13. Yüzyıllarda Türkiye'de Bizans** (Ed. A., Ödekan), Vehbi Koç Vakfı, İstanbul, 178-189.

ACARA, E. M. (2010). 'Hristiyanlıkta Haç Kültü ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi Koleksiyonunda Bulunan Bir Grup Haç', **Bizans ve Çevre Kültürler**, Prof. Dr. Yıldız Ötüken'e Armağan (ed. S. Doğan-M. Kadiroğlu), İstanbul, 27-43.

ACARA E. M. (2015). Komana Kazısı Metal Buluntularından Bir Grup: Röliker Haç, D. B Erciyas ve M. N. Tatbul (haz.), Komana'da Ortaçağ Yerleşimi içinde (ss.167-180). İstanbul.

ACARA E. M. (2019) 'Objects from Daily Life at Komana: Jewelry' **Komana Small Finds**, Yerleşim Arkeolojisi Serisi 7, Monografi 2 (ed. B. Erciyas-M. A. Eser), İstanbul, 1-396.

AÇIKGÖZ, F.; M. TEKTAŞ; M. ERYAMAN; Y. ÜNLÜLER; Ö. ÇAVUŞOĞLU; M. ŞENGÜL; A. ATALAY; A. T. YAZGI; G. MERT KİRLENMEZ (Yay. Haz.) (2016). T. C. Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Niğde Kültür Envanteri Cilt 1, Ankara.

AKYÜREK E. (1998) 'MSVI.-XI. Yüzyıllar: Kappadokya'daki Bizans' (ed: Metin Sözen). **Kapadokya**: 226-395. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı yayınları.

AMBROSE, J. (2008) *Ancient Art XLIV*, Museum Quality Ancient Art, Medfield.

ALBAYRAK, K. (2004) 'Dinsel Bir Sembol Olarak Haç'ın Tarihi', **Dini Araştırmalar Dergisi**, Ankara, c. 7, S. 19, s. 105-129.

ARTHUR, P. (2006) **Bizans ve Türk Döneminde Hierapolis (Pamukkale)**, (Çev: Nalan Fırat), Ege Yayınları, İstanbul, s. 92-93. Resim: 35.

AVŞAR, L. (2010) Antik Yunan Seramiklerdeki Haç ve Çarkifelek Simgeleri ve Bunların Avrasya, Anadolu ve Mezopotamya Kültürlerindeki Muhtemel Kaynakları, Mukaddime 3, Selçuk Üniversitesi, Konya, s. 115-141.

AYDIN, A. (2006) 'Kahramanmaraş, Malatya ve Taşucu Amfora Müzesi'ndeki Rölikerler' **XXIV. Kazı Sonuçları Toplantısı** I. cilt., T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Çanakkale, 127-142.

BARIŞ, Ş. (2011) Bolu Müzesi Bizans Dönemi Eserler, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilimdalı, Ortaçağ Arkeoloji Bölümü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya.

BERTI, F. (2012) 'Grave Goods from the Necropolis in the Agora of Iasos', (Eds.: B.B.Arslan-A.Ricci), **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts, Byzas 15**, (Veröffentlichungen des Deutschen Archäologischen Instituts İstanbul), İstanbul, 187-211.

BİLGİ, H. (2004) 'Bizans Dönemi' **Anadolu Dökümün Beşiği**, (Edt. Önder Bilgi) İstanbul: Döktaş AŞ. S. 147-174.

BİLGİ, H. (2007) 'Litürjide ve Günlük Kullanımda Maden Sanatı', **Kalanlar: 12-13. Yüzyıllarda Türkiye'de Bizans** (Ed. A., Ödekan), Vehbi Koç Vakfı, İstanbul, 259-271.

BÖHLENDORF-ARSLAN, B. (2012) 'Das bewegliche Inventar eines mittelbyzantinischen Dorfes: Kleinfunde aus Boğazköy'(Eds.: B.B.Arslan-A.Ricci), **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts, Byzas 15**, (Veröffentlichungen des Deutschen Archäologischen Instituts İstanbul), İstanbul, pp.351-368.

BROWN, P., (2000) **Geç Antikçağda Roma ve Bizans Dünyası**, (Çev. T. Kaçar), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

BUCKTON, D. (1994) *Byzantium Treasures of Byzantine art and Culture*, British Museum Press, London.

BUYRUK, H. (2013) 'Giresun Müzesinde Bulunan Rölikerler' **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C. 7, S. 29, ss.136-144.

BUYRUK, H. (2014) "Silifke Müzesi'ndeki Haç Rölikerler" **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C. 7, S. 33,s. 504-512.

BUYRUK, H. (2014) "Adana Arkeoloji Müzesi'ndeki Haç Rölikerler" **Arkeoloji ve Sanat**, 145, Ocak –Nisan 2014, ss. 127-135.

CLEYMANS S. - TALLOEN P. (2017) 'Protection in Life and Death: Pendant Crosses from the Cemetery of Apollo Klarios at Sagalassos, Turkey' **European Journal of Archaeology**

ÇETİN, C. (2015) 'Isparta Müzesi'nden Bir Grup Bronz Eser' **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** S. 20, s. 11-31.

CORMACK, R.-VASSİLAKİ M. (2009) **Byzantium 330-1453**, London: Royal Academy of Arts.

COTSONİS, J. VE KOUROUMALİ, M. (2005) *Greek, Roman and Byzantine Object from the Archibisho Iakovos Collection*, Royal Ontario Museum.

ÇAKMAKÇI, Z. (2017) Şükrü Tül Eski Eser Koleksiyonu'ndaki Bizans Dönemi Madeni Eserleri TÜBA-KED 15/2017, 45-61.

ÇORUHLU, T. (2012) “Ören (Adramytteion Antik Kenti) Kazılarında Ele Geçen Bizans Küçük Buluntular”, **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts**, (ed. Beate Böhlendorf-Arslan, Alessandra Ricci), **BYZAS 15**, Ege Yayınları, İstanbul, s. 163-172.

DARGA M. A. (1998) ‘M.Ö II. Bin Yıl Orta ve Son Tunç Çağı’ (ed: Metin Sözen). **Kapadokya**: 125-169. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı yayınları.

DAVIDSON, GLADYS R. (1952) Corinth, Vol. 12, The Minor Objects. Princeton: American School of Classical Studies at Athens

DEMİREL Gökalp, Z. (2009) Yalvaç Müzesi Bizans Sikkeleri, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.

DENKER A., G. B. ÇELİK, G. KONGAZ, H. KOÇ, S. ÖZTOPBAŞ, Ş. KARAGÖZ (2011) İstanbul'daki Bizans Sarayları / Byzantine Palaces in Istanbul, İstanbul Arkeoloji Müzeleri, İstanbul.

DELL'ERA F. (2012) ‘Small Finds from Zeytinli Bahçe-Birecik (Urfa)’ (Eds.: B.B.Arslan-A.Ricci), **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts, Byzas 15**, (Veröffentlichungen des Deutschen Archäologischen Instituts İstanbul), İstanbul, 393-406.

ERCIYAS, B. (2013) 'Komana Arkeolojik Araştırma Projesi' **Tokat Sempozyum Bildirileri** Özyurt Matbaacılık C. I, 127-139.

EUSEBİOS, (2007) **Über das Leben des glückseligen Kaisers Konstantin (De Vita Konstantini) Griechisch/Deutsch**, (Çev. Paul Dräger) 2. Baskı, Utopica, Oberhaid.

ESİN, U. (1998). “Paleolitik’ten İlk Tunç Çağı’nın Sonuna: Tarihöncesi Çağların Kapadokyası”, (ed: Metin Sözen). **Kapadokya**: 62-123. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı yayınları.

ERSOY, N. (2007) **Semboller ve Yorumları**, Dönence Basım ve Yayın, İstanbul.

EVANS, C. H.-WIXOM, D. W. (1997), **The Glory Byzantium: Art and Culture of the Middle Byzantine Era A.D. 843-1261**, Metropolitan Museum of Art, New York.

FAYDALI, E. (1991) ‘Niğde Eski Gümüş Manastırı Kurtarma Kazısı’ **II. Müze Kurtarma Kazıları Semineri**, Ankara. 257-263, Fig. 10-11.

FERRAZZOLI, F. A. (2012), ‘Byzantine Small Finds from Elaiussa Sebaste’, (Eds.: B.B.Arslan-A.Ricci), **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts, Byzas 15**, (Veröffentlichungen des Deutschen Archäologischen Instituts İstanbul), İstanbul, 289-307.

FLEİSCHER J., Ø. HJORT, M. BØGH RASMUSSEN (1996), Byzantium: Late Antique and Byzantine Art in Scandinavian Collections, Copenhagen.

GALAVARİS, G. (1994), "The Cross in the Book of Ceremonies by Constantine Porphyrogenitus." **In Θυμίαμα στη μνήμη της Λασκαρίνας Μπούρα.** Athens 95–99.

GEDİK, İ. (1997), 'Niğde Tarihi' **Niğde İl Yıllığı**, Ankara, 9-17.

GILL, M.V., (1986) "The Small Finds", **Excavations at Saraçhane in İstanbul**, Vol. 1 The Excavations, Structures, Architectural Decoration, Small Finds, Coins, Bones, and Molluscs, (R. Harrison v.d.), Princeton University Press, Princeton

GRANT, M. (2008), İmparator Konstantin, (Çev. Şükrü Yiğitler) Akademik Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

GONOSOVA, A. ve KONDOLEON, C. (1994), **Art of Late Rome and Byzantium: In the Virginia Museum of Fine Arts**, Richmond.

GORNY, D. & MOSCH V. C. (2012), Giessener Münzhandlung, 210, GMBH, München.

GORNY, D. & MOSCH V. C. (2016), Giessener Münzhandlung, 243, GMBH, München.

GÖKHAN, İlyas-KOÇAK, Kürşat-SARAÇ, Hüseyin (2016), "Anadolu Selçukluları Döneminde Nevşehir, Niğde, kayseri ve Aksaray Çevresinin Siyasî, Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Tarihi", *Cappadocia Journal of History And Social Sciennces*, C. 7, Almanya 2016, s. 83-117.

HARMANKAYA, Savaş - TANINDI, Oğuz (1996), Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri-1: Paleolitik/Epipaleolitik, İstanbul.

HORNİCKOVA, K., (1999) **The Byzantine Reliquary Pectoral Crosses in Central LX** 213-250.

KAİREDİNOVA A. E. (2012) "Early Medieval Crosses from the South-Western Crimea" **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts**, (ed: Beate Böhlendorf-Arslan, Alessandra Ricci), **BYZAS 15**, Ege Yayınları, İstanbul, s. 417-440.

KANSU, Ş. A. (1945) Hatay'da (Antakya) Bulunan Üst Aşölen (Micoque) ve Niğde-Nevşehir Çevrelerinde Toplanan Levalloisien Aletler Hakkında Bir Not, *Bellekten* 34(9): 293–295. Ankara

KRETSCHMER, H. (2008) **Lexikon der Symbole und Attribute in der Kunst**, Reclam Verlag, Ditzingen, Stuttgart.

KOÇYİĞİT O. (2018) "Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi Bizans Dönemi Maden Haçları", Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, vol.35, no.2, pp.110-121.

KÖROĞLU, G. (2003) "Bizans Uygarlığında muskalar" **Büyü ve Sanat**, S.29, Bahar 2003, 16-21.

KÖROĞLU, G. (2004) **Anadolu Uygarlıklarında Takı**, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, s. 45.

KÖROĞLU, G. (2010a). "Yümüktepe Kazılarında Ortaçağ Takıları" **Arkeoidea VIII**, Bursa, s. 21-45.

KÖROĞLU G. (2010b) 'Ortaçağda Yümüktepe' **Yumuktepe, Dokuzbin Yıllık Yolculuk**, İstanbul.

METAXAS, S. (2012) "Zur materiellen Kultur des Byzantinischen Sizilien", **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts**, (ed. Beate Böhlendorf-Arslan, Alessandra Ricci), **BYZAS 15**, Ege Yayınları, İstanbul, 39-48.

MARCHIONIBUS M. R. (2007) 'La croce-reliquia trovata all'interno della Croce di Rosano' **La Croce dipinta dell'abbazia di Rosano**, Visibile e invisibile. Studio e restauro per la comprensione, a cura di M Ciatti, C. Frosinini, R. Bellucci (eds.), Firenze, 89-97.

MORGAN, G. (2010) **Yeni Roma ya da Konstantin Şehri Bizans'ın Kısa Tarihi**, (Çev. E. Ç. Babaoğlu), Kalkedon Yayınları, İstanbul.

NAGEL, H. G. (2012), Prozessionskreuze und Prozessionen in Byzanz: Kunstgeschichte im Schnittpunkt von Religions- und Gesellschaftsgeschichte, Deutsch.

ORAL, Z. (2007) "Pandantif Haç"; **Kalanlar 12. ve 13. yüzyıllarda Türkiye'de Bizans**, (ed: Ayla Ödekan); Vehbi Koç Vakfı, İstanbul, 2007, s. 234.

ÖCAL T. (2010) Antik Tyana Şehrinden Günümüz Kemerhisar'a Kadar Olan Yerleşmenin Tarihsel Süreci, **Marmara Coğrafya Dergisi** s. 22, İstanbul. S. 388-408.

ÖTÜKEN, Y. (2006) '2005 Yılı Aziz Nikolas Kilisesi Kazısı, (Madenler Vera Bulgurlu), **KST**, 28, C. II, Çanakkale, 157-174.

ÖZDEMİR, H.-Öztaşkın, G. K. (2010) "Denizli Arkeoloji Müzesi'nde Yer Alan Bizans Dönemi Maden Haçlarından Bir Grup", **XIII. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri** 14-16 Ekim 2009, Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Biltur Yayıncılık, İstanbul, 490-499.

ÖZKARCI, M. (2001) **Niğde de Türk Mimarisi**, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

ÖZTAN A., F. ÇIKGÖZ, B. S. ARBUCKLE (2009) '2008 Yılı Köşk Höyük Kazıları' **31. Kazı Sonuçları Toplantısı** 2. Cilt, T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 251- 270.

PAPANIKOLA-BAKIRTZI, Demetra (Edited By) (2002). Byzantine Hours Work and Days in Byzantium, **Everyday Life in Byzantium**, Dist. Hellenic Cultural Heritage S.A, Athens.

PEKAK S. (2002) 'Konstantin ve Helena (Andaval) Kilisesi Kazısı' **XXIV. Kazı Sonuçları Toplantısı** II. cilt., T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ankara, 405-414.

PİTARAKİS, B. (1998) 'Un groupe de croix-reliquaires pectorales en bronze à décor en relief attribuable à Constantinople avec le Crucifié et la Vierge Kyriotissa.' **Cahiers archéologiques**. vol. 46, 81-102.

PİTARAKİS, B. (2006) **Les croix-reliquaires pectorales byzantines en bronze.** (Bibliothèque des Cahiers Archéologiques, XVI.) Paris: Picard.

PULLU, S. (2006) **Tabal Bölgesi Tarihi (M.Ö. I. Binyılın İlk Yarısında Tabal Krallığının Siyasal ve Ekonomik Tarihi)**, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

ROSADA, G. (2006) ‘Tyana Kazısı’ **28 Kazı Sonuçları Toplantısı** 2. cilt, T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Çanakkale, s.-513-523.

SEVİN, V. (2000) (Ed: M. Sözen), “Tarihsel Coğrafya”, **Kapadokya**, İstanbul s.44-61.

SUNAY, S. (2012) ‘Erken Hristiyan ve Bizans Sanatında Hale’ EKEV Akademi Dergisi, S. 50, Ankara, s. 197-212.

TAŞ T., ÖZCAN F. (2015) ‘MS 4.-7. Yüzyıllar Arasında Haç Motiflerinin Gelişimi’ **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** S. 21, 247-275.

TEKİN O. (1998) ‘MÖ IV.-MSVI. yüzyıllar: Hellenistik Çağ ve Roma İmparatorluk Döneminde Kappadokia Krallığı’ (ed: Metin Sözen). **Kapadokya**: 194-225. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı yayınları.

ŞAKİROĞLU M. (1996) ‘Haç’ DİA XIV, İstanbul, 523.

YAMAN, H. (2012) ‘Small Finds fort he Dating of a Tomb at Amorium’(Eds.: B.B.Arslan-A.Ricci), **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts, Byzas 15**, (Veröffentlichungen des Deutschen Archäologischen Instituts İstanbul), İstanbul, 331-342.

YILMAZ, F. (1999) **İlkçağdan Günümüze Niğde Tarihi**, Furkan Matbaası, Niğde.

WAMSER, L. Zahlhas G. (1998) **Rom und Byzanz: Archäologische Kostbarkeiten aus Bayern**, München.

WAMSER, L. (2004) Die Welt von Byzanz-Europas Östliches Erbe, Glanz, Krisen und Fortleben einer tausendjährigen Kultur, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt.

WESTPHALEN, S. (2012). ‘Kleinfunde aus Basilikagrabung am Kalekapı in Marmara Ereğlisi (Herakleia Perinthos)’, (Eds.: B.B.Arslan-A.Ricci), **Byzantine Small Finds in Archaeological Contexts, Byzas 15**, (Veröffentlichungen des Deutschen Archäologischen Instituts İstanbul), İstanbul, pp.127-135.

<http://www.tdk.gov.tr/>, 2019.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/hac--salib>, 2019.

http://www.ancientresource.com/lots/ancient_jewelry/jewelry_byzantine.html, 2019.

<https://www.christies.com/lotfinder/Lot/a-byzantine-bronze-processional-cross-circa-7th-12th-5425470-details.aspx>, 2019.

<http://edgarlowen.com/a47am.shtml>, 2019.

<https://incil.info/>, 2019.

https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=62071&partId=1&searchText=pendant+cross&images=true&page=2
2019.

http://www.ancientresource.com/lots/ancient_jewelry/jewelry_byzantine.html, 2019

<https://www.harvardartmuseums.org/collections?period%5B%5D=Byzantine+period%2C+Middle&period%5B%5D=Byzantine+period%2C+Early&period%5B%5D=Byzantine+period&q=cross+pendant>, 2019

<http://www.barakatgallery.com/Store/Index.cfm?FuseAction=subcatItemsDetails&UserID=aFUkY8zV8rdncgs&CategoryID=65&SubCategoryID=956>, 2019

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Yakup ÜNLÜLER

E-Posta Adresi: yakupunluler@gmail.com

Yabancı Dil: İngilizce

Eğitim

Lise: 1995-1997 Şehit Nuri Pamir Lisesi Bor/NİĞDE

Lisans: 2000-2004 Mustafa Kemal Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi/Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Antakya/HATAY

İş

2007-2010 tarihlerinde Arkeolog olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı/Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nde çalıştı.

2010 yılından beri ise Kültür ve Turizm Bakanlığı/Niğde Müzesi Müdürlüğü'nde Arkeolog olarak görev yapmakta.

Bilimsel Faaliyetler

1-) Kazılarda Bakanlık Temsilciliği Görevleri

2010 Gözlükule Höyüğü Tarsus/MERSİN

2011 Kinet Höyük Ören Yeri Dört Yol/HATAY

2013 Şapınuva Örenyeri Kazısı Ortaköy/ÇORUM

2014 Kınık Höyük Kazısı Altınhisar/NİĞDE

2015 Niğde İli ve İlçeleri Yüzeysel Araştırması

2016 Niğde İli ve İlçeleri Prehistorik Yüzeysel Araştırması

2017 Konya İli Ereğli, Halkapınar, Karapınar İlçeleri E.T.Ç. ve Demir Çağı Yüzeysel Araştırması

2018 Niğde İli ve İlçeleri Prehistorik Yüzeysel Araştırması

2-) Yurt Dışı Görevleri

2015 Yunanistan/Selanik Atatürk Evi Müzesi

3-) Yayın Çalışmaları

KOÇ ÖNCEL M., Y. ÜNLÜLER, S. AKYÜZ, E. KILINÇ, A. O. BAĞCI, Ş. AKYÜZ (2013), **Fotoğraflarla Niğde**, Niğde, Tekten Matbaa Basın Yayın Ltd. Şti.

AÇIKGÖZ, F.; M. TEKTAŞ; M. ERYAMAN; Y. ÜNLÜLER; Ö. ÇAVUŞOĞLU; M. ŞENGÜL; A. ATALAY; A. T. YAZGI; G. MERT KİRLENMEZ (Yay. Haz.) (2016), T. C. Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü **Niğde Kültür Envanteri**, Cilt I-II, Ankara, Salmat Basım Yayıncılık.

ÜNLÜLER, Y. (2017), 'Niğde Müzesindeki Selçuklu Dönemine Ait Madeni Ağırlık Örnekleri' **IV. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyum Bildirileri**, Cilt 2, Niğde, 395-402.

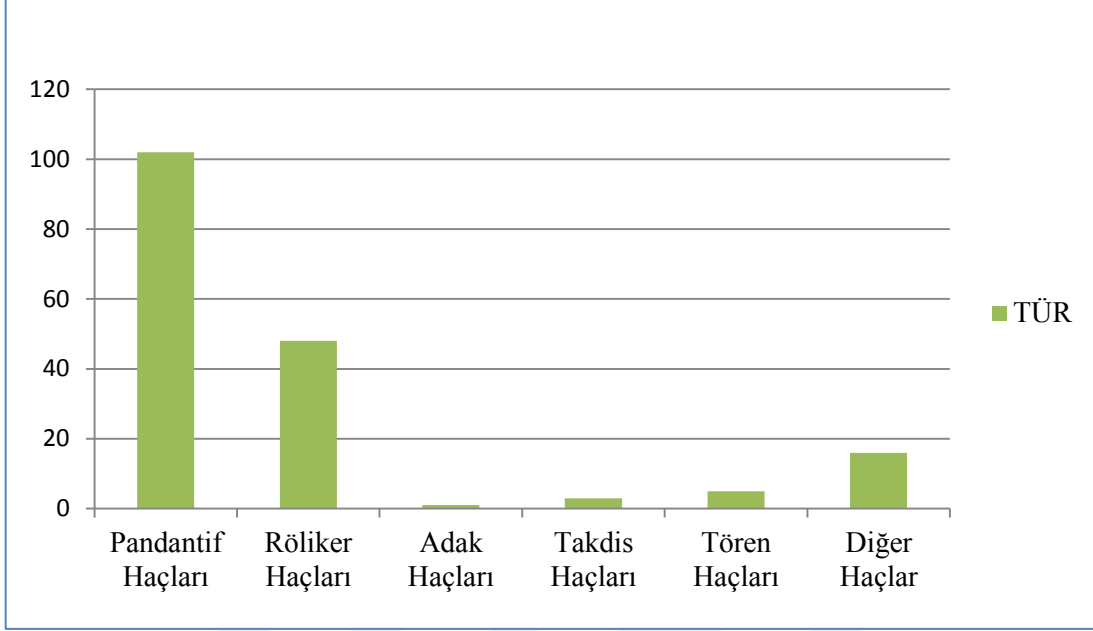
ÜNLÜLER, Y. (2018), 'Niğde Müzesi'ndeki Bizans Dönemine Ait Ağırlık Örnekleri' **The Journal of International Civilization Studies Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi** Vol. III/ Issue I- ISSAS Special Issue, Nevşehir, 347-367.

MİMİROĞU M. İ., Y. ÜNLÜLER (2018), 'Niğde Müzesi'nde Yer Alan Sedef Eserler' **The Journal of Academic Social Science Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Yıl: 6, Sayı: 75, Elazığ, 310-331.

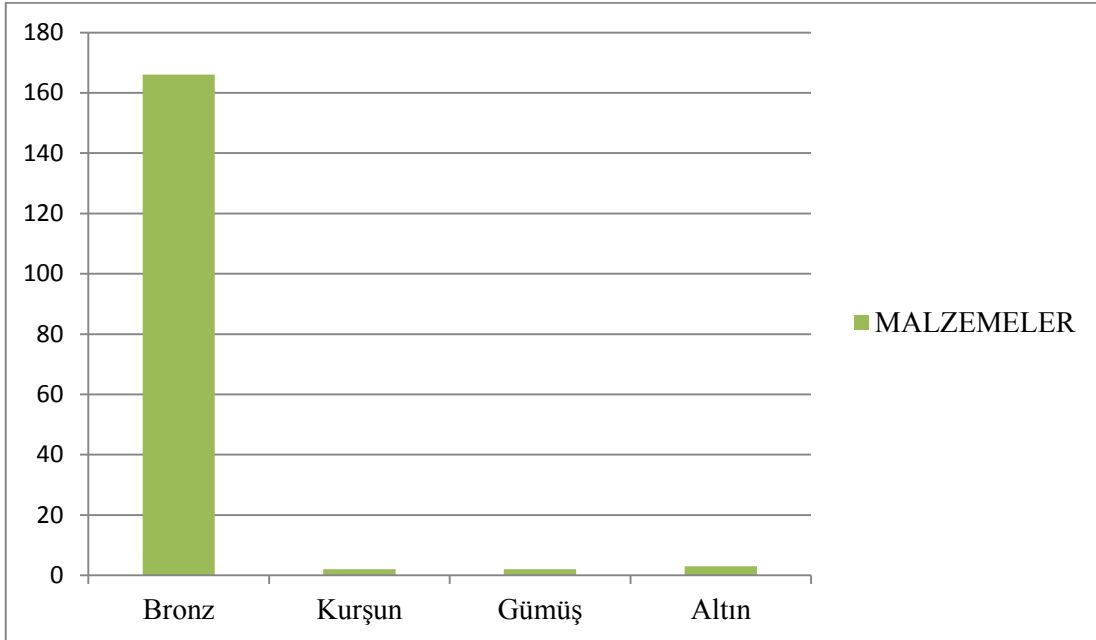

EKLER

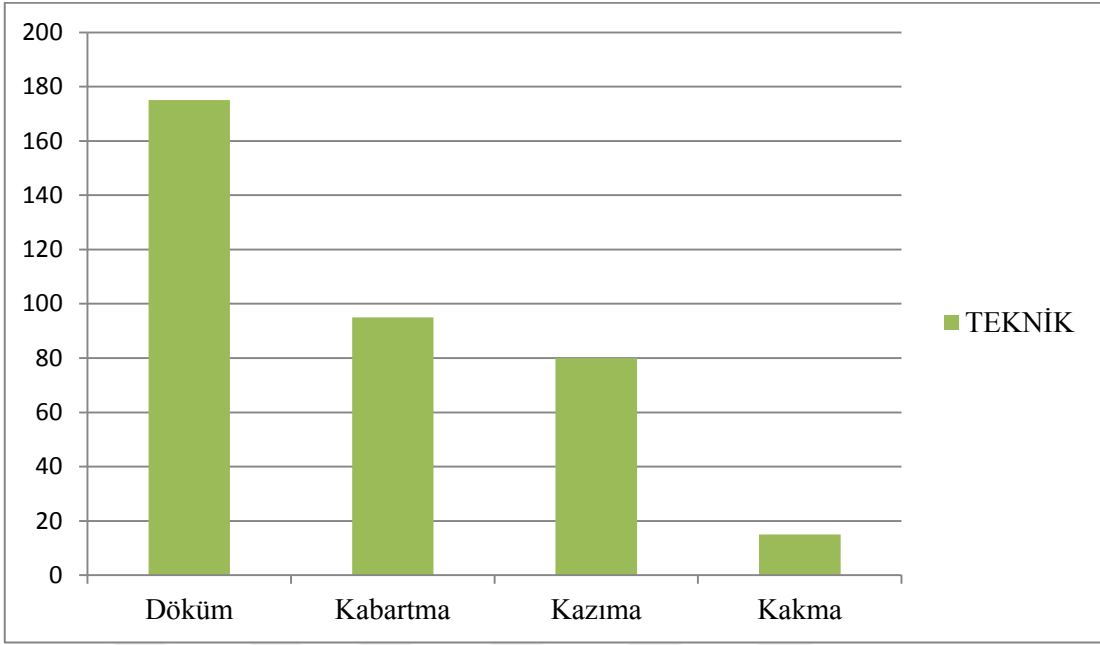
1-) TABLOLAR

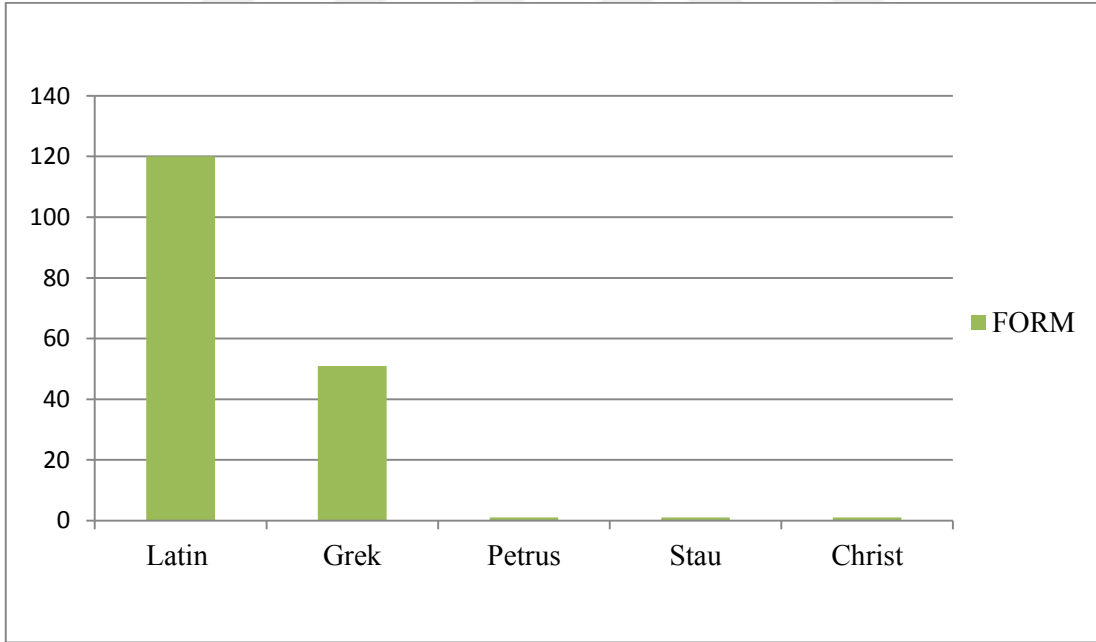
Tablo 7: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Türlerine Göre Dağılımı

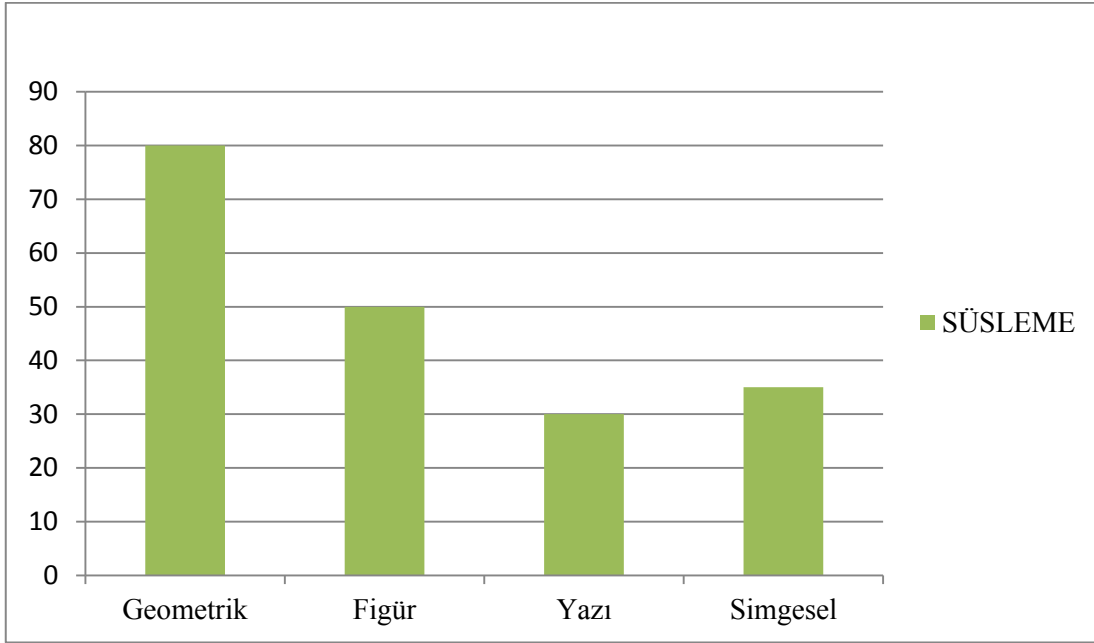
Tablo 8: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Malzemelerine Göre Dağılımı

Tablo 9: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Tekniklerine Göre Dağılımı

Tablo 10: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Formlarına Göre Dağılımı

Tablo 11: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Haçların Süslemelerine Göre Dağılımı

MÜZELER	Satın Alma	Müsadere	Hibe	Kazı Yoluyla	Devir	Bilinmiyor	Yüzey Bulnt.
Aksaray Müzesi	20	6	1	-	-	-	-
Ereğli Müzesi	18	2	1	1	-	-	-
Hacı Bektaş Veli Müzesi	-	-	-	-	-	-	1
Kayseri Müzesi	15	1	-	-	-	1	-
Kırşehir Müzesi	9	2					
Nevşehir Müzesi	26		15	1	2	-	-
Niğde Müzesi	23	6	5	13	-	-	
Ürgüp Müzesi	1	-	2	-	2	-	-
TOPLAM	112	17	24	15	4	1	1

Tablo 12: Kapadokya Bölgesi Müzelerinde Bulunan Eserlerin Müzelere Geliş Şekilleri

2-) RESİMLER

Res. 189-190: Pandantif Haçlar (Buckton 1994: 144)

(<https://www.britishmuseum.org>)

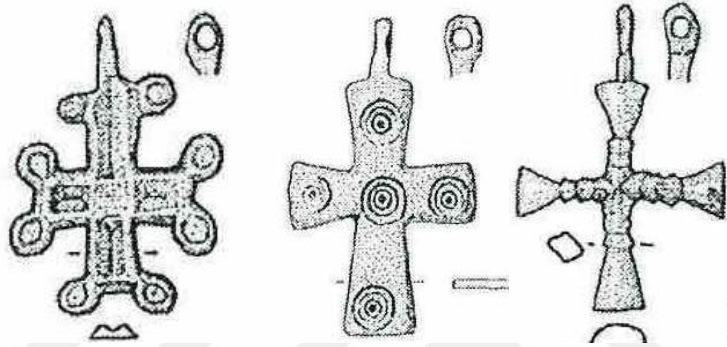

Res. 191-192: Pandantif Haçlar: (Gonosova ve Kondoleon, 1994: No 40) (Acara 2007: 248)

Res. 193-196: Pandantif Haçlar (Ambrose, 2008: 26 a, b, c, d, e, f, g, h; 16; 27)

Res. 197-199: Pandantif Haçlar (Böhlendorf-Arslan, 2012: 364-65, Abb. 13. 20-22).

Res. 200-204: Pandantif Haçlar (Özdemir-Öztaşkın, 2009: 497, Res. 1a-b-d; 2d-f)

Res. 205: Pandantif Haç (Wamser, 2004: No. 524)

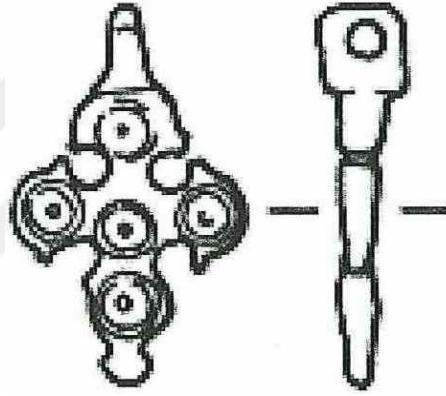
Res. 206: Pandantif Haç (Yaman, 2012: Fig. 7).

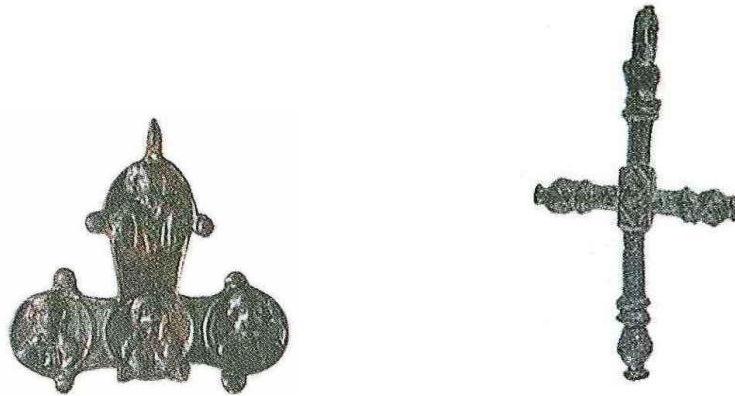
Res. 207: Pandantif Haç (Marchionibus, 2007: 92, Fig. 5).

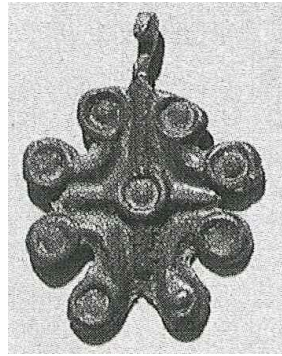
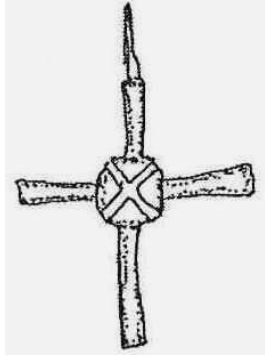
Res. 208: Pandantif Haç (Oral, 2007: 234).

Res. 209: Pandantif Haç (Berti, 2012: 194, t.284)

Res. 210-211: Pandantif Haçlar (Dell'era, 2012: 404, Fig. 12b, h)

Res. 212-213: Pandantif Haçlar (Westphalen, 2012: 132, 133; Abb.4-6, 133)

Res. 214-215: Pand. Haçlar (Evans-Wixom, 1997: No 124 A) (<https://www.harvardartmuseums.org>)

(c)

(d)

(e)

(f)

(g)

(h)

(i)

(k)

1 cm

Res. 216: Pandantif Haçlar (Cleymans S. and Talloen P. 2017: Figure 5)

Res. 217-219: Röliker Haçlar (Pitarakis, 2006: Kat. No: 1, 19, 166)

Res. 220-222: Röliker Haçlar (Pitarakis, 2006: Kat. No: 180, 241, 318)

Res. 223-225: Röliker Haçlar (Pitarakis, 2006: Kat. No: 321, 484, 296)

Res. 226-227: Röliker Haçlar (Pitarakis, 2006: Kat. No: 528, 596, 597)

Res. 228-229: Röliker Haçlar (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 3, 7)

Res. 230-231: Röliker Haçlar (Acara, 2007: 183, 185) Res. 232: Röliker Haç (Bilgi, 2007: 270,)

Res. 233: Adak Haçı (Acara, 2010: 30, res. 1)

Res. 234: Takdis Haçı, (Köroğlu, 2010: res. 153)

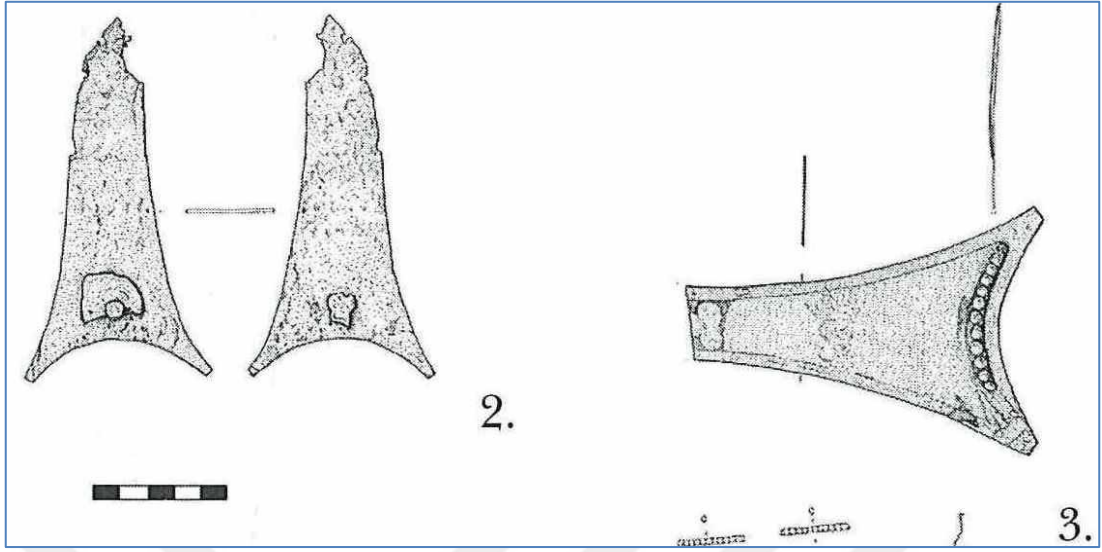

Res. 235-236: Takdis/Tören Haçlar (Gorny-Mosch, 2012: No 572-576)

Res. 237-238: Tören Haçları (Gorny-Mosch, 2012: No 573)

(Nagel, 2012: Taf. 2)

Res. 239: Tören Haçı Parç. (Böhlendorf-Arslan, 2012: 354, Abb. 3. 2-3; 358, Abb. 6.3).

Res. 240: Tören Haçı (Koçyiğit, 2018: Kat. No: 1).

Res. 241 : Polykandilion Haç
(https://issuu.com/drcypher/docs/auctions_day_1/10)

Res. 242: Polykandilion ve Haç
(Wamser, 2004: No 132)

Res. 243: Polykandilion Haçı (Acara, 2007: 246)

Res. 244: Buhurdan (Buckton 1994: 104, No: 113a)

Res. 245: Haç Formlu, Menteşeli Kemer Tokası
(Metaxas, 2012: 42, Abb. 1)

Res. 246: K. Ayağı ve Kandiller
(Wamser-Zahlhaas, 1998: 83, 89)

Res. 247: Staurogram (Wamser, 2004: Kat. No. 164).

Res. 248 Christomonogramlı Plaka ile Disk
(https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details/collection_image_gallery.aspx?partid=1&assetid=167372001&objectid=1365709)

Res. 249: Christomonogramlı Kolye
(https://www.antiquesnavigator.com/priceguide/CelticAntiquities_hq/43/SoldPrice.html, 2019)

Res. 250: Christomonogram
(<http://www.clevelandart.org/art/1965.551>, 2019)